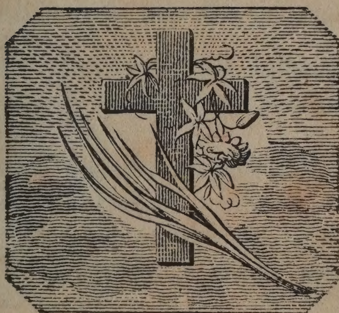

THE NEWBERRY LIBRARY
NL
CHICAGO

NALEGAUTA

JESUSIB KRISTUSIB

ANNAURSIRSIVTA SULLIRSEI

OKAUTSINNIK TUSSARNERSUNNIK AGLENGNIARTUT SISSAMAET PISSITAUSIMAPUT ATTAUTSIMUT.

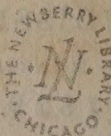

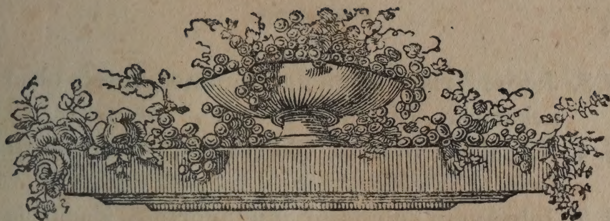
BUDISSIME

ERNST GOTTLOB MONSIB NAKKITTARGEI.

1829.

Innursutsivit pinniursinereenik tamannik Gudeah! assarsok Naleganga, Taengekartittigut!

TAMERSSA NALEGAUTA

JESUSIB KRISTUSIB

ANNAURSIRSIVTA SULLIRSEI.

Agleket siudleet.

Jesusib Kristusib siudliaello Johannesib innungorsusiaengnik merdlertosusiaengniglo.

I. Okautsinnik tussarnersunnik aglektub Johannesim okauseesa tussarnersut aulakautaet. Joh. 1, 1 - 18.

II. Okautsinnik tussarnersunnik Lukasib aglegei Teofilusemut. Luk. 1, 1 - 4.

III. Jesusib Kristusib siudleenik, Davib naechovianit, angutisiaet Josefim angaejokeinik. Matth. 1, 1 - 17.

IV. Jesusib Kristusib siudleenik, arngnaet Mariam angaejokeinik. Luk. 3, 23 - 38.

---

§. 1. Johannese koirsirsok innungussammet, Zachariase okaunekarpok. Luk. 1, 5 - 25.

§. 2. Jesuse Kristuse innungussammet, Maria okaunekarpok. Luk. 1, 26 - 38.

§. 3. Jesuse Kristuse innungussammet, Josefe okaunekarpok. Matth. 1, 18-25.
§. 4. Elisabete Mariab tikkerarpa, ussornautalo. Luk. 1, 39-56.
§. 5. Johannese koirsirsok innungortok, Zachariasiblo ussornauta. Luk. 1, 57-80.
§. 6. Kristusim innungorsusia Betlehemme, kippineralo akkalo. Luk. 2, 1-21. Matth. 1, 21.
§. 7. Illissimarsut pauanga tikkiutut; nunamut Egiptenmut Jesuse kemmársok, utterdlunelo Nazaremmut. Matth. 2, 1-23.
§. 8. Egdlarsungoak Jesuse pissipaet nálegbingmut Jerusalemmétomut. Luk. 2, 22-40.
§. 9. Nukakpiarangub Jesusib sakkommersusia nálegbingme Jerusalemmétome. Luk. 2, 41-52.

Agleket ardlait.

Johannesib koirsirsum ajokaersuteisa aulakautaennik, Nálekablo Jesusib koirsutanik, ajokaersoillerame kingorna anniviksiorbiaet nelliutinnago.

§. 10. Johannese ajokaersoillerpok. Matth. 3, 1-12. Mark. 1, 1-8. Luk. 3, 1-18.
§. 11. Jesusib koirsuta. Matth. 3, 13-17. Mark. 1, 9-11. Luk. 3, 21. 22.
§. 12. Jesuse urssersimagame, ajugaursok. Matth. 4, 1-11. Mark. 1, 12. 13. Luk. 4, 1-14.
§. 13. Jesuse Kristuse Johannesim okautiga. Joh. 1, 19-28.
§. 14. Jesuse ajokaersugartărpok siudlernik. Joh. 1, 29-51.

§. 15. Jesuse ussornartullekărpok Kaname Galilaeamétome. Joh. 2, 1 - 11.

Agleket pingajueet.

Siudlermik anniviksiormetta, aipeksa nelliutinnago.

§. 16. Jesuse ajokaersoillerame, nálegbingmit annissikei illueitsulliartut. Joh. 2, 12 - 25.

§. 17. Nikodemuse okallugbiga. Joh. 3, 1 - 21.

§. 18. Kristuse Johannesim okautiga kingudlerpamik. Joh. 3, 22 - 36.

§. 19. Judaeamit aularame, Samaria arvkotiga Galilaeamut. Joh. 4, 1 - 42.

§. 20. Aipeksanik ussornartulliok Galilaeame Nálegaunerub kivgarsoaet kivganut. Joh. 4, 43 - 54.

§. 21. Udlok, Fingstenmik attelik, nelliumet, Jerusalemmut aularpok; okkiut ungnirsut arbersanek pingasullo napparsimarsok kaitsorsarpa. Joh. 5, 1 - 47.

§. 22. Jesuse ajokaersoiok Galilaeame, Nazaremmelo Kapernaummelo. Luk. 3, 19. 20. Matth. 4, 12 - 17. Mark. 1, 14. 21. 22. Luk. 4, 14 - 32.

§. 23. Umiarsoarme, immame Galilaeamétome. Matth. 4, 18 - 22. Mark. 1, 16 - 20. Luk. 5, 1 - 11.

§. 24. Nunnenne tamanne. Matth. 4, 23. 24. Mark. 3, 7 - 12. Luk. 6, 17 - 19.

§. 25. Kakkamelo. Kakkame ajokaersoiok. Matth. 5, 6. 7. Mark. 3, 13 - 19. Luk. 6, 12 - 17. 20 - 49.

§. 26. Ussornartulliok pupiksomut. Matth. 8, 1 - 4. Mark. 1, 40 - 45. Luk. 5, 12 - 16.

§. 27. Sorssuktukset nálegaetta kivganut. Matth. 8, 5 - 13. Luk. 7, 1 - 10.

§. 28.

§. 28. Annernepillungmik illumiulingmut. Mark. 1, 21-28. Luk. 4, 31-37.

§. 29. Petrusib nulliaet arngnanut, kabsersoarnullo napparsimarsunnut annernepillungniglo illumiulingnut. Matth. 8, 14-17. Mark. 1, 29-34. Luk. 4, 38-41.

§. 30. Jesuse ussornartulliok annoremut immauvingmullo. Mark. 1, 35-39. Luk. 4, 42-44. Matth. 8, 18-27. Mark. 4, 35-41. Luk. 8, 22-25. Luk. 9, 57-60.

§. 31. Marlungnut tornarsulingnut. Matth. 8, 28-34. Mark. 5, 1-20. Luk. 8, 26-39.

§. 32. Tumartorsimarsok kaitsorsarpa. Matth. 9, 1-9. Mark. 5, 21. 2, 1-12. Luk. 8, 40. 5, 17-25.

§. 33. Matthaeuse kãkoa malliktuinnarkollune: ajokaersugei agleromangimetta, appersormaenne, akiei. Matth. 9, 9-17. Mark. 2, 13-22. Luk. 5, 27-39.

§. 34. Ussornartullia arngnamut aunartotokamut Jairusiblo panningoanut. Matth. 9, 18-26. Mark. 5, 22-43. Luk. 8, 41-56.

§. 35. Marlungnut tekpeetsungnut annernepillukartomullo. Matth. 9, 27-34. Luk. 11, 14. 15.

§. 36. Aulartitekset aulartipei. Matth. 9. 35-38. 10. 11, 1. Mark. 6, 6-13. Luk. 8, 1-3. 9, 1-6.

§. 37. Nainmiomut nukakpirsamut ussornartulliok. Luk. 7, 11-18.

§. 38. Ajokaersukaengne Johannesim aulartipek, Johanneselo Jesusim okautiga innungnut. Matth. 11, 2-30. Luk. 7, 18-35.

§. 39. Arngnak ajortulik serniga Farisaeermit. Luk. 7, 36-50.

§. 40.

§. 40. Ajokaersukenne sernigei, mullingoennik nutsuimetta Sabbateme. Matth. 12, 1-8. Mark. 2, 23-28. Luk. 6, 1-5.

§. 41. Ussornartullia anguinut uingaerosimarsomik arksalingmut. Matth. 12, 9-21. Mark. 3, 1-6. Luk. 6, 6-11.

§. 42. Ussornartulliok tornarsulingmut. Matth. 12, 22-50. Mark. 3, 20-35. Luk. 11, 16-32. 8, 19-21.

§. 43. Arssersutinnik Jesuse okallukpok. Matth. 13, 1-58. Mark. 4, 1-34. 6, 1-6. Luk. 8, 4-18.

§. 44. Ajokaersukenne uttermetta, illagaellugit Jesuse innukajuitsomut kemmãvok, Johannese niakoaermarssuk, tussarame: innuierksuillo 5000 nerdlerpei timmiursennik tedlimainarnik, kattibium aipeksa, sernakangitsunnik timmiursartussammetta, nelliutinnago. Matth. 14, 1-21. Mark. 6, 14-44. Luk. 9, 7-17. Joh. 6, 1-14.

§. 45. Ussornartullivlune immak pissukpa. Matth. 14, 22-36. Mark. 6, 45-56. Joh. 6, 15-21.

§. 46. Kapernaummiut illinniartarbiaenne Jesúse ajokaersoiok nungusuitsomik nekkiksamik. Joh. 6, 22-71.

Agleket sissamait.

Aipeksanik anniviksiormetta, kingorna ajokaersuteinik, anniarbiksa nelliutinnago.

§. 47. Innungmik maujungnartitsirsok Jesusib nevsuiarpa. Matth. 15, 1-20. Mark. 7, 1-23.

§. 48. Arnguab, Kananittit illaetta, pannianut ussornartulliok. Matth. 15, 21-28. Mark. 7, 24-30.

§. 49. Tussillartomut okajuitsomut. Matth. 15, 29-31. Mark. 7, 31-37.

§. 50.

§. 50. Innuierksuit, 4000 angutit, ussornartulliaminik nerrisipei. Matth. 15, 32-39. Mark. 8, 1-10.

§. 51. Killangmit naellunaerkutserkommaenne, akiei: Farisaeerillo Sadduzaeerillo timmiurseksaetta sernartuksaennut missiksorkoei. Tekpeetsok ussornartullibiga. Matth. 16, 1 - 12. Mark. 8, 11 - 26.

§. 52. Tuppiormetta aualekutinnik pillulingnik, Jesuse Jerusalemmut aularpok, nálegbingmelo ajokaersoiok. Joh. 7, 1 - 53.

§. 53. Nálegbingme - éname, Judit okallugbigei, Joh. 8, 1 - 59.

§. 54. Angut, innuvingminit tekpeetsok, ussornartullibiga. Pársirsomik ajungitsomik okallukpok. Joh. 9, 1 - 41. 10, 1 - 21.

§. 55. Sullirsei, nelliumet, nálegbiksik attorkăramiko, taengekartillugolo. Joh. 10, 22 - 42.

§. 56. Jesuse Kristuse Petrusim okautiga; anniaminiglo tokkominiglo umarsusiminiglo Jesuse okallullerpok. Matth. 16, 13 - 28. Mark. 8, 27 - 38. 9, 1. Luk. 9, 18 - 27.

§. 57. Kakkame adlangordlunelo ussornarsinekarpok. Matth. 17, 1 - 13. Mark. 9, 2 - 13. Luk. 9, 28 - 36.

§. 58. Nukakpiarkamut okallungnek ajortomut, kaumettillo nungullugit nappartartomut ussornartulliok. Matth. 17, 14 - 21. Mark. 9, 14 - 29. Luk. 9, 37 - 43.

§. 59. Jesuse ama anniaminik tokkominiglo umarsusiminiglo okallukiok: ussornartomik ammursab aulisekab karnanit anningaursamik akillerkoa nálegbingmut tunnirsutiksartik. Matth. 17, 22 - 27. Mark. 9, 30 - 32. Luk. 9, 43 - 45.

§. 60.

§. 60. Ajokaersuket appersormaenne: Kina akkornauvtine adlennit angnerussennerpa? akiei, tennertertardlugillo ningeksarniakkonnagit, issumakaerkollugille illamik ajorteit. Matth. 18, 1-35. Mark. 9, 33-50. Luk. 9, 46-50.

§. 61. Kingudlermik Jesuse Jerusalemmut aulaulerpok. Luk. 9, 51-56. 61. 62.

§. 62. Ajokaersuket pingasunnik ungnirsokattartut kollillo aulartipei: taukkoa tipeitsuklutik ama utterput. Luk. 10, 1-24.

§. 63. Aglekennik illissimarsok okallugbiga, kannog illivlugolo pissirsok, innursũt nãksaungitsok kingorngursariomavlugo. Luk. 10, 25-37.

§. 64. Martalo Marialo pullarpek. Luk. 10, 38-41.

§. 65. Ajokaersuket tuksiarnermik Jesusim illinniartipei. Luk. 11, 1-13.

§. 66. Udlub kekkane nerrigamik, auokarei Farisaeerillo aglekenniglo illissimarsut. Luk. 11, 37-54.

§. 67. Ajokaersukkennelo innuierksuillo okallugbigei. Luk. 12, 1-59.

§. 68. Adlamik issumakarkoei. Luk. 13, 1-9.

§. 69. Ussornartulliok arngnamut okkiut arbersanek pingasut napparsimarsomut. Luk. 13, 10-21.

§. 70. Kabsingoennik pidluartiteksennik appersormaenne, akiei. Luk. 13, 22-30.

§. 71. Herodese Jesusim okaukoa piomarsaminik. Luk. 13, 31-35.

§. 72. Immermik puialiktisimarsomut ussornartulliok; ajokaersuket Jesusim ajokaersorpei mingnengornermik. Luk. 14, 1-24.

§. 73. Ajokaersukennelo malliktinnelo kannogesirsut ajokaersorpei. Luk. 14, 25-35.

§. 74.

§. 74. Arssersutit nevsuiarpei sauamik tammarsimarsomik, anningaursamiglo tammarsimarsomik, ernermiglo tammarsimarsomik, illuartomiglo pinniartum unnersok, ajortulliartut illaesserangamigit. Luk. 15.

§. 75. Arssersumik okallukpok pārsirsomik illuangitsomik, angumiglo pissōmik Lazarusemiglo. Luk. 16, 1 - 31.

§. 76. Ajokaersukenne tennerterpei. Luk. 17, 1 - 10.

§. 77. Kollinnut pupiksunnut ussornartulliok. Gub nalegauvia kakkugo pissirsok, appersormaenne, akiei. Luk. 17, 11 - 37.

§. 78. Arssersumik okallukpok ekkartoirsomik illuangitsomik, Farisaeermiglo tunnirsutinniglo kattersoirsomik. Luk. 18, 1 - 14.

§. 79. Nulliareet auirsusiaennik appersormaenne, akiei. Matth. 19, 1 - 12. Mark. 10, 1 - 12.

§. 80. Merdlertut Jesusib taengekartipei. Matth. 19, 13 - 15. Mark. 10, 13 - 16. Luk. 18, 15 - 17.

§. 81. Judit nálegaetta pissorsub appersormane, akia. Petruselo akigia. Matth. 19, 16 - 30. 20, 1 - 16. Mark. 10, 17 - 31. Luk. 18, 18 - 29.

§. 82. Lazaruse umartipa. Joh. 11, 1 - 57.

§. 83. Pingajuksanik nevsuerpok anniaminik, tokkominiglo umarsusiminiglo. Zebedaeusim ernaekit tuksiarbigaek. Matth. 20, 17 - 28. Mark. 10, 32 - 45. Luk. 18, 31 - 34.

§. 84. Zachaeusemut isserpok. Luk. 19, 1 - 27.

§. 85. Tekpeetsungnullo marlungnut ussornartulliok. Matth. 20, 29 - 34. Mark. 10, 46 - 52. Luk. 18, 35 - 43.

Agle-

Agleket tedlimait.

Anniarbiaet udloee (kattibiaet pingajuaet nelliumet anniviksiormetta kingorna) Jesusib Kristusim umarbialo killaelliarbialo nelliutinnatik.

§. 86. Jesuse Mariab tennipa. Matth. 26, 6 - 13. Mark. 14, 3 - 9. Joh. 12, 1 - 8.
§. 87. Lazaruse umartimmago, pellessiunerit tokkonniarpaet. Joh. 12, 9 - 11.

Sullirsei Sabbateme, Sonntag.

§. 88. Jerusalemmut isserpok. Matth. 21, 1 - 11. 14 - 17. Mark. 11, 1 - 11. Luk. 19, 29 - 46. Joh. 12, 12 - 19.
§. 89. Nelliutuksamik tokkuksame taengekautiksanik okallukpok. Joh. 12, 20 - 50.
§. 90. Jerusalemmit Jesuse aularpok Betaniamut. Matth. 21, 17. Mark. 11, 11.

Sullirsei udlorme siudlerme, Montag.

§. 91. Orpingmik Feigeliksamik tokkolersomik: Nálegbik ivlernarsarpa. Matth. 21, 18. 19. Mark. 11, 12 - 19. Luk. 19, 47. 48.

Sullirsei udlut aipaenne, Dienstag.

§. 92. Opernerub pirssaunera Jesusim okautiga ajokaersukaminut. Matth. 21, 20 - 22. Mark. 11, 20 - 26.
§. 93. Kia ajokaersorkoa, Farisaeerit, appersormaenne, Jesusim appersoriei. Matth. 21, 23 - 27. Mark. 11, 27 - 33. Luk. 20, 1 - 8.

§. 94. Arssersumik ernengnik marlungnik nellig-eengitsunnik. Matth. 21, 28 - 32. Mark. 12, 11.

§. 95. Nautsévilliortunnik Weineliksamik. Matth. 21, 33 - 46. Mark. 12, 1 - 12. Luk. 20, 9 - 19.

§. 96. Nálegaunerublo niarnaet nulliarneranik okal-lukpok. Matth. 22, 1 - 14.

§. 97. Kaiserib pirsseksanik Farisaeerit appersor-paet. Matth. 22, 15 - 22. Mark. 12, 13 - 17. Luk. 20, 20 - 26.

§. 98. Sadduzaeerit appersorpaet tôkkorsut umarbi-aennik. Matth. 22, 23 - 33. Mark. 12, 18 - 27. Luk. 20, 27 - 38.

§. 99. Inneitsimik angnermik aglekennik illissimar-sut illaetta appersormane, Jesusib appersoriei Messiamik, Davib náleganik niarnaniglo. Matth. 22, 34 - 46. Mark. 12, 28 - 37. Luk. 20, 40 - 44.

§. 100. Farisaeerinnut aglekkenniglo illissimarsun-nut missiksorkoei. Ivkolo Jerusalemmiullo okautigei innungnut. Matth. 23, 1 - 39. Mark. 12, 38 - 40. Luk. 20, 45 - 47.

§. 101. Uiglernerum anningaursaengoaengnik tun-nirsutingoaengnik okallukpok. Mark. 12, 41-44. Luk. 21, 1 - 4.

§. 102. Nálegbium asserorsusianik, iglorperksuillo Jerusalemmim asserorsusiaennik, Nálekablo tikkiubiksanik. Matth. 24, 1 - 51. Mark. 13, 1 - 37. Luk. 21, 5 - 36.

§. 103. Arssersumik okallukpok niviarsiennik illis-simarsunnik illissimangitsunniglo, sillarsublo naggatiksanik, tamarsoarmik ekkartonekais-sapetta. Matth. 25, 1 - 46.

Sullir-

Sullirsei udlut pingajuaenne, Mittwoch.

§. 104. Ajokaersukame issigeit Nálekam ubbarpei. Joh. 13, 1-30.

§. 105. Judasib pissinniaellerpa tokkomut. Matth. 26, 14-16. Mark. 14, 10. 11. Luk. 22, 3-6.

Sullirsei udlut sissamaenne, Donnerstag.

§. 106. Anniviksiutiksamik sauarkamik Jesusim arkiksorkopek. Matth. 26, 17-19. Mark. 14, 12-16. Luk. 22, 7-13.

§. 107. Ussornarsusiminik okallukpok, ajokaersukennelo tupedlersarpei. Joh. 13, 31-38. 14, 1-31.

§. 108. Anniviksioramik nerrinerlo sorarakmik, timiminiglo aungminiglo illuartuinnartomik nerrekoei immekkollugillo, nungullugit erkaikollune. Matth. 26, 20-29. Mark. 14, 17-25. Luk. 22, 15-20.

§. 109. Angnerussennersomik akkerartóllermetta, sorarkoei Petrolo tennerterpa. Luk. 22, 24-38.

§. 110. Ajokaersukaminut okallukpok sorarutiksamik, Nálekablo tuksiauta pirssarialik. Matth. 26, 30. Mark. 14, 26. Joh. 15, 16. 17.

§. 111. Ajokaersukenne illagaellugit orksursaliksamut kakkamut piok. Matth. 26, 30-35. Mark. 14, 26-31. Luk. 22, 39. Joh. 18, 1.

§. 112. Terssane pingasunnik tuksiartarpok, tokkublo kaglillermane, auktun-étomik kiaegukpok. Matth. 26, 36-45. Mark. 14, 32-42. Luk. 22, 40-46. Joh. 18, 1. 2.

§. 113. Kunningmik Judasib pissipa, tigunniarpaet tava. Matth. 26, 47-56. Mark. 14, 43-52. Luk. 22, 47-54. Joh. 18, 3-12.

§. 114.

§. 114. Kellersordlugolo pellessiunermut aularupaet; Judillo ekkartoirseisa appersormaenne, Kristusiursum unnerpok. Matth. 26, 57-68. Mark. 14, 53-65. Luk. 22, 54. 55. 63-65. Joh. 18, 12-24.

§. 115. Pingasunnik Petrusib missiutigirsaramiuk, kejangãrpok. Matth. 26, 69-75. Mark. 14, 66-72. Luk. 22, 56-62. Joh. 18, 17. 26. 27.

Sullirsei udlut tedlimaenne, Freytag.

§. 116. Jesuse ama ekkartoirsut tamarmik kiglissiorpaet, nunablo náleganut pissipaet. Matth. 27, 1. 2. Mark. 15, 1. Luk. 22, 66-71. 23, 1.

§. 117. Judase ingminik nivingarpok. Matth. 27, 3-10.

§. 118. Jesuse unnerlutigaet sorlo ajortulliartok. Joh. 18, 28-32.

§. 119. Nálegaunerogame missiangilak. Pilatusib pingitsok unnerpa, Herodesemullo aularukoa. Matth. 27, 11-14. Mark. 15, 2-5. Luk. 23, 3-12. Joh. 18, 33-38.

§. 120. Jesuse Pilatusim aulakkorsaralloarpa pingasunnik. Matth. 27, 15-23. Mark. 15, 6-14. Luk. 23, 13-23. Joh. 18, 38-40.

§. 121. Barrabasele aulakkogamiuk, Jesuse ipperartorkoa aklunarsennik; Sorssuktukset kadlerpaet annoramik aukpallariksomik, niakorumiglo orpingnik kenariksunnik niakoroserdlugo. Matth. 27, 24-30. Mark. 15, 15-19. Luk. 23, 24. 25.

§. 122. Jesuse ama Pilatusim aulakkonniaralloarpa, kesale innaenniarsinnarmaenne, tunniupa taukkonunga kikkiektorkollugo senningarsomut. Joh. 19, 4-15.

§. 123. Jesuse aularupaet kikkiektorbiksanut Golgatamut, terssanelo ajortulliartuk akkornaengnut kikkiektormaenne, okarpok: Atătak, issumakaerbigigit! Matth. 27, 31-34. Mark. 15, 20-23, Luk. 23, 26-34. Joh. 19, 16-18.

§. 124. Adlello Jesusim okausee kingudleet tokkoalo. Matth. 27, 37. 39-50. Mark. 15, 24-26. 29-37. Luk. 23, 34-46. Joh. 19, 19-30.

§. 125. Tokkolermet, ussornartut pissimarsut, Nalegangajaublo okautigirsa. Matth. 27, 51-56. Mark. 15, 38-40. Luk. 23, 47-49.

§. 126. Jesusib sennera angmarpaet. Joh. 19, 31-37.

§. 127. Jesuse illiaet. Matth. 27, 57-61. Mark. 15, 42-47. Luk. 23, 50-56. Joh. 19, 30-42.

§. 128. Illerva părirsaraet. Matth. 27, 62-66.

Nálekam umársusia killangmullo kollarsusia.

§. 129. Jesuse makkisimamet, arngnet okarbiginekarput. Matth. 28, 1-8. Mark. 16, 1-8. Luk. 24, 1-9. Joh. 20, 1-10.

§. 130. Jesuse tokkorsunnik makkisimagame, sakkommerpok siudlermik. Mark. 16, 9. Joh. 20, 11-17.

§. 131. Aipeksanik sakkommerpok. Matth. 28, 8-10.

§. 132. Anningaurset tunniupeit pársirsunnut. Matth. 28, 11-15.

§. 133. Pingajuksanik sakkommerpok. Mark. 16, 10. 11. Luk. 24, 9-11. Joh. 20, 18.

§. 134. Sissameksanik sakkommerpok. Mark. 16, 12. Luk. 24, 13 - 35.

§. 135. Tedlimeksanik sakkommerpok. Mark. 16, 14. Luk. 24, 36 - 48. Joh. 20, 19 - 25.

§. 136. Arbeniksanik sakkommerpok. Joh. 20, 26 - 29.

§. 137. Arbenek aipeksanik sakkommerpok. Joh. 21, 1 - 23.

§. 138. Arbenek pingajuksanik kollin-illoaello sakkommersarpok. Matth. 28, 16 - 20. Mark. 16, 15 - 18.

§. 139. Kolliksanik sakkommerpok killaelliardlunelo. Act. 1, 3 - 12. Mark. 16, 19. 20. Luk. 24, 40 - 53.

I.

Tamerssa Johannesim okauseesa tussarnersut aulakautaet.

Joh. 1, 1 — 18.

Tamarluinnarsoarmik issoaenne Okausekétok, Okauserlo Gudimétok, Gudelo Okausiursok. Tamarluinnarsoarmik isoaenne ivna Gudimétok. Tamarluinnarsoarmik taursomanga pingortitauput: tamarmik pingortisimarsut adlamik pingortitsirsokangilet, tauna kissiet (pingortitsirsigaet). Innursut taursoma illuanĕtok, innursullo tamanna innuit kaumarsoraet. Kaumarsok tãrtome kaumagalloartok, tãrtuble illaessiaringika. Innuk Gudib aulartika Johannesemik attelik. Taivna okaursiartortok, kaumarsomik okalluklune, tamasalo opertinniardlugit: Nangminek tauna kaumarsoungitsok, kaumarsomigle okalluktuksainnaursok. Kaumarsorle opernartok mattomunga nunamut pirssok, innuit tamasa kaumarsaruklugit. Kaumarsok opernartok sillarsoamĕtok, sillarsoarlo pingortisimarsok taursomanga, sillarsoarmiulle illissaringikaet. Innuktaminut pigalloartok, innukteisale illaessiaringikaet: taursomingale

illaes-

illaessirsut, atterminullo opertut kittornarsia-
ritipei Gudimut: aungmit pingitsut, uingublo
pekkorsanit pingitsut, angutib pekkorsanil-
loneet pingitsut, Gudimille erniusimarsut.
Okauserlo ivna uinningorpok innukattigaellu-
talo, tekkogikpullo ussornartua, sorlo Atătam
Ernetuaet ussornartua, saimarsorsovlunilo seg-
losuitsorsoursok. Johannesim okautigangamiuk,
torklulavlunilo okarpok: Terssaivna okautigir-
sara immaenna: Kingunevkut pissirsok siu-
nemnĕtok, pingikallarama, taunaĕtok. Taurso-
malo pekkangarneranit pirssarparput saimaunek
saimaunermik. Inneitsissit Mosesekut tunnine-
kartut, saimaunerlo seglosuirsullo pingorpuk
Jesuse Kristusekut. Gudemik tekkunnikto-
kangisainnartok: Ernetuable Atátab sãnétub
mattominga naelloiungnaersikátigut.

II.

Lukasim aglegei Teofilusemut.

Luk. 1, 1—4.

Kapsersuit aglekiksarniarmattigik illomut sul-
lirset uautine, ima unnibkaumattigut tamak-
koninga nangminek issuanit tekkunniktut, king-
ornalo okautsinnut kivgartortungortut: tava
tamannalo ajungitsugara, tamasa issuanit kiglis-
siutigekkiksarallaraukit, illingnut aglekiksaruk-
lugit, assarsara Teofilusea, okautsinnut sussau-
marsarnut kollarungnaerkollutit.

III.

III.

Jesusib Kristusib siudleenik Davib naechovianit, angutisiaet Josefim angaejokeinik.

Matth. 1, 1 — 17.

Tamerssa Agleket Jesusib Kristusib, Davib erneraetta, Abrahab erneraetta Siudleenik. Abrahab ernertariga Isaak. Isaab ernertariga Jako. Jakob ernertariga Juda kattenguteilo. Judab ernertariga Farez Zaralo Tamarmit. Farezib ernertariga Hezro. Hezrub ernertariga Rame. Ramib ernertariga Aminada. Aminadab ernertariga Nahasso. Nahassub ernertariga Salmo. Salmub ernertariga Boase Rahabemit. Boasib ernertariga Obede Rutemit. Obedib ernertariga Jesse. Jessib ernertariga nalegaunek David. Nalegaunerub Davib ernertariga Salomo Uriaugalloab kinguanit. Salomub ernertariga Roboa. Roboab ernertariga Abia. Abiab ernertariga Assa. Assab ernertariga Josapha. Josaphab ernertariga Jora. Jorab ernertariga Osia. Osiab ernertariga Jechonia kattenguteilo, taimane Babilonemut aularusimatillutik. Babilonemit utteramik kingorna Jechoniab ernertariga Sealtiel. Sealtielib ernertariga Zorobabel. Zorobabelib ernertariga Abiud. Abiudib ernertariga Eliachi. Eliachib ernertariga Assor. Assorib ernertariga Zadok. Zadob ernertariga Achi. Achib ernertariga Eliud. Eliub ernertariga Eleasar.

Eleasarib ernertariga Matha. Mathab ernertariga Jako. Jakob ernertariga Josefe, Mariam uviksa. Taursoma Mariam erniara Jesuse, Kristusemik attelik. Ima tava: Ernerit tuglereeksut Abrahamit Davimmut arkanek sissamauput: Davimillo Babilonemut aularunekartinnatik ernerit arkanek sissamauput. Babilonemittog utteramik, Kristusemut, ernerit arkanek sissamauput.

IV.

Agleket tamerssa Jesusib Kristusib siudleenik, arngnaet Mariam angaejokeinik.

Luk. 3, 23 — 38.

Jesuse ernerisugaet Josefemut, Eli taursoma Sekkiga, tauna Mattatib erneriga, tauna Levib erneriga, tauna Melchib erneriga, tauna Jannab erneriga, tauna Josefib erneriga, tauna Mattatiasib erneriga, tauna Amosib erneriga, tauna Nahub erneriga, tauna Eslib erneriga, tauna Nangib erneriga, tauna Maatib erneriga, tauna Mattatiasib erneriga, tauna Semeid erneriga, tauna Josefib erneriga, tauna Judab erneriga, tauna Johannab erneriga, tauna Resab erneriga, tauna Zorobabelib erneriga, tauna Salatielib erneriga, tauna Nerib erneriga, tauna Melchib erneriga, tauna Addib erneriga, tauna Kosab erneriga, tauna Elmodab erneriga,

tauna

tauna Herdib erneriga, tauna Jesob erneriga, tauna Eliezerib erneriga, tauna Joreb erneriga, tauna Mattab erneriga, tauna Levib erneriga, tauna Simeub erneriga, tauna Judab erneriga, tauna Josefib erneriga, tauna Jonab erneriga, tauna Eliakib erneriga, tauna Meleab erneriga, tauna Mainab erneriga, tauna Mattatab erneriga, tauna Natab erneriga, tauna David erneriga, tauna Jessib erneriga, tauna Obedib erneriga, tauna Boasib erneriga, tauna Salmub erneriga, tauna Nahassub erneriga, tauna Aminadab erneriga, tauna Arab erneriga, tauna Esrob erneriga, tauna Faresib erneriga, tauna Judab erneriga, tauna Jacob erneriga, tauna Isaab erneriga, tauna Abrahab erneriga, tauna Tarab erneriga, tauna Nachorib erneriga, tauna Saruchib erneriga, tauna Ragahub erneriga, tauna Falegib erneriga, tauna Eberib erneriga, tauna Salab erneriga, (tauna Kainab erneriga,) tauna Arfachsadib erneriga, tauna Semib erneriga, tauna Noab erneriga, tauna Lamechib erneriga, tauna Matusalab erneriga, tauna Enochib erneriga, tauna Jaredib erneriga, tauna Maleleelib erneriga, tauna Kainab erneriga, tauna Enosib erneriga, tauna Setib erneriga, tauna Adab erneriga, tauna Gudib pia.

§. 1.

Luk. 1, 5 — 25.

Nuname Judaeame Herodese nálegaunerotillugo, pellessekartok Abiab simnerseisa illaennik, Zachariasemik attelingmik, taursoma nullia Aarub kingueisa illaet, Elisabemmik attelik. Tamangmigle illuartuk Gudmut. Nalekablo inneitsissei pekkorseilo tamasa illomordlutik nálegluarpakik. Kittornakaratiglo, Elisabet ernesuinname, uttokavlutiglo tamangmik. Illane Zachariasib simnevikse nelliumet, pellessissut adlettut sullissaegame Gudimut, immerautim erkormane pellessiursutsib illerkoanik, Nálekam igloanut (ivlernartomut) ississevlunilo pyortississaegame: Innuierksuillo tamarmik sillatanétut (ungalut illuaenne) tuksiardlutiglo pyortillugo. Nálekable Engeleesa illaet tekkotipok taursomunga, Altarib (illirsiviub) pyortitsiviub tellerpiaet tungane kikkartok. Taunalo Zachariasib tekkogamiuk, annilardlunelo erksillerpok. Engelible okarbiga: Zachariasea! erksekennek, illomut kénugauit, Gudib tussarpátit: nulliello Elisabet ernissavok ernertăksarnik, taunalo Johannesemik aitsissauet. Tipeitsutigaellugolo irssutigissauet, amerdlasuttog innuit tipeitsutigissauaet innúpet, Nále-

Nálekamut angissammet. Weinmik adlamigloneet pikkunartomik immissengilak, arngnamelo timaet illuanétillune Annernermik ajunginermik illumiulernekaissavok. Israeliblo kinguei amerdlasut sátinniaissauei Gudimut Nálegaennut. Nalekablo siudlerissaua Eliasim annernerane pirssauneranelo, angaejokait umaetteit, kittornettik illagaellugit, sátinniaissauei Nalekamut, opingitsullo pississauei illuartut illissimarsusiaennut, taimalo Nálegak innuksarsivlugo piginnãngortuksennik. Tava Engele Zachariasim okarbiga: Suna naellunaekutarissauara? innutokagama, nulliaratog uttokagiok. Engelib akia okallugbigaellugo: Gabrieliovunga Gudimétuartok, aulartitavlungalo okallugbigekkollutit, tamattomingalo okaukollutit. Attalo, okautsikka illingnut erkussirsut operinginnaukit, okaissaeromarpotit okallungnerlo ajussautit, okautsima erkorbiksaetta udluksaet nelliutinnago. Zachariaselo nálegbingme mullomet, innuit sillatanétut errinnigaet ussoruklutiglo. Annigame, okallugbiginek ajormattik, mallugaet tava tekkorsakartok nálegbingme. Arksaengminiglo urserarsinnardlugit, okaissaerluinnarpok. Sullirsamelo sorarbiaet nelliumet angerdlarpok iglominut. Udlulle taukoa námetta, taursoma nullia Elisabete nãrtulerpok, kaumettillo tedlimaet irssertordlunelo okarpok: Taima Nálekab piãnga, udlut tauko ẽtillugit, irssigangaminga, kangusutigalo uamnit paerdlugo innungne.

§. 2.

§. 2.

Luk. 1, 26—38.

Kaumetillo arbengaenne Engele, Gabrielemik attelik, Gudim aulartika iglorperksoarnut Galilaeamétunnut, Nazaremmik attelingnut, niviarsiamut angersimarsomut Davib kingueisa illaennut, Josefemik attelingmut, niviarsiarlo Mariamik attekartok. Engelib tava isserbiga okalluklune: Tipeitsukorsavotit saimaursaursotit! Nalekab neijorpătit, ussornakerssotit arngnennit tamannit! Engele Mariab tekkogamiuk, okauseelo tussaramigit, annilarpok issumallerdlunelo: Una kannongétomik okausekarpa? Engelible okarbiga: Maria! erksekennek, Gudib saimaummatit. Atta! nărtulissautit ernertaromardlutillo, Jesusemiglo aitsissauet. Tauna angissavok, Kotsingnerublo niarnanik tairsaussavok. Gudiblo Nálekab tunniomarpa angutaet Davim ivksiauvianik; Jakublo igloanut nálegauneroiomarpok issukangitsomut, nálegauvialo nănauieissengilak. Engele Mariab tava appersorpa: Kannongelissaunga uvekanginnama? Engelim akia okallugbigaellugo: Annernerum ajunginerub kollikut talutseromarpătit, Pirksomalo pirssauneraet ulligomarpătit, taimaitomiktog ajunginek erniekset Gudib Niarnanik taiornekaissavok. Attalo! Elisabettog idlut nărtuleriok ernertăksamik uttokaunermine, kaumettillo arbenillerpei, tauna nărtusuitsok tamarmik unnerpaet, Gudime ajornartokangimmet. Mariale okar-

okarpok: Atta, Nálekab kivgarãnga, okarauit taimaiserlanga. Engelib tava kemmekpa.

§. 3.

Matth. 1, 18 — 25.

Kristusim arngna, Maria, Josefemut angerame, mallungnarsirsok nãrtulerdlune Annernermit ajunginermit, sulle kattitinnatik. Josefele uviksa illuartogame piueilunelo, kangusuktitsomangila innungnut, okaranelo issumakaeromagalloarpa. Taimale issumallermet, atta, Nálekam Engeliaet sakkomerbiga sinnektortillugo, okalluklune: Josefea, Davib niarna! sioranek Maria nulliekset illingnut pissillugo, illumiua Annernermit ajunginermit pimmet. Ernertaromarpoktog, Jesusemiglo aitsissauet, innunne annaussammagit ajorteinnit. Terssale tamat taimaiserpok, Nálekam okausee Profetekut erkokollugit, ima okartok: Areina, niviarsiak nãrtussavok ernertaromardlunilo, Immanuelemiglo aitsissauaet, akkaet issuma imaipok: Gude illagarput. Josefible sinnikame itterame, Nálekam Engeliaet okaumane, nálekpa, nulliekselo aivlugo; aktungilale, ernertartinnago perngautigaellugo.

§. 4.

Luk. 1, 39 — 56.

Udlut teivko Maria pillerillerpok aularaessuardlunilo kakkennut iglorperksoarnut Judab nunanétunnut, Zachariasiblo igloanut isserd-

lune

lune Elisabemmut okarpòk: Ullapisautekarit. Mariam okausia tamanna Elisabetib tussarmago, timime illumiua piglerpok, terssangainnarlo Elisabetim illumiugillerpa Annernek ajunginek, niblerdlunilo okarpok Mariamut: Pidluakautit arngnennit tammannit, timivitsog illumiua pidluariok. Kannorlo okaissaunga, Nalekama arngnaet orningmanga? Atta, ullapisautekarit unnerauit, tussaraukit, illumiuga tipeitsungnermik piglertalerpok timima illuane. Pidluakautit, operauit, illingnut Nálekam okausee tamarmik erkorluinnaissammetta.

Tava Maria okarpok: Nálegak tarnima ussoringãrpa, Gudelo annaursirsiga annernerma tipeitsutiga, saimaunerminik kivgarojungoe irssigangago. Atta, terssanga innuit tamarmik ussoringaissauãnga, ussornartorsoarmik pimmanga, ajugakangitsub, ajunginermiglo attiglub. Nákinnirsusiminiglo nálektiminétuarpok sorarane. Arktorsajuipok tellerminik, siamartillugillo umamingne makkitarsunnik ekkarsautiglit. Pirssarsuit ivksiauvingmit ajegarei, assiginnakello kollartillugit. Kãktut tunningãrpei pikseinnik, pissorsuille aulartipei sũnagit. Kivge Israele Gudib illeksia issukangitsomut, nakinirsutselo erkaivlugo, okarame siudlivtinut Abrahamut kingueinullo tammannut. Kaumetit pingasut nãngajeklugit, Elisabete Mariab neijortuaramiuk, angerdlariok ama iglominut.

§. 5.

§. 5.

Luk. 1, 57 — 80.

Elisabetiblo ernivikse nellíumet, ernertărpok, Nalekablo nákingărmago, idluisa tussaumagamiko, tipeitsukkattigaet. Udlullo arbenek pingasungormetta, kippivlugo ornikpaet, angutanullo Zachariasemik atteritipaet. Arngnaelle sápei okalluklune: Naggale, Johannese, atterissaua. Tava okarbigaet: Ekkardlereekangilatit taimaitomik attelingmik. Anguta Zachariase tava urserarpaet, kannongétomik aitsekussaesugaellugo? Aglegeksamik tava kákorsiok agleklune imaenna: Johannese attera. Tamarmik tava aijeisorput. Terssangainnarlo Zachariasib karna angmarsimavlunelo okka kellerursaerpok, okalluklunelo Gude ussorekka. Nunakatteisalo tamarmik annilarutigaet, tamakkolo tamasa tussaumalerpeit kakkamiut tamarmik Judaeame, tamannalo umamiugillerpaet, okalluklutik: Kannóng - elissaesugaiuk egdlarsungoak una, Nálekam arksaminik neijormane? Angutalo Zachariase Annernermik ajunginermik illumiukallerpok erkotuksenniglo ima okalluklune: Ussornakau Nálegak, Israelib Gudia! innunne tikkerardlugillo annaummagit, annaursirsiksamiglo nekkoarsoarmik pimmattigut kivgame Davim igloane: itsarsoak taima okarame illuartut Profetit karnessigut: annautsomavluta uautinut kingarsartunnit tamarmiglo umitsairsivta arkseinnit, angaejokauvullo năkallugit, unnersúnelo ajungitsok erkaivlugo, Abraha-

Abrahamut atátauvtinut illomortomik okarame: annaunekarkolluta kingarsartivta arkseinnit, nálekollune innutilluta erksiungnaerdluta, ivlernarnermiglo illuarnermiglo nuaennerirsaminik. Ivlitsog, egdlarsungoak tainekaissautit Kotsingnerub Profetianik: Nálekab siudlersortigissauãtit, arvkotikse illuarsakkollugo, innunnelo naelloiungnaersillugit pidluautiksamik, ajortimingnik issumakaerbigirsaiomarmetta, Gudivta umaettaet nákinirsusianik, taursomanga nuirsub kotsingnermit tikkerarpãtigut; kaumarsaruklugit tãrmiursut tokkublo tachanétut, issikauvullo pissillugit arvkomut erkiksiviunnartomut. Egdlarsungoarlo Johannese agdliartorpok, nekkursektillunelo annernerme, innukajuitfomélunilo, sakkommerbikse Israelib kingueinut nautsorsordlugo.

§. 6.

Luk. 2, 1 — 21. Matth. 1, 21.

Taimane Kaiserib Augustusib nálegauvime innuee tamasa naellunaersorkoei. Tamerssa agleket siudliursut, Zireniuse nálegautillugo Siriame. Tarmarmik tava iglorperksoamingnut aularput aglekkollutik. Tava Josefesog aulariok Galilaeamit, iglorperksoarnit Nazaremnit, Judaeamut Davim iglorpeinut, Bethlehemmik attelingnut, Davim igloanit pigame, kinguaranganelo, aglekkollune Maria nulliekse aiparaellugo, tauna nãrtursok. Terssanétillutiglo, ernisul-

ernisullersok, Pernauminiglo ernertãrpok, immullugolo annoraminernut, nerssutillo nerriviaennut illia, sinniktarbingme inniksaeronnamik adlamik. Taursomalo erkkáne pãrsirsunétut, narksame nerssutittik ungalolingmétut párinniardlugit pigãrput. Attalo, Nálekam Engeliaet tikkipei, Nálekablo kaumarsusiaet kaumarsarmattik, erksingálerput. Engelible okarbigei: Erksekennase! atta, tipeitsungárnartomik okallugbigause, innuit tammarluinnarsoarmik piksaennik: Pivluse mãna annaursirsok, Nalegak Krístuse, Davim iglorpeine erniusimammet. Terssalo naellunaerkutarissiuk: Egdlarsuk annoraminernut immusimarsok, nerssutillo nerriviaennut illisimarsok naipitsomarparse. Tavainnarlo Engeleme killangmiorperksuin-étut, Gudelo ussoraet okalluklutik: Gude kotsingnermétok ussornarsile! erkiksinerlo nuname! innungnelo nuennarnek pille! Engelillo kemmeng mattik, killangmullo ama pimmetta, pársirsut ingmingnut okallukput: Mãna Bethlehemmut pissa, ussornartorlo tekkoiartortigo Nálekam okautigekkorsa uautinut! Tuoviorlutiglo terssunga piput, Marialo Josefelo tikkipagik, eglarsuglo nerssutit nerriviaenne innengarsok tekkogamiko, okautigiartorpaet tammannut Engelillo okauseet unnibkautigeit egdlarsungoak pivlugo. Tussartullo tamarmik pãrsirsut okauseet aijeisorutigeit. Mariable tussakenne tamasa puigornauaerdlugillo umamine ekkarsautiginniarpei. Pársirsut tava utteriput, Gude ussoraellugo nersoraet tussakettik tekkorsettiglo pivlugit, taima okarbigang-

bigangattik. Udlut arbenek pingasungormetta, egdlarsungoak kippissammet, tava aitserpaet Jesusemik, Engelib taima taiormago, naulingikkallarmet arngname timaet illuane.

§. 7.

Matth. 2, 1 — 23.

Jesuse erniummet Bethlehemme Judaeamétome, Herodose nálegaunerotillugo, atta, illissimarsut pauanga (naellursut nunnaennit) Jerusalemmut piput, okalluklutik: Annerdlăk Judit nálegauneraet sumépa? Ulloria pauane tekkogautigo, nálegiartordlugolo tuksiarbigiartorparput. Nálegaunerub Herodesib tamanna tussaramiuk, annilárpok Jerusalemmiullo tamarmik: pellessiunerillo aglekenniglo illissimarsut innungnétut tamasa kattilerkogamigit, kiglissiorpei Kristusim innungorbiksanik. Ivkoalo okarbigaet: Bethlehemme Judaeamétome: Taima agleksimammet Profetekut: Bethlehemea, mingnerungilatit adlennit iglorperksoarnit Judaeamétunnit: illingnit pissammet Nálegak, innumnut, Israelib kingueinut nálegaukollugo. Illissimarsut tava Herodesib ingmikut kăkoei angiortomik, appersorkiksarniardlugillo ullorirsamik kanga tekkotitomik, Bethlehemmullo unnersõpei, okalluklune: Aularitse, egdlarsuglo apperkotigekkiksarlugolo, nennigussiuglo, okaukissinga, uangatõg nálegiartoromariara. Nálegaunek Herodese tussaramiko, aularput. Attalo, ulloriak pauane tekkorsartik siudleraet, egd-

egdlarsungublo innaet kollanut pigame, unnikpok. Ulloriak tekkolermigamiko, tipeitsungálerput, iglomullo isserlutik, egdlarsungoarlo arngnalo Maria naipipagik, paellordlutiglo egdlarsungoak nálekpaet, iklerbissiktŏg mattuaeramikik, tunniaet akkekangitsomik anningaurseksamik aukpallartomik, tippegiksaumiglo tarnutiksamiglo (kutsortun-étomik). Sinniktillutigle, Gudib okkaummattik Herodesemut utterkonnatik, arvkotikut adlakut nunamingnut angerdlarput.

Aularmettale, atta, Nálekam Engeliaet Josefe, sakkommerbiga, sinnektortillugo, okalluklune: Makkitit, egdlarsungoarlo arngnalo pikik, nunamullo Egiptenmut kemmait, terssanétuardlutillo uamnut okarbigitserdlutit, egdlarsungoak Herodesib tokkonniaromaissammago. Makkipok tava, egdlarsungoarlo arngnalo unnuame ingminut pipek, nunamut Egiptenmut aularpok, terssanétuardlunelo, Herodese tokkotserdlugo: Nálekam okausia erkorluakkollugo, Profetekut ima okartok: Ernera kăkogiga nunamit Egiptenmit. Herodese missilikame, illissimarsut seglokittarmaenne, kammaktorsoaengorpok, egdlarsungoello tamasa Bethlehemmétut erkanétullo okkiuk marlungnik nelliutut innortullo tokkutsartorkoei, illissimarsut kiglissioramigit kingorna. Tava Profetib Jeremiasim okausee erkosimauput, ima okartok: Kakkenne nippersoak tussarsaursok, okallungnerlungărnerlo, kejanerlo, opinerlo: Rahelib kejauei kittornenne, tuped-

tupedlerseksaunnanelo, nungumetta. Herodesele tokkomet, atta, Nálekam Engelia Josefemut tekkotipok sinnektortillugo, nuname Egiptenme, okalluklune: Makkitit, egdlarsungoarlo arngnalo illingnut pikik, Israeliblo nunanut utterniarit, tokkommetta egdlarsungmik tokkotsinniaralloartut. Makkipok tava, egdlarsungoarlo arngnalo neksardlugik, Israeliblo nunanut pivlune. Tussaumagamiugle Archelause nálegaunerursok Judaeame, angume Herodesib nálegauvia kingorngursarangago, taikkunga pinek sioralerpok. Sinnektortillunele, Gudim innaemmane, Galilaeam erkanut aularpok, iglorperksoarnullo Nazaremmik attelingnut pivlune, terssanétuardlunelo, Profetit okauseet erkokollugit, ima okartut: Nazaremiomik attekaissavok.

§. 8.

Luk. 2, 22 — 40.

Udlut nelliumetta, Maria ubbaissaevlune, Mosesib inneitsissei malliklugit; egdlarsungoak Jesuse tekpauunga Jerusalemmut aularupaet, Nálekamut pissillugo, (agleket pivlugit Nálekam inneitsisseine: angutingoet tamasa arngnamingnit perngautit siudlerpait Nálekamut tunnissaueit) tunnirsutiksettiglo tunniullugit, sorlo Nálekam inneitsisseine agleksimavok; Tingmirsaeng-og Taubik piarkaegloneet marluk, akkéksiursaek (tunniullugit). Atta, taimane angut Jerusalemmĕtok, Simeonemik attelik;

Innuk

Innuk taivna illuartoursok Gudelo nálengniarpa, Israeliblo tupedlersautiksanik nerriukiok, Annernerublo ajunginerub innigiuarpa. Annernerubtõg ajunginerub okauka, tokkussengitsok unnera, Nálekab Kristusea tekkotinnago. Tauna Annernerub kajumiksarmane, Nálegbingmut piok: egdlarsungoak Jesuse angaejokaekit pissimmekko, inneitsissit nálengniarlugit, aglekello malliklugit, egdlarsungoartik pivlugo, Simeob tava tigua, pernermiklugolo, Gude ussorekka, okalluklune: Nálegak, mãna erkiksinnartomut kivget angerdlarle, sorlo okartotit, irssimnik annautiksarekorset tekkogauko, tauna innuit tamarluinnarsoarmik kéneinnut piginnãngorsarauko sakkommersillugolo, kaumarsok naellursunnut kaumarsautiksak, innuktauvillo Israelittit ussornautiksaet. Egdlarsuglo pivlugo tussakettik tamasa Josefim angutisiaet arngnaello aijeisorutigaikik. Tava Simeob taengekartipek, arngnanullo Mariamut okalluklune: Areit, una orlursutiksaengoromarpok, makkirsutiksaengoromardlunilo amerdlasũnne Israelib kingueine, naellunaerkoteksaiomardlunilo akkerartugeksak (tarngnikullo (Maria pia) paennab pissauãtit) kabsersuit umaetteisa ekkarsauteit sakkommekkollugit.

Arngnaktõg erkotuksennik okalluktok terssanéniok, Hannamik attelik, Fanuelib pannia, Asserib kingueisa illaet, arngnakoeksaursok, uvekartok okkiut arbenek marlungnik, niviarsiogame kingorna, mãnale uiglerneroursok-

 okki,

okkiueelo 84-ióput, nálegbingmetuinnarame, tuksiarnermiglo nerringinermiglo Gude náleng-niarpa udlullo unnursello nungullugit. Taur-somatõg taimane ornikia, Nálegarlo ussorekka, okautigaellugolo annaursutiksamik nerriuktun-nut tammannut Jerusalemmiunnut.

Tamasalo namaksigamikik Nálekam in-neitsissei pivlugit, ama Galilaeamut utteriput iglorperksoamingnut Nazaremmut. Egdlar-sugle agdliok nekkursektillunilo annernerme, illissimarsorsoaengolerdlunilo, Gudiblo sai-mauneraet neijorpa.

§. 9.

Luk. 2, 41 — 52.

Angaejokaeglo opernet nungullugit Jerusa-lemmut pirssartuk, anniviub kattissimauvia nelliutaranget. Egdlarsublo okkiuee arkanek marlungormetta, illagaellugo tekpauunga Jeru-salemmut aularpuk, illerkortik attordlugo. Udlut taukko nágamikik, angerdlarmennik, Nukakpiarak Jesuse Jerusalemmétuarpok, Jo-sefiblo arngnaello ariutsiaek. Ingiakaming-nulle adlennut illagissaesugangamiko, udlok attausek ingerdlagamik ujariartorpaek apper-kotigaellugolo idlungmingnullo ekkardliming-nullo. Nenninginnamiko, ama Jerusalemmut utterpuk ujarniardlugolo. Udlullo pingasung-ormetta, naipipaek Nálegbingme ivksiarsok ajokaersoirsut akkornaenne, tauko náleklugillo

apper-

appersorpei. Nálektullo tamarmik ussorutigaet illissimarsusiagullo akilluarsusiagullo. Angaejokaekit tekkogamiko, annilárpuk, arngnaello okarbiga: Ernera, saog annilártipautiguk? Atta, angutisiauvit uangalo ujarpautikit kappiasuklunuk. Akipek tava: Saog ujarpissinga? illissimangilikko Atátama pee pinniaissaegikka? Nau taima okallugbigangattik, tamanna siunersingilaek. Illagaellugik tava tessamunga Nazaremmut piok nálegluarlugiglo. Okauseelo makko tamasa arngnaet torkorpei umamine. Jesusele illissimaleriartorpok, okkiueelo amilliartordlutik, assaennarsiartordlunilo Gudimelo innungnelo.

§. 10.

Matth. 3, 1 — 12. Mark. 1, 1 — 8.
Luk. 3, 1 — 18.

Okkiut arkauek tedlimangormetta, Kaisere Tiberiuse Nálegauniartillugo; Pontiuse Pilatuse Nálegaukattaumet Judaeame; Herodeselo nunamut illainnarmut nálegaumet Galilaeame; nukkalo Filippuse nunamut illainnarmut nálegaumet Iduraeame Trachonitisiblo erkãne; Lisaniaselo nunamut illainnarmut nálegaumet Abileneme; Hannaselo Kaifaselo pellessiunerotillugik; Johannese, Zachariasib niarna, Gudib kãkoa innukajuitsome. Tava Jordanim erkãnut tamannut piok ajokaersoivlunelo koirsumik ajortoaerotiksamik, ima okalluklune: Adlamik issumakaritse, killaub nalegauvia

 pallik-

palliksimamet. Terssa tussarnersut okautsit aulakautaet Jesusemik Kristusemik, Gudib niarnanik, sorlo Profetit makpersegeinne agleksimavok: Areit, Engeliga (aulartitara) aulartipara siunernut, arvkosiokkollutit. Terssaivna Profetim Isaiasim okautigirsa, okallukame: Ajokaersoirsub nippa innukajuitsome ima piok: Nálekam arvkotiksa illuarsarsiuk, arvkoserneelo nardlorsarsigik. Korkut tamarmik nellimaekternekaissaput, kakkello kakkangoello tamarmik nakkiglissarnekaissaput, niungarsullo arvkoserngit tamarmik nardlungnekaissaput, arvkoserngillo manneetsut manniksissaput, uingillo (innuit) tamarmik annarsirsok Gudimit pirsok tekkussauaet.

Johannesele annorakartok nerssursub Kameelib merkoeenik ketterutekardlunilo amiminermik, piglertello nerssutingoet egitseillo porosinguit tungosungnitsut nekkigei. Jerusalemmiut tava annivigaet, Judaeamiullo Jordaniblo erkanétut tamarsoarmik koekkollutiglo taursomunga Jordanme kooksoarme, ajortittiglo niptardlugit. Farisaeerit kabsersuit Sadduzaeerillo koirsivingminut ornikaenne, Johannesib tekkogamigit, okaupei: Pullateriarsuit iveit! kia kemmakoáse kammaumit nelliutuksamit? Atta, illomut sainiardluselo adlamik issumakaritse. Illuvsigut issumaissarunnase, ima okallugomavluse: Abraha atátagarput. Okaupause: Ujarkennit makkonanga Abraha Gudib kittorneksarsiginnaua. Ullimaut orpiub tungauvianélerpok. Orpik ajung-

ajungitsunnik paumakangitsok kippissavok, ingnermullo egissavok. Innuit tava appersorpaet okalluklutik: Kannog-illivluta pissaugut? Akiei okallugbigaellugit: Marlungnik annoraglub aipa tunniussaua pekkangitsomut, nekkiksaliktõg taimailiussavok. Tunnirsutinniktõg kattersoirsut ornikiaet koekkollutik, appersordlugolo: Ajokaersoirsok, uagumme kannok pissaugut? Akiei: Sualungmik piomanniarkennase (Naleket tairsaet kissiet pissauarse) Sorssuktuksettõg tava appersoriaet okalluklutik: Uagumme sullissaugut? Sápei: Innuit pejarniarkennassigik pekkosersovluseloneet pidlariaurnassigik, pirssekséssele namagissauesse. Innuille nerriungmetta, tamarmiglo umaettimingne Johannese Kristusiosugangarssuk, Johannesib sápei, tamasalo okallugbigaellugit: Immermik koirsarause, adlamik issumakarkolluse; kingunevkulle tikkiutuksak nekkonerrovok uamnit, tauna kingakkobigekkara, issigamaek singaerdlugik, siudleraellugolo tigumiullugo. Taursoma koiomarpáse annernermik ajunginermik ingnermiglo. Taursoma nivaut tigumiarpa, koimelo netta sellissaua, nautsejeksariksullo kakkortut koime kallianut koissauei, kallipaille oussauei ingnermik kammitsuitsomik. Adlenniglo amerdlasunnik okautsinnik innuit tennerterpei okallugbigaellugillo okautsinnik tussarnersunnik.

§. 11.

§. 11.

Matth. 3, 13 — 17. Mark. 1, 9 — 11.
Luk. 3, 21. 22.

Taimane, innuit tamarmik koekkommetta, Jesusesõg Galilaeamit Nazaremmit Jordanmut Johannesemut piok koekkollune taursomunga. Johannesible tennerterpa okalluklune: Koisitariakaralloarpunga illingnut, ivlille ornikparma. Jesusible sãpa, okallugbigaellugo: Mãna taimaiserdlanga: taima illuarnerit tamasa namaksissauauvuk. Akkoara tava. Jesuse koissinname, erngerdlune immermit kakkivok tuksiardlunilo. Áttalo, kolláne Killak angmarpok. Gudiblo Annernera Johannesib tekkoa tingmiatut, Taubesut, akkartok, kollánullo pirssok. Attalo, nippe killangmit tussartitok okalluklune: Terssa ernera assaersara, tauna nuennerekkara. Jesusiblo okkiuee 30 iólermetta, ajokaersoinniaellerdlunilo pinniaellerpok.

§. 12.

Matth. 4, 1 — 11. Mark. 1, 12. 13.
Luk. 4, 1 — 14.

Jesuselo Annernermik ajunginermik illumiulik, ama Jordanmit utteriok, Annernerublo pissipa innukajuitsomut, ursserkollugo tornarsungmut. Udlullo 40 terssane nerssutit nyuartut akkornaennétok; udlullo 40 tornarsub ursserserpa; udlullo taukkoa-étillugit, nerringiniok. Ud-

Udlullo unnursello 40 naulugit nerringinname, kãlerpok késa. Ursseirsartublo, tornarsub, ornikpa, okarbigaellugolo: Gudim erneripattit, ujarket okko okauniakkit timmiursaengokkollugit. Jesusible akia okalluklune: Agleket imaiput: Timmiursainnak innub innutigingila, Gudible okausee tamasa karnanit annirsut innutigirsarei. Tornarsub tava aularupa iglorperksoarnut ivlernartunnut, pissillugolo nálegbiub karbianut, okallugbigaellugo: Gudim erneripattit, illingnik nakkarkeet, agleksimammet: Pivlutit Engelinne pekkussauei, kirssumiakkollutit sernigaellutillo, issikettit apõkkonnagit ujarkennut. Jesusib tava okarbiga: Taimatõg agleksimagiok: Gude Náleket urssissengilet. Kingorna tornarsub pissipa kakkarsoarmut kingiktorsoarmut, sillarsublo nálegauvee tamasa pinnersuseello taursomunga kemmerlortipei uissoreinak, okallugbigaellugo: Makko nálegauveet tamasa pinnersuseello illingnut tunniutsomarpakka, uamnut tunniusimammetta, issumamniglo tunniupakka piomarsamnut. Mãna paellorbigiomagungma, tuksiarbigaellungalo; tava makko tamasa tunniutsomarpakka illingnut; tamasalo pissauettit. Jesusib tava okarbiga: Tornarsunga, uamnit aularit, agleket imaiput: Gude Náleket tuksiarbigaellugolo kissiet nalengnieissauet. Tornarsub tava urssersutsinne tamasa nágamigit, kemmedlekpa kemmavlunilo. Attalo, Engelit ornikpaet kivgartutsartordlugolo.

§. 13.

Joh. 1, 19 — 28.

Terssávorle Johannesib nakkiuta, Judit Jerusalemmiut aulartimmattigik pellessillo ikkiorteillo Levitit Johannesemut, ima appersorkollugo: Kiovit? Tava angejárpok missiaranilo okarpok: Kristusiungilanga. Appersormaenne: Kiovimme? Eliasionerpit? Sápei: Nagga, taunaungilanga. Profetiovit tikkitsuksavlutit? akiei: Nagga. Ama appersormaenne: Kiovimme? uautinik aulartitsirsut kannog akissauauvut? Illingnik kannog okarpit? Sapei: Okalluktovunga nippilik innukajuitsome, sorlo Profete Isaias okartok: Nálekam arvkotiksa illuarsarsiuk. Aulartitelle Farisaeerinnit pirssut. Taukkoa appersorpaet okallugbigaellugo: Saogme koirsivit, Kristusiunginnauit, Eliasiunegloneet Profetiunegloneet? Tava Johannesim akiei, okalluklune: immermik koirsigalloarpunga, illissaringisarsele akkornauvsinépok. Terssaivnávok kingunevkut pissirsok, siunnemnétok, taursoma issigamaek kellerutejarneraengnik kingakkotekaunga. Terssa tamat taimailiok Betabarame, Jordanim igdloane, Johannesib koirsiviane.

§. 14.

Joh. 1, 29 — 51.

Akkago kaumet, Jesusim ornikane Johannesib tekkoa, okalluklune: Areina, Gudib sauara, innuit ajorteinnik kakkaktok. Terssa okautig-

tigirsara: Angut kingunevkut pissirsok, siunemnétok, pingikallarama, tauna-étok. Illissaringikigalo; Israelible kingueinut illissarnarsekollugo, immermik koirsiartorpunga. Johannese ama unnibkallerpok okalluklune: Annernek tingmiatut, Taubesut, killangmit akkartok, taursomalo kollanétuartillugo tekkogiga. Illissarissengikalloariga, immermigle koirsiartorkorsima ima okarbigănga: Tekkunnilleruit Annernerub akkarbigirsanik kollangersimauarbianiglo, taunaussavok koirsirsok Annernermik ajunginermik. Tekkogigalo okautigaellugolo, tauna Gudim ernerangago.

Akkagómet, ama Johannese ajokaersukaengne illagaellugik terssanéniok. Jesuselo ingerdlarsok tekkogamiuk, okarpok: Areit, terssa Gudib Sauarangoa, Ajokaersukaeglo marluk taukkoa taima okalluktok tussarpaek Jesuselo mallikpaek. Jesusele keviarpok, mallikaengne tekkogamigik, appersorpek: Kina ujarpikko? Akiaek: Rabbi, imaitok, ajokaersoirsok, kikunépit? Sápek: tekkoiartukko. Tava inna tekkoiartorpaek, udlorlo taivna unnigbigaek, udlok uellilermet. Mattominga Johannesemit tussartuk, Jesusemiglo mallingniktuk, aipa Andreasiursok, Simob Petrusib kattenguta. Kattengune Andreasib tikkekărpa, okallugbigaellugolo: Messiase kanningarparput, imaipok, Kristuse, imaloneet, Tennitak, Jesusemullo pissipa. Jesusible tekkogamiuk, okarbiga: Simoniovotit, Jonab niarna, Kefasemik attekaissautit, imaipok, Petrusemik, imalo-

imaloneet Kársomik. Kaumimet, Jesuse ama Galilaeamut ingerdlaiomagame, Filippuse naipipa, okallugbigaellugo: Mallinga. Filippusele Betsaidamiursok, Andreasiblo Petrusiblo iglorperksoarmiokattaek. Natanaele Filippusib kanningarpa, okallugbigaellugolo: Kanningarparput Mosesim inneitsissinne, Profetillo aglekamingne okautigirsaet, Jesuse, Josefib niarna, Nazaremio. Tava Natanaelim akia okalluklune: Nazaremmit illuartokaissennerpa? Filippusib sápa: Tekkoiartoruk. Natanaelim ornikane Jesusib tekkogamiuk, okautiga: Areit, terssa Israelitivik pekkoserlungitsok. Natanaelib tava appersorpa: Sumit illissarainga? Jesusim akia okarbigaellugolo: Filippusib kăkotinnatit, orpiub Feigeliksab attanétillutit, tekkogivkit. Natanaelim akia okarbigaellugolo: Rabbi, ajokaersoirsok, illomut Gudim ernerátit, Israelimiullo nălegaunerátit. Jesusib tava akia okallugbigaellugo: Orpiub Feigeliksab attanétillutit tekkogivkit, okarbigangaukit, operpotit; tamattoma ussornakeinik tekkoiomarpotit: Okallugbigaellugolo: Illomut, illomut okaupause: Mattoma kingorna killak angmarsok tekkoiomarparse, Gudiblo Engelee kangattartut akkartullo Innub Niarnanut.

§. 15.

Joh. 2, 1 — 11.

Udlut pingasungormetta, nulliartokartok Kaname Galilaeamétome, Jesusiblo arngna terssanétok. Jesusele ajokaersugeilo kăkogieittōg nulli-

nulliareengortungnut. Weinemiglo ajorsalermetta, Jesusib arngnaet okallugbiga: Weinemik immiksaeroput. Tava Jesusim akia: Arngnanga, sugaukit? Piomauviga nelliungikallarpok sulle. Arngnaet tava kivget okarbigei: Sumigloneet taursoma taippasse, náleksiuk. Terssanétitaursulle arbenneglit Ermusersuit ujarket, Judit ubbarbeesa illerkuinnik, nungullutiglo taukkoa marlugloneet pingasulloneet urssersutit immeinnik ullibkararaut. Kivgennut Jesuse ima okarpok: Ermusersuit okko immermik immersigik. Taukkoalo immerpeit ullibkardlugit. Tava okarbigei: Kallursidluse nerdlersomut aitsisitse. Aitsibigaet tava. Nerdlersublo immek Weiningortok õkamiuk, sumillo pirssok naellogamiuk, kivgelle immermik kallortut naellungikaet, uviksak nerdlersub kãkoa okarbigaellugolo: Weine mammarnek tamarmik siudliutitaraet, immerosugungnaerangettale mammainek pirssaraet: Ivlille Weine mammarnek kingudliutipet. Taima Jesuse siudlermik ussornartullirsok Kaname Galilaeamétome, ajugakangirsutselo niptarpa, ajokaersugeisalo operbigaet.

§. 16.

Joh. 2, 12 — 25.

Mattoma kingorna sammunga Kapernaummut piok, arngnelo kattengutinnelo ajokaersukennelo illagaellugit, terssanele ẽmersungilet. Judit anniviksiorbiaetta kattissimauviksaet nelliutillermet. Taimaitomik Jesusesõg tekpaunnga Jeru-

Jerusalemmut aulariok. Nálegbingmullo isserame, umingmaengnik, sauenniglo tingmirsenniglo Taubinnik niokotiglit naipipei, anningaursenniglo tausĕrsut. Tava aklunarsennik ipperausiorpok, tamasalo annisipei nálegbingmit, sauello umingmaillo illengullugit, anningaursenniglo tausĕrsut anningaursauteit sercharpei, nakkartillugillo, illirsiveello orlotillugit, tingmirsenniglo Taubinnik niokotiglit okaupei: Tamakko annitsigik, Atátamalo igloa niuverbingortitsarunnassiuk. Ajokaersugeisa tava erkaiaet, agleket attuaramikik imaitut: Iglut pivlugo illungersornerub nungutekajarkănga. Judit tava akiaet okarbigaellugolo: Kannongétomik ussornartulliomauvit, irssigitilluta taimailiorsinnaursotit? Jesusim akiei, okallugbigaellugit: Nálegbing-una asserorsiuk, udlullo pingajuaenne ama napparkigomauara. Judit tava okarput: Nálegbik una okkiut 46 sennauaet, ivlille udlut pingasut napparkigomagit unnerpet? Timiminigle okallukpok taigorlugo nálegbingmik. Tokkorsunnit makkisimammet, ajokaersugeisa tava erkaiaet, taima okallugbigangattik, aglekello Jesusiblo okausee opereit. Anniviksiorbiuble kattibiane Jerusalemmétillugo, kabsersuit operbigillerpaet, ussornartullee tekkogamikik. Jesusible tettigingikei, tamasa illissimagamigit, innungmiglo naellunaejarbigirsariakaugitsok, innuit tamarmik illuit illissimalluaramigit.

§. 17.

§. 17.

Joh. 3, 1 — 21.

Farisaeerinnele angutekartok, Nikodemusemik attelingmik, Judinne nálegaursomik. Unnuame taursoma Jesuse ornikpa, okallugbigaellugo: Ajokaersoirsok, ajokaersoirsovlutillo Gudimit pirssotit, illissimauautigit, illiktut ussornartullirsokarsinnaungilak, Gudim aiparingippane. Jesusib sãpa okallugbigaellugo: Illomut, illomut okaupaukit, nutamik erniosimangitsub Gub nálegauvia tekkonauiengila. Nikodemusib tava okarbiga: Innuk kannog ernioginnaua uttokaugune? Ama arngname timanut pullaginnaua erniokiklunilo? Jesusib sapa: Illomut, illomut okaupaukit: Immermik annernermiglo erniosimangitsok Gub nálegauvianut pinnauiengilak. Uinningmit erniosimarsok uinnióvok; annernermille erniosimarsok annernerióvok. Nutamik erniosimaissirsose okaunaukit, aijeisorutigissengilet. Annore issumaminik sumit annordlerpet, siorsusia tussaralloarpet; sumille pirssok, sumulloneet pissirsok, illissimangilet. Taimainiputtõg tamarmik annernermit erniosimarsut. Tava Nikodemusib sapa okallugbigaellugo: Kannongme tamanna pissaua? Jesusim akivlugo appersorpa: Israelib kingueisa ajokaersortigãtit, tamannalo naelloviuk? Illomut, illomut okaupaukit: Illissimarsauvtinik okallukpogut, tekkorsarpullo okautigarput, unnibkarirsauvulle operiomangilesse. Nunab peenik okallugbigangause, operingikussinga: Kannongme operissaegikse, kil-

laub

laub peenik okallugbigissaegause? Killangmullo kangattartokangilak, killangmit akkartok kissime, terssa Innub Niarna killangmétok. Sorlolo pullateriak innukajuitsome Mosesib nappartika, taimatõg Innub Niarna nappartitaussagiok: taursomunga opertut tamarmik tammakkonnagit, nãksaungitsomigle innursutekarkollugit. Sillarsoarmiut Gudib taima assagei, Ernetue tunniullugo taukkonunga, tamarmik taursomunga opertut tammakkonnagit, nãksaungitsomigle innursutekarkollugit: Gudim erne nunamut aulartingika, innuit ekkartóniarkollugit, innuille taursomunga annaukollugit. Taursomunga opertok ekkartobingmut pissengilak: Opingitsorle ekkartotisimavok, Gudim Ernetuaet akkanut opinginname. Terssavogle ekkartút, kaumarsok nunamut pigalloartok, innuille tãrsoak assaenneroaet kaumarsomit, sullirsettik ajormetta. Kaumarsok ajortulliartub umigirsara, kaumarsomullo piomangilak, illiukenne sakkomerkonnagit. Illuartulliartorle kaumarsomut pirssarau, sullirsenne sakkommerkollugit, Gude aiparaellugo nãgamigit.

§. 18.

Joh. 3, 22 — 36.

Mattoma kingorna Jesuse ajokaersukenne illagaellugit Judaeamut piok, terssanelo emersorpok koirsivlunilo (ajokaersukamigut). Johanneseõg koirsiok Enonme, Salim erkáne, terssane immekangãrmet: terssungalo pirssartut koek-

koekkovlutiglo (Johannesemut). Taimane Johannese sulle parnarsimauvingmut pissimangitsok. Tava Johannesim ajokaersugeilo Judillo ingmingnut appersortarput ubbaumik (koirsumik) Johannesemullo piput okallugbigaellugolo: Ajokaersoirsok, atta, angut, Jordanim igdloane neijortit, okautigirset koirsiok, tamarmiglo ornikpaet. Johannesib tava akiei okalluklune: Innuk ingminik piginnaungilak, sumik tunninekangikune killangmit. Illivse nangminek tussarpausinga, okarama: Kristusiungilanga, siornagulle aulartissimarsunga. Nullieksalik uviksávok, uviksable ikkingutaet nálegluarsinnarpa, uviksablo nippa tipeitsutigingárdlugo. Mãnakullo tipeitsugbiga tammanna tikkisimavok. Tauna agdliartussavok, uangale mikliartussaunga: Pauanga pirssok tammannut nálegávok: irvsomit pirssok irvsoinnávok, irvsomiglo okallugarau. Killangmille pirssok tammannit angnerovok, tekkorsaminiglo tussakaminiglo okallugarau, okauseelo nálengnekangilet. Okauseenigle opertub Gude illomortok unnerara. Gudim aulartitaet Gudim okausee okautigei, Gudim annernermik tunningãrmane. Erne Atátam assaua, tamasalo tunniupei arkseinut. Erneranut opertok nãksaungitsomik innursútekarpok: Erneranulle opingitsub innursút tekkussengila, Gudible ningautuinnaeissaua.

§. 19.

§. 19.

Joh. 4, 1 — 42.

Nálegak Jesuse tussaumagame, Farisaeerit kallerchimetta, Jesusemik amerdlakainik ajokaersugartártomik, koirsirsomiglo, Johannesemit, nau Jesuse nangminek koirsingitsok, ajokaersugeile kissimik: Tava nuna Judaea kemmekpa, amalo Galilaeamut aulariok. Nunale Samaria merssa arvkotigissaega. Samariab iglorpeisa illeit tava tikkipei, Sicharmik attiglit, tamattoma erkáne iglorpangoenétut, Jakub tunniursei, ernerminut, Josefemut. Jakuble puillersoa terssanétok. Jesusele ingerdlanermik kassugame, puillersub kiglinganut ingipok, udlok ketterarmet. Tava Samariamio arngnak immertartok. Jesusim okarbiga: imminga. Ajokaersugei merssa iglorpaengnut nekkiksarsinniariartortut. Samariamiub arngnab tava okarbiga: Saog uamnut immekkovit, Judiogauit, uangale Samarittit arnartarigãnga? Samarittit Judit illagingimmattigik. Jesusible akia, okallugbigaellugo: Gudib tunnirsuta illissimagalloaruko, kinaursorlo illingnut immekkorsok illissarigalloaruko, tuksiarbigekajarpet tava, immermiglo innursutelingmik tunnissaegalloarãtit. Arngnab tava okarbiga: Ermusekarneglo, puillersok una ittesorsóvok, sumimme immekarpit innursutelingmik? Atatauvtinit Jakomit angnerovit? Taursoma tunnigátigut puillersomik tamattominga, nangminerlo tamattomanga immertok, kittorneilo nerssuteilo.

Jesusib

Jesusib tava akia, okallugbigaellugo: Ominga immermik immertok kingorna ama immerosulleromariok: immermigle tunniutsomarsamnik immertok immerosussengilak issukangitsomut, immerlo tunniutsomarsara illuagut puillersungoromarpok, tokkoviungitsomut puillauartuksavlune. Arngnab tava sápa: Nálegak, immermik taimaitomik tunninga, ama immerosukkonnanga, terssungalo immertariartorkonnanga. Jesusim okarbiga: uvit piartorallauk, uamnullo kaimina. Arngnab ama akia, okallugbigaellugo: uvekangilanga. Jesusib tava sápa: okarluarpotit, uvekangitsotit unnerauit. Tedlimannik uvekaralloartotit, mãnalo pigirset uvigingilet. Taimaitomik okarluarpotit. Arngnab tava okarbiga: Nálegak, Profetiursotit mallugaukit. Siudlivut terssane kakkame tuksiartut Gudimut, illivsele okarpose: Jerusalem kissime tuksiartarbióvok. Jesusib sápa: Arngnak, operinga, nelliutsomarpok, terssane kakkameloneet, Jerusalemmeloneet Atátak tuksiarbigissengilarse. Tuksiarbigirsarse illissimangilarse, uagulle tuksiarbigirsarput illissimauarput, annautiksak Judinnit pimmet. Nelliutsomarpogle, mãnalo nelliusimavok, opernartut tuksiartut annernermik illungersuinnartomiglo Atátak tuksiarbigissauaet, taimaitullo nálegluartut Atátab piomauei. Gude annerneróvok, taursomungalo nálektut annernermik illomordlutik tuksiarbigissauet. Arngnab tava okarbiga: Messiase, Kristusemik attelik, tikkissirsok illissimauara, taursoma nevsuiarbigiomarpátigut tamanuik, tikkikune. Arngnak

 Jesu-

Jesusib tava okarbiga: Terssaivna uangaursunga okallugbigirsit. Taima okalluktillugo, ajokaersugeisa tikkipaet, aijeisorbigaellugolo, arngnak una okallugbigangago. Imale okarbigingilaet: saog appersorpiuk, sumigloneet okallugbigaiuk? Tava arngnab immertaune terssunga kemmekpa, iglorpaille innuinnut okariartoraessuarpok, imaenna: Innuk tekkoiartorsiuk, illiukakka tamasa taursoma taivlugit okallugbigãnga, Kristusiunginerpa una? Tava iglorpait innuisa annivigaellugo orningniarpaet. Tikkisinnago ajokaersugeisa innaelerpaet okalluklutik: Rabbi, (ajokaersoirsok) nercheet. Akieile: Nekkiksakarpunga illissimangisauvsinik. Tava ajokaersuket ingmingnut okallukput: Nekkiksamik paejungnekarnerpa? Jesusible sápei: Terssa nekkigara, aulartitsirsima pekkorsei malliklugillo pinniageksei nániaraukit. (Ama okarbigigiei) Illivse nangminek okangilase, kaumettit sissamaet nápetta, kattersoivik nelliussavok? Atta, okaupause: Uititse, narksalo irssiginniarsiuk, naursut kakkortiput kattersugaeksainnangorlutiglo. Kattersoirsorlo akiksarsiok, takkoartarlunilo innursutiksamik näksaungitsomik: Siaroarterirsorlo kattersoirsorlo tipeitsukkattigeengniardlutik. Terssane okausek una opernartok: Una siaroarterirsóvok, ingale kattersoirsóvok. Sennachvingisesse kattersoriartorkollugit aulartikivse: adlet sennachvirsut, illivsele sennachvirseit tikkipesse. Samarittille amerdlasút iglorpaengnit teivkonanga operbigillerpaet arngnam okausee pivlugit, ima okallugbigangattik: Illiukakka

tamasa

tamasa taivlugit okarbigãnga. Samarittit tava tikkinnamiko, tuksiarbigaet neijortuakkollutik, tava udluk marluk unnigbigei. Okauseelo pivlugit amerdlakait opillerput, arngnamullo okalluklutik: Okautsissit paitsisiginnagit opillerpogut, nangminerle tussarautigo, naelloiungnaerlugolo, illomut una Kristusiursok, sillarsub innuisa annaursirsaet.

§. 20.

Joh. 4, 43 — 54.

Udluk marluk námennik, terssanga aularpok, Galilaeamut pivlune: Jesuse nangminek ima okallukame: Profete nunamine nálengnekaraingilak. Galilaeamulle pimmet, Galilaeamiut illaessiaraet, ussornartullee tamasa tekkogamikik, Jerusalemme kattisimauvingmétillugo, taukkoalo nangminek kattisimauvingménamik. Jesuselo ama Kanamut Galilaeametomut immermik Weiningortitsivingminut piok. Nálegaunerublo kivgarsoa ernelik napparsimarsomik terssanétok Kapernaumme. Taursoma tussaumagamiuk, Jesuse Judaeamit Galilaeamut pimmet, tuksiarbigiartorpa, erne kaitsorsariartorkollugo, tokkungajengmet. Jesusib tava okarbiga: Ussornartullo naellunaerkutillo tekkungikussigik, operomangilase tava. Nálegaunerub kivgarsoaet okarbiga: Nálegak, ernera tokkotinnago, tessammungnarit. Jesusib tava sápa: Aularsinnait, ernerit innúvok. Jesusim okausia angutib taursoma opera, aulardlunilo.

 Tes-

Tessammungnartillugo, kivgeisa nellaupaet, okallugbigaellugolo: Erningoet innúvok. Tava taukkonunga udlub naellunaerkuta apperkotiga, kannong-elimet piungnaersomik. Akiaet: Ipeksak, udlub naellunaerkuta arbennek marlungormet, kannimanartub kemmekpa. Anguta tava erkaiok taimane piungnaersomik, Jesusim okarbigangane: Ernerit innúvok. Tava opillerpok iglokattinnelo tamarmik. Terssa Jesusib ussornartulliaet aipeksa, Judaeamit pigame Galilaeamut.

§. 21.

Joh. 5, 1 — 47.

Mattoma kingorna Judit kattisimauviaet nelliumet, Jesuse tekpauunga Jerusalemmut aularpok. Jerusalemmelo sauet issertarbiaet kiglingane tessekartok, Ebraeit tairsaraet Betesdamik, tedlimannik innelingmik. Taukkonane amerdlasút napparsimarsut nellarsut, tekpeetsullo, tussiatullo, uingaerosimarsullo, immek aulaterserniardlugo. Kakkutigut Engele akkararau, tesserlo aulaterniardlugo. Immek aulaterangago kingorna, siudliovlune ikkirsok piungnaerarau nellinginnarnik nappautelik. Terssanele innuk napparsimarsong-étok okkiut 38. Tauna Jesusim innaengarsok tekkogamiuk, napparsimamersortorlo illissimagamiuk, okarbiga: Piungnaeromauvit? Napparsimarsub tava sápa: Nálegak, immek aulaternekaranget, innungmik ikkiortiksakaraingilanga, tetsi-

tetsimut ikkititsirsuksamik, ikkiartorniaralo-artillungalo, adlab tava ingiararãnga. Jesusib tava okarbiga: Makkitit, innarbeet tiguvlugolo aularit. Terssangainnak innuk tauna piungnaerpok, innarbinelo tiguvlugo aularpok. Udlok merssa sabbatiúrsok. Piungnaersok Judit tava okarbigaet: Udlome Sabbatiomet, illuangilak, innarbeet nangmakauko. Akieile: Piungnaersitsirsima ima okarbigãnga: innarbeet piuk, aularlutillo. Tava appersorpaet: Kina-una innuk illingnut okartok: innarbeet piuk aularlutillo? Piungnaersimarsuble illissimangika kinaursok, Jesuse assimut aularmet, innuierksuit terssanémetta. Mattoma kingorna nãlegbingme Jesusib naipinnamiuk, okallugbiga: Atta, piungnaersotit, ajortulliariaurnek kingorna, sualugaesugaellutit. Innuk tauna Judinnut okariartorpok, Jesusib piungnaersikane. Taimaitomik Jesuse Judit pinniaerlerpaet tokkotsuklugo, taimailiormago Sabbatiómet. Jesusible sápei: Atátaga udlut tamasa pinniartarpok, uangatõg pinniariunga. Tammanna pivlugo Judit sualullerput tokkonniardlugo; Sabbate issumagingimmago, Gudelo, Atátagingne unnermet, Gudelo nelleromavlugo. Tava Jesusib sápei okalluklune: Illomut, illomut okaupause: Ernek issumaminik sumik pinniarsinnaungilak, Atátamele pinniaegei pinniarsinnarpei: Tauna sumik pinniaranget, Erneratõg pinniariok. Erne Atátab assagamiuk, pinniakennelo tamasa tekkotitarei taursomunga, angekaillo sulle taursomunga tekkotissauei, illivse ussorukkolluse. Sorlo Atátab

tok-

tokkungarsut ittersararei umartillugillo; taimatõg Erneraet umartitarigiei piomarsenne. Attauserloneet Atátab ekkartõngila, Ernele ekkartorsirsungortika tammannut; Ernera nálekkollugo tammannut, sorlo Atátak tamarmik nálegaraet. Ernermik nálengitsub Atátaktõg nalenginia, taursominga aulartitsirsok. Illomut, illomut okaupause: Okautsimnik tussartok, aulartitsirsimnullo operdlune innursutekarpok nãksaungitsomik, ekkartobingmullo pissengilak, tokkomille pirssok tokkoviungitsomut. Illomut, illomut okaupause: Udlub naellunaerkutiksa nelliutsomarpok, merssalo nelliusimavok, tokkungarsut tussaromarpaet Gudib Erneraet nippa, mattomingalo tussartut innussaput. Sorlo Atátak innursutekarpok illumine; taimatõg Erne tamattominga tunniga innursutekarkollugo illumine, innungniglo ekkartoirsungortika, innub ernerangago. Tammanna annilarutigissarunnassiuk; udlub naellunaerkutiksa nelliussammet, illivernetut tamarmik taursoma nippa tussaissauaet, anniomarpullo, ajungitsulliartut makkissaput innursumut nãksaungitsomut, ajortulliartulle ekkartoteksavlutik. Issumamnik sumik pinniarsinnaungilanga. Tussakamnik ekkartoirsaraunga, ekkartoirsutigalo illuarpok. Pekkorsara mallingniaengilara, Atátable aulartitsirsima pekkorsa. Uamnik nangminek okallukuma, okausera tava opernaissengilak. Adlable okautigãnga, okausialo opernartoursok illissimauara, uamnik okalluganget. Illaesse Johannesemut aulartipesse, opernartomiglo tauna okalluktok. Uangale innung-

innungnut okautigirsariakangilanga, (Gudim okautiganganga) tainnaitomigle okarpunga pidluartungorkoĸluse. Tauna Johannese ikkomavlune kaumavlunilo nennerutaursok, illivselo taursoma nenneruta tipeitsutigidlegomagikse. Uangale angekainik okautiginekarpunga Johannesemit. Atátama pinniakorsei uamnut nãniarpakka, ivkoa ussornartulĸirsama okautigãnga, Atátab aulartikãnga. Atátablo, uamnik aulartitsirsub, okautigigiãnga. Taursoma nippa tussaengisainnarparse, tautualoneet tekkungikikse, okausialo illumiugingilarse, taursoma aulartita operinginnausiuk. Aglekenne (Gudim okauseene) ujarniarpose, taukkonane innursutekaissaesugaelluse, makkoalo illomut okautigãnga: ornigomangilausingale, innursutekarkonnase. Innungnut nálekkotõngilanga: illissimauauseĸe, Gudimut assaersusekangitsose illuvsine. Atátama akkane tikkiutunga, nálengilausingale. Adlale tikkiussapet attermine, tauna nálekajarparse. Kannog-opersinnaissirsose, nálekkotõkattigeekause, Nálengnartorle Gudimit pirssok kissiet ujarnago? Atátamut unnerlutigissaegivse issumaissarunnase: Adlab unnerlutigãse tettigirsauvse Mosesib. Mosese operigussiuk, operekajarpausingatõg, uamnik aglengmet. Taursomale aglegei operinginnausigik, kannongme operiomarpissigik okautsikka?

§. 22.

Luk. 3, 19. 20. Matth. 4, 12—17. Mark. 1, 14. 21. 22. Luk. 4, 14—32.

Taimane Herodesib, Náleket sissamaet illaetta, Johannese parnãrsimauvingmut pissika, auokarangane nukkaet Filippusib nullia, Herodiase pivlugo, ajortullirseilo tamasa pivlugit. Tava ajortullirsenne illauei tamattominga ajortullirsamik, Johannese parnãrsimauvingmut pissillugo.

Johannese pissitaursok parnãrsimauvingmut, Jesusib tussaramiuk, Annernerub pirssaunerane ama Galilaeamut utterpok, taursomalo erkanétut tamarmik tussaumauaet. Illinniartarbeennelo ajokaersoiok, innuillo tamarmik ussoraet. Nazaremmullo piok ágdliartorbingminut. Illerkominiglo Sabbatiómet, illinniartarbingmut isserpok. Naekkoimet, aglekello attuaromammagit, tunnilerpaet Profetim Isaiasim aglegeinik, makperamigillo, okautsit okko erkorpei, ima agleksimarsut: Nálekam Annernera kollimnépok, taimaitomik tennipãnga, okausit tussarnersut okautigekkollugit peetsunnut, kaitsorsaiartorkoãngalo asserorsimarsunnik umaettelingnik, parnãrsimauvingmétunnullo anniviksaet okautigekkollugo, tekpeetsullo tekpiksekkollugit, nagliuktisimarsullo nagliugungnaerkollugit kivgaiungnaersillugillo, Nálekablo udlóa nuennersok okautigekkollugo. Makpersekello mattugamigit, kivgamullo tunniuunamigit,

migit, ingipok, illinniartarbingmétullo tamarmik irssigiuarpaet. Tava okallugbigillerpei: Udlome agleket okkoa tussartilluse erkosimauput. Tamarmik tava nersoraet, okauseelo tussarnersut karnanit annirsut ussoreit, okalluklutik: Tauna Josefim erneringilau? Okarbigeile: Illomut, mattominga piomarpausinga: Kaitsorsairsok, illingnik annauniarit! Ussornartut angisút tussarivut Kapernaumme! Taimailiorittõg tamãne nunaengne. Okarbigei tava: Illomut, okaupause: Profete kurssagingilaet nunakatteisa. Illomulle okaupause: Israelittinne uiglarnerit amerdlakersut, Eliase innutillugo, killak parnãrsimatillugo okkiut pingasut kaumetillo arbenek attausek, kãngnerlo angekanget nunarsoarme tammanne, taukoale illainnaennut, uiglarnermut Sareptamiomut, Sidonib nunanétomut, Eliase aulartitaursok. Puppiksullo amerdlakersut Israelittinne, Elisa Profete innutillugo, adlamiglo puppaerosimarsokangilak, Naeman Siriamio kissime. Illinniartarbingmétullo tamarmik, tammanna tussaramiko, kammaktorsoaengorput. Naekkoillutiglo iglorperksoarnit annisipaet, kakkab karbianullo pissillugo iglorperksoakarbingmingnut, terssanga nakkartitsomavlugo: akkornaettigulle aularpok.

Tava iglorpait, Nazaremmik attiglit, kemmekpei, Kapernaummut immauviub sinnanétomut piok, Zabuloniblo Naftaliblo erkaengne; terssanélerdlunilo: Sabbatiursaranget, illinniartarbingmut isserpok, ajokaersordlugillo: Ajo-

Ajokaersuteilo annilarutigeit, pikkunartomik okallungmet. Taimaitomik Profetim Isaiasim okausee erkosimauput, ima okartok: Zabulonib Naftaliblo nunaegik, immauvingmut sengmirsuk, Jordanim igdloane, Galilaealo naellursulik, innuit tărmiugalloet kaumarsorsoak tekkoaet, tokkublo erkaet tachanétunnut kaumarsok nuisimavok. Terssanga Jesuse ajokaersoilerdlunilo okautsinnik tussarnersunnik Gudib nalegauvianik, ima okallulerlune: Nelliumet, Gudiblo nalegauvia kaglimet, sainiardluselo, okautsit tussarnersut operissigik.

§. 23.

Matth. 4, 18—22. Mark. 1, 16—20. Luk. 5, 1—11.

Jesuse Galilaeab immauviaet sinnane pisukame, angutik kattengutigeek tekkopek, Simeon, Petrusemik attekoselik, kattengutaló Andrease; karksutittik nellukpakik immanut, aulisartógamik. Terssanga siueitsiaellerame, adlaek nukkareek tekkogipek, Jako, Zebedaeusib niarna, kattengutalo Johannese, angursik illagaellugo, umiarsoarmétut, karksutittiglo illărtordlugit. Innuierksuillo tettortimmaenne, Gudib okausee tussarniardlugit; tava umiarsoarmut ikkivok Simob pianut, taunalo innaellerpa aualektimitsiakkollugo. Ingillune tava innuit ajokaersorpei umiarsoarmit. Okallukame soraramé, Simonemut okarpok: Aualegit ittesomut, karksutis-

sutisselo nelluksigik karktorniardluse. Simob tava akia okallugbigaellugo: Ajokaersoirsok, unnuak náulugo pinniaralloarpogut, angeluktordlutalo: okautsille náleklugo, karktoromarpunga. Karktoramik, aulisegarperksuit pieit, karksuteillo alliktorlugit. Tava umiarsoarmiut ardlaettik kăkoeit, ammuarkattigaellugit ikkiorkollutik. Orningmattik, umiarsoaegtik ussillersorpagik kivingajektillugik. Tamanna Simob Petrusib tekkogamiuk, Jesusim issigeinut paellorpok, okalluklune: Nálegak, kemmenga, innúvunga ajortolingmik. Annilárame, ingiakatteilo tamarmik, auliseket amerdlaenáramikik illageeklutik: taimatõg Jakolo Johanneselo, Zébedeussib ernaek, Simob ingiakattik annilári puk. Jesuse tava Simonmut ima okarpok: Annilárkennek, mattoma kingorna innungnik pinniaissautit. Ama taursomunga Andreasemullo okarpok: Malliktinga, innungnik aulisartungortitsomarpautik. Jakolo Johanneselo kákogipek. Umiarsoaek tava nunalisillugiglo, pissik tamasa kemmekpeit malliklugolo. Zebedaeusiblo ernaekit angursik umiarsoarmut kemmekpaek, kivgeilo udlut ingmikotardlugit akiksarsiortut illagaellugit, Jesuselo mallikiaek.

§. 24.

Matth. 4, 23. 24. Mark. 3, 7 — 12. Luk. 6, 17 — 19.

Mattoma kingorna Jesusib Galilaeab nuna tamat sakkia, illinniartarbeennelo ajokaersordlugit,

lugit, nálegauvingmiglo okautsinnik tussarnersunnik okallugbigei, pérdluillo nappautillo nellinginnait innungnétut pẽjardlugit. Ussornartulleelo tussaumaueit Siriamiut tamarmik, ajulersullo tammannik anniaglit, tornarsuglillo, kaumetillo nungullugit napparsimarsut ãpeit taursomunga, tamasalo kaitsorsarpei. Jesusele ajokaersukenne illagaellugit immab sinnanut kemmávok. Innuierksuitsõg mallikpaet Galilaeamit, iglorperksoarnit kollinnit, Judaeamillo, Jerusalemmillo, Idumaeamillo, Jordanim igdloanillo; Tirusiblo Sidoniblo erkaengnétut, innuierksuit, ussornartullirseinik tussartut, ornikpaet. Ajokaersukennelo okarbigei, umiarsoak piginnãngorsarkollugo, innungnut tettorkonnane. Kabsersuit kaitsorsarmagit, anniartut nungullutik tamarmik tikkinniarpaet aktoromavlugo: Pikkunnartok taursomanga annimet, tamasalo piungnaersipei. Annernerniglo maujungnartunnik nagliuktisimarsut piungnaeriputtõg. Annernerit maujungnartut tekkursarangamiko, paellorbigaet, niblerlutiglo okallukput: Gudim ernerátit. Innertengãrpeile okautigekkonnane.

§. 25.

Matth. 5, 6. 7. Mark. 3, 13 — 19. Luk. 6, 12 — 17. 20 — 49.

Innuierksuille tekkogamigit, kakkamut majoarpok, tuksiariartordlune: Unnuarlo naua, Gudimut tuksiardlune. Kaumet, ajokaersukenne

kăkoei piomarsenne, kăkorseisalo ornikpaet. Taukkonanga arkanek marluk kennerpei, neijortuarkollune, tailerlugillo aulartitennik, okallugiartortitsomavlugillo naekkursektitsomavlugit, nappautit péjarkollugit, tornarsuillo annisekkollugit. Tamerssa akkit: Simon, Petrusemik tairsak, kattengutalo Andrease; Jakolo Zebedaeusib niarna, kattengutalo Johannese, taukko marluk aitserpek Boanergesmik, imaipok, kadliub kittornaek (kimiktomik okalluktungnik) Filippuselo, Bartolomaeuselo, Tomaselo Matthaeuselo, tunnirsutinnik kattersoirsok; Jakolo, Alfaeusib niarna, Simonlo Zelotesemik attelik (umitsektartok) Judase Taddaeuselo, Jakum kattenguta, Judase Ischariotelo, pissitsirsok (Jesusemik). Taivko illagaellugit atterpok, narksam illanut pivlune, ajokaersugarperksoee innuierksuillo terssane kattisimarsut tussaromavlugo, kaitsorsarkollutiglo taursomunga nappaumingnik. Ingipok tava, ajokaersukame orningmaenne, irssigei, okallulerlunilo ajokaersorpei, ima okalluklune:

Ussornakaut peetsut annernerme; killaub nalegauvia pigangarssuk. Ussornakaut allieisuktut: tupedlersinekaissametta. Ussornakaut piuangitsut: nuna pigissammarssuk. Ussornakaut kăktut immerosuktullo, (Gudim) illuarneranut: kársillaissammetta. Ussornakaut nákinniktut: nákinekaissammetta. Ussornakaut ivlernartunnik umaettiglit: Gude tekkussammarssuk. Ussornakaut ullápisairsut: Gudib kittorneinik taiornekaissammetta. Ussornakaut nag-

nagliuktitaursut illuarnek perssakotigaellugo: killaub nalegauvia pigangarssuk. Ussornakause, innuit umigippasse, auiksardluselo auokarippasse, attisselo tainerlukpattigik sorlo ajortut, Innub Ernera pivlugo; uangalo pivlunga mittautigipasse nagliuktilluselo, tammanniglo okallugbiginerlukpasse seglovlutik: Irssukluselo tupedleritse, tipeitsukluselo kikseritse: akiksautisse angekimmettakillangme. Taimatõg Profetit siudlisse nagliuktitarigieit. Erkanarle, pissorsose; tupedlersautaeronnause. Erkanak tammannik arksirsorsoursose: kãleromarause. Erkanak mattomanétilluse iglartose; kejavluselo oppitsomarause. Erkanak okkorse, innuit tamarmik okautigilluarpasse. Taimatõg siudleesa pirssarigieit Profetiokosersut.

Nunab tarrajorãse. Tarrajok taengaeropet, sumik ama pikkunartinekaissaua? Attugeksaiungnaerpok, egiteksavlunilo innungnut tungmareksainnávok. Nunab kaumarsorãse. Iglorpait kakkab kãnétut irssertuksaungitsaraut. Nenneruttõg ikkitarainginiaet, nappartam attanut illivlugo, nenneruserbingmulle: tava iglométut tamasa kaumarsarei. Taimatõg nennerurse kaumale innungnut, ajungitsulliakesse tekkokollugit, Atátarselo killangmétok ussorekollugo. Paeriartoraesugissengilausinga inneitsissinnik, Profetilloneet aglegeinnik Paeriartungilakka, namaksinniardlugille pinniarpakka. Illomut okaupause: Killaglo nunalo nungutinnagik, inneitsissit arssilliaet mingnek, nágatiksaengoarloneet, nungussengilak,

tamak-

tamakkoa tamarmik pingikallarpetta. Mãna inneitsissit okkoa illaennik mingnermik nálengitsok, innuit taima ajokaersordlugit, tauna mingnermik tainekaissavok killaub nálegauviane: nálengniartorle innuillo taima ajokaersorlugit, tauna angnermik tainekaissavok killaub Nálegauviane. Okaupausele: Illuarnerungikuse aglekennik illissimarsunnit Farisaeerinnillo, killaub nalegauvianut pinnauieissengilase. Siudleet imaenna okaunekarmetta, tussartose: Tokkotsissarunnek: tokkotsirsorle kiglissiorbingmut pissitaussavok. Uangale okaupause: Kattenguminut kammaktok pissiteksávok kiglissiorbingmut: Kattenguminulle Rakkamik, imaipok, unarsoakaisingmik unnersok, pissiteksainnávok kiglissioirsomut: Sinnersorsoarmigle unnersok egiteksainnávok korkomut ingnelingmut oukollugo. Taimaitomik tunnirsutikset illiomaguko nálegbium illirsivianut, terssanelo erkaiguit, kattengupit paitsissigãtit; tunnirsutikset tava illirsiviub sanétikallauk, kattengùtillo saimarsariartordlugo; tunnirsutikset tava tunniutsartordlugo piuk. Illingnut arksoardlersok saimaunniaruk aiparitillugo arvkosinerme (ekkartoirsomut) arksoardlersub pissekkonnatit kiglissioirsomut, kiglissioirsublo pissekkonnatit kivgaminut, taursoma parnãrsimauvingmut egissaesugaellutit. Illomut okaupaukit: terssanga annissengilatit, anningaurset nágatiksaet akillersinnago.

Siudleet imaenna okaunekarmetta, tussartose: Arngnaunekaissengilatit angununekaissen-

sennatillo. Okaupausele: Arngnamut irssigirsub arngnaunerisuklugo arngnaunerisimaga umamine. Tellerpikpit irssaet asserorniarpattit, paeruk egillugolo. Illuarnerau illingnut, naugursauvit illaet asserorpet, timit tamat pekkonnago anniartitsivingmut. Tellerpikpilloneet arkseisa asserorniarpattit, kippikit egillugillo. Illuarnerau illingnut, auaettivit illaet asserorpet, timit tamat pekkonnago anniartitsivingmut. Taimatõg okarsimaugiok: Nulliaminik auitub tunnissaua aglekennik aurvsutiksennik. Okaupausele: Nulliaminik auitub, (angununekangipet) arngnaunekartipa, avtamiglo nulliartok arngnaunekariok. Ama tussarmiose, Siudleet imaenna okaunekarmetta: Angernerlussengilatit, Gudimulle angeruit, mallissauettit okautsissit. Uangale okaupause: Angernerlungilluinneissause, (Gum akka taivlugo) killangmigloneet, Gudim ivksiautarangago; nunamigloneet, issigeisa tungmagarangarssuk; Jerusalemmigloneet, Nálegaunerub iglorperksoarangagit: Niakorniktõg angernerlussengilatit, nyak attauserloneet kakkorsarsinnaunginnauko kernertungortisinnaunnagolo. Imale okausekaissause: Ap, ap; Nagga, nagga: tarvkit ajortomit piput.

Tussartose okaunekartomik: Irsse irssemik, kigut kigumik akinekaissavok. Uangale okaupause: Ajortulliarbigippasse, arksoarekkennassigik. Ullursekkulle tellerpikkut erksarnekaruit, igdloaniktõg mannilerbigimigiuk. Annorarniglo arksarniktokaruit, sakkitserlutit, kalli-

kalliparsettõg pigilliuk. Kannetungoamik Meilemik attautsemik aiparsaersokaruit, marlungnik ạiparuk. Illingnut sumik kénursok tunniuk; allariaurnagolo attartoromarsit.

Tussartose okaùnckartomik: Innukattit tuglit assaissauet, kingarirsille umigissauet. Uangale okaupausc: Kingarsartisse assaenniarsigik, illivsinut umitsairsut ajungitsulliarbigissigik: illivsinik allieisuktitsirsut nagliuktitsirsullo tuksiunniarsigik Gudimut, kittornarekkolluse Atátauvse killangmétub. Taursoma auagirsareitsõg kujangitsut arksoarnartullo, sekkinelo nuekkorsara ajortunnullo ajungitsunnullo, siedlekkorsigioktõg illuartunnullo illuangitsunnullo. Illivsenik assaenniktut kissésa assagussigik, kannongétomik akiksakaissauvise? Tunnirsutinnik kattersoirsut taimaitarainginipet? Ajortulliartuttõg assaersittik assagieit. Kattengutisselo kissésa illeksigussigik, sumik tava pirssariakartomik pivise? Tunnirsutinnik kattersoirsut taimaitarainginipet? Angaejokauginnaruse illivsenut angaejokaursunnut, kannongétomik kujaginekaissauvise? Ajortulliartuttõg taimaitaraigiput. Illivsenut uttertitsiginnaursut kissésa attukikussigik, kannongétomik tava kutsauviginekarpise? Ajortulliartuttõg attukekattigeeksarmimetta, nellerlugit uttertitsivigekkollutik. Taimaitomik kingarsartisse assaenniarsigik, angaejokavluselo, attukenniaritse uttertitsivigissaesuginnase: akiksarse tava angissavok, kotsingnerublo kittornarissauãse. Taimaitomik illuarsissause,

 sorlo

sorlo Atátarse killangmétok illuartuinnarpok: nákinniktovluselo, sorlo Atátarse nákinniktorsõvok.

Missiksorniarsigik tunnirsutiksesse, tunniutsarunnassigik, innungnut ussorekkolluse. Taimaipet, akiksarsissengilase Atátauvsinit killangmétomit. Taimaitomik tunnirsiguit tunnirsutinnik, karlortarbigekkussengilatit siunerne, illungersungitsuttut illinniartarbingne iglullo akkornaenne, ussorekkollutik innungnut. Illomut okaupause: Akiksaralloartik piaraerpaet. Tunnirsutinnigle tunnirsiguit, saumeet ariutsile tellerpikpit tunnirsutanik: tunnirsutittit ariutsirsaukollugit, Atátauvillo ariutsivekangitsub akillissauãtit tamarmik tekkoaenne.

Tuksiaruillo, illungersungitsuttut-ésengilatit, taukkoa tuksiaromagajudlararaut illinniartarbingne iglullo saeinne, irssigekkollutik innungnut. Illomut okaupause: Akiksaralloartik piaraerpaet. Ivlille tuksiaromaguit, inningoarnut isserna, mattoalo parnársardlugo, Atátello irssertortome tuksiarbiguuk, Atátauvillo irssertortomut irssigirsub akillissauãtit irssertorane.

Tuksiaruselo, okautsisse amerdlaenárkennassigik naellursuttut: taukkoa tussaraesugirsaraut okausekarangamik amerdlasunnik. Taimaitomik ivkoatut illiussengilase: Atátauvse illivsenut pirssariakarsusikset illissimauei tuksiarbigitinnauvsine. Taimaitomik ima tuksiaissause:

sause: Atátarput killangmiursotit! akkit ussornarsile, nálegauveet tikkiule, pekkorset killangmésut nunametsõg taimaikile, udlome piksauvtinik tunnissigut, akeetsukauvtiniglo issumakaerbigittigut, sorlo akeetsortivut issumakaerbigauvut akeetsugeinnik, urssernartomullo pissitsarunnata, ajortomille annautigut: Nálegauvik, pirssaunerlo, ussornartorlo pigangaukit issukangitsomut. Illomut. Innuit tammarnerinnik issumakaerbigigussigik, Atátauvsesõg killangmétub issumakaerbigissaegiãse tammarnivsinik: Innuille tammarnerinnik issumakaerbigingikussigik, Atátauvsesõg tava issumakaerbigissenginiãse tammarnivsinik. Nerringitsarangause, kingorlussengilase illungersungitsuttut, kénattik tautorluktitareit, nerringirsusimingnik innungnut tekkokullutik. Illomut okaupause: Akiksaralloartik piaraerpaet. Nerringitsariguille, niakut tennirsuk ermiklutillo, nerringirsusernik tekkokonnek innungnut, Atátaengnulle angiortométomut: Atátauville, angiortomut irssigirsub, akillissauátit angiorsinnane.

Issumagirseksauvsinik pekkutiksauvsinik kattersoinniaissengilase nuname, okkungoello mangertornerublo asserogekseinnik, tigliktullo ujagekseinnik tigliklugit. Issumagirseksauvsinigle peennik kattersoisitse killangme, okkungoello mangertornerublo asserojuisekseinnik tiglikajuktullo arksartojuisekseinnik, tiglingnerlo ajordlugit: pekkutisse neijormattigik umaettivse. Irsse timib kaumarsora.

Irssigikuit, timit tamarme kaumaginnaromarpok: Irssilukuille, timit tamarme tãrsinnaromarpok. Kaumarsorle illungnétok társõpet, tãrsoak merssa kannog aktigissaua? Nálekaengnut marlungnut kivgartortokarsinnaungilak: Ardlaek umigiguniuk, aipa assaissaua, ardlaegloneet ungaegiguniuk, aipa assiginnaissaua. Gudelo nunablo pee attautsikut kivgartorbigiginnaungilesse. Taimaitomik okaupause: innunerse allieisutigissarunnassiuk, nekkiksauvsinigloneet, immiksauvsinigloneet, timivseloneet attirsekseinnik issumanerlussengilase. Innunerse ajunginerungila nekkiksennit? timisselo ajunginerungilet annorarsennit? Tingmirset killaum attanétut irssigissigik, siaroarterissennatiglo, nautsejeksennik kattersoisennatiglo, koinnulloneet kemmatullingilet: Atátauvsele killangmétub nerrisitarei. Taukkonanga ajunginerungilase? Kina ardlarse ingminik teklisitsiginnaua tellisut tekkitigirsomik, nau allieisutigigalloara? Saogme annorakset allieisutigigaissigik? Arssorutit, nunab merkoee, nauiartortut, tagusarsigik illinniarbigaellugillo, sennachvinniaengilet, perdlainatiglo. Okaupausele: Salomoloneet arssoarlartok annorariksimangitsok taukkoa illaettut. Ivgit nunamétut udlome aulangitsut, akkagole kirssaersúmut egiteksainnaursut, Gudib taima arssoartinnamigit; annorartártissengikãse angnerursomik, tautokko opernekitsut! Taimaitomik issumanerlugaselo ima okaissengilase: Suna nerrissauarput? sunalo immissauarput? sumigloneet attirseksakaissaugut? Tamasa makko nael-

naellursut issumagaellugillo pinniarareit: Atátauvsele killangmétub illissimauáse taimaitomik ajorsartose. Gudib nálegauvia illuarneralo pinniarallarsigik, tava tunninekaromarpose tamakkoninga tamannik. Taimaimet, kauksak issumagissarunnassiuk, kauksak piksaminik pinniaissammet. Namakpok, udlut nungullutik ingmikut pinniarbiursarangetta erdlokinártomik.

Passikleriaurnase, passiklernekaïssengilaseső̃g tava. Ekkartoisidlariaurnase, ekkartotinekaissengilaseső̃g tava. Issumakaerbiginnigitse, issumakaerbiginekaissauseső̃g tava. Tunnirsisitse, tava tunninekaissause. Kannongétomik passiklernikpose, passiklernekaissauseső̃g. Ouktutivsinik ouktorbiginekaissaegiose: Ouktumik nennersimarsomik aulatikamik ullibkangãrtomik sãvsinut tunnissauãse. Arssersuniglo okarbigei: Tekpeetsok tekpeetsub arvkotiksanik unnersorsinnauau? Tamangmik nakkaissengilek ittersamut? Ajokaersugak ajokaersortiminit angnerungilak: namaksimavogle, ajokaersugak ajokaersortimisut-ékune. Kattengupille irssaet irsiuta saogme tekkunniarpiuk, paukarulle irssingnétok mallugingiliuk? Kannorle kattengutit ima okarbigiginnauviuk: Voitje, kattengutiga, irsiutit irssingnit péjaromarpara, paukarut merssa irssingnépok? Illungersungitsotina! paukarut irssingnit péjarallauk: kingorna kattengupit irsiuta paerniarlugo piuk.

Ivler-

Ivlernartok tunniutsarunnassiuk kemminnut, sappangesselo nellugiarunnassigik polekinnut, issikamingnik tungmagarekonnagit, sábigaelluselo alliktoraesugaelluse. Kenutitse, tunninekaissause tava. Ujarleritse, nennirsiomarpose tava. Kassingortaritse, mattuaerbiginekaissause tava. Kénursok pissirsarau: ujarlersorlo nennirsirsarau: kassingortartorlo mattuaerbiginekararau. Innub kia ardlauvse, erneraet tuksiarbigippane, timmiursamik, ujarkamik tunnissennerpau? Aulisegamigloneet tuksiarbigippane, pullaterirsamik tunnissennerpau? Illivse, nau ajortose, kittornesse tunniginnagussigik tunnirsutinnik ajungitsunnik: angnerursomigle Atátauvse killangmétub tuksiartinne tunnissaegei ajungitsunnik? Taimaimet, innuit kannongétomik pinniarkogussigik illivsinut, taimatõg pigissigik. Tamerssa inneitsissit Profetillo aglegeit.

Issertarbekitsokut isserniaritse: issertarbik nerrotokimet, arvkosinerlo sillekimet, nagliuktitsivingmut sengmirsok, kabsersuillo tamanna attuarpaet. Issertarbigle nerrokipok, arvkosinerlo ammekau, innursumut sengmirsok, kabsingoello nervsaraet. Missiksoritse Profetiokosersunnut, taukkoa sauet ameenik annorakardlutik ornikalloarpãse, illumikulle késortorsóput sorlo amarkut. Sullirseinnit illissarissauesse. Paumet Weiniglit Dornennit péjarsinnauattigik? Feigilloneet Distelnit kattersorsinnauattigik? (Imaipok: Paumet kakkidlernekuttinnit, kigutarnelloneet padlersoarnit

nit augoarsinnauattigik?) Taimatõg orpigiksut tamarmik paumakarput ajungitsunnik: orpigle ajortok paumakarpok ajortunnik. Orpik ajungitsok ajortunnik paumakarsinnaungilak, orpiglo ajortok paumakarsinnaunginiok ajungitsunnik. Orpeet tamarmik naellunaeitsaraut paurnamingnit. Orpeet tamasa ajortunnik paumakartut kippissaueit, ingnermullo egillugit. Taimaitomik naursuinnit illissarissauesse. Innub ajungitsub ajungitsut sakkomersitarei umame piauit ajungitsomit, innublo ajortub ajortut sakkomersitarei umame piauit ajortomit. Umaettim ullibkarneranik kannek okallugarau.

Saogme Nalekamik tairsarpissinga, nálengnagillo okautsikka? Tamakaeratik ississaput killaub nálegauvianut uamnut okalluktut: Nálegak, Nálegak! Atátamale killangmétub pekkorseinik nálektut kissimik. Udluksame nelliutsomartome kabsersuit ima okarbigissauãnga: Nálegak, Nálegak, atterne erkotuksennik okallungitsogut? Aunernepillurksuillo atternik annisingikivut? kaksersoarniglo ussornartullingitsogut atternik? Tava akiomarpakka: Sulle illissaringisainnarpause, tamause kemmeksinga, ajortulliartosea! Taimaitomik okautsimnik makkoninga tussartok mallingniktorlo arssersutsomarpara angumut illissimarsomut iglulliortomut, taursoma nuna ittersellìordlugolo ittesomik, tungauvilera kãrsomik. Siedlersorsoaengormet, kooksoaengormello immek, iglo tava kooksub suppunnia, aulati-

aulatisinnaunnagolo: annorersuillo pittorardlutik saekkangmaenne, iglo orlonauiengi-ḷak, kãrsomik tungauvilerame. Makkoningale okautsimnik tussartub mallingningitsublo arssiga angut siunekangitsok iglulliortok siorkennut, neitsisiksarane. Siellurksoakimet, kooksoaengormello immek, annorersuillo pittoraramik saekkangmaenne, iglo tava orlokau serkorpalluklune. Okautsillo tamakko Jesusib nasimammagit, innuit ojokaersutei annilárutigeit, pikkunartomik okallungmet, aglekenniglo illissimarsuttun ajokaersoingimmet.

§. 26.

Matth. 8, 1 — 4. Mark. 1, 40 — 45. Luk. 5, 12 — 16.

Kakkamille attermet, innuierksuit mallikpaet. Attalo, angut puppiksorsoak aggersok, Jesuselo tekkogamiuk, serkomigarbiga, paellorbigaellugolo tuksiarbiga okalluklune: Nálegak, piomaguit, puppaerotisinnauárma. Jesusiblo nãkingãrpa, arksenne issaektorpei, aktordlugolo okalluklune: piomavunga, puppaerotit! terssangainnak tava puppaeroluinnalerpok. Jesusiblo innertingãrpa, erngerdlugolo aulartipa, okallubigaellugo: Miannersorit, adlennut tamanna okautigissengilet, pellessemulle peet, tekkotillutillo taursomunga, tunnirsutiksarlo, Mosesib tunniukorsa, tunniuvlugo puppaeronnauit, naelloiungnaerkollugit. Taunale annigame, okallukpallalerpok, tamannalo okau-

okautigingãrpa, kingorna Jesuse sappillersok iglorperksoarnut issernek tekkuksavlune. Innuierksuille tussaromavlugo ornikpaet, kaitsorsarkollutiglo nappaumingnit taursomunga. Jesusele irssigitinnagit innukajuitsomut aularpok tuksiardlunilo. Terssungale ornikpaet tammannit.

§. 27.

Matth 8, 5—13. Luk. 7, 1—10.

Mattoma kingorna Jesuse Kapernaummut aularpok. Terssane sorssuktukset nálegaetta kivga assaersa napparsimarsok tokkungajeklune, tumaktorsimagame, anniaengárpok. Nálegak tauna Jesusemik tussaumagame, Judit uttokaunerit tuksiariartorkoei Jesusemut, kivge kaitsorsariartorkollugo. Ivkkoa Jesuse ornikamiko, kenubigingãrpaet okalluklutik: Tamattominga pirssariakarpok, ekkardlivut assammagit, ajokaersorbikpullo sennatimmago. Jesuse okarpok: Kaitsorsariartoromauara, terssungalo illagaet. Igloa pallilermarssuk, sorssuktukset nálegaetta assaersenne illeit okariartorkoei Jesusemut immaenna: Nálegak, pirssarirsersornek, kingakotekaunga illingnik issertitsinek iglumnut. Taimaitomik kingakonniunga illingnut pinnek. Okarsinnaille okautsemik attautsemik, kivgara tava piungnaissavok. Uangatõg innúvunga nálegalik, kivgakardlungalo sorssuktuksennik. Illaennut okaruma: aularit, tava aularpok: ama illaennut: kacheit, kaichiok

kaichiok tava: kivgamnullo: Sennauk, sennaua tava. Tamanna Jesusib tussaramiuk, aijeisorutiga, keviardlunilo innuit malliktinne okallugbigei: Taima aktigirsomik opernermik nervsangitsunga Israelittinne. Okaupausele: Amerdlasorsuit pauangalo, sammangalo pissaput, Abrahalo Isaalo Jakolo ingekattigissaueit killaub nálegauviane: Nálegauviuble kittornei ajektugaussaput tãrnerursomut, terssane oppillutiglo korssakotaissaput. Sorssuktukset nálegaetta Jesuse orningmane, tava Jesusim okarbiga: Aularsinnait, operirsarnik pissautit. Kivgalo erngerdlune piungnaerpok. Aulartitello igloanut tikkinnamik, kivgak napparsimagalloak piungnaersok tikkipaet.

§. 28.

Mark. 1, 21 — 28. Luk. 4, 31 — 37.

Kapernaummétillune, Sabbatiursaranget, illinniartarbingmut isserarau; ajokaersuteilo taukkoa annilárutigeit: aglekennik illissimarsuttut ajokaersoingimmet, pikkunartomigle okallungmet. Terssane innuk illinniartarbingmétok annernepillungmik illumiulik, tauna niblidlărpok okalluklune: Omá, sugautigit Jesuse Nazaremio? asseroriartorpautigut? kinaursotit illisimauaukit, Gudib ajungitsorátit. Jesusible siorarsárpa okalluklune: Okaisaerit, omanga innungmit anneet! Annernerub maujungnartub tava issivterpa, orlotillugolo akkornaennut, niblingárdlunilo anniok taursomanga, akkonar-

narnagolo. Tamarmik tava erksillerput, ingmingnullo okalluklutik; ima appersortarput: Suna terssa? Suna-una ajokaersutităk? annernerit maujungnartut sukkanersomik okaummattik, nálekpaet annivlutiglo. Terssangainnarlo sullirsei tussaumaueit Galilaeam erkanétut tamarmik.

§. 29.

Matth. 8, 14—17. Mark. 1, 29—34. Luk. 4, 38—41.

Erngerdlune illinniartarbingmit anniok, Simob Petrusiblo Andreasiblo igloaengnut piok. Jako Johanneselo illagaellugik: Simoblo sekkia innaengarsok, kannimanartomik napparsimavlune. Taursomingalo erngerdlutik okarbigaet, ivnalo pivlugo innaenniarpaet. Jesusib tava ornikpa, arkseisigullo tigua, makkitillugolo kannimarungnaerkoa. Terssangainnak kannimanartub kemmengmane, makkipok kivgartorbigaellugillo.

Unnulermet, sekkenek tachisimamet, tammannik nappautiglit tornarsuglillo pissipeit taursomunga. Tava iglorperksuit innuit tamarmik mattub sillatanut kattilerput. Annernepilluit kabsersuit okausénarmik annisimmattik, niblerput okalluklutik: Kristusiovotit, Gudib Ernera. Innerterpeile, okallukkongilei, Kristusiogame naellunginmaenne. Napparsimarsullo kabsersuit piungnaersipei tammannik nap-

nappautiglit; arksaengminiglo tamasa pattikpei, kaitsorsardlugillo: Profetim Isaiasim okausee erkokollugit, ima okartok: Ajulersuserput ingminut pissilugolo, nappautivut kakkakpei.

§. 30.

Mark. 1, 35—39. Luk. 4, 42—44. Matth. 8, 18 — 27. Mark. 4, 35 — 41. Luk. 8, 22 — 25.

Akkagómet, sulle tãrtillugo, makkiardlune anniok, innukajuitsomullo aulardlune, terssanelo tuksiarpok. Petrusible neijorteisalo malligaessuarpaet. Nennigamiko, okarbigaet. Tamarmik ujarpátit. Innuillo ujarpaet, tikkinamiko, unniktinniarpaet, kemmekkonnatik. Okarbigeile: Iglorpaengnut kanninerursunnut aularta, terssánétsõg okautsit tussarnersut okautigissaegikka innungnut, Gudib nálegauvianik okalluklunga; tammanna pivlugo tamaunga pirssunga. Galilaeamelo tammanne illinniartarbeenne ajokaersorlugillo, annernepilluit annisipei.

Udlok tamanna unnukut Jesusim innuierksuit illusimagaenne, tekkogamigit, ajokaersukenne okarbigei: Immab igdloanut ikkarta! Aglekennik illisimarsub tava ornikpa, okallugbigaellugo: Ajokaersoirsok, malligomarpágit aularbiksarnut tammannut. Jesusible sãpa: Terriaenniet pullatarbekaralloarput, tingmirsello killaum attanétut uvlokaralloarput, Innuble

nuble Ernera nańgminerminik innaertarbekang-ilarloneet. Adlablo, ajokaersukàme illaetta, okarbiga: Nálegak, angutiga illiartorkogallauk uamnut. Jesusible okarbiga: Malliksinnaenga, tokkungarsullo tokkorsuttik illiartorlissigik, ivlille Gudib nálegauvianik okallugiartorit. Taukkoalo innuit aulartinnamikik, umiarsoar-mut ikkitipaet, adlettõg umiarsuit mingnerit illagigieit. Atta, annorersub tikkikei, mag-lillo umiarsoak kadlarlugo piaet, nauien-naursakãllutiglo. Jesusele umiarsum akkoane akesiksame sinniktok. Ajokaersugeisa tava ornikpaet, ittersardlugolo okarbigaet: Nálegak, annautigut! issumagingilautigut umiulerauta? Tava okarbigei: Opernekitsuna! saog nang-iakause? Makkipok tava, annorelo innerterpa, immauviglo okarbiga: Nippagleet, siursus-saerit! nippagliok tava ikkullarsorsoaengord-lune. Innuille erksidlárput, ussoruklutiglo okarput: Kina-una angut? Innertermattik, annoreblo immauviublo nálekpaek.

§. 31.

Matth. 8, 28 — 34. Mark. 5, 1 — 20.
Luk. 8, 26 — 39.

Umiarsoakut ingerdlaput tava, immablo igd-loanut, Gergesenerit Gadarenerillo erkaengnut piput, Galilaeam akianétungnut. Umiarsoar-mit niummet, tornarsungnik piglaek nellau-paek, illivernit annirsuk: erksinartorsommen-nik, arvkot tamanna attuardlugo sappernartok. Tauk-

Taukkoa ardlaek annernepillungnik illumiuliksomersortok, kellersornerlo ajoriaet kellimnersoarnigloneet sauiksoarnik. Kabseenik kellersoralloarangaenne parnárutinnik kellimnersoarniglo, taursoma kellimnersuit sauiksuit kiktorarei, parnarutiglo aggiardlugit asserortarpei, arktorsartinekajuillunilo. Annorartaengilak, iglomelo issersimauangilak, udlullo unnursello nungullugit kakkennélunilo illivernétok, niblingárpok, ujarkenniglo ingminik tigluktárpok. Jesusele taukkoa tekkogamiko ungesiksomit, akpallutik paellorbigiartorpaek, niblidlarlutiglo okallukpuk: Sugautikit Jesuse, Gudib kotsingnerub Ernera? Nelliungikallarmet, anniartitsartorpautiguk? Kenubigaukit, merssame okaupaukit Gudime, nagliuktekkonnanga: annernerit maujungnartut annekkommattik taukkonanga. Taukkoa illaet tava Jesusim appersorpa: Kina ivlit? Akia: Legionemik attekkarpunga, amerdlakigauta. Tava tuksiarbigingálerpaet, aulartekkonnatik mattoma erkánit, ittesomulloneet, nettekangitsomut aulartekkonnatik, Mattomale erkane polekerperksuin-étut nerrirsut kakkame. Annernepillurksuit tamarmik tava tuksiarbigaet, okalluklutik: Annisitsomagutigut, polekerperksoarnut taukkonunga pullakkottigut. Jesusib tava pekkoei okallugbigaellugit: Aularitse! Annernepillurksuit tava innungnit anniput, polekerperksoarnullo pullauput. Attalo, polekerperksuit tamarmik kakkam imnarsoanit tinginaessuarput immanut, taukkoalo perperksoursut, 2000diungajektut, ippivlutiglo immane.

Pole-

Polekennigle părsirsut tamanna tekkogamiko, kemmauput, iglorpaengnullo pivlutik, tamannalo okautigiartorpaet, iglorperksoarmiunnut iglorpaengoarmiunnullo, kannorlo tornarsuglaek illirssuk. Attalo, iglorperksoarmiut tamarmik tamanna tekkoiartordlugo annivigaet, Jesuselo orniklugo; innuglo tornarsoaerotuk naipipakik, tornarsukperksoakaralloarlo Legionemik annorarsimarsok sillakardlunilo ivksiarsok Jesusim issigeisa saenne tekkoaet annilárdlutiglo. Tamakkoningalo tekkunniktut okalluktupeit, annernepillungnik illumioligalloaengnik kannog illirsungnik polekenniglo. Tava innuierksuit Gadarenerit tamarsoarmik tamattomalo erkanétut Jesuse innaelerpaet kemmekkollutik, erkamingnillo aularkollugo, erksingáleramik. Umiarsoarmulle ikkiomammet, angutib, annernepillurksoarnit anneksimarsub, kénuviga, neijoromagalloardlugo unnerpok. Jesusible aulakkoa, okarbigaellugo: Angerdlarit iglungnut illengoarnullo, okautigaellugolo, Nálekab Gudib kannongétorsoarmik pimmattit, nákallutillo. Aularpok tava, iglorpaengnelo iglorperksoarnelo kollinne innungnut okallulerpok, kannongétomik illuartomik pirssariakartomik Jesusib pimmane; tamattomingalo tussartut tamarmik ussorungárput.

§. 32.

Matth. 9, 1—9. Mark. 5, 21. 2, 1—12. Luk. 8, 40. 5, 17—25.

Umiarsoarmut tava ikkivok, ama uttimut ikkarlune, innuillo tipeitsungnermik niobiorpaet: tammarmik uttakigamiko. Kapernaummullo, iglorperksoarminut ama pigiok. Iglométok tussaumagamiko, erngerdlutik innuierksuit kattilerput, inniksaerollutik pãnelo aglaet. Tava ajokaersorpei. Ajokaersoisillunelo, Farisaeerit aglekenniglo illissimarsut iglorpaengnit tammannit Galilaeamétunnit Judaeametunnillo Jerusalemmillo pirssut terssane ivksiaumetta; Nálekab pikkunartua taursomanga anniok, tamasalo ajulersut kaitsorsardlugit. Taursomungalo pirssut innuit illeit aitsivlutik tumaktortomik innaengarsomik sissamaet akkiarpaet: taunalo issertinniarpaet sãnut illisuklugo; isserbiksarsinginnamiko innungnit, iglub kãnut kakkiput, angmarsokullo ningipaet, innaengauvialo aglaet, innuit akkornaennut Jesusib sãnut. Opersusiaet Jesusim illissimagamiuk, tumaktorsimarsok okarbiga: Ernera, tupedlersinnait, ajortittit issumakaernekarput. Aglekennigle illissimarsut illeit illumikut ima okallulerput: Una kannongétunnik okausekarpa arksoardlersunnik Gudimut? Kina ajortoaerotitsiginnaursok, Gude kissime? Erngerdlunilo Jesusim ekkarsauteit annernermine illissimagamigit, appersorpei: Saogme issumanerlukpise umaettivsine? Tumaktorsimarsomut sumik okallungnek ajornaenginerova: Ajor-

Ajortittit issumakaernekarput? imaloneet okarnek: Makkitit, innaengauveet piuk, angerdlarlutillo? Naelloiungnaerkollussiugle, Innub Niarna nuname ajortoaerotitsiginnaursok, tumaktorsimarsomut ima okarpok: Okaupaukit, makkitit, innaengauveello piuk angerdlarlutillo. Irssigitillugit erngerdlune makkipok, innaengauvigigalloelo neksardlugo iglominut angerdlarpok, Gudelo ussorekka. Innuit tamanna tekkogamiko, ussorukput, Gudelo ussoraet, innuit taima aktigirsomik nekkursektimmagit: erksillerlutiglo okallukput: Udlome ussornartorsoarnik tekkokaugut.

§. 33.

Matth. 9, 9 — 17. Mark. 2, 13 — 22.
Luk. 5, 27 — 39.

Ama annigiok immab erkánut, innuillo tamarmik orniktinne ajokaersorpei. Tamannalo kemmekamiuk, innuk tekkoa tunnirsartarbingme ivksiarsok, Matthaeusemik attelik, Levismigloneet attelik, Alfeusik Ernera. Mallinga, okarbigangane, naekkoipok, tamasalo kemmeklugit mallikpa. Levisib tava iglomine nekkiksiorpa amerdlasunnik. Nerrivingme ivksiatillugo, tunnirsutinnik kattersoirsut ajortulliartullo kabsersuit ornikpaet, Jesuselo ajokaersugeilo ingekkattigaellugit nerrivingmut: taursomunga mallingniktut amerdlametta. Aglekennik illissimarsut Farisaeerillo tekkogamiko, tunnirsutinnik kattersoirsut ajortulliartullo nerrekat-

rekattigangagit, ajokaersugei okallorojugbigillerpeit, okalluklutik: Saog ajokaersortivse tunnirsutinnik kattersoirsut ajortulliartullo nerrekattigaellugillo immerkattigaigit? Tamanna Jesusib tussaramiuk, okarbigei: Napparsimangitsut kaitsorsariakangilet, napparsimarsulle kissimik. Tamattomale issuma illinniariartorsiuk: Nákinningnek illuarara, tunnirsutille illuarinnagit. Illuartut kăkoiartungikikka, adlamik issumakarkollugit, ajortuglille kissésa.

Johannesiblo Farisaeerillo ajokaersugeit kabseenik nerringiniararaut. Tava illeisa ornikpaet okalluklutik: Saog Johannesim ajokaersugei kabseenik nerringiniararaut, tuksiartardlutiglo amerdlasunnik, taimatõg Farisaeerit ajokaersugeit, ajokaersukettillo agleratik nerrirsardlutiglo immeraraut? Jesusible akiei: Nulliartomut tikkeraet nerringisinnaupet allieisuksinnavlutiglo uviksab neijortuarmattik? Uviksab taukko neijortillugit, nerritseilinek ajorpesse. Nelliutsomarpogle, uviksamik arksarnekaissaput, tava agleromarput nerrissennatiglo. Arssersumigle okallugbigei: Annoratokkák illártoraraingilaet nutamik annoraminermik: nutab allissammago pissokak, allingnerlo ajuvsaerpok. Illaktárlo illuanginiok pissokkamut. Weinelo nuták porosisokkaennut immeraraingilaet, ermub tungosungnitsub nutáb alliktussammagit porosisokkaet, Weinelo koiluksinnaissavok, porosillo asseroraraut: Weinemigle nutámik porosisaet immerareit, tamarmik tava asserornauaerkattigeekput.
Weine-

Weinemiglo pissokkamik immertok erngerdlune nutámik piomarsaraingilak, okarame: Pissokkak mammarnerau.

§. 34.

Matth. 9, 18—26. Mark. 5, 22—43. Luk. 8, 41—56.

Taima okallugbigangagit, angut, Jairusemik attelik, illiniartarbiub nálega, Jesusim issigeinut paelloriartorpok, tuksiarbigaellugolo iglominut isserkoa: pannisuakarame, taursoma okkiuee arkanek marlúrsut, tauna tokkoiamet. Tuksiarbigaellugolo okarpok: Nálegak, panniga tokkoiakau: arksaengnigle aktoriartoruk, kaitsorkollugo innukollugolo. Jesuse tava naekkoipok malliklugolo ajokaersukenne illagaellugit. Innuierksuillo Jesuse mallikpaet nimniortillugo. Arngnaktõg terssanéniok, tauna okkiut arkanek marluk aunarsinnartok, nagliungnardlunilo pekkutinne tamasa nungukei kaitsorsairsunnut, illuarsiginnaunanilo, nengniksinnarpogle. Tauna Jesusemik tussarame, innuit akkornaettigut annoraet killungauta aktoriartorpa tunnuanit, illumigut okarame: Annoraloneet aktorsinnaguko, piungnaeissaunga. Terssangainnarlo aua kigipok, timiminelo missigillerpok, piungnaerame nagliungnartomit. Jesuselo illumigut missigilleriok erngerdlune, pikkunartok ingminit annimet. Innuit tava keviarpei, okalluklune: Annorarsekka kia aktorpágit? Tamarmiglo missiar-

 metta,

metta, Petrusib neijorteisalo okarbigaet: Ajokaersoirsok, innuit merssa tettortillutillo nimniortipătit, ivlille okarpotit: kia aktorpănga? Jesusele okarpok: Merssame aktornekarpunga, missigangauko, pikkunartok uamnit annimet. Tava aktortine keviarpa tekkonniardlugo. Tamannale arngnab angigiginnaunginnamiuk, kannongétomiglo pigame illissimagamiuk; seiuklunilo paellorbigiartorpa, seglosuitsomiglo okallugbigilluinnarpa, innuillo tussartillugit unnibkara, suna pivlugo aktorne, erngerdlunilo piungnaerame. Jesusible okarbiga: Panniga, tipeitsugit, opernerpit piungnaersipátit, pidluarlutillo aularit, nagliungungnaerlutillo. Arngnak tauna terssangainnak piungnaerpok.

Sulle taima okalluktillugo, illinniartarbiub nálegaet kivgeisa illeit tikkiuput okalluklutik: Panneet tokkovok, saog ajokaersoirsok pirssarirsersorpiuk? Tamanna Jesusib tussaramiuk, illinniartarbiub nálegánut okarpok: Annilárkennek, opersinnait, annekomarpok tava. Nálegarle igloanut isserame, adlet isserkongilei, Petrusele, Jakolo, Johanneselo, Jakob kattenguta, niviarsiakablo anguta arngnalo, tauko kissésa isserkoei. Innuille karlortartut perkpalluktullo kejangártullo oppitorsuillo tekkogamigit, okallugbigei: Saog perkpalluklusclo kejangárpisse? aularitse, niviarsiarak una tokkungilak, sinniksinnárpogle. Iglautigaet tava, tokkorsomik illissimagamik. Adlet tamasa tava annisipei, niviarsiarangublc anguta arngnalo illaennelo illagaellugit isserpok, niviar-

niviarsiakab nellauvianut. Niviarsiarak tava arkseisigut tigua, okarbigaellugolo: Talita kumi! imaipok: niviarsiarak, okaupaukit, makkitit. Annerneraet tava utterbiga, erngerdlunilo makkipok sakkillerdlunilo. Angaejokaek tava annilangãrpuk. Innertingarpegle, tamanna unnibkarekkonnago innungnut. Tamannale tussaumarsaulersok nuname taivrsomane tammanne.

§. 35.

Matth. 9, 27 — 34. Luk. 11, 14. 15.

Tamanna Jesusib kemmengmago, tekpeetsuk mallikpaek, torklulavlutiglo okallukpuk: Jesusea, Davib Ernera, nãkittiguk. Iglomut issermet, tekpeetsuk ornikpaek. Jesusiblo okarbigipek: Taimailiorsinnauautik, operaikko? Akiaek: Ap, Nálegak. Irssikikut tava aktorpek okallugbigaellugik: Operautik, taimaikisik! Tekpiksillerpuk tava. Jesusible unnibkarkongilluinnarpek tamattominga, okalluklune: Mianersoritik, illauvtingnut mallugekkonnatik. Taukkoale unnibkariartorpaek nuname taivrsomane tammanne. Taukkoa annimmennik, innuk tornarsulik okajuitsok taursomunga pissipaet. Tornarsuglo annisimamet, okajuitsok okallulerpok. Innuillo ussorukput okalluklutik: Taimaitomik tekkungisainnarpogut Israelittinne. Farisaeerille okarput: Tornarsuit annisitarei tornarsuit nálegaetta pirssauneranik.

§. 36.

Matth. 9, 35—38. 10. 11, 1. Mark. 6, 6—13. Luk. 8, 1—3. 9, 1—6.

Jesuselo sakkiok iglorperksoarne niuverbingnelo tammattigut, ajokaersoivlune illinniartarbeenne, okautsillo tussarnersut nálegauvingmik okautigaellugit: innungnelo perdluit náppautillo nellinginait péjarpei. Ivkoalo arkanek marluk neijortuinnarpaet, arngnello kabseet piungnaersitei annernepillungnit nappautipillungnillo: terssa Maria, Magdalenamik tairsak, annernepilluaerosimarsok arbenek marlungnik, Johannalo, Kusab, Herodesib pársirsaet, nullia, Susannalo, adlello kabsersuit, pekkutimingnik taukkoa tunnirsarpaet. Innuierksuillo tekkogamigit, nãkingárpei, tumangulermetta siamardlutiglo, sorlo sauet pársirsokangitsut. Ajokaersukenne tava okarbigei: Kattersoivik angigalloarpok, sennachvirsukselle ikkekaut. Taimaitomik kattersoiviub nálega tuksiarbigissiuk, sennachvirsukset aulartekkollugit kattersoivingminut.

Ajokaersukenne arkanek marluk tava kãkoei, annernernullo maujungnartunnut nálegangortipei annisekkollugit, anniartullo tamasa napparsimarsullo tamasa kaitsorsarkollugit. Arkanek marluk aulartitet akkit tamerssa: Siudlek Simon, Petrusemik tairsak, kattengutalo Andreas, Jakolo, Zebedaeusib niarna, kattengutalo Johannes, Filippuselo, Bartolomaeuselo,

selo, Tomaselo, Mattheuselo, tunnirsutinnik kattersoirsogalloak, Jakolo, Alfeusib niarna, Judaselo Lebbaeus, Taddeusemik attelik, Simonlo Kanamio, Judaselo Ischariote, Jesusib pissitsirsa.

Taukkoa arkanek marluk marlutardlugit, Jesusib aulartipei, innerterlugillo okallugbigei: Naellursut arvkoserngiunut pissarunnase, Samarittillo iglorperksuinnut isseriaurnase. Aularitsele sauennut tammarsimarsunnut Israelim igloanit pirssunnut. Ajokaersoiartordlusele ima okallugitse: Killaub nálegauvia kannekau. Napparsimarsut kaitsorsarsigik, puppiksullo puppaejarissigik, tokkorsullo umartikissigik, annernerillo ajortut annisikissigik. Akillernago pigaussiuk, akillernagolo tunnissiuk. Erdlingnartut anningaurset kakkortut aukpallartulloneet, kangusarloneet ketteruminugisséngilesse, ajaupirsarsinnaissause ingerdlatilluse, adlamiglo sungoamik neksaissengilase, kaursarbekaissengilase, timmiursirsaissennaselo issigamalirsaissengilase, attukesse kissésa; annorarsaek marluk attissengilaegsesōg: Sennachvirsok nekkiksaminik pirssariakarmet. Jglorperksoarnulle iglorpaengnulloneet isseromaguse, siunersinniaritse terssane isserbigirsariakartomik: taursomanétuaritselo aulartinnase. Iglomut isseruse, iglub tamattoma innuee okaukiksarsigik imaenna: Ullapisautekaritse! Tamattomalo iglub innuee kingakonnaengipetta, ulapisautisse taukkonunga pissavok. Kingakonnarpettale, ullápisautivse utterbigiomarpāse.
Illei-

Illeisalo illaessiariomangippasse, okautsisselo tussaromannagit, annigitse tava terssanga iglomit iglorpaengnilloneet, issikesselo karsejarsigik naelloiungnaerotiksaennik. Illomut okaupause: Sodomiblo Gomorrablo nunaek pingaissengilak ekkartobium udluksane iglorpaengnit okkonanga.

Atta, sauettut aulartipause ammarkut akkornaennut. Taimaitomik sillakarniaritse pullaterirsettut, pekkoserlugaselo Taubissut (akkeksengajektuttut). Innungnulle missiksorniaritse, kiglissiorbingmingnut taukkoa pississammasse, ipperartordluselo illinniartarbingmingne. Nálegarsoarnullo nálegaunernullo pissitsomarpãse pivlunga, taukoa naellursullo naelloiungnaerotiksaennik. Pissippassele kiglissioirsunnut, issumalukkennase, kannongétomik, sumigloneet okallussirsose: erngerdlusele tunninekaissause akirsutiksauvsinik. Illivsenik okallungitsose, Atátauvsele annerneraet okalluktigãse. Kattengunele kattengutaet tokkokussaua, ernelo angutaet: angaejokaettiglo kittorneisa peblingárniaissaueit, tokkokollugillo, tamarmiglo umigissauãse attera pivlugo. Aulaeiaengersorle (operdlune) nagatiksamut pidluartiteksaengorpok. Iglorpaengnele ardlaenne nagliuktippasse, adlennut tava kemmatitse. Illomut okaupause: Israelittit iglorpeit tammakissengilesse, Innub Niarna tikkisinnago. Illinniartok illiniartitsirsiminit ajunginerungilak, kivgarloneet nálekaminit angnerunginiok. Ajokaersugak ajokaersortimisun-ékune, kivgarlo

arlo nálekamisun-ékune, namakpok. Iglum ittua Beelzebummik tairsarangamiko, iglokatteilo taima tainauiakeit. Taimaitomik erksigissarunnassigik. Irssertuket tamarmik sakkommeromarput, angigirsaursullo tamarmik naellunaissengilet. Tãrtome uamnit tussakesse okautigissigik kaumarsome, issirvsútillo tussakesse okautigissigik iglute-kaeinne. Erksigissarunnassigik timinnik tokkotsirsut, tarninnigle tokkotsinek ajormetta, Angnerursomigle tauna erksigissiuk, timinniglo tarninniglo asserortitsiginnaursok anniartitsivingme. Tingmiarangoak marluk anningaursengoamik akkekaraingilaek? ardlaegloneet okkoa nunamut nakkarnauiengilak, Atátauvse pekkungippane. Nutsissele tamarmik kissisimauput. Taimaitomik érksekkennase, tingmiarangoarperksoarnit ajunginerogause. Taimaitomik uamnik okautigirsok innungnut, okautigissaegiara Atátamnut killangmétomut. Uamnigle misserratiginniktok innungnut misserratigissaegiara Atátamnut killangmétomut. Erkiksisaiartoraesugissengilausinga nunamut. Erkiksisaiartungitsunga, paennamigle pissitsivlunga: tikkiunnama, ernek arksoardlersitsartorlugo angutanut, panniglo arngnanut, okkoarlo sekkianut, innuglo kingarissauaet iglokatteisa. Anguminik arngnaminigloneet assaenningnerrúrsok uamnit, kingakonnakau uamne. Ernerminiglo panniminigloneet assaenningnerrúrsok uamnit, kingakonnakau uamne. Senningarsuksaminik (nagliugutiksaminigloneet) nangmagomangitsok, uamniglo mallingnigomangitsok kingakonnakau uamne.

uamne. Innuniartok innujungnaeisavok; innuniaengitsorle uanga pivlunga innussavok. Illivsinik illaessiarinniktub illaessiarigiãnga: uamnigle illaessiarinniktub aulartitsirsorlo uamnik illaessiarigia. Profetemik illaessiarinniktok Profetesut akiksarsissavok: Illuartomiglo illaessiarinniktok, illuartómet, illuartotut akiksarsissavok. Mingnengoet makkoa illaennik immitsirsok ermutsib immanik niglertomik, ajokaersugaumet, illomut okaupause, akillernekanginauieissengilak.

Okautsinne pekkorsenne Jesusib nãgamigit ajokaersukaminut arkanek marlungnut; terssanga siuarpok, ajokaersoiniardlunelo okallugiartorpok iglorperksuinnut. Taukkoale aularput iglorpaisigullo ingerdlarsardlutik ima okallukput: Adlanik issumakaritse! Okautsillo tussarnersut okautigeit innungnut, tornarsuillo kabsersuit annisipeit, napparsimarsullo kabsersuit tarnutiksamik tennipeit, kaitsorsardlugillo tammanne.

§. 37.

Luk. 7, 11 — 18.

Mattoma kingorna iglorpaengnut, Nainmik attelingnut aularpok, ajokaersukenne kabsersuit innuierksuillo illagaellugit. Iglorperksuit issertarbiaet tikkimmago, atta, tokkorsok akkiardlugo annikaet (illiartoromavlugo). Tauna arngnaet ernetuariga uiglernerovlunilo; innu-

innuierksuitsŏg illagaet iglorpaengnit. Nálekable tekkogamiuk, năkiga, okallugbigaellugo: Arngnak, kejakennek! Iklerbik tava ornik-lugolo aktorpa, akkiartullo unnikput. Jesuselo okarpok: Nukakpiak, okaupaukit, makkitit! Tokkorsok tava makkipok okallulerlunelo; arngnanullo tunniupa. Tamarmik tava erksillerput, Gudelo ussoraet, okalluklutik: Profetersub tikkisimauátigut, Gudiblo innunne tikkerarpei. Okauserlo tamanna (Jesuse pivlugo) tussaumarsaulersok Judaeame tammanne, erkanétunnelo nunnaenne tammanne.

§. 38.

Matth. 11, 2 — 30. Luk. 7, 18 — 35.

Tamakkolo tamasa Johannesemut ajokaersugeisa unnibkareit. Kristusible sullirseinik Johannese tussarame parnársimauvingme ajokaersukaengne marluk kăkopek, taukkolo Jesusemut aulartipek, ima appersoriartorkollugo taukkonunga: Tikkitsuksauvit? adlamigloneet nerriussaugut? Angutik taukkoa Jesuse tikkinnamiko, okarbigaek: Johannesib koirsirsub aulartipátiguk illingnut, imalo appersorkollutit uautingnut: Tikkitsuksauvit? adlamigloneet nerriussaugut? Taimane merssa napparsimarsut anniartullo amerdlasorsuit kaitsorsarpei, annernerillo ajortut annisikei, tekpeetsullo kabsersuit tekpiksillugit. Jesusible akipek, okallugbigaellugik: Johannese ama

ama okautsartukko tekkorsauvtingnik tussakauvtingniglo: Tekpeetsut tekpiksiput, tussiatut pissukput, puppiksut puppaeroput, tussillartut tussarput, tokkungarsut umarput, peetsullo okaursauput okautsinnik tussarnersunnik. Ussornakaulo mammiaeitsengitsok uamnut. Johannesim aulartitaek uttermennik, Jesuse okallułerpok innungnut Johannesemik, okalluklune: Innukajuitsomut suna tekkoiartorpissiuk? Iviksoak annorim aulata tammannut? Sunaloneet tekkoiartorpissiuk? Innuk annorariksok? Atta, annorariksut nerrilluartullo nálegaunerit igloinnétaraut. Sunaloneet annivluse tekkoiartorpissiuk? Profete, erkotuksennik okalluktok tekkoiomauvissiuk? Ap, okaupause: Profetemit angnerursok? Taivnávok agleket okautigirsaet: Areit, Engeliga siunernut aulartipara, arvkotikset siornit illuarsarkollugo. Illomut okaupause: Arngnennit erniursokangilak Johannesemit angnerroursomik, Johannesemillo koirsirsomit Profetekangilak angnermik: mingnerle Gudib nálegauviane angnerovok taursomanga. Johannesible udlurisa kingornaet sulle tamerssa, killaub nálegauvia nuinniariartudlárpok, taursomingalo pinniartut nutsugaraet ingmingnut. Inneitsissillo Profetillo tamarmik erkotuksennik okallukalloartut Johannese tikkisinnago, tamannalo operiomagussiuk: Terssa Eliase tikkitsuksak. Tussartuksennik siutelik tussarle. Innuillo, nálekteisa tamarmik, tunnirsutinniglo kattersoirsut Gude ussoringărpaet, koekkollutiglo Johannesib koirsutanik: Farisaeerillo agle-

aglekenniglo illissimarsut Gudib pekkorsa nachogaet ingmingnut, koekkonnatiglo taursomunga. Nálegak tava okarpok: Innuit okko kimut arssersussauakka? Kinaloneet arssigárssuk? Merdlertut arssigeit niuverbingme ivksiarsut, ingmingnullo torklularsut okalluklutik: Karlortarbigigalloarivse, tapparomangitsosele: allianartomiglo ivngerbigigalloarivse, kejaiomannasele. Johannese tikkitsok, timmiursartoranilo, Weinemik immingimmet, annernepillurksoakartok unnerparse. Innúb Ernera tikkitsok; nerrivlunilo immermet, okararause tava: Innung una nerrirsorsoak, Weinemiglo immertorsoak, tunnirsutinnik kattersoirsut ajortulliartullo assaersaet. Illissimarsuserle illuartitaromarpok kittornaminit tammannit.

Iglorperksoarmiut tava auokarillerpei ussornartulliarbigirsenne, amerdlanerrúrsunnik, ajorungnaengimettalo. Erkanak Korazina! Erkanak Betsaida! Tirusemelo Sidonmelo taimaitut ussornartut pippetta, sorlo illivtingne pirsut; itsarsoak tava perkiksiminermik poomiussaegalloartut aksamiussaegalloarlutiglo. Okaupausele: Tiruselo Sidonlo pidlarnekangaissengilek illivtingnit auiksarbium udluksane. Ivlillo, Kapernauma! kangattarsimarsotit killak tikkillugo, ittinerursomut sammunga ajektornekaissautit. Sodomame taima aktigirsut ussornartut pippetta, sorlo illingne pirsut: sulle tamerssa udlome aulaeiaengersimaissirsok. Okaupausele: Sodomab nuna pidlarnekangaissengilak illingnit auiksarbium udluksane.
Tai-

Taimane Jesuse ima okallullerpok: Atátak, killaublo nunablo Nálegaek, ussoraukit, illissimarsunnut sillalingnullo tamanna angigangauko, merdlertunnulle nevsuiarauko. Illomut, Atátak, taima illuarigit illingne. Tamasa Atátab tunniupei uamnut Ernermiglo illissarsirsokangilak, Atátab kissime illissara. Atátamiglo illissarsirsokanginiok, Ernerub kissime, Ernerublo naelloiungnaersitsomarseisa illissaraet. Orniksinga tamause ajulersose nagliuktullo, tupedlersitsomauause. Nangmautara illivsinut pigissiuk, illinniarbigaellungalo: piúanginnama, umaettimnetsõg kannilangãrama: tava kassuerbiksamik nervsaromarpose tarnivsinut: nangmautara illuaranget, nangmagaralo okkekau.

§. 39.

Luk. 7, 36 — 50.

Farisaeerille illaetta innaeppa nerrekattigekkollune. Farisaeerim igloanut tava isserpok, nerrivingmullo ingipok. Attalo, arngnak terssane iglorperksoarnétok, ajortulliartorsoak. Farisaeerim igloane Jesuse nerrivingmut ivksiaumet, tussarame, ermusek tarnutiksamik immalik tikkiupa, issigeisalo tunnuaennut piok, kejavlunilo; kodliminiglo issigei meitsektillerpei, nutsaminiglo sellumarsardlugit, issigeilo kunnikpei tenillugillo tarnumik. Farisaeerible nerriartorkorsirsaet tamanna tekkogamiuk, illumigut ima okallulerpok: Una Profetiógune, arng-

arngnak una aktortine illissimalluaissaegalloara, ajortulliartorsómet. Jesusib tava săpa okallugbigaellugo: Simona! okausiksakarpunga illingnut. Taunale okarpok: Ajokaersoirsok, okarit. (Jesusib tava okallugbiga) Anningaursennik taursĕrsok marlungnik akeetsortekarpok: ardlaek akeetsortok anningaursennik 5oo-nik, aipale 5o-nik. Akiksakangimmennik, akillerkoiungnaerpek. Kae, okarit, ardlakit kia assaennerussauau? Simob akia okalluklune: Uanga issumavunga: Amerdlaenernik akillerkungisaet assennerussaua. Jesusible săpa: Issumalluarpotit. Arngnamullo sádlune Simonmut okarpok: Arngnak una tekkoviuk? Iglungnut merssa issertunga, immermiglo issikkama ubbautiksaennik tunningilărma. Unale isserame, soraingilak, issikakka meitsektisinnarpei kodliminik, nutsaminiglo sellumarsardlugit. Ivlit kunningikingma: unale isserame, soraingilak issikkakka kunniksardlugit. Ivlitsõg niakora orpium orksuanik tenninginiet: omale issikakka tennikei tarnutiksamik. Taimaitomik okaupaukit: Amerdlasunnik ajortoaerotinekarpok, assaengărame: ingmanigle ajortoaerotinekartok, ingmaniglo assaennikiok. Arngnamullo okarpok: Ajortoaeronekarpotit. Nerrekattei tava illunikut ima okallullerput: Kina-una, ajortunniktõg issumakaerbiginniktok? Arngnamulle okarpok: Operauit, annausimauvotit. Pidluarlutillo aularit.

§. 40.

§. 40.

Matth. 12, 1 — 8. Mark. 2, 23 — 28.
Luk. 6, 1 — 5.

Taimane naursut timmiursekset Jesusim arvkotigei, Sabbatingoet illaenne: ajokaersugeile káleramik, mullingoet nutsulerpeit, arksamingniglo kallipaejárdlugit nerrieit. Farisaeerille illeisa tekkogamikik, okarbigaet: Areit, ajokaersukettit Sabbateme pirsseksaungitsomik pinniarput. Okarbigeile: Attuaingilase, kannok Davide illiortok, kãlerame, illaennelo? Gudim igloanut isserame, Abjatar pellessiunerotillugo; timmiursekset nerrigei, illaminullo tunniullugit illeit, tamakko pellessit kissimik nerrinek sappingileit? Inneitsissinneloneet attuangitsose, kannok pellessit Sabbatiogalloakut nálegbingme Sabbate issumagingilaet, pirssotitaunnatiglo? Okaupausele: Tamanẽpok nálegbingmit angnerursok. Tamannale illissimagussiuk: Nákinningnek illuarara, tunnirsutille issumaginnagit: Pingitsut tava passingikajarisse. Tava okarbigei: Innuk pivlugo Sabbate pingortisimavok, Sabbatele pivlugo innuk pingortisimangilak. Innub Niarna Sabbatemuttõg nálegávok.

§. 41.

Matth. 12, 9—21. Mark. 3, 1—6.
Luk. 6, 6—11.

Terssangale siuarame, adlame Sabbateme illinniartarbingmut isserpok ajokaersoivlunilo. Atta, innuk terssanétok, taursoma arkseisa igdloee tokkungarsut. Aglekennigle illissimarsut Farisaeerillo allapernarsorpaet, Sabbateme illuarsissaesugaellugo. Tava appersorpaet okalluklutik: Sabbatiómet, kaitsorsainek illuarpa? Paitsisiksarsiordlutik taursomunga, taima appersorpaet. Ekkarsauteille Jesusim illissimagamigit, innungmut tokkungarsunnik arksalingmut okallukpok: Naekkoillutillo tamaunga peet. Tauna naekkoillunilo terssunga pimmet, Jesusim okarbigei: Măna appersorpause, Sabbateme sullissaugut? ajungitsulliaissaugulloneet ajortulliaissaugulloneet? innuk annaullugoloneet tokkollugoneet? Taukkoale niblingilet. Okarbigeile: Kia ardlauvse sauatuamik piglub, ittersamut nakkarpet, Sabbateme kakkinnaessuaissenginerpau? Kannok aktigirsomik innuk ajunginerova sauamit? Taimaitomik ajungitsulliarnek sappernaengilak Sabbateme. Kammaklune tava sieklugit irssigei, umaetteillo mangertorsómetta, allieisutigei, innuglo tauna okarbiga: Arksettit issuikit! Issuipei tava, arkseilo piungnaerput idluisunélerlutik.

Farisaeerit tava anniput, pebleroiarsunnik issumakallerlutik, okallukkattigeelerlutiglo

pinniaromavlugo kiglissiokattigeelerlutiglo Herodesib innuktei illagaellugit, kannok innuaeromagalloaraet. Jesusible illissimaleramigit, tamanna kemmekpa, inuierksuillo mallingniarmaenne, tamasa kaitsorsarpei. Innertingărpeile okautigekkonnane innungnut: erkokollugit Profetim Isaiasim okausee, ima okartok: Areit terssa kivgara, kennigara, assaennerursara, tauna tarngnima nuennaerirsa. Annernemnik illirsivigiomarpara, naellursullo unnibkautsomarpei illuarnermik: Sakkitsaissennanilo nibliaissengilak, nippalo tussarsaussengilak iglut akkornaenne. Iviksoak naevlorsimarsok naevlorkissengila, nuisarnerlo aumalik kammissenginia, illuarnek ajugautitinnago. Akkalo naellursut tunnarissauaet.

§. 42.

Matth. 12, 22—50. Mark. 3, 20—25. Luk. 11, 16—32. 8, 19—21.

Iglomullo angerdlarmimetta, innuierksuit kattilleriput, nerrinerlo ajulersillugit. Neijorteisale tamanna tussaramiko, annivigaet innerteromavlugo: sualukkersok unnerdlugo. Taimane tornarsulik okallungnerlo ajortok taursomunga pissipaet: piungnaersimane, tekpeetsok okallungnerlo ajortok okallullerpok tekpiksivlunelo. Innuit tava tamarmik ussorukput okalluklutik: Tauna Davidib erneringilau? Farisaeerille aglekenniglo illissimarsut, Jerusalemmit pirssut tammanna tussaramiko, okalluk-

lukput: Beelzebukarpok, taursomingalo, annernepillurksuit nálegaennik, annisitarei annernepilluit. Ekkarsauteit Jesusim illissimagamigit, attautsimut kãkoei, arssersutiksamiglo okallugbigaellugit: Kannok-illivlune tornarsub tornarsukane annisisinnauau? Nalegauvium innuee tamarmik, ingmingnut illageegungnaersut, nungunauiakaut; iglorpaillo iglulloneet tamarmik arksoardlerunik, émersusseng-ilet. Tornarsuble tornarsukane annisikuniuk, ingminut tava akkerartorpok, kannongme tava nálegauvia émersussaua? Uangalo tornarsuit annisikukit Beelzebumik: kimik kittornauvse annernepilluit annisitaratigik? Taimaitomik taukkoa arksoarissauãse. Annernepilluille Gudim arkseinik annerneraniglo annisikukit, Gudib nálegauviaet tava tikkisimauãse. Kannorloneet nekkoarsum igloanut issertokarsinnaua, perkuteiniglo arksardlugo? Nekkoarsoak kellersorkãruniuk, igloa tava péjarsinnaua. Nekkoarsub sekkuglub iglorsoe sernigippago, perkotei tava pinnekaissengilet. Nekkonerursuble päiartoruniuk, arktungikuniuglo, sekkuteinik tettigirseinik tamannik arksarara, péjakkennelo tunniorardlugit. Uannik illagiomangitsub akkerartorpãnga, kattersoikattigingisaralo serchaiok. Taimaitomik okaupause: Innuit ajortunnik tammanik issumakaerbiginekarput, Gudimut mittengnerniglo aglaet: annernermulle mittengnernik innuit issumakaerbiginekaisseng-ilet. Innublo Niarnanut arksoarnartomik ollalluktok issumakaernekarpok: Annernermulle ajunginermut arksoarnartomik okalluktok issu-

 ma-

makaernekarnauiengilak, tamattomane nunameloneet, sillameloneet tikkitsuksame, pidlageksainnaissavorle năksaungitsomut: maujungnartomik annernekartok unnermaenne. Orpik ajungitsok ikkursorussiuk, paumakaissavok tava ajungitsunnik. Orpigle ajortok ikkursorussiuk, paumakaissavok tava ajortunnik. Paurnaminit orpik naellunaengitsarau. Okkorsea! pullaterirset iveit, kannok illivluse ajungitsunnik okalluksinnauvise, ajorause? Umaettim ullibkarutanik kannek okallugarau. Innub ajungitsub annisitarei ajungitsut umame pekkoteinit ajungitsunnit: innuble ajortub annisitarei ajortut umame pillursoeenit ajortunnit. Okaupausele: Ekkartoivium udluksa nelliupet, innuit akinekaissaput okautsissik piungitsut tamasa pivlugit. Okautsivit pingitsotissauătit, okautsivitsŏg pirssotissaugiătit. Tava aglekennik illissimarsut Farisaeerillo illeisa sápaet okalluklutik: Ajokaersoirsok, ussornartomik killangmit tekkoiomakaugut illingnit. Akieile okallugbigaellugit: Okkokulluit uersairsut, naellunaerkotarsiomauput, adlamigle nellunaerkumik tunninekaissengilet, Profetib Jonab naellunaerkutainnanik. Sorlo Jonase udlut pingasut unnursello pingasut arberub nănétok; taimatŏg Innub Niarna udlut pingasut unnursello pingasut nunam illuanéssavok. Niniveniut ekkartoivium udluksane ekkardlereet okko illagaellugit sakkomissaput ekkartótillugillo: Jonab ajokaersormattik, adlamik issumakallera- mik. Areit, mănétok Jonasemit angnerúrsok. Ekkartoivium udluksane ekkardlereet okko illag-

illagaellugit Nálegaunerub nullia, kauanga pirssok, sakkomnissavok, ekkartotillugillo: aunamit ungesiksométomit pigame, Salomob illissimarsusia tussariartordlugo. Areille, tamanétok Salomonemit angnerursok. Annernek maujungnartok innungmit annirsarangame, ingerdlarsarau sókangitsokut, kassuerbiksarsiordlunilo. Kassuerbiksamik nervsangikune, tava okararau: Iglumnut utteromarpunga annivigigalloamnut. Tikkitsarangamiuk, péjarsimarsok selliksimarsorlo pinnersarsimarsorlo nennirsara. Tava aulararau, annernernik adlennik ingminit ajornerursunnik arbenek marlungnik illaetalerdlune, isserangamiglo terssanétuarput; kingorna innuk tauna ajornerursarau siudlermit. Taimatõg etsomariput makkokulluit ekkardlereet.

Jesuse taima okalluktillugo innunguut, arngnak torklulavok innuit akkornaenne, okallugbigaellugo: Pidluarpok illingnik nărtursok, illingniglo milluktitsirsok! Akiale: Ap, pidluarput Gudim okauscenik tussartut torkorlugillo umamingne.

Sulle taima okalluktillugo, arngnaello kattenguteisalo angutit, sillatanut pivlutik, kăkolerpaet, innuille ivksiarsut illummarsuk, innuierksoarnit orniksinnaungilaet. Tava illaetta okarbiga: Atta, arngnauvit kattengutivillo kammanétut okallugbigiomauătit. Tamattomingale okarbigirse akia: Kina arngnarara, kikullo kattengutigakka? Auamine ivk-

ivksiarsut tava irssigei, arksennelo issuillugit ajokaersukaminut, okalluklune: Areit, terssa arngnara kattengutikkalo, Gudim okauseenik tussartut malliklugillo. Atátama killangmétub pekkorsanik mallingniktok nukkarara, nejagaralo arngnararalo.

§. 43.

Matth. 13, 1—55. Mark. 4, 1—34. 6, 1—6. Luk. 8, 4—18.

Udlok tauna Jesuse iglomit annigame, immab sinnanut ingitsartorpok, ama ajokaersoilerdlune. Innuierksuille kattillermetta, iglorpaengnillo tammaunit ornigaessuarmaenne, umiarsoarmut ikkivok ingillunilo: innuierksuille tamarmik immab sinnanétut. Tammauniglo okallugbigillerpei arssersutinnik, okalluklune: Nálegitse! Atta, siaroarterirsok siaroarteriartordlune pirssok nautsejeksaminik. Siaroarterisillugo, arvkosinermut illeit tuput, tungmagavlutiglo, tingmirsello killaum attanétut pukkulugiartordlugit pieit. Illeillo kärsomut irvsokaivsangitsomut tuput, nauiartoraessuardlutiglo irvsokaivsanginnamik. Sekkinerle nuimmet, tokkolerput, sordlekanginnamiglo ivsekaratiglo pennilerput. Illeillo tuput orpeet kénariksut akkornaennut. Orpeelle kénariksut naugamik, tokkopeit naursuksakarkonnagit. Illeille tuput irvsoriksomut nunamut. Naulerput tava, agdliartorlutiglo nautsejek-

sejeksakallerput, illeit 30-nik, illeille 60-nik, illeillo 100-nik. Tava okarbigei: Tussarsinnaursunnik siutilik tussarle.

Kissingormet, illinniarteisa neijorteisa, arkanck marluk illagaellugit, appersorpaet arssersutib tamattoma issumanik, okalluklutik: Saog arssersutinnik okallugbigaigit? Akieile okallugbigaellugit: Illivse tunninekarsinnarpose, killaub nálegauviaet naellunaertua illissimakollussiuk; taukkoale, uautine-éngitsut, tunninekangilet tamattominga. Pekkartok sumik tunninekaissavok, pekkangárkollune: pekkangitsorle arksarnekaissavoktóg piminik. Taimaitomik arssersutinnik okallugbigakka, irssinnik uissimagalloartunnik tekkunningimetta, siutinniglo angmaralloartunnik tussaengimetta, okausera siunersingimmarssuk: sainiaromannatiglo, ajortimingnik issumakaerbiginekarkonnatik uamnut. Taukkonunga Isaiasim okausce erkussaput, imaitut: Siutivsinik tussaissauarse, siunersissennagolo, irssivsiniglo uissimarsunnik tekkussauarse, illissarissennagolo. Innuit okkoa umaetteit mangertisimauput, tutsarluklutiglo siutimingnik, sikkornerlutiglo tekkunnigomannatik irssimingnik, tussaratiglo siutimingnik, siunersissennagolo umamingnik; sainiaromannatiglo, annaunekarkonnatik uamnut. Ussornakaulle irssisse tekkunniktut, siutisselo tussărsut. Illomut okaupause: Profetillo illuartullo innuit kabsersuit tekkorsarse tekkoiomagalloaraet tekkonnagolo; tussagarselo tussaromagalloaraet tussarnagolo.

Tava

Tava okarbigei: Arssersut tamanna tussaunek ajorussiuk, kannok illivluse adlet tamasa illissimaissauvissigik? Māna assersut tamanna tussarsiuk siaroarterirsomik. Okausek siaroarterirsub siaroartera. Gudib okausee nautsejeksauput. Nálegauvingmik okautsinnik tussartokarpet, siunersinnagolo: tava tõrnarsub okautsit péjariartorpei umaettanut siaroartersimarsut, operkonnago pidluartiteksaengorkonnagolo. Terssávok arvkosernut sennianut siaroartersimarsok. Siaroartersimarsorle ujaraktomut okautsinnik tussartóvok, tipeitsungnermiglo erngerdlune piomadlára. Sordlekanginnamele illumine, aulaiatuinnarpok. Killamik opilleralloarpok, nagliuktitarangaennele mallidlárangaenneloneet okausek pivlugo; erngerdlune tava perkiksimirsarau, ningellerdlunilo operungnaerpok utterlunilo. Orpeennulle kénariksunnut siaroartersimarsok okautsinnik tussartóvok: pissorsóiomagamele, nunablo mattoma peenut kajungerangame, okautsit ippititarei illumine, naulersuksaerollunilo. Irvsoriksomulle siaroartersimarsok okautsinnik tussartóvok, siunersillugillo, torkorlugillo umamine illuartome, naursunnik kinguaksiortillugillo tava kammajuillune: illaet 100-nik, ama illaet 60-nik, amalo illaet 50-nik. Okarbigigieitsõg: Nennerut ikkinekararau, nappartab nerriviubloneet attanut illisuklugo? Naggale, nennerutible tungauvianut illirsaraet, issertut tamarmik tekkokollugo nennerut. Irssertorsimarsokangilak sakkomingissengitsomik; angigirsakaranilo niptag-

tagaungissengitsomik, kaumarsomullo pingisakangissengitsomik. Tussarsinnaursunnik siutelik tussarle. Tava okarbigei: Tussageksesse nálegluarsigik; kannongétomik naubaraumik innuit naubararpesse, naubararomariásesõg, tappernekaromarluselo, mattominga tussartoséa!

Adlamiktõg arssersumik okauniei okalluklune: Killaub nálegauvia sorlo innuk nautsejeksariksunnik siaroarterirsok nautsévingminut. Innuille sinniktillugit, kingarirsa siaroarteriartorpok nautsejeksapillungnik nautsejeksariksut akkornaennut aulardlunilo. Nautsejeksariksulle nauiartormetta nekkiksakallerlutiglo, nautsejeksapilluitsõg tekkotiniput. Kivget tava ittumingnut okariartorput: Nálegak, siaroarteringitsotit nautsejeksariksunnik nautsevingnut? Sumit nautsejeksapillukarnerpa? Akiei: Kingarsartum ãsit tamanna pia. Tava kivgeisa okarbigaet: Uautinut tamakko nutsugiartorkovigit? Akiei: Nagga, naursoriksut nutsugaessugaellugit, naursopilluit nutsukussigik. Tamarmik naukattigeekillit, kattersoivik nelliutinnago: kattersoivigle nelliutillerpet, kibloirsut okautsomarpakka: Naursopilluit kattersorallarsigik, erketerlugillo ingmikortillugit, ingnermik oukollugit; naursoriksulle kakkortut kattersorsigik koimnut.

Ama okariok: Gudib nálegauvia imaipok, sorlo innuk nautsejeksariksunnik siaroarterirsok nunamut, sinniklunilo unnuganget, makkil-

killunilo kauleranget: nautsejeksariksut tava naulerput ariutsivlugit. Nunab ingminik ivgit naulersikărpei, kingorna mullingoet, késalo mullingoet nautsejeksakariput innerisimarsunnik kakkortunnik. Naursulle nunab inneritilerangagit; innuaetta terssangainnak kibloriartorkorsarei, kattersoivik nelliumet.

Kingorna okarpok: Kimut Gudib nálegauvia arssersutsomarparput? kannongétomigloneet arssersumik naellunaeiaromarparput? Killaub nálegauvia Senfkornesut, nautsejab kassilitsub koarangoatunépok. Tauna innub tigua, nautsevingminullo ekkardlugo. Unangoak mingnerovok adlennit nautsejeksennit tammannit: naulerangamele, angnerolerarau adlennit nautsejennit, Kohlenit; aualekutitardlunilo angisunnik, tingmirset killaum attanétut innitariartorsinnavlutik aualekuteisa attaenne.

Adlamik arssersumik okallugbigei: Killaub nálegauvia sorlo timmiursekset sernartuksaet. Arngnab tauna pia akkullugolo oktutinnut pingasunnut aksaursennik immalingnut, timmiursekset tamasa sernartillugit. Tamakkoninga tamannik Jesuse okallukpok innungnut arssersutinnik, arssersutaungitsomigle okallugbigingilei: angnerursomigle ajokaersukaminut tamasa makko okautigilluinnarpei nevsuiardlugit, Profetim okausee erkokollugit, okartok: Arssersutinnik okallulerornarpunga, sillablo issuanit naellunartut un-

unnibkarutigaellugit nevsuiaromarpakka. Innuit tava Jesusim aularkoei angerdlardlunilo. Ajokaersugeisale ornikpaet okalluklutik: Arssersumik mattominga nevsuiarbigittigut nautsejeksapilluit pivlugit nautsevingme. Akiei okallugbigaellugit: Innub Niarna nautsejeksáriksunnik siaroarterirsóvok. Sillarsoak nautseviόvok. Nálegauviub kittornei nautsejeksariksauput. Ajortuble kittornei nautsejeksapillouput. Kingarsartok, okkoninga siaroarterirsok, tõrnarsóvok. Sillarsuble mattoma nágatiksa kattersoivióvok. Kattersoirsulle Engeliouput. Sorlo mãna naursopilluit nutsugareit, ingnermullo egitareit õllugillo: taimatõg etsomariok sillab mattoma nágatiksane. Innub Erneraet Engelinne aulartitsomarpei, taukkoalo arksoarnartut tamasa ajortulliartullo nálegauvianétut kattersoromarpeit, ingnelingmullo kirssaersumut egissaueit: terssane oppillutiglo korssakortaissaput. Illuartut tava sekkinertut keblertigissaput Atátamik nálegauviane. Tussarsinnàursunnik siutelik tussarle.

Ama killaub nálegauvia sorlo pekkot erdlingnartok, nautsevingme irssersimarsok. Tamanna innub, nervsarangamiuk, immangiupa, tipeitsungnermiglo pekkotinne tamasa tunniartorpei, nautseviglo taivna pissiaraellugo.

Ama Killaub nálegauvia sorlo Innuk niuvertoursok, sappangarsiortok ajungitsunnik. Attauserlo Sappangak erdlingnartorsoak nervsariga-

rigamiuk perkotinne tamasa tunniartorpei taivnalo pissiaraellugo.

Ama killaub nálegauvia sorlo karksutit immanut nelluksimarsut tammannik pinniutikset. Tettorkitsarangettale (aulisekennik), sirksamut kakkitareit, ingillutiglo ajungitsut iksorarareit nappartamut, ajortulle ekkarareit. Taimatõg etsomariok sillarsub nagatiksane. Engelit auiksariartussaueit ajortut illuartunnit, egillugillo pissaueit kirssaersumut ingnelingmut, terssane opillutiglo korssakortaissaput. Jesusib tava appersorpei: Tamasa makko tussauvissigik? Akiaet; Ap, Nálegak. Tava okarbigei: Taimaitomik aglekennik illissimarsok, killaub nalegauvianik illissimarsok, angutetun-épok. Taursoma sakkomersitarei peet nutaillo pissokello pekkotiminit.

Arssersutillo tamakko Jesusib nãgamigit, terssanga aularpok, innungorbingminullo pivlune, ajokaersugeisalo mallikpaet. Sabbate nelliutillermet, illinniartarbingme ajokaersormattik, kabsersuit tussaramiko, ajokaersutei aijeisorutigeit, okalluklutik: Sumit oma illissimarsutse piau, taimaitomik ussornartulliarsinnavlune? Sennarsõngitsok? sennarsublo una erneringisa? Arngnaet Maria atteringika? Kattenguteilo Jako, Joseselo, Simonlo, Judaselo, neijeitsõg tamarmik uautinétuangilet? Suminme terssa tamat piau? Mammiasautigaet tava. Jesusible okarbigei: Profete nunakatteisa iglokatteisalo assiginnarnerursaraet adlennit tam-

tammannit. Terssanelo ussornartulliginnaung-ilak opingimetta, kabsingoinnaille napparsimarsut arksaminik aktorpei piungnaersillugillo. Opingirsusiaello aijeisorutiga.

§. 44.

Matth. 14, 1—21. Mark. 6, 14—44. Luk. 9, 7—17. Joh. 6, 1—14.

Taimane Jesusemik sullirseiniglo Herodese, nunamut illainarmut Nálegak, tussaumalerpok. Merssa akka tammanne illissimauaet: Issumane Herodesib nekkimartipa naellovlugolo, Johannese tokkorsunnit makkisimarsok illeisa unnermarssuk; illeisale Eliase tekkotitok unnerpaet; ama illeisa Profetitokkarsuit illaet umartok unnerpaet. Kivgenne Herodesib tava okarbigei: Johannese niakoaersikiga; taivnale kinaunerpa, tussaumarsara taimaitomik? Johannesionerpok, koirsirsok, tokkorsunnit makkisimagame, taimaitomik ussornartulliartarpok. Tamanna pivlugo tekkoiomadlára.

Innuit Herodesim aulartikei; taukkonunga Johannese tiguiartorkogamiuk kellersorkollugolo, parnarsimauvingmullo issertekkoa, Herodiase, nukkame Filippusib nullia pivlugo, tauna nulliarangamiuk: Herodese Johannesim okarbigangane: Illuangilak, nukkauvit nullia pigangaukko. Herodiasib Johannese tokkonniaralloaramiuk, ajorpale. Johannese Herodesim iktora, illissimagamiuk, illuartovlunilo issu-

issumagiksorsomet. Taimaitomik sernigiga, kakkutigullo nãlekpa, tussaromadlardlugolo. Tokkutsomagalloaruniuk, innuit tava erksigei, Profetiosugangarssuk. Udlorle Herodesim innuvine nelliumet, taursoma nálegarsuit sorssuktuksello nálegeit Galilaeamétullo náleket nerdlermagit: Herodiasib pannia tava isserpok tappardlunilo. Tamanna Herodesib nerrekatteisalo nuenneraet. Nálegaunerub Herodesib tava niviarsiak okarbiga: Issumangnik tuksiarbiginga, piomarsarnik tunniomarpaukit. Ama illomut okaupa okalluklune: Sumik tuksiarbigigungma, illomut tunniomarpaukit, nálegauvimaloneet illanik. Annivlune tava arngne ima appersorpa: Sumik tuksiaissaunga? Akia: Johannesib koirsirsub niakoanik. Arngname taima ajokaersormane, isseraessuarpok nálegaunermut, tuksiardlunilo okarpok: Terssangainnak tunnekkovunga illingnut Johannesib koirsirsub niakoanik pogutamut illisimavlugo. Nálegaunek allieisulerpok. Okautsinnele illomortut pivlugit, nerrekattinnelo pivlugit, tuksiarluksinnartitsomangila, taursomingale tunnekkoa. Erngerdlune tava kivgame illaennut nalegaunerub piartorkoa niakoa. Taursoma parnarsimauvingmut niakoaeriartorpa, niakoalo pogutamut illisimarsok tikkiupa, niviarsiamullo tunniullugo, niviarsiable arngnaminut pissipa. Tamanna Johannesim ajokaersugeisa tussaramiko, tima illivermut illiartorpaet, kingorna tamanna okautigiartorpaet Jesusemut.

Tai-

Taimane aulartitet tamarmik utterlutik, Jesusemut tikkiput, taursomungalo tamasa okautigeit, ussornartullieltiglo ajokaersutittiglo.

Jesusib tussaramiuk, sullirsenne Herodesemut tussaumarsaulermetta, ajokaersukenne okarbigei: Kissivsa innukajuitsomut pissa, kassuersadlengoardluselo: Sakkirsut amerdlametta, nerrinerloneet ajulersillutik. Kissimik tava umiarsoarmik aularput, ikkardlutiglo Galilaeam immaet igdloauut, Tiberiasim erkanut. Tava taukko illagaellugit aularpok innukajuitsomut, iglorpait Betsaidamik attiglit erkaennut. Aualektut innuit tekkoeit, kabsersuillo illissaraet, pissuinnardlutiglo mallikpaet illageeklutik iglorperksoarnit tåmmannit akpallutik, terssunga ingiarlugillo. Napparsimarsunnulle ussornartullee tekkogamikik, mallikpaet. Jesuse niugame, kakkamut majoarpok, ingillunilo ajokaersukkenne illagaellugit. Annivik merssa nelliutillersok, Judit kattisimauviksoaet. Jesusele uillerame, innuierksuit ornikaenne tekkogamigit, năkillerpei, sauettut pársirsokangitsuttun-émetta. Tava kăkollugillo tekkisómik okallugbigei, Gudib nálegauvianiglo ajokaersordlugit, napparsimarsorteillo kaitsorsarpei. Udlok nángajengmet, ajokaersugeisa arkanek marluk ornikpaet okallugbigaellugo: Tamanna innukajuitsómet, uellillermello, innuit makko aularlit, mattoma erkaet iglorpeinut, iglorpaengoennullo, sinniktarbiksarsiorlutiglo nekkiksarsinniarkollutik, nekkiksakanginnamik. Jesu-

Jesusible okallugbigei: Aulariakangilet, illivse nekkikseinnik tunnissigik. Filippusemullo okarpok: Sumit timmiurseksarsissaugut makkoa nekkikseinnik? Taimale okallukpok ursseromavlugo, sulligeksenne nangminek illissimagalloaramigit. Filippusib tava akia: Timmiurset, umnit anningaursennik 200-nik akkilligaekset, ammigarissaegalloarpeit, imangoamigloneet nungullutik illengerniaissaegalloarunikik. Okarbigeile: Kabsinnik timmiursautekarpisse tamãne? tekkoiartorsigik. Missilikamikik, ajokaersugeisa illaet, Andreas, Simob Petrusib kattenguta, okarpok: Nukakpiarak terssanépok, tellimannik suaursennik timmiursautilik, aulisakaengniglo marlungnik: innuierksoarnulle suglunnakaut. Okarbigeile: Uamnut kaitsigik. Tava Jesusib ajokaersukenne okaupei; innuit ingitekkollugit tunnulereeksillugit igvingnut tunniortunnut, taimaitut ivgit terssane amerdlametta. Taimailiorput tava, ingekonniardlugit tamasa ingmikotartillugit 100, ingmikulle ama 50. Tava timmiursautit okko tedlimaet aulisakaeglo ivko marluk tiguei, killangmullo ardlorpok, kujavlunilo timmiurset augorpei, ajokaersukaminullo tunniullugit, taukkoninga innuit nerdlerkollugit: taimatõg aulisakaengnik namagirseinnik tunnigiei. Tamarmik tava nerriput, namaksivlutiglo. Ajokaersukenne tava okarbigei: Sorarurset auvakkungoet kattersorsigik asserorkonnagit. Tava kattersorpeit, nuersekello arkanek marluk immerpeit sorarursennik auvakunnik, timmiurset taukkoa tedli-

tedlimaet illeinnik, aulisakaeglo illeinnik. Nerirsut anguteinnait 5000[di]ursut, arngnello kittorneillo kissinnagit. Taima aktigirsomik Jesuse ussornartullirsok innuit tekkogamiko, okarput: Illomut tauna Profetióvok, nunamut tikkitsuksak.

§. 45.

Matth. 14, 22,—36. Mark. 6, 45—56. Joh. 6, 15—21.

Ajokaersukenne tava Jesusim erngerdlugit umiarsoarmut ikkekolerpei, siudleriomagamigit igdloanut, Betsaidamut, innuit aulartinnagit. Innuille aulartinnamigit, illissimagamigillo, utterbigissaegaenne tiguiartussaegaennelo, aularutsomammaennelo, nálegaunengortitsomammaenne, kissingordlune ama kakkamut kemmávok, tuksiariartordlune. Unnulermet, ajokaersugei atterput, immab sinnanut, umiarsoarmullo ikkivlutik, Kapernaummullo ikkaromavlutik. Tărtok merssa umiarsuit immauviub kerkanéput, Jesusele kissime nunamétok, sulle tikkisimangikei. Annorelo nektillermet, immauvik madlersorsoaengorpok. Maglit pivlugit epunermik nagliukimmetta, annore arksormarssuk, Jesusib tekkogamigit; pigárbiaetta sissámaenne tikkilerpei, ungesiksoeitsiamut epuniarmetta, immab kágullo pissuklune, kángeromarsursardlugit. Immak pissungmago, umiarsuillo pallilerlugit, ajokaersugeisa tekkogamiko, alliortugausugaet, erk-

siner-

sinermiglo niblillerput. Tamarmik irssigangamiko, annilărput. Terssangainnak okallugbigillerpei okarbigaellugit: Tupedleritse, nangávunga, erksekennase. Petrusible akia okalluklune: Nálegak, ivlioguit, okaunga ornekkollutit immab kăgut. Okarpok: Kailutinme. Petruse tava umiarsoarmit akkarpok, immarlo pissukpa, Jesuse orningniardlugo. Annorersoarle pittorartok tekkogamiuk, năngiaellerpok, kivillerdlunilo niblillerpok, okalluklune: Nálegak ikkiunga! Jesusible erngerdlune arksaminik issaekpa, tiguvlugolo okarbiga: Tauto-una opernekitsok, saog nekkimauvit? Umiarsoarmut ikkimmennik, kaitsomiok. Umiarsoarmétulle annilangárdlutiglo ussorungárput; timmiursennik ussornartullimet, sillatorsimangilet, umaettittik mangermetta. Umiarsoarmetulle tamarmik paellorbigiartorpaet okalluklutik: Illomut, Gudib ernerátit. Tava Genezaremiut nunaet torardlugo ingerdlauput nunalillutiglo.

Umiarsoarmit niusimammetta, innuit terssanétut erngerdlutik illissaraet: terssangalo nunamit tammannut aulartitsiput, napparsimarsullo sinnigbingningne nellarsut pissilerpeit Jesusim innanut tussaumarsamingnut. Niuvertarbingnut, iglorperksoarnulloneet, iglorpaengnulloneet isseranget, napparsimarsuttik tava illieit niuvertarbingnut, tuksiarbigaellugolo, annorarsame killungauta aktorkollugo taukkonunga. Taursomingalo aktoirsut tamarmik piungnaerput.

§. 46.

§. 46.

Joh. 6, 22 — 71.

Akkagómet, innuit immab tunganétut illissimagalloarpeit, adlet umiarsuit terssanẽngitsut, ajokaersugeisale attugaet kissiet; Jesuselo ajokaersukenne illagaellugit irvsomunga umiarsoarnut ikkingitsok, ajokaersugeile kissimik ikkártut. Umiarsuille illeit tikkiput Tiberiasemit, timmiursartorbiaetta erkánit, Nálekab kujaneranik nerrigamik. Jesuse terssanẽngitsok, ajokaersugeiloneet, innuit missilikamikik, umiarsoarnuttõg ikkigiput, Kapernaummullo piput, Jesuselo ujarpaet. Immam igdloane naipinnamiko, okarbigaet: Rabbi, (ajokaersoirsok) kanga tamaunga pivit? Jesusib sápei okallugbigaellugit: Illomut, illomut okaupause: Ussornartullirsunga tekkogausinga, ujangilausinga: timmiursartorausele, kãrsillardlusilo ujarpausinga. Nekkiksamik nungursartomik pinniangaissengilase, asserojuitsomigle nekkiksarsinniaritse, innursumut nãksaungitsomut étuartomik, tamattominga Innub Niarnaet tunnissauãse: tauna Atátab Gudib naellunaermane. Tava appersorpaet: Sullissaugut, Gudib sullirsei pinniakollutigik? Jesusib sápei okallugbigaellugit: Terssa Gudib sullirsa, aulartita operbigekkollussiuk. Tava appersorpaet: Kannok-étomik ussornartullivit, tekkokollutigo operaellutillo? Sumik pinniarpit? Angaejokauvut Mannatorput innukajuitsome,

 sorlo

sorlo agleksimavok: Timmiursamik, killangmit pirssomik, tunniei, nerrisillugillo. Jesusib tava okarbigei: Illomut, illomut, okaupause: Mosesib timmiursamik killangmit pirssomik tunningikãse, Atátamale tunniãse timmiursaumik illuartomik killangmit. Terssa Gudib timmiursauta, killangmit pirssok, taursoma sillarsum innuee tunnirsarei innursumik. Tava okarbigaet: Nálegak, timmiursaumik taimaitomik tunnitsuinnartigut! Jesusible sãpei: Innursutavlunga timmiursautavunga. Uamnut pirssok kãlissengilak, uamnullo opertok immerosungilluinnaissavok. Tamattominga okaukalloarivse: irssigaellungalo operingilausingale. Atátama tunniurseisa uamnut tamarmik ornikpãnga, uamnullo pirssok annisinnagolo ajektussengilara. Issumamnik pinniardlunga killangmit pingilanga, aulartitsirsima pekkorsa kissiet mallikpara. Terssale Atátam aulartitsirsima pekkorsa, tamasa tunniursenne uamnut tammarkonnagit, udlulle nágatiksaenne ittersardlugit pissaegikka. Terssa aulartitsirsima pekkorsa: Ernermik tekkunniktok, operdlunilo taursomunga, innursutekarpok nãksaungitsomik, udlullo nágatiksaenne tauna ittersaromarpara. Judit tava okallorojugbigillerpaet ima okarmet: Timmiursautavunga killangmit pirssunga. Okariput ama: Jesuse una Josefim erneringilau? Angutalo arngnalo illissaringilauvuk? kannongme ima okarsinnaua: killangmit pirssunga? Jesusible akiei okallugbigaellugit: okallorojukkennase. Uamnut piginnaursokangilak, Atátab aulartitsirsima kaju-

kajumiksaengippaue: taunalo udlut nágatiksaenne umartitsomariara. Profetit makperseg-einne ima agleksimavok: Tamarmik Gudimit ajokaersorsimaissaput. Tamattominga māna Atátamit tussardlunilo illinniartub ornigarānga. Atátamik tekkunniktokangilak, Gudemit pirssub kissime tekkoa Atátak. Illomut, illomut okaupause: Uamnut opertok innursutekarpok nāksaungitsomik. Innursutavlunga timmiursautavunga. Angaejokesse siudlisse Mannatorput innukajuitsome tokkovlutiglo. Tamerssa timmiursaut killangmit pirssok, tamattominga nerrirsut tokkonauaerkollugit. Innursutavlunga timmiursautavunga killangmit pirssunga. Mattominga timmiursamik nerrirsok innussavok issukangitsomut. Timmiursarlo, taursomunga tunniutsomarsara, uinnigara, terssa tunniutsomarpara, sillarsum innuee innukollugit. Judit tava ingmingnut sakkitsautillerput okalluklutik: Kannok oma illivlune tunniginnauátigut uinningminik nerrekollutigo? Jesusib tava okarbigei: Illomut, illomut okaupause: Innub Niarnaet uingua nerringikussiuk, aualo immingikussiuk, innursutekaissengilase illuvsine. Uinnimnik nerrirsok aumniglo immertok innursutekarpok nāksaungitsomik, udlullo nágatiksaenne umartitsomarpara: uinniga illomut nekkiksaumet, augalo illomut immiksávok. Uinnimnik nerrirsok aumniglo immertok illumnétuarpok, uangalo taursomanétuariunga. Sorlo Atátab tokkosuitsub aulartikānga, Atátarlo pivlugo innuvunga: Taimatōg uamnik nerrirsok innussaugiok piv-

pivlunga. Terssa timmiursaut killangmit pirssok, Mannatut, angaejokauvse nerrirsaettuténgitsok, tauna nerrigaet tokkovlutiglo. Timmiursamik tamattominga nerrirsok innuluinnaissavok issukangitsomut. Taima okallukpok ajokaersoisillune illiniartarbingme, Kapernaumme. Ajokaersugeisa kabsersuit tammanna tussaramiko, okallukput: Okausit okkoa mammianakaut, kia koiegágit? Ajokaersukennele tammanna pivlugo okallorojuktut, Jesusib illumigut illissimagamigit, okarbigei: Tamanna mammiacgaissiuk? Imakka Innub Ernera innigigalloaminut pauungnartok irssigissaegussiuk? Annernek umartitsirsóvok, uinnik piungilak. Okautsikka annernerovlutiglo innursutauput. Illaessele opingilet, kiglinganit Jesusim illissimagamigit operomaissengitsut, pissitsirsikselo naellunginia. Ama okariok: Taimaitomik okaukivse, uamnut piginnaursokangilak, Atátama kajungersingippane. Mattoma kingorna ajokaersugeisa kabsersuit kemmekpaet, ingerdlakattigiungnaerlugolo. Tava arkanek marluk Jesusim okarbigei: Illivsesōg aularomauvise? Simob Petrusib tava akia: Nálegak, kina ornissauarput? okausekarauit nāksaungitsomik innursutelingnik. Operaellutillo illissimauautigit Kristusiursotit, Gudib tokkosuitsub Ernera. Jesusib tava sāpei: Arkanek marlursose kennigaringikivse? illaersele tornarsóvok. Taimale okarpok Judase Ischariote, Simob Ernera pivlugo. Taursoma kingorna pissipa tokkomut, arkaneglo marluk taukkoa illagaet.

§. 47.

§. 47.

Matth. 15, 1 — 20. Mark. 7, 1 — 23.

Farisaeerillo aglekenniglo illissimarsut illeisa Jerusalemmit pirssut ornikpaet. Ajokaersugeisalo illeit tekkogamikik timmiursartortut, ubbarsimannagit arksettik, illuaringilaet. Farisaeerillo Judillo tamarmik nerrirsaringilet, arksettik ubbarsimatinnagit, uttokaillo illerkuit attordlugit pieit. Niuverbingmit tikkitsarangamik, nerrirsaringilet ubbaratik, adlello kabseet taimaitut illerkorirsareit, ermutsillo, immertautillo, igaillo, machaillo, pogutello kebleriksarareit, nerreveello arssekługit pieit. Tava Farisaeerit aglekenniglo illissimarsut appersorpaet: Saog ajokaersukauvit mallingilátigik uttokait illerkuit? Saogme timmiursartorpet arksennik ubbarsimangitsunnik? Akieile okallugbigaellugit: Illivseme saog Gudim inneitsissei náléngilissigik illerkuvsinit? Gudim inneitsissei issumakaerpesse, innuillo illerkuit malliklugit piesse, kattello ermutsillo kebleriksardlugit, amerdlasullo taimaitut attorpesse. Ama okallugbigigiei: Merssame Gudib pekkorsei issumagingiluinnarpesse, illerkusse malligomavlugit. Gude Mosesekut ima okartok: Angutillo arngnello náleissauaekkit: Anguminulle arngnaminullo okarniktok tokkussavok. Okararausele: Anguminut arngnaminulloneet okalluktok: Korbaniόvok, imaipok, tunnirsutávok, pirssek-saralloet uamnit tunniukiga tunnirsirsarbing-mut,

mut, ivna ajungitsulliartok unnerparse; taimaitomik kingorna anguminut arngnaminulloneet ajungitsulliarteilliarse nálekteillivlugolo. Taima Gudim okausee pirssariakarungnaersipesse illerkusse pivlugit, taimailiorarauselo kabsersoarnik. Illungersungitsut tautokko! Isaiasim okautigilluarpáse, ima okarame: Innuit okkoa kannermingnik ornigarãnga, kardlumingniglo nersorãnga, umaetteisale ungesikpãnga Nálengnerluksinnarpãngale, innuit inneitsisseinneit ajokaersutigangamikik.

Innuierksuit tava kãkoei, okallugbigaellugit: Tamause náleksinga umamiugissiuglo! Kannermut pirssartub innuk minguktitaringila: kannermillo annirsub innuk minguktitara. Tussartuksennik siutelik tussarle! Innuille kemmekamigit, iglomullo pimmet, ajokaersugeisa ornikpaet okarbigaellugo: illissimauviuk, okausek tammanna Farisaeerit tussaramiko, mammiàsutigangarssuk? Akiei okalluklune: Naursut tamarmik, Atátama killangmiub ikkursugaringisei, nutsungnekaissaput. Allarsigik, tekpeetsóput, tekpeetsullo taukko tessiortigeit. Tekpeetsokanele tekpeetsub tessioruniuk, tamangmik tava ittersamut nakkarpuk. Petrusib tava sãpa okallugbigaellugo: Arssersumik mattominga nevsuiarbigittigut. Jesusible okarbigei: Illivsesõg sulle siunekangilase? sulle tammanna naellovissiuk? Innub karnanut pirssartut tamarmik innuk minguktingilaet, umaettanut pinginnamik, nerssaengnulle pirssaraut, terssangalo ama sammóna

annir-

annirsaraut. Innuble karnagut annirsut, umamit pirssaraut, tamakkoalo innuk minguktitaraet. Kammanga, innuit umaetteinnit ekkarsautepilluit annirsaraut, tokkotsinerlo, arngnaunekarnerlo, angununekarnerlo, uersainerlo, tiglingnerlo, piomangárnerlo, kammangnerlo, pekkoserlungnerlo, ikdliukpillungnerlo, unnerlutiginerlo illaminut, kakkejardernerlo, makkitanerlo, sillakanginerlo. Tamakkoa tamarmik illuanit annirsaraut, innuglo minguktitaraet. Arksennigle ubbarsimangitsunnik innuk nerrigalloarpet, tamattoma minguktitaringila.

§. 48.

Matth. 15, 21 — 28. Mark. 7, 24 — 30.

Jesuse tava terssanga aularpok, Tirusiblo Sidoniblo erkaengnut piok: iglomullo isserdlune, innuit ariutsisarnialloarmattik, ariutsingilaelle. Arngnab Kananittit illaetta, Sirofenizemiub tussaumagamiuk, taursoma pannia annernepillukartok, Irvsoma erkanit arngnab ornikpa, torklulavlugolo okarbiga: Nálegak, Davib Ernera, năkinga; panniga annernepillurksub anniartingărpa. Akingilluinnarpale okautsemik attautsemigloneet. Ajokaersugeisa tava ornikpaet, innaellerlugolo okalluklutik. Ikkiorung - una, torklulammattigut. Akieile, okalluklune: aulartissimaginnartunga sauennut tammarsimarsunnut Israelib igloanit pirssunnut. Taursomale paellorbigiartorpa okalluklune:

Ná-

Nálegak, ikkiunga. Jesusible okarbiga: Kittornet kãrsillarallarlit. Illuangilak, merdlertut timmiursartugeinnik arksardlugit, kemmingoennullo ekkardlugit. Arngnab tava sápa: Ap, Nálegak, taimaikalloarpok. Kemmingoelle nerrivium attanétut nerrirsaraut merdlertut karnalennikuinnik, nálekamik nerriviaennit nakkartunnik. Jesusib tava akia, okallugbigaellugo: Arngnanga, opersutsit angekau! Okautsit tamanna pivlugo aularit, piomarsarnik pissautit, panningnit annernepilluk annisimavok. Pannialo erngerdlune piungnaerpok. Iglominullo pigamc, annernek ajortok annisimarsok kingorarpa, pannelo sinnigbingme nellarsok naipipa.

§. 49.

Matth. 15, 29 — 31. Mark. 7, 31 — 37.

Tirusiblo Sidoniblo erkaengnit aunigame, Galilaeam immanut piok, iglorperksuit kollit erkaennut. Tussilartok okallungnerlo ajortok tava pissipaet taursomunga, Jesuse innaellerpaet, arksaengminik aktorkollugo. Innuit tava kemmedlitsiardlugit ingmikut pissipa, arksennelo siutingnut mangukpei, kesserdlunilo okka aktorpa, killangmullo ardlorpok, annersamivlunilo okarbiga: Hefata! imaipok, angmarit. Siutik tava erngerdlutik angmalerpuk, okkalo nokarotajarpok, okallukluarlunilo. Tava innerterpei, tamanna okautigekkonnago in-

innungnut. Merssa innertengoaralloarmattik, nengniksinnarput okautigaellugo, ussorungardlutiglo okallukput: Tamasa illuarsarei. Tussillartut tussartillugillo, okallungnerlo ajortut okalluktipei. Kakkamut tava majoarpok, terssungalo ingillune, innuierksuitsŏg ornikiaet, taukkoa illakartut tussiatunnik, tekpeetsunniglo, okajuitsunniglo, ajulersunniglo, kabsersoarniglo adlennik. Taukko illieit Jesusim issigeisa saennut, taursomalo kaitsorsarpei. Taimaitomik innuit ussorukput, tekkogamikik, okajuitsut okallulersut, ajulersullo ajorungnaersut, tussiatullo pitsoriksillersut, tekpeetsullo tekpiksillersut, Israeliblo Gudia ussoringărpaet.

§. 50.

Matth. 15, 32 — 39. Mark. 8, 1 — 10.

Udlut taukkoa innuit nekkiksakangitsut amerdlasút terssanémetta, ajokaersukenne Jesusib kăkoci, okallugbigaellugit: Innuit okko năkigakka, nekkiksakaratik udlut pingasut neijormănga, ẽsisinnagillo aulakkussengilakka, tumangukonnagit ingerdlatillutik arvkosinerme, taukkoa illeit ungesiksomit pimmetta. Tava ajokaersugeisa okarbigaet: Sumit timmiurseksarsinniaissaugut tamăne innukajuitsome, innuierksuit okkoa kărsillautikseinnik? Jesusible appersorpei: Kabsinnik timmiursautekarpise? Sápaet: arbenek marlungnik, auli-

aulisegangoenniglo kabsingoennik. Innuierksuit tava ingekkoei nunamut. Timmiursello okko arbenek marluk tiguei, kujavlunilo augorpei, ajokaersukaminullo tunniullugit, ajokaersugeisale tunniupeit innungnut: aulisekello taengekartipei servsarkollugillo innungnut. Tamarmik tava nerriput, kãrsillarlutiglo, sorarursello kattersorpeit, nuersekello arbenek marluk immerdlugit torkorpeit. Nerrirsulle amerdlasuseet 4000 diuput, anguteinnait, arngnello merdlertullo kissinnagit. Innuit aulartinnamigit umiarsoarmut ikkivok, Magdalablo Talmanutablo erkaengnut pivlune.

§. 51.

Matth. 16, 1 — 12. Mark. 8, 11 — 26.

Tava Farisaeerillo Sadduzaeerillo ornikpaet, appersolerdlugolo ursserpaet, naellunaerkumiglo killangmit tekkotissaegattik unnerput. Akieile okallugbigaellugit: Unnuganget okararause: Akkago sillagiksissavok, killak aukpallekanget: Kaursarangelle, okararause: Udlome kevserlussavok siedlerlunilo, killak aukpallarlunilo nuillermet. Illungersúngitsut tautokko! killak kannongétaranget, illissimauarse, silla kannongétsomartok. Saogme udlut taukkoa naellunaerkuteit illissimanek ajorpissigik? Annernermine tava annersamivlune okallukpok: Ekkardlereet okkoa ajortut Uersairsullo, saog naellunaerkut tekkoiomauárssuk? Illomut okaupause:

pause: Ekkardlereet okkoa naellunaerkumik adlamik tunninekaissengilet, Profetib Jonab naellunaerkutainnanik tunninekaissaput. Tava kemmekpei, umiarsoarmullo ama ikkivok, ikkardlunilo uttimut.

Ajokaersugeile igdloanut ikkaramik, timmiursautit neksangileit puigordlugit, umiarsoarmelo attausénarmik timmiursautekarput. Tava ima okarbigei: Nálegitse, Farisaeerit, Sadduzaeerillo Herodesiblo timmiursekseisa sernartuksaet allarsiuk miannersordluselo. Tava issumalliorput ingmingnullo okalluklutik: Tamanna pinnerpa, timmiursamik neksanginnauta. Jesusible illissimaleramigit, okallugbigei: Tautokko opernekitsut! saog issumakiupissiuk timmiursirsangirsuserse? Sulle siunekangilase sillatorasilo? sullilo illuvsine umaettekarpise irksorarsimarsunnik? irssekardluselo, tekkunningnek ajorpise? siutekardluselo, tussarnek ajorpise? erkainerloneet ajorpissiuk ivna? Timmiurset tedlimaet augoraukit innuierksoarnut 5000 dinnut, nuerseket kabsit sorarurseinnik immerpissigik torkorlugillo? Sãpaet: Arkanek marluk. Timmiurselle arbenek marluk augoraukit innuierksoarnut 4000 dinnut, nuerseket kabsit immerpissigik sorarurseinnik? Akiaet: arbenek marluk. Tava okarbigei: Saogme siunersiginnaungilissiuk, timmiursamik okarbigingikivse, okarama: Farisaeerillo Sadduzaeerillo timmiursekseisa sernartuksaet allarsiuk miannersordluse? Tava tussauaet, timmiursekset sernartuksaennut mian-

miannersorkongimmattik, Farisaeerillo Sadduzaeerillo ajokaersuteit pivlugit tennertermattik.

Tava Betsaidamut piok, tekpeetsorlo taursomunga pissipaet, aktorkollugolo tuksiarbigaet. Tekpeetsok tava arkseisigut tigua, tessiordlugolo iglorpait auataennut, irssiglo kesserardlugit, arksaminiglo aktordlugo appersorpa: Sumik tekkunnikpit? Uillune tava okarpok: innuit pissuktut tekkoakka sorlo orpeet. Irssik ama aktoripek arksaminik, amalo uekkommane. Tava illuarsiok, tamasalo irssigilluarpei. Tava angerdlarkoa okalluklune: Iglorpaengnut pissarunnek, iglorpaengnétunnulloneet tamanna okautigissengilet.

§. 52.

Joh. 7, 1 — 53.

Mattoma kingorna Jesuse sakkiok Galilaeame, Judaeame sakkiomanginname, Judit tokkoniaromammaenne. Judillo kattibiaet, pillutennik iklerbiursarbiaet, nelliutillermet, tava kattenguteisa okarbigaet: tamanna kemmeguk, Judaeamullo peet, ussornartulliettit ajokaersukauvit tekkokollugit. Tammannut tekkokorsirsok irssertordlune ussornartullioraingilak. Taimailiguit, sakkomerdlutit peet innungnut. Kattenguteisaloneet operbigingikaet. Tava Jesusim okarbigei: Nellersigara nel-

nelliungikallarpok sulle. Illivsele tammannut aularsinnauvose. Sillam innuisa umiginek ajoralloarpâse, uangale umigânga, sullirsettik ajortut unneraukit. Illivse kattibingmut tamattomunga tekpauungnaritse. Kattibingmut tamattomunga pissengikallarpunga, nellersigara nelliungikallarmet. Taimale okarbigangamigit, Galilaeamétuarpok sulle.

Kattengutcile tekpauunga kattibingmut aularmetta, tava kattibingmut tekpauungnariok, sakkomeranilo, irssertorsimarsorle. Judit tava kattibingme ujarpaet okalluklutik: Angut tauna sumënerpa? Taunalo innuit ingmingnut okadlisigingãrpaet. Illeisa ajunginerarpaet, illeille okarput: Naggale, innuit seglokittarei unnerpaet. Judille tussartillugit okautigilluinnaengilaet, erksigangamikik. Sullile kattisimatillugit, Jesuse tekpauunga nálegbingmut piok ajokaersoivlune. Tava Judit aijeisorput okalluklutik: Gudim okausee oma kannok-illissimauágit illinniaenginnamigit? Jesusib tava sãpei, okalluklune: Ajokaersutikka pigingilakka, aulartitsirsimale pigei. Taursoma pekkorseinik pinniartub missigissauei, ajokaersutit okkoa Gudemit pimmetta, issumamniglonéet okallukama. Issumaminik okalluktok ussorsitsararau. Aulartitsirsimele ussornartuanik pinniartok seglosuitsovlunilo illueinekangilak illumine. Inneitsissinnik Mosesib tunningikãse? Inneitsissinnigle mallingniktokangilase. Saog tokkonniarpissinga? Innuit tava akiaet, okalluklutik: Unarsoak!

anner-

annernepillukarpotit, kia tokkonniarpátit? Jesusible akiei, okallugbigaellugit: Attausē-narmik ussornartulliunga, tamauselo aijeisorpose. Mosesib kippirsumik tunnigalloarpāse, (nau Mosesemit pingilak, angaejokauvsinille pimmet), angullo Sabbatemesōg kippirsararse. Angut Sabbateme kippigaussiuk, Mosesim inneitsissei nálegungnaengikussigik, saog ningaupissinga, innuk tamat Sabbateme piungnaersinnauko? Nellegeengitsunnik ekkartosinniakkennase, illuartomigle ekkartoursisitse. Tava Jerusalemmiut illeit ima okarput: Terssa tokkonniaegaringisaet? Areit, tussartillugit iktorane okallukalloarame, innerternekaranilo okarbiginekangilak. Nálekauta māna illissimalluarnerpaet, Kristusiursok-una? Taunale sumit pirssok illissimauarput; Kristusele tikkipet, sumit pirssomik illissimarsokaissengilak. Jesusele okallugbingme torklulavlunilo ajokaersoiok okalluklune: illissarilluarpausingame, sumille pirssunga, illissimauausinga. Issumamnigle terssunga pingitsunga; uamnigle aulartitsirsok illomordlunilo opernartóvok. Tauna illissaringisarse uanga illissarara, taursomanga pigama, taursomalo aulartikānga. Tava tigunniaralloarpaet aktornagolo, piviksa nelliungikallarmet sulle. Innuille amerdlasút operbigillerpaet, okalluklutik: Kristuse tikkikune, omanga amerdlakainnik ussornartulliaissennerpa? Innuit taima okautigangarssuk, Farisaeerit tussaumauaet. Tava Farisaeerit pellessiunerillo kivgettik aulartipeit, tiguiartorkollugo taukkonunga. Jesuse tava innungnut okarpok:

Sulle

Sulle neijudlegomarpause, amalo aulartitsirsimnut pissaunga. Ujaromarpausinga, nennissennangalo. Neijugaralo tikkinek ajussauarse. Tava Judit ingmingnut okarput: Sumut una pissaua, nennissenginnautine? Graekinnut, tamannut siamarsimarsunnut piomarnerpa ajokaersordlugillo? Suna pinnerpau okautsemik mattominga, okarame: ujaromarpausinga, nennissennangalo, neijugaralo tikkinek ajussauarse?

Kattibiuble udluisa kingudlerpaenne ussornarnerme Jesuse naekkoillunilo torklulavok, okalluklune: Immerosuktub ornikillinga, immerdlunilo: Uamnut opertub timanit, sorſo agleksimavok, koit innursutiglit koleromarput. Taimale okarpok annernek pivlugo, taursomunga opertut pirsseksaet: Sulle Annernerub ajunginerub tunnirsuta pingikaet, Jesuse sulle ussornarsisimangimet. Innuille kabsersuit, okautsinnik okkoninga tussartut, okallukput: Illomut una profetiovok: Illeisale Kristusiursok unnerpaet: Illeille okarput: Kristuse Galilaeamit pissennerpa? Agleket imaingilet: Kristuse Davidib kingueinit pissavok, iglorpaengnit, Bethlehemmik attelingnit, Davidib neijuganit? Tamanna pivlugo innuit ingmingnut sakkitsautillerput. Illeisa tigutsomagalloaraet, aktornagolo. Kivget tava utterdlutik, pellessiunernut Farisaeerinnullo tikkiput. Ivkoa ima appersormattik: saog neksangilissiuk? kivgeisa akieit: Sulle innuk okallungisainnartok omatut innuktut. Farisaeerit tava akieit: Illivsesõg

 seglo-

seglokittarsimauvise? Náleket illaetta Farisae-rilloneet illaetta operbigau? Innukpillung-elle kissimik inneitsissinnik siunekangitsut, uminartouput. Tava taukkoa illaetta, Niko-demusib, Jesusemut pirssub unnuame, apper-sorpei: Innuk inneitsisivta ekkartotipárssuk, kiglissiungikallarautigo, sullirseilo illissimang-ikallarautigik? Tava akiaet, okallugbigaellugo: Galilaeamióvitsõg? Attegole, siunersinniaruk, Galilaeamit erkotuksennik okalluktokangisain-nartok, terssangalo pirsokangilak. Tamarmik tava taima angerdlarput.

§. 53.

Joh. 8, 1 — 59.

Jesusele orksursaliksamut kakkamut piok. Kaulermet, ama nálegbingmut utteriok, in-nuillo tamarmik orningmaenne, ingipok ajo-kaersordlugillo. Aglekennigle illissimarsut Farisaeerillo arngnak angununekartillugo nai-pinnamiko, taursomunga pissipaet, akkuner-milliullugolo okarbigaet: Ajokaersoirsok, arng-nak tauna angununekartillugo kanningárpar-put. Mosesible inneitsissinne pekkoátigut, ujar-kennik millorkollugit taimailiortut. Ivlimme, kannok okarpit? Taimale okallukput ursser-niardlugo, paitsisiksarsiordlutik. Jesusele sik-killune, arksaminik nunamut aglekpok. Ap-persorkigomammaenne, makkilerlunilo okal-lugbigei: Ajortokangitsub illauvse millorkărliuk

ujar-

ujarkamik. Ama tava sikkillune nunamullo aglekiok. Tamannale tussaramiko, issumanikut erkósimarsut kingudlereeksardlutik anniput uttokait innusuktullo aglaet: Jesuselo kissingordlugo arngnarlo millorniegeksaralloartik kemmekpagik. Jesuse ama makinname, arngnarlo kissiet tekkogamiuk, appersorpa: Arngnak, passiklersittit sumépet? Ekkartotinekarpit? Akiale: Nagga, Nálegak. Tava Jesusim okarbiga: Taimaitomik ekkartótsomangilaukitsõg, aularsinnait, mattomalo kingorna ajortulliariaurnek.

Innuit tava Jesusim ama okallugbigillerpei okalluklune: Sillarsum innuinnut kaumarsuksavunga. Uannik mallingniktok tãrsiussengilak, kaumarsorle innursutaursok pigissaua. Tava Farisaeerit okarbigaet: Illingnik okallukpotit, okautsissit opernaengilet. Jesusible sápei okallugbigaellugit: Nau uamnik okausekaissirsunga, okausera seglosuitsussavok: Sumit pirssunga, sumullo pissirsunga, illissimagama. Illivsele, sumit pirssunga, sumulloneet pissaunga, illissimangilarse. Uingub pekkorsanik ekkartoirsarause: Uangale attauserloneet ekkartóngilara. Ekkartoissaegalloarama, tava ekkartosusera illuartuinnaissavok: kissimẽginnama, uangale Atátagalo aulartitsirsiga (attautsemépoguk). Taimatõg inneitsissivsine ima agleksimagiok: Innuk marluk okautigirsaek opernartonrsok. Uangaursunga, uamnik okautigaunga, Atátablo aulartitsirsima okautigigiãnga. Tava appersorpaet: Nau Atátet? Jesusib sápei:

 Uang-

Uangaloneet, Atátagaloneet, tamaunuk illissaringilautiguk. Illissarigussinga, Atátagatõg illissarissaegiarse. Taima Jesuse okallukpok, Gudim iklerbiaet senniane Nalegbingme ajokaersoisillune, tigunekaranilo, pibikse nelliungikallarmet.

Jesusib tava ama okarbigigiei: Terssanga aularomarpunga, ujaromarpausingalo, ajortivsinelo tokkussause: Ornigeksara palliksinnaunginnausiuk. Judit tava ingmingnut okarput: Ingmimut tokkotsomanerpa, ima okarmet: ornigeksara palliksinnaungilarse? Tava okarbigei: Sammanga pirssose, uangale pauanga pirssunga. Illivse mattomanga sillamit pirssose, uangale sillamit mattomanga pingitsunga. Taimaitomik okaukivse, ajortivsine tokkussirsose. Uangaursunga operingikussinga, ajortivsine tokkussause. Tava appersorpaet: Kiovimme? Jesusible akiei: Sumik okallugbigigivse issuanit, tamattominga sulle okallukpunga, sullilo illivse pivluse okausiksakangãrdlungalo ekkartoursutiksakarpunga. Uamnigle aulartitsirsok opernartóvok, taursomangalo tussaekakka okautigakka innungnut. Atátamik merssa okallugbigangattik, illissimangilaet. Jesusib tava okarbigei: Innub Ernera nappartisimagussiuk, illissimaissauausinga, uangaursunga, issumamniglo pinniaengitsunga, Atátamale ajokaersuteinik okallugaraunga. Aulartitsirsimalo nungullugit aiparãnga. Átátab kissimékongilãnga, piomarsei nungullugit pinniarpakka. Taima okallungmet, amerdlasut operbigillerpaet.

Judit

Judit tava operbigirsinne Jesusim okarbigei: Okautsikka malliktuinnarussigik, tava ajokaersugarilluarpause, seglosuirsullo illissarissauarse, seglosuirsutiblo kivgaiungnaersissauãse. Judit tava akiaet: Abrahab kittornarátigut, sullilo kivgartortinekangisainnartogut, kannongme okarpit: Kivgaiungnaissirsose? Jesusible akiei okalluklune: Illomut, illomut okaupause: Ajortulliartok ajortub kivgarirsara. Kivgak nungullugit iglométuaraingilak, ernerle issukangitsomut - étuaissavok. Gudib Niarnaet kivgaiungnaersippasse, kivgaiungnaerluinnaissause. Abrahab kittornarangasse, naellungilause: mãnale tokkonniarpausinga, okausera illuaringinnausiuk. Atátamne tekkursekka okautigakka, illivsele átátauvsine tekkorsesse malliktuinnarpesse. Tava akiaet okallugbigaellugo: Abraha atátagarput. Jesusim okarbigéi: Abrahab kittornarippasse, Abrahablo sullirsei mallissaegalloarisse. Mãnale tokkonniarpausinga, seglosuitsomik okaunnause, tussakamnik Gudimit. Abraha taimailiungitsok. Atátauvse sullirsei pinniarpesse. Tava sápaet: Uersegaungitsogut, tamautale attausẽnarmik Atátakarpogut, Gudimik. Jesusib tava okarbigei: Gude Atátagigussiuk, assaissaegalloarpausinga, Gudimit annivlungalo taursomanga pigama. Issumamnik terssunga pingitsunga, taursomale aulartikãnga. Saogme okausera illissaringilissiuk? Okautsikka tussarnek ajorpesse. Torngnarsuk atátagarse, atátauvselo pekkorsei mallingniaromauesse. Issuanit tauna innungnik tokkotsirsoursok, seglosuirsullo aulaiaeng-
iuting-

iutingila: seglosuirsutekanginname illumine. Seglovlune okallugangame, pinne okautigirsarei: seglutógame, seglotullo atátagaet. Uangale seglosuitsomik okallukama, operingilausinga. Ardlauvse kia attautsemik ajortokartunga okarbigiginnauănga? Seglosuitsomigle okallugbigangause, saog operingilissinga? Gudimit pirssub Gudim okausia nálengniarpa. Nálegomangilarsele, Gudimit pinginnause. Tava Judit sápaet okallugbigaellugo: Samariamiursomik annernepillurksoakartomiglo tairsarangautigit, okarluaengilagut? Jesusim akiei: Annernepillukangilanga, Atátagale nálekpara, illivsele nachogausinga. Uanga nálekkotõngilanga, attautsible nálengnartipănga, ekkartoirsovlunilo. Illomut, illomut okaupause: okautsimnik mallingniktub tokko missigilluinnaissengila. Tava Judit okarbigaet: Aitseit illissimalluarpautigit annernepillukartotit. Abraha tokkorsok, Profetitsõg, ivlille okarpotit: okautsimnik mallingniktub tokko missigilluinnaissengila. Atátauvtinit Abrahamit angnerovit? tauna tokkorsok, Profetillo tokkogiput, kannongétinniarpit illingnik? Jesusim akiei: Nangminek nálengnartinniaruma, nálengnarsusera tava piungilak. Atátamale nálengnarsiănga, tauna Gudigigikse unnerpose, illissarinnagolo: Uangale illissarara. Illissarinnago unneruma, seglotokajakkaunga, sorlo illivse. Illissararale, okauseelo mallikpakka. Udlora Atátauvse Abrahab tekkussaegamiuk, irssukpok, tekkovlugolo irssutiga. Judit tava okarbigaet: 50-nik okkiokangilatit sulle, Abrahalo tek-

tekkovlugo unnerpit? Jesusib sápei: Illomut okaupause: Abraha pingikallarmet, uangaétunga. Tava ujarkennik tigusiput, milloromavlugo. Jesusele irssertordlune nálegbingmit akkornaettigut anniok. Tava tammaviaet.

§. 54.

Joh. 9, 1—41. 10, 1—21.

Aularamelo, innuk tekkoa, tekpeedlune erniursok. Tava ajokaersugeisa appersorpaet, okalluklutik: Ajokaersoirsok, kina ajortulliarpa, taunaloneet, angaejokaegloneet, tekpeedlune erniómet? Jesusim akiei: Taunaloneet, angaejokaegloneet ajortulliangilet, Gudible ussornartullee sakkomerkollugit taursomunga. Aulartitsirsima ussornartullee nániaissauakka, udlokartillugo. Unnuak nelliutsomarpok, sullinek tava ajornaissavok. Nunamétillunga sillarsoamut kaumarsautavunga. Taima okarame, nunamut oriarpok, nuacglo irvsomik akkupa, taursomingalo tekpeetsum irssik tennipek, okallugbigaellugo: Siloab tessianut ermigiartorit! (okausek una imaipok: aulartinek.) Tava ermigiartorpok, tekpiksivlunilo ama utteriok.

Tava ekkardleesa adlello tekpeetsotillugo tekkorsaranganiko, okarput: Taunaungila kénursartartok ivksigvarme? Illeisa taunaursok unnerpaet; illeisale: arssigiginnara unnerpaet. Nangminerle okarpok: Taunavunga. Tava

Tava taukkoa appersorpaet: Kannok - illivlutit tekpiksivit? Akiei okalluklune: Innub, Jesusemik attiglub, nuaek irvsomik akkupa, taursomingalo irssikka tennipek, imalo okallugbigãnga: Siloab tessianut ermigiartorit: terssungalo ermigiartorama, tekpiksiunga. Tava okarbigaet: nau innuk tauna? Sápei: naelloara. Tekpeetsogalloak tava Farisaeerinnut pissipaet. (Merssa sabbatiursok, Jesusim irvsok tarnutiksaengortimmago tekpiksisillugolo.) Tava Farisaeeritsõg appersoriaet, kannok illuvlune tekpiksirsok? Sápei: Nuaek irvsomik akkullugo irssimnut illia, ermikamalo tekpiksiunga. Tava Farisaeerit illeit okarput: Innuk tauna Gudimit pingilak, Sabbate issumaginginnamiuk. Illeille okarput: Innuk ajortolik kannok illivlune taima aktigiksomik ussornartulliginnaua? Ingmingnullo arksoartauput. Tekpeetsogalloak ama appersoriaet; okalluklutik: Ivlimme kinausugaiuk, irssikit uissimmagik? Akieille: Profetióvok. Judit tekpeetsursok tekpiksimmello operingilaet. Tekpiksirsum angaejokaek tava kãkoagik, imalo appersorpagik, okalluklutik: Tauna erneraiko, tekpeedlune erniursok okautigirsartik? Kannongme mãna illivlune tekpiksia? Angaejokaekit akiakik, okalluklutik: Terssa ernerangautiko, tekpeetsorlo erniursok illissimalluarparpuk. Kannorle illivlune tekpiksirsok, naelloarpuk: kialoneet tekpiksitsinerpa, naellogiarpuktõg. Merdlertoiungnaerpok, appersorsiuk, ingminik akivlunilo okallugle. Angaejokaek taima okallukpuk, Judit erksigang-

angamikik: Judit ingmingnut ima nakkikammermetta, taursominga Kristusiotinniktok annisitsuklugo kattisimauvingmingnit. Taimaitomik angaejokaek okarpuk. Merdlertoiungnaerpok, appersorsiuk. Innuk tekpeetsogalloak tava aipeksanik kãkoaet, okallugbigaellugo: Gude kissiet náleguk! innuk tauna ajortómet, illissimauarput. Akiei okalluklune: Ajortónersok naelloara: tamannale naellungilara, tekpeetsoursunga, mãnale tekpiksiunga. Tava ama appersoriaet: Kannok piãtit? kannorlo illivlune tekpiksitsikátit? Sápei: terssa tava okarbigigivse, tussaengilissiuk? saog tussarkigomauvissiuk? illivsesõg taursomunga ajokaersugaiomauvise? Tava kammaklutik okallorojugbigaet, ima okalluklutik: Ivlit taursoma ajokaersugarãtit, Mosesiblo ajokaersugarãtigut. Mosese Gudim okallugbigiga, illissimauarput. Taunale sumit pirssok naelloarput. Tekpeetsogalloab sápei okallugbigaellugit: Suna ubba! tauna sumit pirssok naellovissiuk, merssa irssikka uissikik. Ajortulliartulle Gudib tussaengikei, illissimauarput, Gudimigle nálektok pekkorseiniglo mallingniktok kissiet Gudib tussarara. Sillarsum issuanit tussartokangisainnartok tekpeedlune erniursum irssingnik uisitaengnik. Tauna Gudimit pingikune, taimaitomik ajussaegalloartok. Akiaet tava okallugbigaellugo: Ajorluinnardlutit innursotit, ajokaersoromauvissigut? Ajeklugolo annisipaet tava. Ajeklugo annisikaet, Jesuse tussaumalerpok. Tikkinnamiuk, ima appersorpa: Gudib Ernaranut operpit? Akia okalluklune:

lune: Nálegak, operbigirseksara nau? Jesusib tava okarbiga: Tekkogit, mãnalo okallugbigirsit taunávok. Okarpok tava: Nálegak, operpunga, paellorlunilo tuksiarbiga. Jesuse tava okarpok: Ekkartoursirsóvlunga mattomunga nunamut pirssunga, tekpeetsut tekpiksekkollugit, tekpiksullo tekpeelekkollugit. Farisaeerille neijortut illeisa tamanna tussaramiko, appersorpaet: Uagumme tekpeeniogut? Jesusib sãpei: Tekpeekuse, ajortokangekkajaissause. Mãnale tekpiksose unnerause, ajortoaeronekarsinnaungilase.

Illomut, illomut okaupause: Sauet innaennut issertarbikut issingitsok, adlakulle issertok, tauna tigliktovlunilo tokkotsirsóvok. Issertarbikulle issertok sauet pársirsigaet. Tauna isserkoa issertitsirsub, nippalo sauet tussarpaet, sauennelo kákorsarei akkit taivlugit, annisillugillo. Sauet annisitarangattik, siudleraet, sauello malligaraet, erinna illissarangamiko. Tekkornartarle malligomangilaet kemmarattigaellugole, tekkornartam erinna illissaringinnamiko. Arssersumik tamattominga Jesusim okallugbigigalloarpei; taukkoale, sumik okallugbigangattik, sinnersingilaet. Taimaitomik Jesusim ama okarbigigiei: Illomut, illomut okaupause: issertarbióvunga sauennut. Tikkingikallarama, tikkitsut tamarmik tigliktovlutiglo innuraersorsoursut. Ivkole sauet nálengikeit. Issertarbióvunga. Uaukut issertok pidluaissavok, isserdlunilo annivlunilo piksakaissavok. Tigliktok tigligiartorsinnararau,

tok-

tokkotsiartordlunilo asseroriartorarau. Uanga pirssunga, innursumik namaktuinnartomiglo piksakarkollugit.

Illuartomik pársirsóvunga, Pársirsub illuartub sauenne tokkotigirsarei. Kivgable attartukab sauet piginginnamigit, ammarok aggersok tekkoguniuk, såuet kemmekpei, kemmávlunelo. Ammarkub tava sauet illeit pirssarei, illeille auiksardlugit pirssarei. Kivgarle attartugak kemmarsarau, attartugaugame, sauello issumaginginnamigit. Illuartovlunga pársirsóvunga, pikkalo illissarakka, pimmalo illissarigiãnga. Sorlo Atátama illissarilluarpãnga, taimatõg illissarilluariara, sauello tokkotigakka. Adlenniglo sauakariunga, innemit tamattomanga pingitsunnik, ivkolo tamaunga pissitsomarpakka, nippigalo náleissauaet, taukkoalo tamarmik attautsimélissaput, pársirsorlo attausẽnnaissavok. Innursutiga ipperarauko, ama pigekkollugo, Atátama assakãnga. Mattominga arksarnekangilanga, issumamnigle ipperarpara. Tamanna ipperarsinnauara, amalo piginnaugiara. Taima Atátama pekkoãnga.

Okautsit okko pivlugit ama Judit ingmingnut akkerartóllerput. Taukkoa kabsersuit okarput: Annernepilluliksóvok, peblerordlunilo, saog nálekpissiuk? Adlelle okarput: Tõrnarsuglub tamakko okauseringikei: Tekpeetsut torngnarsub tekpiksissinnauágit?

§. 55.

§. 55.

Joh. 10, 22 — 42.

Taimanele nálegbiub Jerusalemmétub illuarsarbia nelliumet, (merssa okkiúrsok) Jesuselo terssunga pirssok, Salomub innane nálegbingmétome sakkillermet; Tava Judit illuaet okallugbigaellugo: Akkunikiak tarngnivut nekkimatinnauettit? Kristusioguit, okauluinnartigut. Jesusim akiei: Nau okaukalloarivse, operingilausinga. Atátama akkane ussornartulliama okautigingărpănga: operingilessele, sauaginginnause, sorlo okaukivse. Sauama nippiga tussarpaet, uangalo illissarakka, taukkoalo malligarănga, innursumiglo năksaungitsomik tunnirsarakka, asserorluinnaissengilettŏg, arksarnekaissennangalo taukkoninga. Atátaga, taukkoninga uamnut tunniursirsok, tammannit angnerovok, Atátamalo arkseinit arksarnekarsinnaungilet. Uangalo Atátarlo attausióvoguk. Tamanna pivlugo Judit ama ujarkennik tigusiput milloromavlugo. Jesusim tava appersorpei: Amerdlasunnik ajungitsulliarbigigivse, Atátama pekkorseinik: taukkoa illaet suna paitsisigaellugo milloromauvissinga ujarkennik? Tava Judit akiaet okallukhutik: Ajungitsulliettit pivlugit millorniaengilautigit; Gudele mittautigangauko, innuinnávlutillo Gudiotinnauit. Jesusible akiei: inneitsisivsine ima agleksimangila: Gudiursose unnerivse? Gudim okauseenik tunninekartut Gudinnik tairsarangagit, aglekello seglotinekarsinnaungilet: saogme Atátab

ten-

tennitanut nunamullo aulartitanut okarpise: Gude mittekpet, Gudim ernerigãnga unnerama? Atátama pinniakorsei pinniaengikukit, operissengilausinga: pinniarukille, ussornartulliakka operissigik, operiomangikussinga: illissimakollussiuk operaellugolo, Atátak illumnémet, uangalo taursomanétunga. Ama tava tiguniaralloarmaenne, annaimaenne, kemmekpei. Jordaniblo igdloanut ama piok, Johannese koirsekãrbianut, terssanétuardlunilo. Kabsersuillo ornikpaet okalluklutik: Johannese ussornartulliaengikalloarpok; Johannesible okausee tamarmik tauna pivlugo seglosuitsouput. Taimaitomik terssanétut amerdlasút operbigaet.

§. 56.

Matth. 16, 13—28. Mark. 8, 27—38. 9, 1. Luk. 9, 18—27.

Mattoma kingorna Jesuse piok Zaesareab, Filippusim iglorperksuisa erkaennut. Kissingordlunilo tuksiarame, ajokaersukame kissimik neijormaenne, appersorpei okalluklune: Innub ernera innuit kannok okautigárssuk? kinausugárssugloneet? Akiaet okalluklutik: Illeisa Johannesiosugátit koirsirsok: illeisale Eliasiosugátit: ama illeisa Jeremiasiosugátit, Profetilloneet uttokait illaet umarsimarsosugátit. Tava appersorpei: Illivseme kinausugaisinga? Simob Petrusib tava akia okalluklune: Kristusióvotit, Gudib tokkosuitsub ernera.

Jesu-

Jesusib tava sápa okallugbigaellugo: Pidluakautit, Simon, Jonab ernera. Uingub, aubloneet, tamattominga naelloiungnaersingikătit, Atátamale killangmétub. Okaupaukitsŏg: Petrusióvotit, kărsomullo mattomungo aulaeiaengersitsomarpakka illageeksikka, tărtorsublo pirssauneraet arktussauei. Tunniomarpaukitsŏg killaub nálegauvianut mattuaersautinnik: Numamelo kellersukettit tamarmik kellersorsimaissaput killangmetsŏg: Kellerursaekkettillo tamarmik nuname kellerursaersimaissaputtŏg killangme. Ajokaersukenne tava innerterpei, Jesuse Kristusiogame unnibkarekkonnane innungnut.

Mattoma kingorna ajokaersukenne Jesusim okallugbigillerpei: Innub Niarna Jerusalemmut pirssirsum unnerdlune, anniaengártitsartordlunilo uttokaunernut pellessiunernullo, aglekenniglo illissimarsunnut, taukkonungalo ajektugaussirsub, tokkotitavlunilo, udlullo pingajuaenne umaissirsum unnerpok; angiunnagillo tamattominga okallukpok. Petrusib tava ingminut pissipa, innerterdlugolo okalluklune: Nálegak, Gudib sernigillissit, taimaitomut pekkonnatit. Keviardlune tava Petro okallugbiga: Tunnumnut peet, torngnarsuk, mammiagaukit: Gudib pee issumaginginnaukit, innuille pee kissésa issumagangaukit. Innuit tava kăkoei, ajokaersukennelo okallugbigaellugit: Uamnut mallingnigomarsok issumaminik pinniaissengilak, senningarsukselc, nagliugutikseloneet, udlut tamasa erksuktardlugo pissaua mallikl ungalo. Innur-

Innursuminik erdligomarsok tokussavok: innursuminigle erdlingitsok, uanga pivlunga, okautsillo tussarnersut pivlugit, innussavok. Sillarsoarloneet tamat innub pigigalloaruniuk, tarninnele asseroleruniuk, suksarau? Sumigloneet innuk tunnirsiginnaua, tarninne ama aunaunekarkollugo? Uamnigle okautsimniglo iktortok taukkonane peteitsut ajortulliartullo ekkardlereene, taunatõg Innub Erneraet iktorissaugia tikkikune ussornarsusiminik Atátamelo ussornarsusianik, Engelit ajungitsut illagaellugit. Tava innuit tamasa akinniaissauei sullirseinnik. Okarbigeilo: Illomut okaupause: Taukkoa illeisa mãnétut tokko missigissengilaet, Gudib nálegauvianik pirssarsovlune aggersomik tekkotinnatik.

§. 57.

Matth. 17, 1—13. Mark. 9, 2—13. Luk. 9, 28—36.

Taima okarame, udlut arbenek pingasungormetta, Petro, Jakolo, kattengutalo Johannese Jesusim illagei, ingminullo pissillugit kakkamut kingiktomut tuksiariartordlune. Tuksiartillunelo, ussornarsinekarpok irssigitillugit, kénaello tautoa adlangorpok, sekkinertut keblertorsoaengorpok, annoreilo kaumarsorsoaengordlutiglo kakkortorsoaengorput sorlo aput, kakkorsairsut nunamétut taima aktigirsomik kakkorsarnek ajorpeit. Atta, Moseselo Eliaselo pinnersorsovlutik sakkommerpuk, okalluklutik, Jesusemik tokkussirsomik Jerusalemme. Petru-

Petrusele illaennelo uernarnermik ajulersut. Itteramik, ussornarsusia tekkoaet, angutiglo taukko marluk sennianétuk. Taukkoalo Jesuse kemmengmekko, Petruse Jesusemut okarpok: Ajokaersoirsok, tamanéluta ajungilak. Piomaguit, terssane pingasunnik innillioromarpogut, illingnut attautsemik, Mosesemullo attautsemik, Eliasemullo attautsemik. Okautsinne merssa illissimangikei, annilárkigamik. Sulle taima okalluktillugo, atta, nuiab kaumarsub ullikpei, nippitõg nuiamit tussarsaursok, ima okalluklune: Terssa Ernera assaersara, tauna nuennerirsarara: tauna náleksiuk. Tamanna ajokaersugeisa tussaramiko, paellorput kénamingnik, annilárlutiglo. Jesusible ornikpei, aktordlugillo okallugbigei: Makkilluselo erksidlariaurnase. Uilleramik, adlamik innuksingilet, Jesuse kissiet tekkoaet. Kakkamille atterteramik, Jesusim innerterpei okalluklune: Tekkorsarse tamanna okautigissarunnassiuk innungnut, Innub Ernera makkingikallarmet tokkorsunnit. Okauserlo tamanna illumiugaet, okaratiglo tekkursamingnik udlunne taukkonane. Ingmingnulle appersortárdlutik: Suna terssa, tokkorsunnit makkinek? Ajokaersugeisa tava appersorpaet, okalluklutik: Saogme aglekennik illissimarsut okarpet, Eliasemik siudliovlune tikkitsomartomik? Jesusible sápei okallugbigaellugit: Ap, Eliase siudliussavomme, tamasalo illuarsardlugit. Okaupausele: Eliase tikkisimarsok, illissaringikaelle, issumamingniglo pidláraet, sorlo tauna pivlugo agleksimavok. Taimatõg Innub Ernera taukkonanga

konanga nagliuktinekangăissavok, nachonarsillunilo, sorlo agleksimavok. Tava ajokaersygeisa tussauaet, Johannesemik koirsirsomik okallugbigigattik.

§. 58.

Matth. 17, 14—21. Mark. 9, 14—29. Luk. 9, 37—43.

Akkago kaumet, kakkamit attertermetta, innuierksuit părpeit. Ajokaersukenne kemmekenne ama tikkinamigit; taukko innuierksuit aglekenniglo illissimarsut illusimageit appersordlugillo, tekkoei. Innuille tamarmik Jesuse tekkogamiko, annilárput, orniklugolo okaukiksarpaet. Aglekennik illissimarsut tava appersorpei: Suna apperkotigaissiuk illivsinut? Innuierksuille illaetta ornikpa, issigeinullo paellorpok okalluklune: Nálegak, ernera nákiguk, ernetuarangauko; annernepilluk okajuirsutiga, kaumettillo nungullugit napparau, annernepillub tigudlarangane, erngerdlune niblerarau, issivtidlaranganelo kappiorarau, korssakortardlunilo irksorarpok; issivterangamiuk, kemmengnek ajungajaerpa: Ajokaersukaengnut pissikalloariga, innaelerlugillo annisekkollugo, ajorpaelle. Jesusib tava akia okalluklune: Tautokko opingitsut mumiksimarsullo ekkardlereet, kannok sivissutigirsomik neijussauause? kannorlo sivissutigirsomik koiaegissauause? Ernerit aigallauk uamnut. Jesuse ornillermago tekkovlugolo, annernepillurksub

innuk erngerdlugo issivtillerpa; taimailiormane, nunamut orlovok, arksakavlunilo kappiorpok. Anguta tava Jesusim appersorpa: Kanga taimailia? Okarpok: innuvingminit. Kabsersoaniglo orlotitara ingnermullo immarmullo, tokkonniardlugo: Ajungikukole, nákittigut annaullutalo. Jesusib tava okarbiga: Opersinnaguit! Opertunne ajornartokangilak, tamasale ajungileit. Erngerdlune merdlertub taursoma anguta niblillerpok, kejangárdlunilo kodlillerpok, okalluklune: Operpunga, assaersok Nalegak, opingirsutsimnit annauniaenga.

Innuit ornigaesuarmaenne, Jesusib tekkogamigit, annernek maujungnartok auokarillerpa, okallugbigaellugo: Okajuitsok tussillartorlo annernenga, okaupaukit: anneet omanga, kingornalo pullaissaerdlutit omunga. Niblingãrpok tava, issivtidlarlugolo anniok. Innuk tauna tokkorsotun-élersok, kabsersuillo tokkorsok unnerpaet. Jesusiblo arkseisigut tigua, makkitillugolo. Tava makkipok. Nukakpiararlo terssangainnak piungnaerpok, taunalo angutanut Jesusib tunniunia. Gudiblo ussornartua annilárutigaet tamarmik.

Iglomulle Jesuse pimmet, ajokaersugeisa kissimik ornikpaet okalluklutik: Saog uagut annisinek ajorikput? Jesusible akiei okallugbigaellugit: Opinginnause. Illomut okaupause: Senfkornesut, irksuglub koarangoatun-étomik opersusekaruse, kakamut omunga okarsinnauvose: Terssanga nukterit teivkkunga! nukteromar-

marpok tava, ajugakaissennaselo. Taimaitulle annernerit annirsaringilet, kissienne tuksiarnermiglo nerringinermiglo.

§. 59.

Matth. 17, 22—27. Mark. 9, 30—32. Luk. 9, 43—45.

Terssangalo aularamik, Galilaea arvkotigaet; innuille kallerchitsomangilei. Jesusible ussornartullee tamarmik aijeisorutigangattigik; ajokaersukenne ajokaersordlugillo okallugbigei: Okautsit okko tussakesse umamiugissigik: Innub Niarna pissitaussavok innuit arkseinnut, taukkoalo tokkussauaet; tokkopaennelo, udlut pingajuaenne umaromariok. Okauserle tamanna illissimangilaet, naellovlugolo siunekangilaet. Allieisungálerput tava, appersornerle sapperpaet.

Kapernaummut pimmetta, anningaursennik kattersoirsut (nálegbingmut) Petro ornikpaet, okalluklutik: Ajokaersortivse tunniutaringilau anningaursak (nálekamut)? Okarpok: Nagga. Iglomut issermet, Jesusim ingiarpa okalluklune: Simon Petro, Kannok issumauvit? kikunnit Nálegaúnerit nunamétut tunnirsutit anningaurssello pirssarattigik? Kittornamingnit tekkornartennilloneet? Petrub tava akia: Tekkornartennit. Jesusib sápa: Kittornet tava tunnirsariakangilet. Ningeksarkonnatigigle, immauviub sinnanut peet, nelluksiv-

 lutillo,

lutillo, siudlerlo aulisegak kakkirsuk: aitsartikuko, Statermik (anningaursamik) nervsaromarpotit. Tauna piuk, tunniullugolo nálekamut pivlunga pivlutillo.

§. 60.

Matth. 18, 1 — 35. Mark. 9, 33 — 50. Luk. 9, 46 — 50.

Iglométillune appersorpei: Suna illivsinut okautigaissiuk ingerdlatilluse? Niblingillelle: ingerdlatillutik ingmingnut okallukamik illamingnik kimik angnertussenersomik. Umaetteisa ekkarsauteit Jesusim illissimagamigit, ingipok, arkanek marluglo kákoei, okallugbigaellugit: Ardlarse siudlióiomarsok kingudliussavok, tamarmiglo kivgarissauaet. Tava appersorpaet okalluklutik: Kiname angnerova killaub nálegauviane? Merdlertungoak tava Jesusib kákoa akkornaennullo pissipa, kunniklugolo okallugbigei: Illomut okaupause, utteromangikuse, merdlertutullo - éngikuse, killaub nálegauvianut pinnauieissengilase. Ingminik omatut merdlertotut miklillersok angnerovok killaub nálegauviane. Taimaitomiglo merdlertungoamik illaessirsub attemne illaessiarigiãnga: uamnigle illaessirsub kissima illaessiaringikãnga, uamnigle aulartitsirsok illaessiarigia.

Johan-

Johannesible okallugbigillerpa okalluklune: Ajokaersoirsok, angut tekkogikput, atterne tornarsungnik annisitsirsok, malligatalo: innerterparpulle, mallingimmattigut. Jesusele okarpok: Innertissengilarse. Ussornartullirsokangilak attemne, erngerdlune arksoaraellunga. Uautinut arksoarlingitsub illagátigut.

Ama okariok: Illomut okaupause, ermutsemik immermik immalingmik illivsenik immitsirsok attemne, Kristusib ajokaersugarangasse, akinekaissaeissengilak. Uamnullo opertungoet illaennik asserorsairsomut illuarnerovok, asserorteriviub ujaranik kongaesiagut nivingardlugo, immauvingmullo ittinerursomut ippitillugo. Erkanak sillarsoarmiut, asserorsairsut pivlugit. Asserorsairsokaissavok: erkanarle innuk tauna asserorsairsok. Arksauville asserorpattit, kippikit egillugillo. Illingnut ajunginerovok, illainnavlutit innursumut isseruit, marlungnik arksakarnermit, ingnermullo kammissengitsomut egitavlutit: Terssane kugluiaet tokkussengilak, ingneraello kammissennane. Niuvitsŏg asserorpattit, kippŭk, egillugolo. Illinguut ajunginerovok, tussiallutit innursumut isseruit, marlungnik niukarnermit, annernartorsovingmullo egitavlutit, ingnermut kammissengitsomut: terssane kugluiaet tokkussengilak, ingneraello kammissennane. Irssivitsŏg åsserorpattit, paeruk egillugolo. Illingnut ajunginerovok, igdluinnarmik irssekardlutit innursumut isseruit, marlungnik irssekarnermit, iñgnermullo kammis-

missengitsomut egitavlutit: terssane kugluiaet tokkussengilak, ingneraello kammissennane. Tamarmik ingnermik tarrajornekaissaput, tunnirsutiksello tamarmik tarraitsomik tarrajornekaissaput. Tarrajok ajungikalloarpok: Tarrajorle taengaeropet, sumik ama pikkunartinekaissaua? Illivsine tarajokarniaritse, illageengniardluselo illivsinut!

Missiksoritse, makkungoet illaet nachogekkonnassiuk. Okaupause: Engelésa killangmétut Atátama killangmiub kéna irssigirsaraet nungullugit: Innub Niarnaet annautsartorpei tamasa tammarsimarsut. Kannok issumauvise? Innuk 100-nik sauakarune, taukkoalo illaet tammarpet, ivko 99 kemmeissengilágit kakkennut, tammartorlo ujariartordlugo pissengilau? Nenniguniuk, illomut okaupause: tauna tipeitsutigingárpa adlennit 99-nit, tammarsimangitsunnit. Taimatõg Atatauvse killangmiub tammarkonginia okkungoet illaet. Kattengupit ajortulliarbigippattit; kissivit ornigúk, tennerterdlugolo. Nálekpattit, kattengutit tava annausimauet. Tussaengippattille, attautsemik marlungnigloneet illakarlutit ornigúk, opernarkollugo okauserse, marlúglutik pingasullu-seloneet okallukause. Tussaengippasse, illageennut okarna, illageelle nálengippagit, naellursorsosugaellugo, tunnirsutinnik kattersoirsosugissauet. Illomut okaupause: Kellersugarse nuname kellersornekaissavoktõg killangme: Kellerursaegarsele nuname, kellerursaernekaissavoktõg killangme. Ama okaupause:

pause: Marluk nuname illageekunik, sumigloneet tuksiaromavlutik, piomarsartik pissauaek Atátamnit killangmiomit. Marluk pingasulloneet attemne kattisimarsarangetta, akkornaennétsomarpunga. Petrusib tava appersoriartorpa okalluklune: Nálegak, kattenguma ajortulliarbigippanga, ajortei kabsinnik issumakaeissauakka? arbenek marlungnik namakpa? Jesusible akia: Okaupaukit arbenek marlungitsunnik, 490-nigle. Taimaitomik killaub nálegauvia taimaipok, sorlo nálegaunerub nunaame kivgenne kiglissioromagei. Kiglissiolermattik, illaet sakkomerpok, akeetsortok nálekaminut 10000 dinnik Talentinnik, anningaursarperksoarnik. Akiksautekangimmet, nálegaet tauna tunnekkoa nullianiglo, kittorneiniglo, pekkuteiniglo tamannik, akillerbigekkollunilo. Kivgab taursoma tava paellordlune manniubiga, okalluklune: Nálegak, kammautigekkennanga, tamasa akilleromarpakka illingnut. Kivgak tauna nálegaet tava nákillerpa, aularkollugolo akillerkoiungnaerpa akeetsugeinik. Tava Kivgak taivna aularpok, annigamelo, kivgakattime illaet kanningárpa akeetsortine anningaursennik 100-nik. Tigna tava, kemminniardlugolo okallugbiga: Akeetsukettit uamnut akillikit. Kivgakattaet tava paellordlunilo tuksiarbiga, okalluklune: Kammautigekkennanga, tamasa akilleromarpakka illingnut. Tussaromangilarle, parnarsimauvingmullo issertitsartorpa, akeetsugei akillersinnagit. Kivgakatteisale tamanna tekkogamiko, alleisungálerput, tamasalo tekkursettik okautigiartor-

torpeit nálekamingnut. Nálegaet tava kákoa, okallugbigaellugo: Kivgapillurksoanga, akeetsukettit uamnut tamasa issumakaerpakka, kénuvigigangma: Kivgakattillo nákissengiliuk, sorlo nákidlarivkit? Nálekab tava kammautiga, anniartitsirsomullo pissillugo, akeetsugei tamasa akillersinnagit. Taimatõg Atátama killangmiub pissaugiãse, umaettivsine kattengutisse issumakaerbigingikussigik tammartarnerinnik.

§. 61.

Luk. 9, 51 — 56. 61. 62.

Kangattarbikse nelliutillermet, pillerillerpok Jerusalemmut aularomavlune. Siudliksenuelo aulartipei. Taukkoa Samarittit iglorpeinnut inniksarsioriartorpaet, ivkoale inniksioromangikaet, Jerusalemmut ingerdlaumet. Ajokaersukaekit Jakoblo Johannesiblo tamanna tussaumagamiko, okarpuk: Nálegak, piomáguit, okaromarpoguk sorlo Eliase, ingnek killangmit nakkarkollugo, nungukollugillo. Jesusible keviardlugik tennerterpek, okalluklune: Annernerub kannongétub kittornarangattik, illissimangiliko? Innub Niarnaet asseroriartungilei innuit tarningit, annautsartorpeile. Iglorpaengnut adlennut tava aularput.

Ingerdlatillutik okarbiginekartok: Nálegak, malligomarpágit; pekkogallengale, iglokattikka sorarutiksamik okallugbigiartorkollugit. Jesu-

Jesusible sápa: Arksaminik tigusirsok sennaksaminik keviardluuilo, illuangilak sulle Gudib nalegauvianut.

§. 62.

Luk. 10, 1 — 24.

Mattoma kingorna ajokaersuket adlet 70. Nálekab kennerpei, marlukortardlugillo aulartipei, iglorpaengnullo nunnennullo ornigomarsaminut siudliutipei, okallugbigaellugit: Kattersoivik angigalloarpok, kattersoirsulle ikkekaut. Taimaitomik kattersoiviúb naleganut tuksiaritse, kattersoirsukset aulartekkollugit kattersoivingminut. Aularitse, atta, sauarkettut aulartipause ammarkut akkornaennut. Kaursarbekaraselo, põkaraselo issigamakarase, innungnullo sikkimirsaissengilase ingerdlatilluse. Iglomulle isserángause, ima okaritse: Iglo una ullapisautekarle. Terssanelo ullapisautekaromartomik innukarpet, okauserse ullapisautelik taursomanetuaissavok. Taimaitokangipelle, ullapisautivse utterbigiomariãse. Iglomelo taursomanétuaritse, nerdliurseinik nerrivluselo immeritse: sennachvirsok akilleriakarmet. Nukteriaurnase iglunnut tamannut. Iglorpaengnullo piguse, illaessiarippasselo, nerrisitse terssane nerdliurseinnik. Terssanétullo napparsimarsut kaitsorsarsigik, okarbigissigiglo: Gudib nálegauviaet palliksimakãse. Iglorpaengnulle isseruse, illaessiaringippasselo;

tava

tava iglut akkornaettigut annigisse, okalluklu-selo: Karssernek aglaet péjarparput illivsinut, iglorperksoauvsinit attársok uautine. Naellus-sengilarsele, Gudib nálegauviaet palliksimagãse. Okaupause: Sodomamiut udlut nágataenne pingaissengilet iglorpaengnit makkonanga. Er-kanak, Korazina, erkanak Betsaida! Tiruse-melo Sidonmelo taima aktigirsunnik ussornar-tulliguma, sorlo illivsene, itsak perkiksimis-saegalloartut, morksuklutiglo pogut illuaennut, akset illuaennullo. Taimaitomik ekkartoirsi-vingme ivkoa Tiromiut Sidomiullo pingaisseng-ilet illivsenit. Kapernauma! killangmut kang-attarauit, nettekangitsomut sammunga ajek-tugaussautit. Illivsenik nálektub nálekiãnga. Illivsenigle nachorsub nachogigiãnga: uam-nigle nachorsub nachogigiatõg aularititsirsok uamnik. Ivkoale ajokaersuket 70 tipeitsuk-lutik tikkinamik, okallukput: Nálegak, an-nernepilluillo aglaet nalekpátigut, akkit piv-lugo. Okarbigeile: Tõrnarsuk tekkogalloariga nakkartok killangmit sorlo ingnadlegiartok. Atta, nekkursektikivse, pullaterirset, arkseg-iarsuktun-éngajektullo Skorpionit tokkonar-tuglit tungmakkollussigik, kingarsartublo pirs-sauneranut tamannut nálegaungortikivse, sún-nissengiláselo. Annernerille ajortut náleng-masse, tipeitsutigissarunnassigik: Tamannale tipeitsutigingársiuk, attesse agleksimametta kil-langme.

Taimane Jesuse annernermine tipeitsuk-pok okalluklune: Atátak, killaublo nunablo

náleg-

nálegaek, ussorágit, tamanna illissimarsunnut sillalingnullo angigangauko, merdlertunnulle naelloiungnaersinnauko. Illomut, Atátak, taima illuarigit. Tamasa Atátama tunniupei uamnut. Ernermiglo kinaursomik illissimarsokangilak, Atátab kissime illissimaua: Atátamigloneet kinaursomik illissimarsokangilak, Ernerub kissime, Ernerublo naelloiungnaersitsomarseisa naellunginiaet. Tava ajokaersukenne angnerursomik sállugillo okarpok: Pidluakaut irssit tekkunniktut tekkorsauvsinik. Illomut okaupause: Profetit kabsersuit nálegaunerillo tekkorsarse tekkoiomagalloaraet, tekkonnagolo, tussaegarselo tussaromagalloaraet tussarnagolo.

§. 63.

Luk. 10, 25—37.

Attalo, aglekennik illissimarsok tava naekkoipok, ursserdlugolo okalluklune: Ajokaersoirsok, sullissaunga, innursumik nãksaungitsomik Kingorngursekollunga. Jesusible akia: Inneitsisinne kannok-agleksimaua? kannorlo attuarpigit? Sápa okalluklune: Gude Náleket assaissauet, umaettinguik illuitsomik, tarningniglo illuitsomik, pirssaunerniglo tamannik, issumangniglo tamannik: innukattillo tuglit illiktut assaissauet. Jesusible sápa: Akilluarpotit, taimailiorit, tava innussautit. Tauna illuaromatógame, Jesuse appersorpa: Kina tuglerára, innukattigaraloneet kina? Jesusible sápa

sápa okalluklune: Innuk Jerusalemmit tessammunga Jerichomut aularmet, innuraersut tauna kanningarpaet; mattardlugolo unnattardlugolo killerpaet, tokkungajeklugo kemmekpaet: Illane pellessib terssunga ingerdlarsub tekkogamiuk, kangersinnarpa. Taimatõg Levitib, pellessit ikkiorteisa illaetta, terssunga pirssub, tikkinamiuk, tekkovlugolo, kangeria. Samariamiuble ingerdlarsub tikkillerpa, tekkogamiuk nakingãrpa, orniklugolo kidlee mattuserpei, koirsivigaellugillo orpium orksoanik, Weinmiglo, nerssumelo kãnut kollardlugo, iglomullo sinniktarbingmut pissipa, angaejokavlunilo taursomunga. Kaumet, aularomagame, anningaursaek marluk niptarpek, tunniullugiglo sinniktarbiub náleganut, okallugbigaellugolo: Pauvkenniarúk, adlamiglo illagukik, akilleromarpágit, ama utteruma. Kannok issumauvit? pingasut taukkoa illaet kina innuraersut killigaetta innukattigaellugolo tuglerau? Akia: Taursominga nákinniktok. Jesusib tava okarbiga: Taimailioriartoritsõg ivlit.

§. 64.

Luk. 10, 38 — 41.

Terssanga ingerdlatillutik, niuverbingmut isserpok. Arngnak terssanétok, Martamik attelik, taursoma isserkoa iglominut. Kattengutekáriok Mariamik attelingmik. Tauna Jesusim issigeisa saennut ingipok, okalluktillugolo ná-

nálengniarpa. Martale ullapillerpok sakkinermik kivgartorbigaellugo. Jesuselo ornikpa, okalluklune: Nálegak, assiginnarpiuk, kattenguma kissima kivgartortimmanga? Okarbigiung-eit, ikkiokkollunga. Jesusible sápa, okallugbigaellugo: Marta, Marta! issumalliorpellardlutillo ullapipellakautit. Attausĕnarle pirssariakarpok: Mariab kennersimaga ajunginek, taursominga arksarnekaissengilak.

§. 65.

Luk. 11, 1 — 13.

Illane tikkisamine tuksiartok. Sorarmet, ajokaersugeisa illaetta okarbiga: Nálegak, tuksiarnermik ajokaersortigut, sorlo Johannesib ajokaersukenne ajokaersorei. Tava okarbigei: Tuksiaruse, ima okaritse: Atátarput killangme, akkit ussornarsile; nálegauveet tikkiule, pekkorset killangmésut nunametsŏg taimaikille; udlut tamasa piksauvtinik tunnissigut, ajortivtiniglo issumakaerbigittigut, uagutŏg akkeetsortivut tamasa issumakaerbigangautigik. Urssernartomut pissitsaruunata, ajortomille annautigut.

Okarbigigieitsŏg: Arlauvse kia, assaenniktomik ikkingutekarune, unnursablo kekkane ima okarbigiartoruniuk: Assaersara ikkingutiga, attartordlanga timmiursennik pingasunnik, assarsima ikkingutima tikkerarmanga, nerdliutiksamiglo ajupara: Illuanétub kammanga

manga imaenna akissennerpau: Sinnikteillis-sarunnanga, matto parnarsimamet, uangalo, kittornengoakka illagaellugit innaerpunga. Taimaitomik makkinek ajulerpunga, tunnivlutit timmiursennik? Okaupause: Makkingikalloarune, timmiursennik tunnivlugo, ikkingutigangamiuk: tava makkissavok, tuksiarbigingálermaue, piomarsanik ajorsautanik tunnissaua. Okaupausesög: Tuksiaritse, tava tunninekaissause. Ujarleritse, tava nennirsissause. Kassingortaritse, tava mattuaerbiginekaissause. Kenursok pirssarau, ujarlersorlo nennirsirsarau, kassingortartorlo mattuaerbiginekararau. Kia arlauvse, angune Erneraetta timmiursamik tuksiarbigippane, tunnissennerpau ujarkamik? aulisekamigloneet tuksiarbigippane, pullaterirsamik tunnissennerpau? maenningmigloneet tuksiarbigippane, tunnissennerpau Skorpionemik arksegiarsuktun-éngajektomik tokkonartokartomik? Illivse, nau ajortose, kittornesse tunnirsutinnik ajungitsunnik tunniginnagussigik: Angekainik Atátauvse killangmétub tunninauiàkei annernermik ajunginermik tuksiartinne?

§. 66.

Luk. 11, 37 — 54.

Taima okalluktillugo, Farisaeerit illaetta nerriartorkoa ingminut, udlok ketterarpet. Jesuse tava isseriartorpok, nerrivingmullo ingillune. Ubbarsimannane nerriomammet, Farisaeerib tek-

tekkogamiuk, aijeisorpok illuarinnagolo. Nálekable okarbiga: Merssam, illivse Farisaeerit ermutsillo pogutello kăisigut arssekalloarpesse, illussele ullibkangărput ajortunnik piomannermiglo. Okkorse siornaerotosea! kă ervkaeropet, illualo ervkaerutsugaissiuk? Kámik pingortitsirsub pingortinginiau illua? Taimaitomik tamasa ervkaerokogussigik, illuleet tunniunniarsigik peetsunnut. Erkanarle okkorse Farisaeerit, Minzelo, Rautelo nunab naursoeelo tamasa kollingit tunniursarangaussigik nálekennut, illuarnerlo, Gudim assarsusialo sennerkopaegse (issumaginnagiglo). Tamakko pinniardlugit pissaegisse, ivkole ipperarnagit. Erkanak okkorse Farisaeerit! ajokaersoivingme ungadliojomavluselo, ivksiautet issukleet attoromagaussigik, sikkivigekkolluselo innunguut niuverbingme. Erkanak okkorse aglekennik illissimarsut Farisaeerillo, illungersungitsosea! illivertut mattorsimarsuttun - énause, innuit kátigut pissukalloarput illissimannagillo. Tava aglekennik illissimarsut illaetta sápa okallugbigaellugo: Ajokaersoirsok tamakkoninga okautsinnik arksoarautiguttōg. Akia tava: Erkanaktōg illivse, aglekennik illissimarsut! innuit nagliuktinnaussigik nangmakennik arktornartunnik: illivsele nangminek tamakko aktoromangilesse arksamik attautsemigloneet naume. Erkanak illivse, Profetit illigviorpesse, angaejokauvsele siudlivse tokkokeit. Mattominga naellunaejarpose, angaejokauvse pillurksoit malliklugit pigisse: ivkoa Profetit tokkokeit, illivsele illigviorpesse. Taimaitomik Gudim illis-

illissimarsusia ima okarpok: Profetillo aulartitello aulartitsomarpakka, taukkonunga, taukkoalo illeit tokkussaueit, illeillo mallidlárdlugit: Profetit tamarluinnarmik auit ekkardlereenut taukkonunga akinniarnekarkollugit, koirseit sillarsum aulakautanit, Abelim auanit aglaet Zachariasim auanut, ivna tokkokaet tunnirsirsarbiublo nálegbiublo akkornaengne. Illomut okaupause: Ekkardlereennut okkonunga akinniarnekaissaput. Erkanak okkorse aglekennik illissimarsut, illissimanartub mattuaersauta paerparse. Nangminek ississengilase, isseromarsullo isserkongilesse (Gudib nálegauvianut). Taimale okallugbigangattik, aglekennik illissimarsut Farisaeerillo peblingarniaengálerpaet, okausiksarsiordlutiglo. Allapernarsorpaet tava, okauseenik paitsisiksarsioromavlutik taursomunga.

§. 67.

Luk. 12, 1 — 59.

Terssanétillugo, innuierksuit ornikpaet, kabseenik 1000 dekartullo kattillerput, ingmingnut tungmartardlutik. Ajokaersukenne tava Jesusim okallugbigillerpei: Farisaeerit timmiursekseisa sernartuksaennut, terssa ajungitsursarneraennut, mianersoritse. Irsertorsimarsut tamarmik sakkomissaput, angiortullo tamarmik naellunaeissengilet. Taimaitomik tãrtonne okautigirsesse kaumarsome tussegaussaput, innìnnelo illauvsinut issirvsutisse okau-

okautaussaput iglute-kaenne. Okaupausele, Assarsekka, erksigissarunnassigik timinnik tokkotsirsut, taimaglaet piginnaursut. Siorirseksauvsinigle unnersussanause: Tauna siorissiuk, tokkotsigune, annernartovingmut egitsiginnaursok. Illomut okaupause: tauna siorissiuk. Tingmiaengoet tedlimaet akkekaraingilet anningaursennik marlungnik? umnit taimaitut attauserloneet Gudib puigungika. Nutsisseseŏg tamarmik kissisimagiput niakovsine. Taimaitomik erksissarunnase, tingmiaengoarperksoarnit ajunginerogause. Okaupausele: uamnik missiaengitsok innungnut, taunatŏg Innub Erneraet missiautigissengila Gudim Engeleenut: Innungnulle missiartok uamnik, taunatŏg missiutaussavok Gudim Engeleenut. Okautsemiglo illuangitsomik okalluktok Innub erneranut issumakaernekaissavok. Annernermulle ajunginermut okauserluktok issumakaernekaissengilak. Illinniartarbingmingnulle, nálegarsoarnullo, nálekennullo pississappasse; issumallioriaurnase okausiksauvsinik akirsutiksauvsinigloneet: Annernerub ajunginerub ajokaersussammasse terssangainnak okausiksauvsinik. Innuille illaetta, angutib, okarbiga: Ajokaersoirsok, angaejuga okarbigúk, kingorngurseksarpuk, auikkollugo uamnut. Okarbigale: Innungá, kia kiglissioirsungortikãnga illivtingnut, kingorngurseksartik auikkollugo? Okarbigei tava: Tukoinermut miannersoritse: pekkuterperksuit innum innutigingilei. Arssersumik mattominga piei okalluklune: Angutekartok pissorsoarnik taursoma nuna naursuliksorsoursok, illumigullo ima issumalerpok,

okalluklune: Sullissaunga, naursukka kattersugeksakka inniksakangimetta? Imale pissaunga unnerpok: Koersoakka ingimikardlugit pissauakka, aglivlugillo sennaiomarpakka, naursukkalo tamasa perkutikkalo kattersoromarpakka takkammunga, tarngnimnullo ima okaromarpunga: Assaersara tarnguiga, pigiksorsovlutillo takkoakangárpotit okkiut kabsersuit: issumalluarit, nerrivlutillo immerlutillo tipeitsugit. Gudible okarbiga: Sinnersorsoangá, unnuak tamanna tarnguingaeronekaissautit, kia tava pigissauágit kattersukettit? Taimatog-énipnt pekkutitónniartut, pissónnatiglo Gudeme.

Ajokaersukennele okarbigei: Taimaitomik okaupause: Innursutiksesse timivseloneet attirsekseit allieisutigissarunnassigik. Innursút angnerovok nekkiksamit, timelo angnerovok annorarsennit. Tulluket irssigissigik, siaroarteringilet, kattersoinnatiglo, koekaratiglo illivekauvekangilet, taukolo Gudib nerrisitarei. Tingmirsennit kannok aktigirsomik ajunginerovise? Kia ardlauvse ingminut tappersinnauau tellisút tekkitigirsomik tekkirsutse, nau tamanna allieisutiga. Mingnek ajorussiuk, saog adlet allieisutigaissigik? Arsserutit tagusarsigik nuname naulersut, sennangilet perlainnatiglo. Okaupausele: Salomoloneet, nau arssoardlartok, taukkoa illaettut arssoarsimangitsok. Ivgit nunamétut Gudib taima arssoaramigit, udlome naulersut, akkagolo kirssaersumut egiteksaumetta, angekainik illivse annorartartissauãse, tautokko opernekitsut? Taimaitomik ima oka-

okariaurnase: Suna nerrissauarput? sunaloneet immissauarput? issumavellarkennaselo. Makko tamasa sillam innuisa opingitsut naellursullo pinniarpeit. Atátauvsele killangmiub illissimauãse, taimaitomik ajorsartose. Gudible nálegauvia pinniarallarsiuk, tamakko tamasa tava pissauesse. Erksidlariaurnase, okkorse illageeksungoet, Atátauvse illuara tunuisukluse nálegauvingminik. Pekkutisse tunnissigik, peetsunnullo tunniussigik. Põksinniaritse, pissokangornek ajortunnik, pekkutitonniardluselo killangme asserojuitsunnik, tigliktut padlissengiseinnik, okkongoello asserussengiseinnik pinniaritse: Pekkutivse neijugaet umaettivsesõg neijoriaet. Makkitsauvsigut ketterusersimatitse, nennerutisselo ikkisimalit. Innuillo arssigissigik, nálekamingnik nerriuktut, katternaengnit aggissirsomik: tikkipet, kassingortarpello, mattuaerbigaellugo pissauaet erngerdlutik. Kivget taimaitut pidluarput, Nálekab tikkipattik pigãrtut. Illomut okaupause: Nerrivingmut ingekkussauei, sárliakoserlunilo sakkivlunilo naugminek kivgartorbigissauei. Pigãrbium aipaue, bigãrbiubloneet pingajuaenne tikkipattik taimailiortut, kivget taukkoa pidluarput. Tamannale illissimaissauarse: Tigliktub tigligiartorbia iglum innuaet naellungikuniuk, pigaissaegalloarpok, iglominullo issernauaersardlugo pissaua. Taimaitomik illivsesõg piginnangoritse: Innub Niarna tikkissammet udlub naellunaerkutane nerriugingikivsine.

 Petru-

Petrusib tava okarbiga: Nálegak, arssersumik mattominga kissivsa pivissigut, makkoloneet tamasa pivigit? Nálekable sápa: Pirssariakarpok illomornartomik illissimarsomiglo pársirsomik, tauna kivgaminut Nálekab pársirsungortimmane, pikseinnik tunnekollugit nelliutaranget. Kivgak tauna pidluarpok, taimailiortok Nálekame tikkippane. Illomut okaupause: Pekkutiminut tamannut pississaua. Kivgarle tauna umamigut ima issumalerune: Nalegara kigeilekkallaissavok, kivgello angutit arngnello unnattalerdlugit, nangminerlo nerrivlunilo immerlunilo uirvsengulerpet: kivgab taursoma nálega tava tikkissavok udlok irvsoma nerriugingikane, udlublo naellunaerkutane illissimangisane, asserordlugolo pissaua Nalegaet, illomortungitsullo ópingitsut illagaellugit akinniaissaua. Kivgarle, nálekame pekkorsanik illissimarsok, piginnãngorsimannanelo, pekkorsalo mallingnago, unnattangãrnekaissavok: Pekkorsanigle illissimangitsok, unnattariakartomigle pinniarame, ingmamik unnattarnekaissavok. Tunninekangártok, pinniarnekangãromarpok; amerdlakainiglo pársckonekangãrtorlo taursomanga amerdlakainik pekkorsaulissavok. Ingnek ekkitsartorpara nuname. Kannoktók mãuakut ikkomalluarsimapet! Koirsumigle koissikallariakarpunga, tamattominga koekkogallaissaunga, koksellangárdlungale namaksisinnago. Nunamut pissugaissinga, innuit illageeksarniardlugit? Okaupause, nagga, ingmingnulle arksoardlissaput. Mattoma kingorna tedlimaet iglome attautseme ingmingnut arksoard-

ardlerniaromarput, pingasut marlungnut marluglo pingasunnut, Atátak arksoarlissavok, erneiminut, ernerlo anguminut, anának pannominut, pannik arnguaminut, sekke okkoaminut, okkoarlo sekkeminut.

Ama innungnut okarpok: Nuia tekkorsarangaussiuk sammanga nuilersok, erngerdluse okarаrause: Siedlissavok; taimaitarau tava. Nigillerangello, okararause: Kiaektorsoaengussavok; taimaitarau tava. Illungersongitsunná, nunalo killaeglo kannongésirsuk illissimaginnauaegse; Saogme tamanna nelliutok illissimaginnaungilissiuk? illuvsineloneet saogme illuartok issumagingilissiuk? Illingnut arksoarlersok aipariguko ekkartoirsomut, tava ingerdlatillutik saimarsarniaruk, kiglissiortomut pissekonek, kiglissiortublo parnarsimauviub pársirsanut tunniukonek taursomalo pársirsub annivekangitsomut issertekonnatit. Okaupaukit: terssanga annissengilatit, akillersinnago anningaurset nágatiksaet.

§. 68.

Luk. 13, 1—9.

Taimanele neijortut illeisa unnibkaupaet Galilaeamiunnik, taukkoa auit Pilatusib akkukei tunnirsuteinnut. Jesusib tava sápei; okallugbigaellugit: Galilaeamiut okko ajortulliarnerosugaissigik Galilaeamiunnit adlennit tamannit, taima aktigirsomik pidlagaumetta? Naggarpunga. Okaupausele: Sainiaengikuse, tamausesõg

sesõg taima asseroromariose. Arbersanegloneet pingasut ivko kakkalliarsub Siloamétub nakkarbigirsei tokkollugillo, ajornerosugaissigik innungnit adlennit tamannit Jerusalemmétunnit? Naggarpunga. Okaupausele: Sainiaromangikuse, taumausesõg taima asseroromariose.

Mattomingale arssersumik okallugbigei: Orpik Feigeliksak innub ikkursora Weineliksamut kakkaminut: paumarsioriartoramiuk, nervsangilarle. Weiniksamik nautsevilliortomut tava okarpok: Atta, aurset pingasut orpik tamanna orniktardlugolo paumarsioralloariga, nervsarinnagillo: kippũk, saog innekarluksinnarpa tamãne? Taursoma akia okallugbigaellugo; Nálegak, taimaikallarle aursak tamanna, auata arksakardlugo, nuna orksoromarpara, illuarsardlugolo: Kingorna paumakaromanerpok. Pekkangippelle, tava kippũk.

§. 69.

Luk. 13, 10 — 21.

Ajokaersoiniarpoglo illinniartarbeet illaenne, Sabbatiomet. Attalo, arngnak terssanétok aunernelik napparnartomik okkiut arbersanek pingasut, pekkingavlunilo ardlornek ajortok. Jesusible tekkogamiuk, kákoa okallugbigaellugolo: Arnguanga, nappaerit! arksaminiglo pattikpa. Erngerdlune tava issuillerpok, Gudlo ussorekka. Illinniartarbingmut nálegak tava ningellerpok, Jesuse kaitsorsaimet Sabbateme:

in-

innuillo okallugbigei: Udlut arbenegliópnt, sennachvirsariakarpok, udlut taukkoa étillugit, kaitsorsariartorkoginnauvose: Sabbatiopelle, pinnase. Nálekab tava sápa okalluklune: Illungersõngitsok oma! illivse tamause nerssutisse umingmautisselo siutitorsuillo pittusaeraraingilissigik nerriviaennit, immertitsartordlugillo Sabbateme? Abrahab pannia una, pittuksimarsok arksoardlersomut (tornarsungmut) okkiut arbersanek pingasut, pittusaernekaissengila Sabbateme? Taima okallugbigangattik, arksoardlerseisa tamarmik iktorillerpaet, innuillo tamarmik ussornartullee tamasa tipeitsutigeit.

Okarpok tava: Suna Gudib nalegauviaet arssigau? Sumulloneet arssersussauara? Senfkornesut, irksuglub koarangoatun-épok, tauna innub pirssara, nautsevingminullo ekkára. Naulersok agdlivlunelo orpiksoaengorpok, tingmirsello killaub attanétut innetálerput aualekuteine. Ama okariok: Sumut Gudib nálegauvia arssersussauara? Timmiursekset sernartuksaettunépok, tauna arngnab tigua, akkullugolo timmiurseksennut urssersutit pingasut immeinnut, tamat sernartungortekkollugo.

§. 70.

Luk. 13, 22 — 30.

Mattoma kingorna iglorperksoaettigut iglorpaengoaettigullo ingerdlavok, ajokaersoiniardlunilo ingmikardlunilo Jerusalemmut. Innuille illaetta

illaetta okarbiga: Nálegak, kabsingoet innuit pidluartiteksausugaigit? Okarbigeile: Illomordluse issertarbikitsokut isserniaritse. Okaupause: Kabsersuit pinniaissaput isseromagalloardlutik, issernerle ajussaput. Iglum innuaet naekkoillunilo issertarbiub mattua parnárpago, kingorna illivsesõg sillatane matto kassingortariartoromariarse, okallukluse: Nálegak, Nálegak, mattuaerbigittigut. Tava akiomarpãse, okallugbigaelluse: Sumit pirssose, illissaringilause, tamause kemmeksinga, ajortulliartoseá! terssane kejavluselo korssakortaleromarpose, Abrahalo, Isaaklo, Jakolo, Profetillo tamasa Gudib nálegauviane tekkussaegussigik, illivsele sillatanut ajektorsimarsose. Innuitsõg pauangalo, sammangalo, auangalo kauangalo pissaput, Gudiblo nálegauviane nerrivingmut ingissaput. Atta, kingudlekarpok siudliussirsunnik; siudlekardlunilo kingudliussirsunnik.

§. 71.

Luk. 13, 31 — 35.

Udlok taivna Farisaeerit illeisa ima okallugbigiartorpaet: Aularit, tamannalo kemmegúk, Herodesib tokkotsomarmattit. Okarbigeile: Terriaenniak taivna ima okarbigiartorsiuk: Atta, tórnarsuit annisipakka kaitsorsaissevlungalo udlomelo, akkagolo, udlulle pingajuaenne namaksissaunga. Udlomele, akkagolo, akkagoagolo sakkiginnaissaunga. Profete Jerusalemib assiaue tokkotaraingilaet. Jerusalem, Jeru-

Jerusalemea! (innuit piei) Profetinnik tokkotsirsok, illingnullo aulartitet ujarkennik milloraukit: Kabsersoarnik kittornettit kattersoromagalloarikka, sorlo arngnauvirsab katterkorsarei ivauei piarkenne esarkominut; piomangitsosele. Atta, iglurse (nálegbiksoarsẽ) innuaerutsomarpok. Illomut okaupause: ama tekkussengilausinga okartinnase: Ussornakau, Nalekam akkane aggersok!

§. 72.

Luk. 14, 1 — 24.

Tamattoma kingorna Farisaeerit nálegeisa illaetta igloanut nerriartortok Sabbateme, taukkoale allapernarsorpaet. Atta, angut terssanétok immermik puitok. Aglekennik illissimarsut Farisaeerillo Jesusib sápei appersordlugit: Sabbatiomet, kaitsorsainek illuarpa? Taukkoale niblingilet. Tava tigua, kaitsorsardlugolo, aularkoa. Sápei tava okallugbigaellugit: Ardlauvse nerssune siutitõk umingmagloneet puillersomut nakkarpet, kia Sabbateme kakkinnaessuaissenginerpau? Ama tava akinek ajoriaet.

Arssersumigle nerriartortut okallugbigei; issuklernik ivksiautakaromarsut nerrivingme tekkogamigit, okarbigaellugit: Katternaek nerriviaengnut nerriartorkonekaruit, ungadlermut ingitsartussengilatit, illingnit nálegaunerursok nerriartorkosimarsokaraessugaellugo. Taurso-
minga

minga illingniglo nerriartorkorsirsub ornikpattit okarbigippattillo; Tauna arvsaeruk! pakkaitsivlutillo tava ingitsartoromarpotit tunnulermut. Nerriartorkonekaruille, tunnulermut ingitsartorit: illingnik nerriartorkorsirsok tikkipet, okarbigippattillo: Assaersak, ungadlermut sakkiomitsiarit, nerrekattivit tava tamarmik ussorissauátit. Nangminek nálengnartinniartok nálengnartinekaissengilak: nangminerle nálengnartiniaengitsok nálengnartinekaissavok.

Nerriartorkorsitsiminulle okarpok: Udlub kekkane unnukulloneet nekkiksamik arkiksoiguit, ikkingutittit, kattengutittiloneet, idluttilloneet, ekkardlesilloneet, nunakattittilloneet pissorsuit nerriartorkussengilettit, taukkonunga ama akinniardlutit nerriartorkussaesugaellutit. Nekkiksamigle arkiksoiguit, tava peetsut, tussiatullo, ajulersullo, tekpeetsullo nerriartorkonniakit; tava pidluaissakautit: illingnut akiksakangimetta: akinnekaromarpotille illuartut makkibiaenne.

Nerrirsut illaetta tamanna tussaramiuk, okallugbiga: Pidluarpok timmiursartortok Gudib nálegauviane! Okarbigale: Angut nekkiksamik angisomik arkiksoirsok unnukut, amerdlasúllo nerriartorkoei. Nerriviaet nelliumet, kivge ima okariartorkoa nerriartuksennut; Kaisitse, tamarmik piaraersimauput. Tamarmik tava kingudlereeklutik paitsisiksakallerput. Siudlium okarbiga: Nautseviksiara; tekkoiartussaegauko pirssariakarmet, tuksiar-
big-

bigaukit passekkonnanga. Aipaet ima okarbiga: Umiugmait tedlimaet kemmuktukset pissiarigaukit, mãnalo tekkoiartorpakka, tuksiarbigaukit, passissaernienga. Pingajuaet ima okarbiga: Nulliarama, taimaitomik piginnaungilanga. Tava kivgab taursoma náleke okarbigiartorpa tamakkoninga. Nálegak tava kammaktorsoaengorpok, kivgelo okarbiga: kaitsornek aularit iglorperksuit akkornaennut arvkoserngiunullo, peetsut, ajulersullo, tussiatullo, tekpeetsullo tamaunga issertinniakit. Kivgarle okarpok: Nálegak, okarauillusaog taimaisimavok, sulle terssane assélavok. Nálekab kivge tava okarbiga: Nunam arvkoserngiunut ungulunuullo aularit, isserkonniardlugillo, igluga tettorkollugo. Okaupausele: angutit nerriartorkorsaugalloet unnukut nekkiksara õngilluinnaissauaet.

§. 73.

Luk. 14, 25 — 35.

Innuierksuit illagimmaenne, keviarpei okallugbigaellugit: Uamnut pirssok, angune, arngnelo, nullelo, kittornennelo, kattengutinnelo, naugminerlo innursutse umigingippagit, ajokaersugariginnaungilara. Senningarsuksaminiglo, nagliugutiksaminiglooeet, nangmangitsok mallingnangalo ajokaersugariginnaungilara. Kina ardlarse kakkaliomagune, ingekallardlunilo erkainiarallaissengilágit piksenue, ajorsaissaesugaellune innernago? Tugliksei sennagunigit, kal-

kallikseinnik ajutsomannago, tamarmik tamattominga tekkunniktut mittautigekkonnane, okalluklutik: Innuk tauna sennaleralloarpok, innernerlo ajordlugo. Nálegaunerloneet kina sorssugiartoromannerpa nalegaunermut adlamut, ingikallardlunelo erkainiarallaissengilágit, amerdlasuseet sorssuktukset 10000dit kollarissenginerdlugit sorssuktuksennut ornigutuksennut 20000dinnut. Kollarigunigille, ivna sulle ungesiksométillugo, okautsartorkoa kivgaminut, sorssugungnaerkollune. Taimatõg illarse, piminik tamannik issumakaernigomangitsok ajokaersugariginnaungilara. Tarrajok ajungikalloarpok; taengaeropelle tarrajok, sumik pikkunartungortisinnauarput? Nunamulloneet, aktennulloneet suksaiungnaerpok, egiteksainnaursorle. Tussartuksennik siutelik tussarle.

§. 74.

Luk. 15.

Taimane tunnirsutinnik kattersoirsut ajortulliartullo ornikpaet tussaruklugo. Farisaeerille aglekkenniglo illissimarsut okallorojullerput, imalo okalluklutik: Ajortuglit oma illeksivlugillo nerrekattigei. Arssersumigle mattominga okallugbigei: Kia ardlauvse sauennik 100-dinnik piglub, taukkoalo illaet tammaiguniuk, 99 tava kemmeissenginerpágit innukajuitsome, tammartorlo ujariartussengilau nennisinnago. Nenniguniuk, kakkakpa tipeitsuklune. Tik-

Tikkitsarangame, idlunnelo ekkardlénnelo kákolerpei okallugbigaellugit: Tipeitsukattigissinga, sauangoara tammaralloartok nennigauko. Okaupause: Taimatõg tipeitsungaissaput killangmiut, ajortulliartok sainiarpet, 99-nit illuartuunit sainiariakangitsunnit. Arngnabloneet kia kollinnik anningaursautiglub, taukkoa illaet tammaiguniuk, nennerut ekkissenginerpau, iglø selliklugo ujarkiksaissenginerpau nennisinnago? Nennisimaguniuk, assaersenne nunakattinnelo arngnet kákorsarei okallugbigaellugit: Tipeitsukattigissinga, anningaursautingoara tammaralloartok nennigauko. Okaupause: Taimatõg ajortulliartok attausek sainiaránget, Gudib Engélesa tipeitsutigilleriaet. Okariok ama: Angutekartok marlungnik ernelingmik. Nukkardliub angune okarbiga: Atátak, pekkotingnit pirsseksakka pillakka. Pekkutinne tava auikpei nukkareengnut taukkonunga. Udlut kabsingoet námetta, nukkardliub pekkutinne tamasa kattersorpei, nunamullo ungesiksométomut aularpok, terssanelo pekkutinne nunguluksinnarpei ajortulliardlune. Pinnelo tamasa nungummagit, kangnerlo angekimmet nuname tamaune, taunatõg ajorsalerpok. Tamattomalo nunab innuisa illaet ornikpa: Innub taursoma kivgarillerlugo aulartipa nunaminut, polekit párekkollugit. Kársillaromagalloarpok tava immiornerlukunnik polekit nekkikseinnik, tunninekarauilo taukkoninga. Issumamigut tava ekkarsalerpok, okalluklune: Udlut tapillugit amerdlakainik kivgakarpok angutiga, timmiursamik ajorsangitsun-

sunnik: uangale tamãne perdlillerpunga; Angutimnut angerdlaromarpunga, imalo okarbigiomarpara: Atátak, ajortulliakaunga Gudemut killangmétomut, illingnullo, kingornalo ernernik taisinek kingakopunga: kivgaulanga kivgettit illagaellugit. Tamanna tava kemmekpa, anguminullo angerdlalerpok. Sullile ungesiksométillugo, angutaet tekkoa, nákigaellugolo, akpallune kongaesiagullo erkipa, kunniklugolo. Erneraet tava okallugbiga: Angutiga, ajortulliakaunga Gudemut killangmétomut, illingnullo; mattoma kingorna ernernik taisinek kingakopunga. Angutale kivgaminut okarpok; Annorak pinnersorsoak kaitsiuk, attitillugolo pissiuk, arkseilo ketterdlerumik ketterdlerkosersigik, issigamaengniglo attitillugo, nocharlo puelasõk kaitsiuk, tokkollugolo: nerrivlutalo tipeitsukta, ernera tauna tokkogalloarmet, ama umarmimet, tammaralloarmello, nennirsaumimet. Tipeitsulerput tava. Ernerale angaejudlek narksame assimétok angerdlarame, iglolo pallilleramiuk, ivngertullo karlortartullo tussarpei. Kivget illaet tava kákoa, appersordlugolo tamattominga tussakaminik. Taursoma akia: Nukket tikkipok, nocharlo puelasõk angupit tokkokoa, erne perkiksok ama pigamiuk. Angaejua tava kammaktorsoaengorpok: isseromangimet, anguta anniok isserkonniardlugo. Angunele akia, okarbigaellugolo: Atta, okkiut amerdlasorsuit kivgartoupaukit, innaersutittillo nungullugit mallingniarikka, sauamigloneet angursoarmik tunningisainnaringma tipeitsukollunga assaersekka idlukka illagaellugit.

lugit. Ernerille tauna tikkimmet, piminik nungutsirsok arngnaunekarnermik, nochak puelasõk tokkokoet tauna pivlugo. Angutaet tava okarbiga: Ernera, neijortuinnarpãrma, pikkalo tamasa pigattit: irssuklutille tipeitsungaissirsotit, nukket una tokkogalloarmet, ama umarmimet, tammaralloarmello, nennirsaumimet.

§. 75.

Luk. 16, 1 — 31.

Ajokaersukennele okallugbigei: Angut pissorsoak pársirsokartok piminut. Tauna unnerlutigaet, nálekame pekkuteinik nungutsirsok unnerdlugo. Nálegaet tava kákoa okallugbigaellugo: Kannongetomik tussarpunga illiugarnik? Párirsettit kissinniakit, naellunaersordlugillo, mattoma kingorna pársirsoiungnaerpotit pimnut. Pársirsorle illumigut ima okallulerpok: Sullissaunga, nálekama pársirsoiungnaerkommanga? Arksartornek ajorpunga, kenunerlo iktoriunga. Sullirseksamnik illissimallerpunga, illaessiarekkollunga iglomingnut, pársirsoiungnaeruma. Nálekaminut akeetsortut tamasa tava kingudlereeksardlugit kákoei. Siudlek ima appersorpa: Kabsinnik akeetsorpit nálekamnut? Akia: nappartennik 100-nik orksursamik immalingnik. Okarbiga: Akeetsukettit agleket pikit, ingillutillo aglegaessuarit 50-nik. Ama aipanut okarpok: Ivlimme kabsinnik akeetsorpit? Akia:

Akia: ouktutinnik 100-nik timmiurseksennik kakkortunnik immalingnik. Okarbigigia: Akeetsukettit agleket pikit, agleklutillo 80-nik. Pársirsok tauna illueitsok nálekab nersora, sillalingoatut pinniarmet: mattoma sillab kittornei illerkomingnik illissimanerometta kaumarsub kittorneinit. Māna okaupause: Assaenniktuksarsinniaritse nunab peenik illueitsunnik, ajuleruse, illaessiarekkolluse innimingnut nãksaungitsunnut. Mikkirsungoamik pinniakiksok, angisómiglo pinniakikiok: mikkirsungoamigle pinniarnerluktok angisómiktõg pinniarnerlukiok. Nunab pee illueitsut párilluangikussigik, kia párekkussauãse pirssariakartunnik? Attartukenniglo pekkoserlukuse, kia tunnissaegãse nangmineksauvsinik? Nálekaek marluk kivgab kivgartorbigiginnaungilek, ardlaek umigissaua, aipale assavlugo; ardlaegloneet ungaegissaua, aipale assiginnardlugo. Gudelo nunablo pee attautsikut kivgartorbiginek ajorpesse.

Tamasa makko Farisaéerit tukkuitsut tussaramikik, mittautigaet. Okarbigei tava: Ajungitsomatógalloarpose innungnut, Gudible umaettisse naellungilei. Innuit ajungitsugirseit Gudib maujugirsarei. Inneitsissillo Profetillo erkotuksennik okallukput Johannese tikkissinnago. Mattomale kingorna Gudib nálegauvia okautaulerpok okautsinnik tussarnersunnik, tamarmiglo tamattomunga isserniakaut. Killaglo nunalo nungunauiakauk, arssilliengub attausingub inneitsissinnétub péjarneranit.

Nullia-

Nulliaminik auitok, adlamiglo nulliarlune, arngnaunekarpok; auitamiglo nulliartok arngnaunekariok.

Angut pissorsoang-étok, aukpallariksunnik sátunniglo erdlingnartunnik annoralik, udlullo nungullugit innuluardlunilo tipeitsuktok. Anguttõg peetsok terssanéniok, Lazarusemik attelik, issertarbiaet sáne nellarsok, killektorsoursok, tuksiartok augvakkunnik pissorsub nerrivianit nakkartunnik. Kemmille alluktoriartorpeit killei. Peetsorle tokkomet, Engelit ápaet Abrahab sánut. Pissorsoaktõg tokkogiok illirsaursorlo. Annernartorsoarme nagliungnartorsoarmélune, uillerame, Abraha tekkoa ungesiksométok, Lazaruselo sãnétok; torklulavok tava okalluklune: Atátak Abrahaá! nákinga, Lazaruselo aulartikiuk, tikkerme noua immermut missukkãrdlugo, okara niglersarliuk, mattomane ikkomarsorsoarme anniaengarama. Abrahable sápa: Ernek, erkainiaruk, innutillutit ajungisettit pigaukit, Lazarusele nagliuktartok. Mãnale tupedlersitávok, ivlille anniartitávotit. Tamannalo tappullugo, akkornauvtine ittesorojurksoarmik aulaeiaengersimarsomiglo kongnersoakarpok: terssanga illivsenut ikkaromarsut ajoraraut; taimatõg uautinut ikkaromarsut illivsenit ajoriput. Tava okarpok: Taimaitomik tuksiarbigaukit, Atátanga, aulartckkollugo Lazaruse, angutima igloanut: Sulle kattengutekarama tedlimannik, okautsartorkollugit, anniaengarbingmut tamattomunga pekkonnagit. Abrahab akia okallugbigael-

bigaellugo: Mosesiblo Profetillo aglegeinnik pekkaramik, ivko nálekillissigik. Sápa: Nagga, Atátak Abraha; tokkorsulle illaetta ornikpattik, sainiaromarnerput. Ama akia Abrahab: Moseselo Profetillo nálengikunikik, operissenginiaettõg, tokkorsut illaet umardlune ornikalloarpattik.

§. 76.

Luk. 17, 1 — 10.

Ajokaersukennele okallugbigei: Asserornekanginek ajornakau. Erkanarle asserorsairsok. Taursomunga illuarnerovok asserorteriviub ujaranik kongaesiagut nivingardlugo immauvingmullo egillugo, makkungoet illaetta asserorsaineranit. Tamanna pivlugo miannersoritse. Kattengupit ajortulliarbigippattit, tennerterniaruk: ajorungnaerpello, ajortei issumakaekit. Udlorme attausẽnarme arbenek marlungnigloneet ajortulliartarbigigunisit, udloinnarlo arbenek marlungnik orniktarunisit, perkiksimiunga unnerpet; issumakaekit tava tammartarneree.

Aulartitet tava Nálekamut okarput: Opersuserput nekkursektirsuk. Nálekable okarbigei: Senfkornesut, pukkulugirsatun-étomik opersusekaruse, mattomunga orpingmut tungosungnitsunnik paumeliksamut ima okaruse: Terssanga paerit, immauvingmullo peet! tava orpiub tamattoma náleissauãse.

Kia

Kia ardlauvse kivgaglub nunamik sennachvirsomik, nerssutinnigloneet pársirsomik, narksamit tikkitsaranget, ima okarbigissennerpau: Erngerdlutit nerrivingmut inginaessuarit? Ima okarbigissengilau: Unnukut nekkiksinnienga, sardliakoserlutillo kivgartorbiginga, nerrisillungalo immertillungalo; kingorna ivlitsõg nerrivlutillo immeromariotit? Kivgak tauna kutsauvigissennerpau nálektuinnarmane? Taima issumangilanga. Taimatõg illivse malligeksesse tamasa namaksigussigik, okaromarpose: Kivgapillungoursogut, pinniageksauvut kissésa pigautigik.

§. 77.

Luk. 17, 11 — 37.

Jerusalemmut ingerdlatillune, Samarialo Galilaealo arvkotigipek. Iglorpaengnullo pimmet, angutit kollit puppiksut nellaupaet: taukkoa assianut unnikput, torklulavlutiglo okarput: Jesuseá, assaersok ajokaersoirsok, nákittigut! Tekkogamigit, okallugbigei: Pellessinnut tekkotitsartoritse. Terssungale ingerdlatillutik, puppaeroput. Taukkoale illaet pupaerollune missigilleraine, utteriok, Gudelo ussorekka nippersoarmik, issigeisa saennut paellordlune kutsauviga. Tauna merssa Samariamiut illaet. Jesusible sápa okalluklune: Puppaerotitet kollingungilet? nau taivkoa kollin-illoaet? Adlamik uttertokangila, Gude ussoraellugo, tekkornartak una kissime utterpa?

Tava okarbiga: Makkillutillo aularit, opersutsivit annaukátit.

Farisaeerille appersormaenne: Kakugo Gudib nálegauvia pissennerpa? Akiei okallukłune: Gudib nálegauvia tekkuksavlune pingilak. Imaloneet okaissengilet: Areit, manépok, ikkaneloneet. Areit, Gudib nálegauvia akkornauvsinut pisimavok.

Ajokaersukaminulle okarpok: Udlut nelliutsomarput, Innub Erneraet udluisa illaet tekkojomaissauarse, tekkussennagolo. Ima okarbigiomarpasse: Areit, tamanépok, ikkaneloneet! nálengnagillo terssunga pissengilase. Sorlo kadliub ingnera killaum igdloanit ingnadlegiartok killaum igdloaet aipanut; taimatõg Innub Ernera ẽtsomariok udluksamine. Tamannale nelliutinnago, anniaengărtikallissavok, innuillo makkoa ajektoromarpaet. Sorlolo Noa innutillugo-étok; taimatõg Innub Erneraet udluksane-étsomariok. Ivkoa nerriput, immerlutiglo, nulliarput uinekorsivlutiglo, udlok tauna tikkillugo Noab isserbia umiarsoarmut, ullersub tava tikkipei, nungulluinnardlugillo tamasa. Sorlolo Lothe innutillugo nerrivlutiglo immerput, pissinniardlutiglo, tunnirsivlutiglo, iglulliorput, nautsevilliordlutiglo ikkursoiput, udlok tauna tikkillugo, Lothim annivia Sodomamit, siellerpok tava killangmit ingnerniglo ikkuelleksaumiglo, tamasalo nungupei. Taimatõg étsomariok Innub Erneraet udluksane sakkomerbik-

biksańė. Udlók tauna iglub kãnétub piartoriaurnagit pingoenne iglométut; taimatõg narksamétub assime utterbigissarunnagit kemmekenne. Lothib nullia erkainiarsiuk. Innuniartok innussaeromarpok; innuniaengitsorle innussavok. Okaupause: Unnuak taivna angutik marluk sinnigbingme attautseme innengakattigeesapuk, attausek illaessiarinekaissavok, aipale kemmengnekaissavok. Arngnaek marluk kauitsekattigeesapuk asserorterumik, attausek illaessiarinekaissavok, aipale kemmengnekaissavok. Appersorpaet tava okallugbigaellugo: Nálegak, sume taimaitsomarpa? Akiei: Sillolingmut nektoraglit kattitaraut.

§. 78.

Luk. 18, 1 — 14.

Arssersumigle okallugbigei, nungullugit tuksiaissaeissengitsogut, okalluklune: Ekkartoirsok iglorperksoarnétok, Gude taursoma erksigingika, iktorirsakaranilo innungmik. Uiglarnerle terssanénioktõg iglorperksoarne, taursoma ima okarbigiartorpa: Annaunienga akkerartortimnit! Akkunikiarle tussaromangika. Kingornale illumigut ima issumalerpok: Nau Gude erksigingilara, innuillo iktóringilakka: uiglarneruble taursoma erdlokommanga, annautsomarpara, tussaengiaesarkonnanga késa. Nálegak tava okarpok: Atta, illueitsub ekkartoirsum okausia náleksiuk. Gudible kennikenne annaussenginerpágit, udlullo unnursello

nung-

nungullugit torklulammaenne, kigeilekkallo-arame? Okaupause: Annaunaessuaissauei. Innuble Ernera tikkipet, nuname opernermik nervsaissaesugaiuk?

Illeille ajungitsosugirsut, illamingniglo nachorsut, mattominga arssersumik okallugbigei: Angutik marluk tekpauunga nálegbingmut tuksiariartortuk, aipa Farisaeeriúrsok, aipale tunnirsutinnik kattersoirsok. Farisaeere ingmikut kikkartok, illumigullo ima tuksiardlune: Guna! kutsauvigaukit, adlettut innuktun-énginama, péjairsuttut, illueitsulliartuttullo, arngnaunekartuttullo, tunnirsutinnik kattersoirsotulloneet omatut. Udluk marluk nerringitsaraunga Sabbatik akkornaengne, pinmalo tamarmik kollingit tunniupakka nálekennut. Tunnirsutinnigle kattersoirsok allisimavlune kikkartok, killangmulloneet ardloromangitsok, sekkirsaminulle tiglukpok okalluklune: Guna! saimaunga, ajortungoursunga. Okaupause: tauna aipaminit ajorungnaersimavlune tessammunga angerdlarpok iglominut. Nangminek nálengnartinniartok nálengnartinekaissengilak: nangminerle nálengnartinniaengitsok nálengnartinekaissavok.

§. 79.

Matth. 19, 1 — 12. *Mark.* 1, 10 — 12.

Okautsit okko Jesusib nágamigit, Galilaeamit aularpok, Judaeab erkanut pivlune, Jordanib igdloanut. Innuit ama amerdlasorsovlutik

lutik orningmaenne, ajokaersoriei illerkone attordlugo, kaitsorsardlugillo terssane. Farisaeerit tava ornikpaet, ursserniardlugolo appersorpaet: Nulle angutib, pirssutit nellinginnait pivlugit, auidlugo illuarpa? Akieile: Okautsit okko attuaingilissigik? Innungnik pingortitsirsub aulakaumit pingortipek angut attausek arngnarlo attausek, okalluklune: Taimaitomik angune arngnelo angutib kemmeissapek, nullelo ungaegissaua, taukkoalo marluk uinnik attausiussapuk. Taimaitomik marluiungnaerlutiglo, uinnigle attausiópuk. Gudib kattititek innub auiksartissengilek. Tava okarbigaet: Saogme Mosesib tunnekkoátigut aglekennik aurvsutiksennik, auekkollugolo arngnak? Akieile: Mosesib tunnekkoãse aglekennik aurvsutiksennik, auekkoáselo, umaettisse mangertorsómetta; issuanille taimaingilak. Iglome ama ajokaersugeisa mattominga appersormaenne, akkiei okallugbigaellugit: Nulliaminik auitok (nulle angununekangipet) adlamiglo nulliardlune arngnaunekarpok tauna. Avtamiglo nulliartok arngnaunekariok. Arngnabtog, uvine kemmekuniuk, adlamiglo uiniklune, angununekariok tauna. Ajokaersugeisa tava okarbigaet. Angut nulliaminut taimailiussapet, nulliarnek tava ajornakau. Okarbigeile: Okausek tamanna innuit tamarmik siunersiginnaungilaet, taursomingale tunninekartut kissimik illissimauaet. Aipaitsokarpok illeinnik, arngnamik timeinnit taimailutik erniusimarsunnik: Aipaitsokariok illeinnik, innungnut aipaitsungortitennik: Aipaitsokariok

ama

ama illeinnik, piaraellutik aipaitsomarsunnik, killaub nálegauvia pivlugo. Siunersigmnaursub siunersigilliung-una.

§. 80.

Matth. 19, 13—15. Mark. 10, 13—16. Luk. 18, 15—17.

Mattoma kingorna merdlertungoet pissipeit taursomunga, arksaengminik pattekkollugit tuksiukollugillo Gudimut. Merdlertungoennigle aitsirsut ajokaersugeisa auokarillerpeit. Tamannale Jesusib tekkoganiuk, illuaringila, okallugbigaellugit: Merdlertungoet uamnut pillit, innertidlariaurnassigiglo, taukkoa Gudib nálegauvia pigangarssuk. Illomut okaupause: Merdlertotut Gudib nálegauvianik pingitsok isserbiginauieissengilak. Erkillugillo, arksaminik pattikpei, taengekartillugillo.

§. 81.

Matth. 19, 16—30. 20, 1—16. Mark. 10, 17—31. Luk. 18, 18—29.

Annimet, arvkosinerlo attordlugo, Judit nálegeisa illaetta innusuktub ornigaessuarpa, serkomigarbigaellugolo ima appersorpa: Ajungitsok ajokaersoirsok, kannongétomik ajungitsomik pinniaissaunga, piomavlugo innursut nák-

náksaungitsok? Jesusible okarbiga: Saog ajungitsomik taivinga? Adlamik ajungitsokangilak, Gude kissime ajungilak. Innursumulle isseromaguit, inneitsissit mallingniakit. Taursoma appersorpa: Suut? Jesusible sápa: Inneitsissit illissimalluarpettit: Tokkotsissengilatit, arngnaunekaissengilatit, tiglissengilatit; seglutigissengilet aipait, angutillo arngnello nálekik, innukattillo tuglit illiktut assaissauet. Tava sápa okallugbigaellugo: Ajokaersoirsok, tamasa makko mallingniarikka innusungnemnit. Suna kissiet sulle pingilara? Jesusible illeksivlugo irssiga okallugbigaellugo: Attausek sulle pingilet, illuartuinnaromaguit. Pissit tamasa tunniartorkit, peetsunnullo tunniullugit, killangme tava pekkotiksariksaissautit, malligiartordlungalo nagliugutikset nangmaguk. Tamanna tussaramiuk, annilangárpok, allieisuklunilo kemmekpa, pissorsogame. Allieisulersok Jesusib tekkogamiuk, ajokaersukenne keviarpei okallugbigaellugit: Illomut okaupause: Pissorsoak killaub nálegauvianut pinnek ajungajaeissavok. Okauseelo tamakko ajokaersugeisa annilarutigangattigik, Jesusim ama sápei okallugbigaellugit: Assaersekka kittornengoakka, Gudib nálegauvianut issernek ajornakaut pimingnut tettekartut. Ajornaenginerovok, nerssursoak, Kaméle, merkutim irssagut pivlune, pissorsoarmit Gudib nalegauvianut ississirsomit. Annilangăriput ama, ingmingnullo okalluklutik: Kiname tava pidluartuksaengorsinnaua? Jesusible irssigaellugit okallugbigei: Innungne ajornakau, Gudimele ajor-

ajornaengilak: ajornartut tamasa Gudim ajungimmagit.

Petrusib tava okarbiga: Areina, tamasa kemmekkivut, malliklutillo, suna akigissauarput? Jesusible akiei: Illomut okaupause: mãna mallikausinga, tamarmik nutaungorpetta, Innublo Ernera ivksiauvingmine ussornartome ivksiaissappet, illivsesõg ivksiaissaugiose ivksiautenne arkanek marlungne, ekkartóllugillo pissauesse Israelib kinguei, arkanek marluit ekkardlereet. Innub iglone kemmekuniuk, kattengutinneloneet, anguneloneet, arngneloneet, nulleloneet, kittornenneloneet, nautsevingneloneet, uanga pivlunga, okausillo tussarnersut pivlugit, Gudiblo nálegauvia pivlugo, tauna mattomanétillune 100-nik piomariok iglunnik, kattengutinniglo, arngnenniglo, kittornenniglo nautsevingniglo, merssa umigigaenne, sillamelo tikkitsuksame innursumik näksaungitsomik piomarpok. Kabsersuille siudleet kingudlingussaput, kabsersuillo kingudleet siudlingussaput.

Killaub nálegauviaet arssiga iglum ittua, udlarotok sennachvirsuksarsinniardlune nautsevingminut Weiniksalingmut. Sennachvirsukselle akkoarangaenne, anningaursamik piomammattik udlok naulugo sennachekkollugit, aulartipei tava nautsevingminut tungoliksamut. Udlub naellunaerkuta pingasungormet, annigame, adlet tekkoei niuverbingmétuartut sulliakangitsut, okallugbigaellugit: Illivsesõg aula-

aularitse, tungoliksamut nautsevingmut, namaktomik illuartomik akilleromarpause. Aularput tava. Ama annigiok, udlub naellunaerkuta arbenengormet kollin-illoaengormello, taimailioriok ama sennachvirsuksarsiordlune. Uellimmelle, udlub naellunaerkuta arkanengormet, ama annigiok, adlettõg sullieksakangitsut tikkiniei, okallugbigaellugit: Saog udlok naulugo sullirseksakarase terssanésinnarpise? Akiaet: Sennakorsirsokanginnauta. Tava okarbigei: Illivsesõg aularitse tungoliksamut nautsevingmut, illuartomiglo akiksamik piomarpose. Unnungmet, tungoliksab nautseviub nálegaet pársirse okallugbiga: Sennachvirsut kákovlugillo akillikit, kingudlek siudliullugo siudlermut aglaet. Udlub naellunaerkuta arkanengormet sennakonekartut tava sakkomerput, tamarmiglo pekkattigeeklutik anningaursarsiput attautsemik. Siudleelle tikkinnamik, amerdlanerrúrsunnik pissaesugaellutik illamingnit; tamarmiktõg anningaursarsikattigeekput attautsemik. Attautsemik pigamik, iglum ittua okallorojugbigillerpaet okalluklutik: Kingudleet makkoa udlub illainnengoa sennachvirsut, uautinulle nellereeksipettit, nau udlub kiaengnera arktornarneralo attorikput (sennachviginnartogut). Akieile, taukkoalo illaet okarbiga: Assaersak oma ikkingutiga, akillernerlungilaukit: attautsemik anningaursamik akilleromavlutit okarama, angingilatit? Anningaursarsiaekset piginnauk aularlutillo. Kingudlerle tauna illiktut akilleromarpara. Pimnigloneet issumamnik piginnaungilanga? tautorlukpit

ajung-

ajunginnama? Taima kingudleet siudlingussaput, siudleello kingudlingussaput. Kákosimarsut amerdlakaut, kennikelle ikkekaut.

§. 82.

Joh. 11, 1 — 57.

Mariable kattengutaello Martab iglorpeine napparsimarsokartok, Lazarusemik attelingnik, Bethaniamit pirssomik. (Irvsomale Mariab, Nálekamik tennitsirsub tarnutiksamik, issigeiniglo sellumarsairsub nutsaminik kattenguta, Lazaruse, napparsimarsok.) Tava kattengutik arngnaek aulartitsipuk Jesusemut, imalo okariartorkorsipuk: Nálegák, atta, assarset napparsimavok. Jesusible tamanna tussaramiuk, okarpok: Nappaut tamanna tokkonartuksaungilak, Gudele ussornarsekollugo, mattomingalo Gudib Ernera nálengnarsekkollugo. Martale Jesusim assaengárpa, kattengutalo Maria, Lazaruselo. Lazarusemik napparsimarsomik tussarame, sulle marlungnik udliok terssane, neijukamine. Mattoma kingorna ajokaersukenne okarbigei: Ama Judaeamut aularta! Ajokaersugeisa okarbigaet: Ajokaersoirsok, Judit taikkanétut, siornaumet, tokkonniarlutillo ujarkennik milloromakătit, amalo ornigomarpigit? Jesusib tava sápei: Udlorme attausénarme naellunaerkutit arkanek marlungilet? Udlokartillugo ingerdlarsok aporiakangilak, sillarsub tamattoma kaúmarsoa tekkursarangamiuk: Unnuarsiortorle aporarau;

kau-

kaumarsokanginmet sillarsoarme. Taima okarame, ajokaersukenne okarbigei: Assarserput Lazaruse sinnikpok, ittersariartoromarparale. Ajokaersugeisa tava okarbigaet: Nálegak, sinnikune, piungnaeissavok. Jesuse merssa tokkorsomik okalluktok: taukkoale sinniksinnartomik okallugaesugaet. Jesusib tava okallugbigilluinnarpei: Lazaruse tokkovok, illivselo pivluse tipeitsukaunga neijunginnauko, operkolluse. Sullile mãne orniktigo! Tava Tomab, marlulliamik tairsab, illenne okarbigei: Illagittigo, tokkokattigiartordlugo! Lazaruse udlut sissamaet illivermétok Jesusib tikkipa. Betania merssa Jerusalemmit kannitok. Juditsõg kabsersuit Martamullo Mariamullo pirssut tupedlersariartorlugik, kattengutaek tokkorsok pivlugo. Jesusemik tikkillersomik Marta tussarame, páriartoraessuarpa, Mariale iglométuartok. Marta tava Jesusemut okarpok: Nálegak, terssanékuit, kattengutiga tokkussengikalloartok. Sullilo merssa illissimauara, sumigloneet Gude tuksiarbigiguvne, tunnissauãtit. Jesusib sápa: Kattengutit makkissavok. Martab tava okarbiga: Udlut nágataenne umarbingme makkitsomartok, naellungikalloarpara. Jesusib tava okarbiga: Uanga makkibiovlungalo innursutavunga: Uamnut opertok, tokkogalloarune, innussavok: Innursoktõg, uamnullo opertok tokkussengilak issokangitsomut. Tamanna operaiuk? Marta okarpok: Ap, Nálegak, operaukit Kristusiursotit, Gudib Ernera, nunamut pissimarsotit. Taima okarame, kattengune Maria kákoiartorpa angiordlune, okal-

okallugbigaellugo: Ajokaersoirsub tikkisimavlunilo kakoãtit. Mariab tamanna tussaramiuk, naekkoinaessuardlunilo ornikpa. Jesusib iglorpait sulle tikkingikei, sullele Marthab pársimaubianétok. Iglométut Judit neijorteisa tupedlersitsirseisa Maria naekkoinaessuardlunilo annirsok tekkogamiko, mallikpaet okalluklutik: Illerva ornikpa kejajomavlugo. Mariable Jesuse ornikamiuk, tekkovlugolo, issigeinut paellorpok, okallugbigaellugo: Nálegak, terssanékuit, kattengutiga tokkussengitsok. Tauna kejarsok, taursomungalo ingiaelloirsut Judit Kejarsut Jesusib tokkogamigit, annernermine allieisungálerpok, tamannalo umamiuga okalluklune: Sumut illivissiuk? Akiaet: Nálegak, tekkoiartoruk. Tava Jesusim irssik kodlillerpuk. Judit tava okarput: Areit, assaengáralloara. Illeille okarput: Tekpiksitsirsub tekpeetsomik tokkoteilliginnaungikalloarnerpau una? Tamanna pivlugo Jesuse ama illumigut kejasungulerkau, illervanullo piok. Merssa ittersaursok, ujarkamiglo mattusimarsok. Tava Jesusim okaukei: Ujarak paersiuk. Martable, tokkorsub kattengutaet, okarbiga: Nálegak, tippetungolerpok, udlut sissamaet terssanelerame. Jesusib sápa: Okarbigingikivkit, operuit, Gudim ussornartua tekkussaegit? Ujarak tava paerpaet tokkorsum innanit. Jesuse kongmut ardlorpok, okalluklune: Atátak, kutsauvigaukit tussarangma. Merssa illissimauaukit nungullugit tussartarangma. Innuille terssanétut pivlugit taima okarpunga, operekkollunga aulartikingma. Taima okarame, ima

inna niblingárpok okalluklune: Lazaruseá, anneet! Terssangainnak tokkungarsok makkillunilo anniok, niukikullo tellikikullo sátunnik okkorutinnik immusimarsok, kénalo annoraminermik mattusimarsok. Tava Jesusib okarbigei: Makkonanga paerallarsiuk, pissugle!

Tava Judit amerdlasút, Mariamut pirssut, Jesuselo ussornartullirsok tekkogamiko, operbigillerpaet. Taukkoale illeit Farisaeerinnut okariartorput, Jesuse taima ussornartullimet. Tava Farisaeerit pellessinnerillo kattillerput, ingmingnullo okalluklutik: Sullissaugut? innuk una ussornartullekau. Arksoaringikutigo, innuit tamarmik operbigissauaet. Mattoma kingorna tava Romiut péjariartoromarpátigut, nunamiglo innungniglo aglaet. Taukkoale illaetta, Kaifasemik attiglub, okkiok taivna pellessiunerursub, okarbigei: Naellovluinnarpose issumallioraselo. Uautinut ajunginerovok, innub attausingub innuit tokkotigaellugit, innuit tamarluinnarsuisa asserokkonnagit. Ingminigle taima okangilak, okkiorle taivna pellessiunerogame, erkotuksamik okallukpok. Innuit (Judit) Jesusib tokkotigissaegei; innuinnaillo tokkotigissengikei, Gudible kittornei siamarsimarsut attautsimut pissekkollugit. Udlub tamattoma kingorna ingmingnut okauput, kannok illivlutik tokkotsuklugo. Jesusele Judit tekkoaenne sakkiungnaelerpok, innukajuitsuble erkanut aularpok, iglorperksoarnut Efremmik attelingnut: terssanétuarlunelo ajokaersukenne illag-

illagaellugit. Anniviuble kattibia nelliutiller-met, Judillo âmerdlasút mattoma erkanit pau-unga Jerusalemmut aularput, anniviub kattibia nelliutinnago ubbaromavlutik. Terssanénamik illamingnut Jesuse apperkotigaet, okallugbing-métillutiglo, ingmingnut ima okallukput: Kan-nok issumauvise, anniviksiorbingmut pingim-met? Pellessiunerille Farisaeerillo merssa okaukorsiput innungnut: neijuganik illissimar-sokarune, okarbigiartorkollutik. Tava tiguio-mavlugo unnerput.

§. 83.

Matth. 20, 17—28. Mark. 10, 32—45. Luk. 18, 31—34.

Mattoma kingorna Jesuse ajokaersukenne illagaellugit pauunga Jerusalemmut aularpok, Jesuselo siudleraet. Annilárpulle, erksivlu-tiglo mallikpaet. Ingminut taukko arkanek marluk ama pissinnamigit, okallugbigei, kan-nok pissaegaenne, okalluklune: Atta, tekpau-unga Jerusalemmut piogut, Profetillo aglegeit tamarmik erkorluinnaissaput Innub Ernera pivlugo: Tauna pissitaussavok pellessiunernut aglekenniglo illissimarsunnut, taukkoa tokko-teksainnaengortissauaet, naellursunnullo tun-niussauaet, taukkoa mittautigissauaet, ketse-rardlugolo ipperartussauaet, Kerssungmullo kikkiektorlugo tokkotsomarpaet, udlullo ping-ajuaenne umaromariok. Okauseele tamakko tamasa sorlo tussangileit, naellunartugaellugillo siunekaratiglo okalluktuanik.

Tai-

Taimane Zebedaeusib kittorneisa arngnaetta, ernaengne Jakolo Johanneselo illagaellugik, ornikpa. Taukkoa marluk paellorbigaellugolo okarbigaek: Ajokaersoirsok, pekkoautikit, piomarsauvtingnik tunnekollunuk. Tava appersorpek: Uamnut kannok illiorkovisik? Akiaek: pekkotiguk, ardlarpuk tellerpikpit tunganut, ardlarpugle saumikpit tunganut ingekkollunuk nálegauvingne. Arngnaettatõg kénuvigigia okalluklune: Ernekka okko ingekkoigik nálegauvingne, ardlaek tellerpikpit tunganut, aipale saumikpit tunganut. Jesusible okarbigei: Tuksiautisse naelloesse. Ermutsim imma immigeksara immersinnauvikko? koirsutiksamniglo koekkoginnauvisik? Sápaek: Ap, ajungikalloarpoguk. Tava okarbigipek: Ermutsim imma immigeksara immissaegalloarpartik, koirsutiksamniglo koisitsomariotik: Tellerpimale tunganut, saumingmaloneet tunganut, ingekkorsinek, uamnit pekkorseksaungilak illivtingnut, Atátamale ingekkorsei taima ingissaput. Kollit adlet ajokaersuket tamanna tussaramiko, annarutillerpagik nukkareek okko Jakolo Johanneselo. Jesusible kákoei okallugbigaellugit: Nunab nálegarsoee nálegauniartartut illissimauesse, taukkoalo illeit pirssarsuit nekkorsaraut. Illivsele taimaitokaeissengilase. Angneroiomarsok kivgarissauarse tamause, nálegauneroiomarsub kivgartorbigissauáse tamause. Innublo Ernera pinginiok, innungnut kivgartorbigekkollune; kivgartoriartorpogle, innursuminiglo tunnirsivlune, amerdlasut annaursutiksaennik.

 §. 84.

§. 84.

Luk. 19, 1—27.

Mattoma kingorna Jerichomut piput. Iglorperksuillo arvkotigangagit, atta, angut terssanétok, Zachaeusemik attelik, tunnirsutinnik kattersoirsut nálegaet pissorsovlunilo. Jesuselo taursoma tekkojomadlara, innungnillo ajoriok mikkirsungógame. Siudliullune tava akpallerpok, orpingmullo Feigeliksamut majoarpok, tekkonniarlugo, terssona ingerdlaissammet. Jesusele terssunga pigame, ardlorame, tekkolerpa, okallugbigaellugo: Zachaeusea, akkaraessuarit, voitsiaro iglungnut isseromarpunga. Tava akkaraessuarpok, tipeitsuklunilo illaessiara. Tamarmik tava tamanna tekkoganiko, okallorojullerput, angumut ajortulliartomut issermet. Zachaeusible Nálegak ornikpa okallugbigaellugo: Nálegak, areit, pikka marlungorlugit tunniupakka peetsunnut, pekkoserluklungalo pinniarkakka sissamaet amerdlakainik uttertitsomarpakka. Jesusible okarbiga: Udlome iglo tauna annaursutiksarsiok, Abrahab kinguarangago tauna (iglum innua): Innub Erneraet tammarsimarsut ujariartordlugillo pidluartitsartormagit.

Tamarmik okausee nálengniarmattigik, arssersumik okallugbigei, Jerusalemmut pallillerame, Gudiblo nálegauvia erngerdlugo sakkomissaesugangarssuk; taimaitomik ima okarpok: Angut nálegak nunamut ungesiksométomut aularpok, nálegauvik pinniardlugo, angerdlaruklune ama. Kivgenne tava kollit kákoei, tunniv-

nivlugillo anningaursarajurksoarnik kollinnik, okallugbigei imaenna: Niokutigissigik tikkissinnanga. Innukteisale naekkoringinnamiko, ima okarbigiartorkoaet: Tauna nálegauniarkongilarput uautinut. Tikkinname, nálegauviglo pigamiuk; kivgenne ivko kákoei, anningaursennik tunnirsenne, tussaromavlune niokutiglit pisseenik. Siudlek tava sakkomerpok okalluklune: Nálegak, anningaursarajurksoarnik anningaursarajurksoarsiunga kollinnik. Okarbiga tava: Kujanak kivgariksotit: mikkirsungoamik pinniakikauit, iglorperksoarnut kollinnut nálegaussautit. Aipatōg sakkomeriok okalluklune: Nálegak, anningaursarajurksoarnik anningaursarajurksoarsiunga tedlimannik. Taunatōg okarbigigia: Ivlitsōg nálegaiomarpotit iglorperksoarnut tedlimannut. Pingajuaelle sakkomerame, okarpok: Nálegak, terssa anningaursarajurksoet, irssertorsimagiga kakkiksautimnut. Erksigigivkit, angutaursorsogauit: Illingisettit pirssarittit, kattersordlugillo siaroartengisettit. Sápa: Kivgapilluk oma, okaursernik ekkartopaukit. Erksinakersuuga angutaursovlungalo illissimagingma: illingisakka pirssartarikka, siaroartengisakkalo kattersoraukit: Saogme anningaursautiga anningaurserirsunnut pingiliuk, tikkikuma, pissaegalloariga illaevlugo adlennik? Tava neijortinne okarbigei: Taursomanga anningaursarajurksoak arksarsiuk, tunnivlugolo kollinnik anningaursarajurksoalingmut. Akiaet: Nálegak, tauna kōllinnik anningaursarajurksoakarpok: Okaupausele: Pekkartok sumik, tunninekaissavok:

 pek-

pekkangitsorle, arksarnekaissavok piminik. Ivkole uamnut kingarsartut uamniglo nalegaukorsingitsut kaitsigik, irssigitillungalo tokkotsigik.

§. 85.

Matth. 20, 29—34. Mark. 10, 46—52. Luk. 18, 35—43.

Ajokaersukenne illagaellugit Jerichomit annimet, innuierksuit mallikpaet. Attalo, tekpeetsuk arvkotiksane ivksiarsuk, tuksiardlutiglo kenulersuk: Taukkoa ardlaek Partimaeusemik attelik, Timaeusib ernera. Innuierksuit sennerkommattik tussaramikik, appersorpakik tamattominga. Jesusemik Nazaremiomik sennerkotomik okarbigangattik, torklulaupuk okalluklutik: Jesusea, Davidib Ernera, nákittiguk! Innuille siullersortut auokarillerpagik nippangekkollugik. Niblingarpugle okalluklutik: Náleganga, Davidib Ernera, nákittiguk. Jesuse tava unnillerpok okalluklune: Kákussigik. Kákoagik tava, okallugbigaellugik: Naekkoillutiglo tupedleritik, kákommattik. Annorarsettik tava nellukpakik, Jesusemullo pipuk. Jesusib tava appersorpek: Kannok-illiorkovisik uamnut? Akiaek: tekpiksekkollunuk. Jesusib tava nákingãlerpek, irssikikullo aktorpek, okarbigaellugiglo: Aularitik, operautik, ajorungnaerpotik. Erngerdlutiglo tekpiksillerpuk malliklugolo, Gudelo ussoringárpaek. Innuillo tamarmik tamattominga tekkuniktut Gude ussorinniarpaet.

AN-

ANNAURSIRSIVTA SULLIRSEI, ANNIARBIKSE NELLIUMET.

Sullirsei udlut arbenengormetta unnukut (Sonnabend).

§. 86.

Matth. 26, 6 — 13. Mark. 14, 3 — 9. Joh. 12, 1 — 8.

Udlut arbenengormetta, anniviksiortinnagit, Jesuse Bethaniamut, Lazarusib tokkogalloab, Jesusim umartitaet neijuganut piok. Terssane nerdlerpaet unnukut, Simob puppiksogalloab igloane, Martablo kivgartorbigei: Lazarusele illagaet, nerrivingmut inginnamik. Tava Mariam ornikpa, ermutsirsardlune tarnutiksamik immalingmik pikkunartomik akissómik, okumeilutettut okimeisigirsomik, Jesusiblo issigei tennipei, nutsaminiglo sellumarsardlugit. Kingorna ermusek asserorpa, niakoagullo koilluinnarpa, nerrivingme ivksiatillugo. Iglole tamakkerdlune tippigiksorsoaengorpok tarnutib tivkanik. Ajokaersugeisa illaet tava pillerpok, Judase Ischariote pissitsirsiksa kingorna, okalluklune: Tarnutiksak una saog tunnisimangila anningaursennik, 300-nik, peetsunnullo tunnirsutiksennik? Peetsulle issumagaellugit taima okangilak, tigliktogamele, põrsirsaramelo, tunnirsutit páraellugit. Adlettõg ajokaersuket illeisa

illeisa illuaringiniaet okalluklutiglo: Tarnutiksak una saog koinerlukpa? Okallorojugbigaellugolo. Tamannale Jesusib tussaramiuk, okarbigei: Arngnak una allarsiuk, saog allieisuktipissiuk? ajungitsomik pimmanga. Nungullugit peetsunnik illakartuinnarause, ajungitsulliarbigiomagussigiglo, piginnauesse: uangale neijortuinnaissengilause (timimnik). Ajugaringisaminik piok. Tarnutiksaut una timimnut koigamiuk, tennikałlarpănga, illivermut illirsaussaegama. Illomut okaupause: Okautsit okko tussarnersut innungnut okautaussappetta sillarsoarme tamanne, arngnaktõg tauna okautaussaugiok, kannongétomik măna pigănga erkaivlugo.

§. 87.

Joh. 12, 9 — 11.

Jesusemik terssanétomik Juderperksuit tussaumaleramik, tauna pivlugo kissiet terssunga tikkiungikalloarput, Lazarusele tokkorsunnit umartita tekkoiomariaettõg. Pellessiunerille Lazarusesõg tokkokiguklugo issumalliorput. Tauna pivlugo Judit amerdlasút terssungnarput, Jesuselo operbigaellugo.

§. 88.

Sullirsei Sabbateme (Sonntag).

Matth. 21, 1 — 11. 14 — 17. Mark. 11, 1 — 11. Luk. 19, 29 — 46. Joh. 12, 12 — 19.

Akkagómet, Jerusalemmut pallilleramik, Betfagelo tikkillugo orksursaliksamut kakkamut, tava

tava ajokaersukaengne Jesusim aulartipek, okallugbigaellugik: Aularitik, iglorpaengnut siunautingnétunnut. Isserutik, nerssut siutitók tava erngerdlutik naipissauartik pittuksimarsok, nocharlo senniane, kánut sulle innungmik ingisimarsokangisainnartok: pittussaerdlugik, uamnullo pissikik: imalo appersornekarutik: saog pittusserpikko? ima akinniaekko: Nálekab attoromarpek: erngerdlune tava aularukussapek illivtingnut tamaunga.

Innuierksuit tava, kattissimauvingmut pirssut, Jesusemik Jerusalemmut pirssomik, tussaramik, orpeet aualekuteit pieit, annivigaellugolo niobiorpaet.

Ajokaersukaegle aularpuk, okarbigangattiglo naipipakik nerssut siutitõk nocharlo pittuksimarsok issertarbiub kiglingane, sillatane, arvkoserngub auiksarbiane. Siutitók nocharlo pittussaermaekkik, nálegeisa appersorpagik: Saog pittussaerpikik? Akiakik, okallugbigaellugit: Nálekam attoromammagik. Akkoaeraikik tava. Siutitórlo nocharlo pissipakik Jesusemut, annoramingniglo nochak kadlermarssuk, Jesuse kãnut ingipok. Tamakkolo tamarmik taimailiput, Profetim okausee erkokollugit, ima okartok: Zionib pannia okaukissiuk, areit, Nálegaunerpit piuangitsovlunilo nerssuméllune, nerssutiblo siutitub nangmaktorsub nochaet kãnellune ornikpãtit. Tamanna ajokaersugeisa erngerdlutik illissimangilaet: Jesusele tokkorsunnit makkisimamet, erkaiaet, tauna pivlugo taima agleksimamet, taimailiormarssuglo.

Taima

Taima ingerdlatillugo, innuit kabsersuit annorarsettik issuipeit arvkotiksanut, illeisale orpeet aualekuteit kiblordlugit arvkotanullo siaroartereit. Ungesigungnaermello, orksursaliksamit kakkamit attermet, ajokaersugarperksuisa tipeitsungnermik nippersoarmiglo Gude ussorillerpaet, ussornartut tamasa tekkorsettik pivlugit. Innuierksuille siudlersortullo mallingniktullo torklulaput okalluklutik: Hosianna, Davidib Ernera! Nálekam ákkane tikkitsok Nalegaunerursok ussornarsile! Atátauvta Davidib nálegauvia taengekartinekarle! Nálekam akkane tikkitsok. Hosianna! Erkiksinekarle killangme, náleugnekardlunilo kotsiksome!

Illeisale, Lazaruse illervanit kákommago umartillugolo, ussornartullia ussoringárpaet; tamannalo pivlugo innuit páriartorpaet, tussaramik, taima aktigirsomik ussornartullimet. Farisaeerille ingmingnut inna okallukput: Atta, sapperluinnarparse, innuit tamarmik malliktuinnarmarssuk. Farisaeerille illeisa okarbigaet: Ajokaersoirsok, ajokaersukettit auokaringákit. Akiei okallugbigaellugit: Okaupause, okkoa nippangeralloarpetta, ujarket tava niblissaput.

Iglorperksoarnullo pallillerame, irssigei kerssaetigaellugit okalluklune: Kannoktok sulle mãnakut illissimagussiuk ullapisautiksarse! Mãnale illivsinut irssivsinnullo irssertorsimarsok. Nelliutsomarpogle, kingarsartivse ungoromarpãse, auativsigullo illuiomarpãse, anninauaersardluselo tamanne nagliuktitsomarpãse

kit-

kittornesse illagaellugit, nungulluinnaissauãse, kallereeksunniglo ujarakaissengilet iglusse, annaubiksaralloauvse udloa issumaginginnaussiuk.

Jerusalemmut issermet, iglorperksuit innuit tamarmik pikkitorsoaengorput, okalluklutik: Kina-una? Innuille okarput: Terssa Jesuse, Profete Nazaremmit Galilaeamétomit pirssok. Jesuse tava Gudim igloanut, nálegbingmut, isserpok, tamasalo kemmerlordlugit. Nálegbingmémet, tekpeetsullo, tussiatullo orningmaenne, tamasa illuarsiei. Pellessiunerille aglekenniglo illissimarsut ussornartulliugei tekkogamikik, merdlertullo nálegbingme torklularsut tussaramikik imaenna: Hosianna, Davidib Ernera, ussornarsile! kammaktorsoaengorput tava okallugbigaellugo: Okkoa okauseet tussarpigit? Jesusible sápei: Ap. Aglekelle okko attuaingisainnarpissigik: Merdlertungoet milluktullo karneinnit ussornautiksak illingnut illuarsarpet?

§. 89.

Joh 12, 20 — 50.

Tekpauunga kattisimauvingmut nálegiartortut illeit Graekiursut. Taukkoa Filippusemut, Betsaidamit Galilaeamétomit pirssomut, piput, tuksiarbigaellugolo okalluklutik: Nálegak, Jesuse tekkoiomadlakarput. Filippuse tava Andreasemut okariartorpok mattominga Andreaselo Filippuselo, okariartorkattigeekpuk Jesusemut.

Jesu-

Jesusible sápek okalluklune: Innub Erneraet ussornarsivia nelliupok. Illomut, illomut okaupause: Nautsejeksak irvsub illuanut pingikune, tokkonnanelo, attausioginnararau: tokkorsarangamele, tava amerdlirsarau. Innursusiminik assaenniktub makkairsissaua; innursusiminigle tamãne nuname umigirsub pigituinnaissaua innursumut nãksaungitsomut. Uamnut kivgartoromarsub mallissauãnga, kivgaratõg neijukamnétuaissaegiok; uamnullo kivgartortok Atátama nalengnartissaua.

Mãna tarngniga allieisukpok, kannorlo okaissirsunga? Atátangá, annaunienga mattomanga nelliutomit. Taimaitomigle mattomunga nelliutomut piunga. Atátak, akkit ussornarsiuk! Tava nippe killangmit ima tussarsaursok: Ussornarsigiga, amalo ussornarsitsomariara. Innuit neijortut tamanna tussaramiko, kadlersorsoaengortok, unneraet. Illeisale, Engelib okallugbigiga, unneraet. Tava Jesusib sãpei okallugbigaellugit: nippe' tauna pivlunga tussartingitsok, pivlusele piok. Mãna sillarsoak pivlugo akkerartornekarpok, mãna mattoma sillarsub nálega ajektornekaissavok. Kangattartisimaissaegumale nunamit, tava tamasa kajungersitsomarpakka uamnut. Taimale okallukpok, nevsuiardlugo, kannok tokkotaursusikse.

Innuit tava akiaet: Inneitsissinnik tussartogut, Kristusemik tokkosuitsuinnaissirsomik issokangitsomut, kannongme okarpit: Innub Ernera kangattartitaussirsok? Innub Ernera

tauna

tauna kina? Jesusib okarbigei: Sulle kaumarsub neijudlegomarpãse. Kaumarsokartilluse sakkilluaritse, tãrsirsutekkonnase. Társiortub ornigekse naelloa. Kaumarsokartilluse, operbigissiuk, kaumarsub kittornarekkolluse.

Jesuse taima okarame, aularpok, taukkonungalo irssertordlune. Nau irssigitillugit taima aktigirsomik ussornartullimet, operbigingilaet, Isaiasim okausee erkokollugit, ima okartok: Nálegak, kia operagit ajokaersutivut? kialo Nálekab tellia illissimãuau? Taimaitomik operuek ajorput, Isaiase ama okarmet: Tekpeelisillugillo umaetteit mangertorsoaengortikei, irssiningnik tekkunnekkonnagit, umaningniglo siunekarkonnagit, sainiakkonnagillo kaitsorsakkonnagit uamnut. Taima Isaiase okarpok, ussornarsusia tekkogamiuk, okautigaellugolo pigamiuk. Taimane Náleket kabsersuit operbigigalloaraet. Farisaeerille pivlugit okautigiomangilaet, auiksaissaesugaellutik kattisimauvingnit: innuit nálengnarsusiaet assaenneroga-miko, Gudib nálengnarsusianit.

Jesusele aulartillune, torklulavlunilo okallukpok: Uamnut opertok uamnuinnak opingikalloarpok, aulartitsirsomulle uamnik operiok. Uamniglo irssigirsub irssigirsarigia aulartitsirsok uamnik. Kaumarsuksavlunga nunamut pirssunga, uamnut opertok tãrtométuarkonnago. Okautsimnik tussartok, operinnagillo, ekkartússengilara: sillarsoarmiut ekkartutsartunginnaukit, annautsartorpakkale. Uamnik

nachor-

nachorsok, okautsimniglo nálengitsok ekkartoirsokarpok: Okautsima ajokaersutimalo ekkartussauaet udlut nágatiksaenne: issumamnik okallunginnama, Atátable innaeppãnga, kannok sullirsakkollunga okallukkoãnga, inneitsisseilo nãksaungitsomik innursutiksaursut illissimauakka. Taimaitomik okallukama, okallukpunga, sorlo Atátam okallukkoãnga.

§. 90.

Matth. 21, 17. Mark. 11, 11.

Tava kemmekpei; unnungmello iglorperksoarnit anniok Betaniamut, terssanétuardlunilo arkanek marluk illagaellugit.

§. 91.

Sullirsei udlorme siudlerme (Montag).

Matth. 21, 18. 19. Mark. 11, 12 — 19. Luk. 19, 47. 48.

Kaumet, ama udlarollune, iglorperksoarnut ingerdlatillune kálerpok. Orpiglo Feigeliksak arvkoserngub senniane pillutelik assianit tekkogamiuk, pallillerpa, paumakartugaellugo. Tikkinnamiugle, pillutekarsinnartok tekkoa, nelliungikallarmet paumakarbia. Jesusib tava okarbiga: Mattoma kingorna illingnit paumartortokaissengilak issukangitsomut. Ajokaersugeisa tamanna tussarpaet. Orpiglo tamanna Feigeliksak erngerdlune tokkolerpok.

Jerusalemmut pigamik, Jesuse nálegbingmut isserpok. Annisillerpei tava niuvertut pis-

pissirsullo nálegbingmétut, anningaurserirsullo illirsiveet tingmirsenniglo niokutiglit ivksiauteit orlotipei, sumigloneet tigumiartut nálegbikut ingerdlakongilei. Ajokaersorniardlugillo okallugbigei: Igloga taiornekaissavok tuksiartarbingmik innungnut tamannut, Illivsele tokkotsivingortiparse. Aglekennigle illissimarsut pellessiunerillo innungnullo náleket tamanna tussaumagamiko, tokkonniaralloarpaet. Erksigaelle, innuit tamarmik nálekteisa ungaegangarssuk ajokaersuteilo aijeisorutigangattigik. Unnungmet, ama iglorperksoarnit annigiok.

§. 92.

Sullirsei udlut aipane (Dienstag).

Matth. 21, 20 — 22. *Mark.* 11, 20 — 26.

Kaumet, orpik Feigeliksak sennerkonnamiko, paennertok tekkoaet tungauvingminut aglaet. Ajokaersugeisa tamanna tekkogamiko, aijeisorput okalluklutik: Orpik Feigeliksak kannokillivlune terssangainnak tokkonaessuarpa? Petrusiblo okarbiga: Ajokaersoirsok, areit, Feigeliksak orpik auokarirset tokkovluinnarpok. Jesusib tava akiei okallugbigaellugit: Gudemut operitse. Illomut okaupause: Nekkimannase operuse, Feigeliksamut orpingmut taimailiorsinnaissengikalloarpose; kakkamulle omunga ima okaruse: Terssanga kangattarit, immauvingmullo nakkarit! tava taimailiussavok. Taimaitomik okaupause: Tamasa tuksiautivsinik pinniartekesse, operitse, pissauesse. Kikkardluselo

luselo tuksiaruse, illauvsenullo paitsisekaruse, issumakaersigik: Atátauvse killangmétub issumakaerkollugit tammartarnisse. Illauvsele tammartarnerit issumakaeromangikussigik, Atátauvsesõg killangmétub issumakaessenginiei tammartarnisse.

§. 93.

Matth. 21, 23 — 27. Mark. 11, 27 — 33. Luk. 20, 1 — 8.

Jerusalemmullo ama tikkiput. Innuille nálegbingme ajokaersormagit, okautsinniglo tussarnersunnik okalluktillugo: pellessiunerit aglekenniglo illissimarsut ornikpaet, uttokaunerit illagaellugit. Okarbigaet tava: Okautigut, suub pirssauneranik taimailiorpit? Kialoneet taimaitomik pirssaunermik tunniătit, taimailiorkollutit? Jesusim akiei okallugbigaellugit: Appersoromauauseșõg okautsemik attautsemik: tamattominga okarbigigussinga, tava okarbigiomarpausesõg, suub pirssauneranik taimailiorpunga. Johannesib koirsuta sumit pirssok? killaugmilloneet, innungnilloneet? akinniarsinga. Ekkarsálerput tava, ingmingnut taima okalluklutik: Killangmit pirsok unnerutigo, okarbigissauátigut: Saog operingikikse? Innungnille pirsok unnerutigo: innuit tava erksigissauauvut, Johannese innuit tamarmik Profetiusugangárssuk. Jesuselo akiaet okallugbigaellugo: Sumit pirsok naelloarput. Tava Jesusim okarbigei: Taimaitomik okarbigissengilausesõg, suub pirssauneranik taimailiortunga.

§. 94.

§. 94.

Matth. 21, 28 — 32. *Mark.* 12, 11.

Arssersutinnik tava okallugbigillerpei okalluklune: Kannok issumauvise? Angut marlungnik ernekartok. Taursoma ardlaek ornikpa, okallugbigaellugo: Ernera, udlome sennachviartorit nautsevimnut Weineliksamut kakkamut. Taursoma sápa okalluklune: Piomangilanga. Kingornale perkiksimillerame, aularpok nautsevingmut. Aipatõg erne ornikia taimatõg okallugbigangane: Akia, okalluklune: Ap, Nálegak, pissaunga, aularanelo. Arlaekit kia angume pekkorsa mallikpau? Akiaet: Siudliub. Jesusib okallugbigei: Illomut okaupause, tunnirsutinnik kattersoirsut uersartullo Gudib nálegauvianut issernauiakaut illivsenit. Johannesim ajokaersoriartorãse arvkotiksamik illuartomik, illivse merssa operingikikse: Tunnirsutinnigle kattersoirsut uersartullo operaet. Taimaitomik nau tekkogalloartose, perkiksiminginiose, ivkoa kingornaettigut operissaegikse.

§. 95.

Matth. 21, 33 — 46. *Mark.* 12, 1 — 12.
Luk. 20, 9 — 19.

Arssersut adla tussarniarsiuk. Iglomut nálegaursok nautsevilliorkorsirsok tungoliksamik kakkamik, ungalolerdlugolo nautsévik, nuna ittersillerkoa, nakkitarungmut (tunguksennut paumennut) kakkalliordlunilo: Nautsevilliortunnullo pissinnamiuk, nunamut adlamut aularpok

pok terssanémersoromavlune. Okiakut, paumet innerimmetta, kattersoiviaello nelliumet, kivgame illaet aulartipa nautsevilliortunnut, tungukset paurnget illeit piartoskollugit. Nautsevilliortulle kivgak tauna tiguaet, ipperartordlugolo, sokartinnago angerdlartipaet. Ama adla kivgak aulartinia taukkonunga; tauna ujarkennik millorpaet, niakoalo kidlidlárlugo mittautigaellugolo, sokartinnago aulartipaet. Ama pingajuksaet aulartinia, taunale tokkopaet. Ama kivget adlet aulartiniei ivkonaunga amerdlanerit; taukkotõg taimailiorieit, sorlo siudleet.

Nautseviub nálega sulle ernétuakartok, tauna assaka. Okarpok tava: Sullissaunga? ernera assaersara aulartitsomarpara, tauna tekkoguniko, iktorissennerpaet. Tava taunatõg aulartinia, taukkonunga. Weinemik nautsevilliortulle Ernera tekkogamiko, ingmingnut okallukput: Terssa kingorngursirsuksak, tokkoniartigo, kingorngurseksello uautinut pissittigik! Tiguaet tava, tungoliksamit nautsevingmit annisipaet tokkollugolo. Nautseviub nálega tikkikune, nautsevilliortut okko kannok pissauágit? Akiaet: Ajortulliartorsuit okko tokkodlaissauei, nautseviglo nautsevilliortunnut adlennut attartortillugo pissaua, nautsejennik taukkoa tunnissauaet inneripetta. Jesuse okarpok: Ap, taukkolo nautsevilliortut tokkutsartoromarpei, nautseviglo adlennut tunniullugo. Tamanna tussaramiko, okarput: Kannoktok taimailiungilarle! Irssigei tava okalluklune: Agleket okko attuaingisainnarpissigik?

Ujarak,

Ujarak, iglulliortut egitaet, tekkaerkoksaeng-ordlune ujaraulerpok. Terssa Nálekab taimai-lirsa, ussornakegioktõg irssivtinut. Taimai-tomik okaupause: Gudib nálegauvianik ark-sarnekaissause, naellursunnullo tunniullugo, naursunnik illuartunnik aitsirsunnut. Ujarka-mullo omungo tutok akkonaromarpok, nak-karbigirsanele ujarkab taursoma serkomilluin-naissaua.

Pellessiunerille Farisaeerillo arssersutei tus-saramikik, mallugaet okautigigattik. Erngerd-lutik tiguiomagalloaraet, innuille erksigeit, Profetiusugangarssuk.

§. 96.

Matth. 22, 1 — 14.

Jesusim ama okallugbigillerpei arssersutinnik, okalluklune: Killaub nálegauvia sorlo Náleg-aunerum erne nulliartartika. Kivgenne tava aulartipei, nulliareengnut nerriartorkattigeck-sukset kákollugit, aggeromangilelle. Kivget ama adlet aulakkogiei okalluklune: Nerriartor-tukset okarbigissigik: Atta, nerdliutiksekka arkiksorpakka, umingmautikka nerssutikkalo puelasút tokkopeit, tamarmiglo namaksiput, nulliareeksaek nerrekattigiartorsigik tamaunga. Nachogaelle aularlutiglo, illaet nautsevingmi-nut, adla sennachviniariartordlune piok, il-leisale kivgei tigueit, mitteklugillo tokkopeit. Tamanna Nalegaunerub tussaramiuk, kam-maktorsoaengorpok, sorssuktuksennelo aular-tipei, tokkotsirsullo taukko nungutsartorkoei,

iglorpeillo ikkuellektekkollugit. Kivgenne tava okallugbigei: Nulliareengnut nerdliutikset piaraersimagalloartut, kãkorselle kingarnakaut. Taimaitomik arvkoserngit kattinereennut aularitse, tamasalo kanningarkesse nerriartorkogissigik nulliareengnut. Kivget taukoa tava arvkosinernut aularput, kanningarkettiglo tamasa kattersorpeit, ajortullo ajungitsullo, uviksablo nerdlevee tamasa tettorkidlárpeit nerriartortut. Kákorset tava Nalegaunerub tekkoiartorpei, terssauelo innuk arssutekangitsok tekkoganiuk, okarbiga: Assaersak oma! kannok illivlutit tamaunga isserpit, arssullo attinnago? Niblingilak tauna. Kivgenne tava Nálegaunerub okarbigei: Telliglo niuglo kellersorsigik, egillugolo tãrnerursomut, terssane oppinerlo korssakotarnerlo-ésapuk. Kákosimagalloartut amerdlakaut, kennikelle ikkekaut.

§. 97.

Matth. 22, 15—22. *Mark.* 12, 13—17. *Luk.* 20, 20—26.

Farisaeerit tava ingmingnut okallugiartordlutik, okautsemik nappitiniaruklugo (sorlo nigamik). Allapernarsorpaet tava. Allapernarsortuksello aularkoeit Jesusemut, ajokaersukamik illeit, Herodesiblo innukteisa illeit, ajungitsursárkollugit, okausiksarsiorkoeit Jesusemit, pissitsomavlugo nunab náleganut taursomalo pekkorsusianut. Taukkoa aulartitet ornikamiko, ima appersorpaet: Ajokaersoirsok, opernakersotit illissimauautigit, Gudimullo arvkotik-

tiksamik ajokaersoivluarpotit, siorarsakarneglo, innungnik nellinginnarsiorauit. Taimaitomik okautigut; kannok issumauvit? Kaisere tunnivlugo tunnirsutinnik illuarpa, illuangilaloneet? tunnissauarput, tunnissengilarpulloneet? Jesusible pekkoserluktut illissimagamigit, okallugbigei: Illungersúngitsosea! saog ursserpissinga? Tekkollara anningaursak tunnirsutiksak. Anningaursak tava Jesusemut niptarpaet. Appersorpei: Kia arssinga, kialo okausee kolláne? Akiaet: Kaiserib. Sãpei tava: taimaitomik Kaisere tunnissiuk Kaiserib piksanik, Gudelo Gudib piksanik. Innuit pivlugit arksoarinek ajorpaet, akirsutalo aijeisorutigaet, nippangerlutiglo terssane kemmekpaet aularlutiglo.

§. 98.

Matth. 22, 23 — 33. *Mark.* 12, 18 — 27. *Luk.* 20, 27 — 38.

Udlok tauna Sadduzaeerit illeisa ornikpaet, umarbekaissengitsomik unnersut, appersordlugolo okallukput: Ajokaersoirsok, Mosesim ima aglegbigátigut: Angutim angejua tokkopet, nullelo kittornakangitsok kemmekpago; nullia tava nukkaet pissaua, angejuminullo kinguekpsiordlune pissavok. Uautinele nukkareet arbenek marlũrsut. Siudlek nulliaramè, tokkovok kittornakarane. Aipaet nulliarangamiuk, tokkogiok kittornakarane. Taimatõg pingajuaet pigia. Taukkoa arbenek marluk tamarmik nulliaraet kingudlereeksardlutik, kittornakaratiglo. Tamarmiglo kingornaettigut késa arngnak-

naktõg tokkogiok. Umarbingme umarunik, taukkoa arbenek marluk arlaetta kia nulliarissauau? taukkoa arbenek marluk tamarmik nulliarangamiko. Jesusib tava akiei, okallugbigaellugit: Tammakause, agleket naellogausigik, Gudim ajugakangirsusialoneet. Tamattoma sillab kittornei nulliarput uinniklutiglo. Sillable aipanut pirssukset, tokkorsunnillo makkitsomartut, nulliaissennatiglo uinnissengilet, kingorna tokkonek ajussaput, Engelisun-ésaput, Gudiblo kittornarangattik, tokkorsunnit makkikunik. Tokkorsunnigle umaromartunnik Mosesim aglegeine attuaingilase, Gudim okallugbigangago orpikperksoarne, ima okalluklune: Abrahab Gudigãnga, Isaakiblo Gudigãnga, Jakoblo Gudigãnga? Gude merssa tokkorsut Gudigingilaet, innursulle Gudigaet: Taursomunga tamarmik innúput. Taimaitomik tammakause. Innuille tamanna tussaramiko, ajokaersutei annilarutigeit: Aglekennigle illissimarsut illeisa okarbigaet: Ajokaersoirsok okallukluarpotit.

§. 99.

Matth. 22, 34 — 46. Mark. 12, 28 — 37. Luk. 20, 40 — 44.

Sadduzaeerit okausiksaerotikei, Farisaeerit tussaumagamiko, attautsimut kattillerput, taukkoalo illaetta, aglekennik illissimarsub, ingmingnut appersortarmetta, tussagamigit, illuartomiglo akiniarmagit, tussaramiuk, ursserpa okalluklune: Ajokaersoirsok, kannong-épa okausek ang-

angnek inneitsissinne adlennit tamannit? Jesusib akia: Inneitsissinnit tamannit okausek terssa angnerovok: Israelea, nálegit, Nálegak, Guderput, Gudetuinnávok: Gudillo Náleket assaissauet umaettingnik illuitsomik, tarnguingniglo illuitsomik, issumangniglo tamannik, pirssaunerniglo tamannik. Terssa pirssariakarnek angnerlo okausek. Aipatõg tamattomatun-éniok: innukattit tuglit illiktut assaissauet. Adlamik angneroursomik inneitsissekangilak okkonanga. Okautsingnullò okkonunga marlungnut inneitsissit tamarmik illageeksimaput Profetillo aglegeit. Aglekennik illissimarsub tava okarbiga: Ajokaersoirsok, illomut okallukluakautit: Gude attausénámet, omangalo adlamik Gudekangimet: Taunalo assaenniardlugo umamik illuitsomik, issumamiglo illuitsomik, tarnermiglo illuitsomik, pirssaunermiglo tamannik, innukanelo tugline ingmisut assavlugo, terssa ajunginerovok tunnirsutinnit outeksennillo tamannit. Sillalingmik akiniarmane, Jesusib tussagamiuk, okarbiga: Gudib nálegauvia pallikajarpet.

Farisaeerille kattisimametta, nálegbingme ajokaersoisillune, Jesusim ima appersorpei, okalluklune: Saog aglekennik illissimarsut, Kristuse Davidib erneriga, unnerparssuk? Kannok issumauvise Kristusemik? Kia ernera? Akiaet: Davidib. Okarbigei: Saogme Davidib tuksiautimine eriunalingne Annernekut ajunginekut Nálekaminik tairsarau? ima okarame: Nálegara Nálekam okarbiga: Tellerpingma tung-

tunganut ingitit, kingarsartittit illissinnagit issikauvit tungmarekseinnik. Nálekaminik Davidib tairsarangamiuk, kannongme ernerau? Akinek tava ajorluinnarpaet, tamarmiglo udlub taursoma kingorna appersornek sapperpaet. Innuierksuit merssa tussaromadlaraet.

§. 100.

Matth. 23, 1 — 39. Mark. 12, 38 — 40. Luk. 20, 45 — 47.

Innuit tamarmik nálengmaenne, ajokaersukenne okallugbigillerpei: Mosesim ivksiautane aglekennik illissimarsut Farisaeerillo ivksiarsaraut. Taukkoa attuakorseit illivsinut tamasa náleklugillo mallingniarsigik: illerkuille sullirseillo mallissengilesse. Okallukalloarput, taimailioratiglo. Taimaitomik aglekennik illissimarsunnut miannersoritse. Erksugeksennik okumeitsunnik erksuksaungitsunnik kellersoirsaraut, innuillo tueennut illivlugit pirssareit, nangminerle aktoromannagit arksaengmik attautsemigloneet. Sullirseksettigle tamasa pirssareit, innungnut nersorkollutik. Attoromarsartut annorarsennik tekkisunnik, attakutittiglo erkairsutiksettik silliktorsoaengortipeit, killungautittiglo angesorsoaengorlugit sennarsareit. Nerrirsarangamik, sedliojomaput, ajokaersoivingmelo sedliojomavlutik ingitsomarsaraut, sikkivigekkorsaraut innungnut nálekkonermik, niuverbingmétarangamik, taikkollutiglo Rabbimik (ajokaersoirsomik) innungnut.

Illiv-

Illivsele taikussengilase Rabbimik, attausénarmik ajokaersoirsokarause Kristusemik, illivse tamause kattengutigeekpose. Atátenniglo taississengilase nuname, attausénak atátagangaussiuk killangmétok. Taikussengilasesõg ajokaersoirsunnik, attausek ajokaersortigangaussiuk, Kristuse. Ardlarsele angnek kivgarissauarse. Nangminek nálekkotõk nachoginekaissavok, kingakotõrle nalengnekaissavok.

Erkanak okkorse, aglekennik illissimarsut Farisaeerillo illungersũngitsut! killaub nálegauvia parnarsaraussiuk, innuit isserkonnagit. Ississennaselo nangminek, isseromarsullo isserkongilesse. Erkanak okkorse, aglekennik illissimarsut Farisaeerillo illungersũngitsut! uiglarnerit peet nungutarangaussigik, tekkisunniglo tuksiautinnik tuksiutsomavlugit unnerpesse. Taimaitomik pidlangárnekaissause. Erkanak okkorse aglekennik illissimarsut Farisaeerillo illungersungitsut! nunakullo immakullo aularsarangause, illasinniardluse Judekattiksauvsinik; illagippassele, tãrtonut kittornaengortitararse, illivsenit ajungãrkollugo marloriardlugo. Erkanak, okkorse, tekpeetsut tessioirsut! okararause: Gudib igloanik angernerluktok, piungilak, tamanna: Gudible igloaet pinnersusianik erdlingnartuanik angernerluktok pidlageksainnavok. Sinnersorsuit tekpeetsosea! suna angnerova, Golde erdlingnartok, Gudim igloaloneet erdlingnartitsirsok Goldemik? Imalo okararause: Altarmik (tunnirsirsarbingmik) angernerluktok, tamanna piungilak:

ilak: tunnirsumigle tunnirsirsarbiub kãnétomik angernerluktok, pidlageksainnavok. Sinnersorsuit tekpeetsosea! suna angnerova, tunnirsut, tunnirsirsarbigloneet ivlernartitsirsok tunnirsumik? Taimaitomik tunnirsirsarbingmik angernerluktub kãnétullo tamasa tappupei. Gudim igloanik angernerluktub taursomalo innua tappunia. Killangmiglo angernerluktok, tauna angernerlukioktõg Gudim ivksiauvianik kãnétomiglo. Erkanak okkorse aglekennik illissimarsut Farisaeerillo illungersũngitsut! kollinginnik tunnirsarause Minzelo, Tillelo, Kimmello, inneitsissille pirssariakarneroursut assiginnarpesse, imaitut, illuarnek, nákinerlo, opernerlo. Makko taisimarsut pinniaissauesse, ivkole ipperarnagit pissaegisse. Okkorse tekpeetsut tessioirsut! ippernet kinnerirsarangaussigik, Kamélille érsardlugit. Erkanak okkorse aglekennik illissimarsut Farisaeerillo illungersúngitsut! ermutsillo, pogutello kaissigut kebleriksaraussigik, illuille ullipkarput piomatónermiglo nerriomauvellarnermiglo. Farisaeerea tekpeetsok! ermutsiblo pogutablo illugik sellikkallakik, kãgiglo kebleriksungorkollugik. Erkanak okkorse aglekennik illissimarsut Farisaeerillo illungersúngitsut! illivertut kallipassimarsuttun-ẽnause, sillatimikut pinnersursaralloartut, illumikutle merssa tokkorsut saurniunik minguugnartunniglo tamannik ullibkarsimauput. Taimainioseső̃g, kauvsigut illuartursaralloarpose, innuit irssigitillugit, illuvsigulle pekkosersonermiglo illueitsorsoarniglo ullibkarpose. Erkanak okkorse agle-

aglekennik illissimarsut Farisaeerillo illungersúngitsut! Profetit illervit sennachvigaussigik, illuartullo illervit pinnersaraussigik, okallukluse: Angejokauvut siudlivut innukattigigutigik, illagiomaissengikalloarivut Profetit auit koivlugit. Tamattominga nangminek pivluse angerpose, Profetinnik tokkotsirsut kittornarigáse. Illivsesõg siudlivse naubarauteit ullibkartiniarsigik. Pullaterirset kugluiararsuina! kannok-illivluse anniaengarbik kemmaratigissauvissiuk? Atta, okkorsea, illivsenut aulartipakka Profetillo, illissimarsullo, aglekenniglo illissimarsut, taukkoale illeit tokkotsomarpesse, kerssungmullo senningarsomut kikkiektordlugit, illeillo ajokaersoivivsine ipperartoromarpesse mallidlárlugillo iglorperksoarnit ama iglorperksoarnut adlennut, illuartut auisa tamarmik tikkekolluse koirsaet nunamut, illuartum Abelim auanit, Barachiasib erneraet, Zachariasim auanut aglaet, tokkotavse nálegbiub tunnirsirsarbiublo akkornaengne. Illomut okaupause: Tamakko tamasa pivlugit ekkardlereet okkoa akinekangáissaput. Jerusaleme, Jerusalemea! (innuit piei) Profetinnik tokkotsirsose, millordlugillo ujarkennik illivsinut aulartitet! Kittornesse kabsersoarnik kattersoromagalloarikka, sorlo arngnauvirsab katterkorsarei piarkenne ésarkominut, piomangitsosele. Atta, iglurse innuaerotissavok. Okaupause: Mattoma kingorna tekkussengilausinga, ima okartinnase: Ussornakau Nalekam akkane tikkitsok.

§. 101.

§. 101.

Mark. 12, 41 — 44. Luk. 21, 1 — 4.

Jesusele ingipok Gudim iklerbia sengmivlugo innuillo irssigei anningaursennik illiorairsut Gudim iklerbianut, pissorsuillo kabsersuit amerdlasunnik illirsiput. Uiglarnektõg peetsok tekkogia, anningaursaek marlungoaek taursoma illiartorik, okkoa marluk anningaursengoatut, Hellersut-épuk. Ajokaersukenne Jesusib tava kákoei, okallugbigaellugit: Illomut okaupause, uiglarnek una peetsok Gudim iklerbianut amerdlasunnik illirsiok illiorairsunnit tamannit. Taukkoa tamarmik pimingnik attungisaningnik amerdlasunnik illirsiput tunnirsutinnut Gudib peenut: taursomale uiglarnerub peetsungovlune pinne tamasa illigei.

§. 102.

Matth. 24, 1 — 51. Mark. 13, 1 — 37. Luk. 21, 5 — 36.

Jesusele nálegbingmit annimet, ajokaersugeisa ornikpaet unnersotsomavlugo nálegbiub senneinik, illeisalo pinnersarsimarsok ujarkennik erdlingnartunnik manniksunnik unnerpaet. Taukkoalo illaetta okarbiga: Ajokaersoirsok, areit, ujarket sennarsuillo tamerssa? Jesusiblo okarbigei: Tamasa makko tekkogalloarpissigik? Illomut okaupause, nelliutsomarpok, ujarket okkoa tamarmik asserorluinnaissaput kallereeksokaissennatiglo.

Nálег-

Nálegbium akkiane, orksursaliksame kakkame ivksiaumet, ajokaersuket Petrusib Jakoblo Johannesiblo Andreasiblo kissimik ornikpaet, appersordlugolo: Ajokaersoirsok, kakugo tamakkoa tamarmik taimailissapet, sunalo naellunaerkutaussaua tikkibiksarnik, sillarsublo nágatiksanik?

Jesusible akiei, okallugbigaellugit: Missiksorniaritse seglokittarnekarkonnase; amerdlasút tikkiussametta, attera atterirsursardlugo, okalluklutiglo: Kristusióvunga; tamannalo nelliusimavok, amerdlasút tava tammartissaueit: Taimaitut malligiaurnassigik. Sorssungniartunnik sorssuktulloneet nippersuinnik tussaelleruse, erksissarunnase, taimailiorsinnarallaissametta, sillable nágatiksa nelliunauiengikallarpok. Innuit innungnut adlennut sorssungniaissaput, nálegauviglo nálegauvingmut adlamut, tamattigullo nunnet seiuktorsoaengussaput; akitsortertorsoaengussaput, tokkonartomiglo perdlukaissavok: killaglo érksinnartunnik naellunaerkorsoakaissavok. Tamerssa nagliungnartum aulakautiksa. Illivsele miannersoritse, tamakkoa tamarmik pingikallarmetta, tiguvluselo nagliuktitsomarpãse, ekkartobingmingnullo illinniartarbingmingnullo parnarursivingmingnullo pississauãse, ipperartordluselo, nálegarsparnullo nálegaunernullo pississauãse uanga pivlunga. Tokkussauãse, innuillo tamarsoarmik umigissauãse attera pivlugo. Ekkartoursutiksamingnigle taimailioromarpãse. Aularuppassele, kiglissiortarbingmullo pissippasse, okausiksarsioriaurnase, issumalliorallaraselo: terssangainnarle

narle illivsenut tunniurset okauserissigik: illivse okalluktõnginnause, Annernerle ajunginek okalluktóvok. Kannermiglo illissimanermiglo tunniomarpause, illivsenut arksoardlersut arksoarinek ajugaeksaennik.

Udlullo taivkoa innuit amerdlasút ingmingnut mammiasaissaput, illattiglo unnerlutigaellugit, ingmingnullo umigissaput. Kattengutib angutib kattengune pississaua tokkomut, atátablo erne, kittorneisalo angejokettik peblingarniaissaueit tokkollugillo. Niarloneet attausek niakovsinit tammaissengilak. Issumágikluse tarngnisse páriuniarsigik. Profetiokosersullo kabsersuit sakkomeromarput, kabsersuillo seglokittaissaueit. Illueitsulliarnerlo sualukpellalissamet, amerdlasút ingmingnut assaennigungnaeissaput. Issoanulle aulaiaengersimarsok operdlune, annautaussavok. Nálegauvingmiglo okautsit tussarnersut okautaussaput nunarsoarme tamanne, innuit tamarmik naelloiungnaerutiksaennik. Kingorna tava nagatiksak nelliussavok.

Jerusalemib auata sorssuktorperksoarnik illusimarsok tekkogussiuk, illissimaissauarse, asserorbia nelliutillersok. Terssa erksinartok nungutsivik, tamattominga Profete Daniele okalluktok, ivlernartome innemétog-og. Aglekennik taukkoninga attuairsub nálegluarligit! Udlok taivna nelliupet, Judit nunaennétut kemmálit kakkennut, iglorperksoarnétut anninaessuarlit, assimétullo narksame ississengilet, iglublo kãnétok akkarane, sumik iglominit aik-

aikleruklune, nunaminétublo nautsevingmine annorarsenne piartussengilei. Tamakko udlut akiniarbiussaput, agleket tamarmik erkokollugit. Erkanarle nártursut milluktitsirsullo, tamanna nelliupet. Tuksiaritsele, kemmakonnase okkiome Sabbatemeloneet. Udlut taivkonnane innuit nagliussaput nellekangitsomik, sillam aulakautanit, Gudim innuit pingortekărmagit, tamanna tikkillugo, kingornalo taima aktigirsomik nagliussenginiput. Innuillo taukko kammautib pidlaissauei. Illeit paennamik ippiktorsoarmik tokkotaussaput, illeillo innungnut tamannut aularusaussaput, Jerusalemmelo naellursut asserorluinnaissauaet, naellursut nelliubiaet namaksissinnago. Udlullo taukkoa ikkiglisinekangipetta, innuk attauserloneet annaunekaissengilak. Kennikelle pivlugit udlut taukkoa ikkiglisinekaissaput. Udlut taivkoa nelliupetta, ima okarbiginekaruse: Areit, Kristuse terssanépok, ikkaneloneet; tamanna operissengilarse. Kristusiokosersut kabsersuit Profetillo kabsersuit seglursut sakkomeromarput, naellunaerkorsoarniglo ussornartorsoarniglo pinniaissaput, kennikello tammartissaegalloarieit, taimailiginnaupetta. Illivsele missiksorniaritse. Atta makkoninga tamannik okaukivse nelliungikallarmetta. Taimaitomik okarbigissappasse: Innukajuitsomépok! annissarunnase: Imaloneet: areit, innemépok! operissarunnassigik. Sorlo kadlium ingnera pauanga pirssarau, sammungalo ingnadlegiartardlune; taimatõg-ẽtsomariok, Innub Ernera tikkissapet. Sillolingmulle nektoraglit kattitaraut.

Ud-

Udlulle taivkoa nagliungnartut kingornaettigut sekkinek anningaello ullorirsello naellunaerkutekaissaput. Sekkinerlo Kaumello kaumaiungnaeissapuk, ullorirsello nakkaromarput killangmit, innuillo nunamétut annilangãissevlutiglo nekkimangãissaput, immauviksoarlo siorsudlaromarpok, kauchviumersarsuillo kártorsoaengussaput; innuillo erksinermik nerriungnermiglo nukkingaerussaput, nunamut piomartukset pivlugit: Killaublo pirssaunerce aulaiomarmetta. Innub Erneraet naellunaerkuta tava tekkuksaussavok killangme, innuillo nunamétut tamarsoarmik kennualeiomarput, Innublo Ernera tava tekkussauaet killaub nuieine akkartok, pirssarsovlunilo ussornartorsoursok. Engelinne tava aulartissauei karlortaursoarnik nippetorsoarnik, taukkoa kennigei kattersoromarpeit annoreennit sissamannit, auangalo, kauangalo, pauangalo, sammangalo, killaum issuanit issoanullo aipanut.

Tamakkoale tamarmik pillerpetta, ardloritse, kongmullo kennerniaritse, nelliutillermet annaubiksarse. Arssersumik tava okallugbigei: Orpik Feigeliksak, orpeello tamasa irssigissigik: ivsekallerangetta, pillutekallerangettalo, aursak pallillersok illissimauarse. Taimatõg illivse makko tamasa pillersut tekkogussigik, Gudib nálegauvia pallillersok illissimaissauarse. Illomut okaupause: Ekkardlereet okkoa nungussengilet, makkoa tamarmik namaksissinnagit. Killaglo nunalo nungussapuk, okautsikkale nungunauiaissengilet. Udlormiglo taur-

taursominga udlublo naellunaerkuteisa illaeunigloneet illissimarsokangilak, Engelilloneet killangmétut, Ernerubloneet illissimangilaet, Atátama kissime naellungila.

Miannersoritsele, umaettisse okumeitsorsoaengortitsarunnassigik nerringărnermik, immingărnermiglo, nunab peenulloneet allieisungărnermik, udlormut taursomunga kanningarkonnase. Nunamétut tamasa taursoma tikkissauei sorlo nigak. Sorlo Noa innutillugoétok, taimatõg étsomariok Innub Erneraet tikkibiksane. Sorlo udlut taivkonane, ullib siornagut, nerriput immerlutiglo, nulliarput uinniklutiglo, udlok tauna tikkillugo, Noam isserbia umiarsoarmut, assiginnarsinnarpaello: Ullib tava kanningárpei, tamasalo nungulluinnardlugit. Taimatõg Innub Erneraet tikkibiksa étsomariok. Tamanna nelliupet, angutik marluk nautsevingmekattigeesapuk, ardlaek illaessiarirsaussavok, aipale kemmegaussavok. Arngnaek marluk kauitsekattigeesapuk, ardlaek illaessiarirsaussavok, aipale kemmegaussavok.

Taimaitomik nungullugit pigárdluselo tuksiaritse, kemmeratigiginnaukollussigik tamasa makko piomartukset, Innublo Erneraet kenanut sakkomersinnauvluse: Nálegauvse tikkibiksa naellogaussiuk. Sorlo angutib iglone kemmeka, nunamut adlamut aulardlune, kivgennelo nálegangortillugit, tamasalo tunniei sullirsekseinnik, issertarbiublo pársirsa okaupa, pigărkollugo: taimatõg okaupause: pigărniaritse.
Ta-

Tamannale illissimaissauarse: Tigliktub tigligi-artorbia iglum innuaet naellungikuniuk, pigais-saegalloarpok, iglominullo issertinnauaersard-lugo. Taimaitomik illivsesõg piginnángoritse, Innub Ernera tikkissamet nerriuktinnase.

Kiname illomordlune sillakardlunilo kivg-aua, nalegaet kivgaminut pissita, pikseinnik tunnekkollugit nerriviaet nelliutilleranget? Kivgak tauna pidluakau, taimailiortok Nale-kame tikkippane. Illomut okaupause: Pimi-nut tamannut pississaua, Kivgapillugle adla umamigut ima okarpet: Nálegara sulle tikki-nauiengilak, kivgakattinnelo unnattalerdlugit, nerrivlunilo immerlunelo immerajuktut illag-aellugit: Kivgab taursoma Nálega tava tikkis-savok, udlok tauna nerriugingikane, udlublo naellunaerkutane, kivgab naellursane: pidlais-saua tava, illungersúngitsullo illagaellugit akin-niaissaua, terssane oppinerlo korssakortarner-lo-ésapuk. Taimaitomik pigãritse, iglub na-legaet tikkibiksa naellogaussiuk, unnukulloneet, unnuak ketterarpelloneet, tingmirset angutivi-aelloneet karlorpet, udlakulloneet tikkissen-nerpok: tikkinaessuarkonnase, sinniktilluselo kanningárkonnase. Illivsenulle okausera ta-manna okauserára: Pigãritse!

§. 103.

Matth. 25, 1—46.

Tamanna nelliupet, killaub nálegauvia-ét-somarpok, sorlo niviarsiet kollit kodleelir-sardlutik, uviksak niobiordlugo annivigaet.

Tauk-

Taukkoale tellimaet illissimangitsut, tellimaëlle illissimarsut. Illissimangitsut kodlelirsarallo-ardlutik iginerursirsaengilet. Illissimarsulle pogutamingne iginerutekardlutiglo kodlelirsar-put. Uviksarle mullumet, tamarmik uerng-alerput sinniklutiglo. Unnuarle ketterarmet, nippersoakallerpok imaenna: Areit, uviksak aggerpok, niobiordlugo annivigissiuk. Tava niviarsiet taukkoa tamarmik makkiput, kodle-siglo illuarsardlugit. Illissimangitsulle okarput illissimarsunnut: Iginerutivsinik tunnissigut, kollevut kammingametta. Illissimarsut tava akieit, okalluklutik: Naggale, amigarkennavok. uautinullo illivsenullo. Niuvertunnulle pis-sinniariartoritse piksauvsinik nangminek. Pis-sinniariartortillugille, uviksak tikkipok, pigin-nãngorsimarsullo illagaellugo isserput (uviksab igloanut) nerriartordlutik. Matto tava parnár-paet. Okkoa kingornaettigut niviarsiet ivko ad-lettõg sillatengiuniput, okalluklutik: Nálegak, Nálegak, mattuaerbigittigut. Akieile, okal-luklune: Illomut okaupause, illissaringilause. Taimaitomik pigãritse, udlok taivna, udlublo naellunaerkutaloneet naellogaussiuk, Innub Er-neraet tikkibiksa.

Taimaissavok, sorlo angutib nunamut ad-lamut aularomarsub kivgenne kákoei, pekku-tinnelo tunniupei taukkonunga. Illaet tunnia Talentinnik tedlimannik, anningaurseksara-jurksoarnik, aipa marlungnik, pingajuaet at-tautsemik, nabbartordlugit pinne issumaminik taukkonunga. Erngerdlune tava aularpok.

 Telli-

Tellimannik Talentinnik pirsok tava anniok, niokutiginniaramigit tellimannik adlennik Talentinnik illauei. Taimatõg marlungnik Talentingnik pirsub adlaengniktõg marlungnik illagipek. Attausénarmigle pirsub nuna itter-saellioriartorpa, nálekamelo anningaursauta irs-sertordlugo. Mattoma kingornaersoa kivget okkoa nálegaet tikkipok kiglissioromavlugit. Tava sakkommerpok tellimannik Talentinnik pirsok, adlennik Talentinnik tellimannik neksardlune okallukpok: Nálegak, Talentinnik tellimannik tunnigingma, areit, adlennik tellimannik Talentinnik illauakka. Nálegaet tava okarbiga: Kujanak, issumagiksotit pekkoser-lungitsotillo kivgak, kabsingoennik pinniar-kiksotit, kabsersoarnut pissitsomarpaukit. Nálekauvit tipeitsugbianut isserit. Tava sakko-merioktõg marlungnik Talentingnik pirsok, okalluklune: Nálegak, marlungnik Talenting-nik tunnigingma, areit, adlaenguik marlungnik illauakka. Tava Nálegaet okarbiga: Kujanak issumagiksotit illomortotillo kivgak, kabsing-oennik pinniarkiksotit, kabsersoarnut pissitso-marpaukit. Nálekauvit tipeitsugbianut isserit. Késa sakkommerioktõg attautsemik Talente-mik pirsok, okalluklune: Illissimagaukit, Nálegak, sioranárdlutit angutaursotit, kibloirsa-rauit siaroartengisarnik, kattersoirsarauillo il-lingisarnik: Taimaitomik sioravlunga Talentit nunamut irssertoriartoriga; areit, peet piuk. Nálegaet tava akia, okallugbigaellugo: Ajor-totit erkeiasuktotillo kivgak, illissimagingma kibloirsartunga siaroartengisamnik, kattersoiv-lung-

lungalo illingisamnik: Taimaitomik anningaursautiga tunniussaegalloarit anningaursennik niokutilingnut; tikkikuma, piga pekkajariga akillingardlugo. Taimaitomik Talentemik arksarsiuk, tunniullugolo kollinnik Talentinnik pillingmut. Pekkartok sumik, tunninekaissavok, pekkangárkollugo: Pekkangitsorle arksarnekaissavok piminik aglaet. Kivgarle attungitsok pigissiuk, tărnerursomullo égitsiuk, terssane oppillutiglo korssakottaissaput.

Innuble Niarna ussornarsusimine tikkikune, Engelillo ajungitsut tamasa illagaellugit, tava ivksiaissavok ivksiauvingmine ussornartome, innuillo tamarluinnarsoarmik kénaet sáne kattisimaissaput. Auiksartissauei tava, sorlo pársirsub sauenne-arngnet auiksartitarei angursoarnit, sauello tellerpingme tunganut pississauei, angursuille saumingme tunganut. Nálegaunerub tava tellerpingme tunganétut ima okarbigissauei: Kaisitse Atátama taengekartitei, nálegauvik kingorngursarissiuk, illivsinut piginnăngorsagaursok sillarsum aulakautanit. Kăktunga, nerrisikivsinga. Immerosuktunga, immikivsinga. Tikkeraursunga, sinniktarkogivsinga. Tammakangitsunga, annorartartikivsinga. Napparsimarsunga, tikkerarivsinga. Parnărsimauvingmétunga, ornikivsinga. Illuartut tava akissauaet: Nálegak, kanga kăktotit tekkogivtigit, nerdlerlutillo? immeroksuktotilloneet, immikivtigit? Kangalo tikkeraursotit tekkogivtigit, sinniktartillutillo? Tammakangisillutilloneet annorartartikivtigit? Kangaloneet tekkogivtigit

napparsimatillutit, parnãrsimauvingmétillutilloneet, ornikivtigit? Nálegaunerub tava akissauei okallugbigaellugit: Illomut okaupause, okkoa kattenguma mingningoaet sumik pigikse, mattominga pigivsinga. Saumingme tunganétut tava okarbigissauei: Arksoarnartorsuit, uamnit aularitse ingnermut kammissengitsomut arkiksimarsomut tõrnarsungmut Engeleenullo. Kãkalloartunga, nerdlingikivsinga. Immerosuktunga, immingikivsinga. Tikkeraursunga, sinniktartingikivsinga. Tammakangitsunga, annorartartingikivsingalo. Napparsimarsunga, parnársimauvingmétungalo, orningikivsinga. Tava taukkoalo akiomariaet, okalluklutik: Nálegak, kanga tekkogivtigit kãktillutit, immerosúktillutilloneet, tikkerartillutilloneet, tammakangisillutilloneet, napparsimatillutilloneet, parnársimauvingmétillutilloneet, kivgartorbiginneglo? Akissauei tava, okalluklune: Illomut okaupause, sumik okkoa mingningoaet pingikikse, mattominga pingikivsingatõg. Tava taukkoa, annernartorsoarmut sorajuitsomut pissaput, illuartulle innursumut naksaungitsomut.

Okautsinne okko tamasa Jesusib nãgamigit, ajokaersukenne okallugbigei: Illissimauarse, udluk marluk nápennik, anniviksiussaput. Tava Innub Ernera pissitaussavok kikkiektugavlunilo kerssungmut senningarsomut. Taimane pellessiunerit aglekenniglo illissimarsut innuillo uttokaunereet kattillerput, Pellessiunerub Kaifasemik attiglub iglorsoanut, ingmingnullo okal-

okallukput, pekkoserluklutik kannok illivlutik Jesuse tigutsomavlugo tokkotsuklugolo. Okarpulle: Anniviksiortillugo pissarunnago, innuit pikkitorsoaengorkonnagit, innuit erksigangamikik.

§. 104.

Sullirsei udlut pingajuaenne (Mittwoch).

Joh. 13, 1—30.

Anniviksiorbik nelliutinnago, Jesusím illissimagamiuk, nelliutok aularbikse mattomanga nunamit Atátamut; Sorlolo illengoenne nunamétut assagei, taimatõg sorarane assatuinnarei: Unnukullo nerrigamik, Judasib Ischariotib, Simob erneraet umaettane tõrnarsub kajumiksarmago, Jesuse pissiniarkollugo tokkomut, Jesusiblo illissimagamigit, arksaminut tamasa Atátab tunniusimagei, Gudemillo pirssogame, Gudimullo ama pissaegame: Nerrigame, tava naekkoipok, annorajardlunilo sarliakumik kettermigut kellersorpok. Tava immek nappartamut koia, ajokaersukamelo issigeit ubbalerpei, sarliakuminiglo sellumarsardlugit. Simon Petro orningmane, okarbiga: Nálegak, issikakka ubbaissauvigit? Jesusim akia okallugbigaellugo: Sullirsara mãna naelloet, kingornale illissimaissauet. Petrub tava okarbiga: Issikakka ubbangiluinnaissauettit. Jesusiblc sapa: Ubbangikukit, uamne piksaerutsomarpotit. Simob Petrub tava okarbiga: Nálegak, issikakka kissésa pissengilettit, arksekkale nia-

niakoralo. Jesusib sapa: Ubbarsimarsub issigei kissimik ubbariakarput, ivlernarluinnarame. Ivlernaralloarposesŏg, tamakaerasele taimaipose: pissitsirse illissimagamiuk, okarpok: Tamakaerase ivlernarpose. Issigeit ubbaramigit, annorarsenne tiguei. Ama nerrivingmut ingillune, okallugbigei: Kannok pigivse, naellungilissiuk? Ajokaersoirsomik Nálekamiglo tairsarausinga, okarluarluselo, taimainnama. Sorlo uanga, Nálekauvse ajokaersortivselo, issikesse ubbarikka: taimatŏg illivsenut issikesse ubbarniaissaugiesse. Arssersumik tunniause, illivsenut illiorkolluse, sorlo pigivse. Illomut, illomut okaupause: Kivgak angnerungilak nálekaminit, aulartitarloneet angnerunginiok aulartitsirsiminit. Tamanna illissimagussiuk, pidluaissause, malliklugo pigussiuk. Tamause pingilause: kennikakka naellunginnaukit: aglekelle erkokollugit imaitut: Timmiursautimnik nerrirsub tungmarpãnga. Mãna mattominga okaupause, nelliutinnago: nelliupelle, operekkollussiuk uangaursunga. Illomut, illomut okaupause: Aulartiteksamnik illaessirsub illaessiarãnga, uamnigle illaessirsub illaessiara aulartitsirsok uamnik.

Jesuse taima okallukame, annernermine allieisungãlerpok, okalluklune: Illomut, illomut okaupause, illauvse pissitsomarpãnga ajortulliartunnut. Ajokaersuket tava ingmingnut irssikutillerput, koksellangálerlutiglo, kina pissaesugaellugo, taima okallungmet. Ajokaersugeisale illaet, Jesusib sekkéne nellarsok

ner-

nerrisillutik, Jesusim assaersa, tauna Simob Petrusib irssingmiksarpa, appersorkollugo Jesusim okautigirsanik. Taursoma tava Jesusib sekkénut tulungárdlune, okarbiga: Nálegak, pissitsirsok illinguik kina? Jesusib akia: Auakomik missukamnik tunnirsara taunăvok. Auakko tava missukpa tunniuĺlugolo Judasemut, Simob erneranut, Ischariotemut. Auakko ĕmago, tõrnarsub puĺlaua. Jesusib tava okarbiga: piomarset pinniaraessuaruk. Suna pivlugo taima okarbigangago, nerrekatteisa merssa illissimangikaet. Illeit ima issumakarput, Jesusib taima okarbigaesugaellugo, Judase põrsirsamet, pissinniarkollugo piksamingnik, kattissimauviksartik nelliumet, peetsunnulloneet tunniussaesugaet pikseinnik. Auakko Judasib pigamiuk, erngerdlune anniok: merssa unnuaursok, annimet.

§. 105.

Matth. 26, 14 — 16. *Mark.* 14, 10. 11.
Luk. 22, 3 — 6.

Aularpok tava pellessiunernut sorssuktuksello nálegeinnut, okallugbigaellugillo, kannog illivlune pissitsomavlugo taukkonunga, okalluklune: Sunik tunniomauvissinga, illivsenut pissitsomarpara? Tamanna tussaramiko, tipeitsulerput, anningaursenniglo 30-nik tunniomavlugo unnerput. Namagigamigit, angerpok, kingornalo taukkonunga pissinniaellerpa nautsorsordlunilo, innuit pikkititsomannagit.

§. 106.

Sullirsei udlut sissamaenne (Donnerstag).

Matth. 26, 17 — 19. Mark. 14, 12 — 16. Luk. 22, 7 — 13.

Sernakangitsunnik timmiursartoleramik, udlorme siudlerme anniviksiutiksak sauarak tokkussaegamiko, ajokaersuket Jesuse ornikpaet, appersordlugolo: Sumut arkiksoiartorkovissigut, anniviksiutiksamik sauarkamik nekkiksarnik? Tava ajokaersukaengne, Petruselo Johanneselo aularkopek, okallugbigaellugik: Iglorperksoarnut aularitik; issersimagutik, innuk angut nellautsomarpartik immertaursirsartok, tauna mallikko isserbianut, iglublo innua okarbigikko: Ajokaersoirsum ima okaukoätit: Pibiksara nelliumet, anniviksioromarpunga illingne, ajokaersukakka illagaellugit. Innemik tava angisomik unnersussauätik illuarsarsimarsomik: terssane piksauvtinik arkiksoisitik. Tava aularpuk, sorlolo okaummattik, naipipaek, anniviksiutiksarlo sauarak arkiksorpaek.

§. 107.

Joh. 13, 31 — 38. C. 14, 1 — 31.

Taukkoa uttermennik, Jesuse ima okarpok: Māna Innub Ernera ussornarsiok, Gudelo ussornarsigiok taursomane. Gude taursomane ussornarsigame, Gudibtōg ussornarsissaugia ingmine, ussornarsinaessuaissaualo. Assaersekka kittornengoakka! neijudlekallaissauause; ujarniaromarpausinga, sorlolo Judinnut okartunga: ornigeksara tikkinek ajussauarse: taimatōg māna

okar-

okarbigigiause. Inneitsisámik tunniause, assakattigaeksuarkolluse; sorlo assagivse, illivsenuttõg assakolluse. Assakattigeeksuaruse, innuit tamarmik missiligomarpãse ajokaersugarangause.

Simob Petrusib tava okarbiga: Nálegak, sumut pissauvit? Jesusim akia: Ornigeksamnut mãnakut mallingnek ajorpãrma, kingornale malligomarpãrma. Petrusib sapa: Nálegak, saog mãna aiparinek ajorpágit? tokkotigiomarpaukit. Jesusible akia: Tokkotigiomarpinga? illomut, illomut okaupaukit: Tingmirset angutiviaet karlortinnago, misserratigiomarpãrma pingasurarterlutit.

Ajokaersukenne tava okarbigei: Umaettivsine annilarase. Gudimut operitse, uamnullo operitse. Atátama igloane innit amerdlakaut. Taimaingipet, okarbigissaegalloarpause: inniksioriartorpause. Inniksauvsinigle illuarsaiartorkãrdlunga, utteromariunga, uamnullo pissitsomarpause, neijukamnétuinnarkolluse. Ornigara naellungilarse, arvkollo naellunginiarse.

Tomasib tava okarbiga: Nálegak, orniket naelloarput, kannorlo arvkot naellussengikikput? Jesusib sãpa: Arvkotavunga, seglosuirsutavlungalo innursutavunga. Atátamut pirssokangilak, taursomunga kajungersingikuvne. Illissarigussinga, Atátagatõg illissarissaugiarse. Aitseillo illissarillerparse, tekkovlugolo.

Filippusib tava okarbiga: Nálegak, Atátak tekkollarput, namaksissaugut tava. Jesusib sápa: neijormersorivse, illissaringilinga? Filippusea! uamnik tekkunniktub Atátagatõg tekkogia.

Saogme

Saogme okarpit: Atátak tekkollarput? Atátamnétunga, Atátagalo illumnétok, operingiliuk? Illivsenut okallukama, issumamnik okallugbigingilause, Atátamale illumnétub okalluktigãnga. Atátamnétunga, Atátarlo illumnétok operissinga: ajorusele, ussornartulliakka pivlugit operissinga. Illomut, illomut okaupause: Uamnut opertok, uautut ussornartulliaissavok, okkonangalo angnernik pissavok, Atátamut pissaeggama. Sumiglo tuksiaruse attemne, pissauara illivsenut, Atátak nálengnarsekkollugo Ernerminit. Sumik tuksiaissaeguse attemne, tunnissauãse.

Assagussinga, okautsikka tava mallingniarsigik, Atátarlo tuksiarbigiomarpara, tupedlersitsirsomik adlamik tunnekkolluse, illivsinétuinnarkollugolo issukangitsomut, seglosuirsutib annerneranik, tauna opingitsut piginnaungilaet, tekkunginnamiko, illissarinnagolo: illivsele illissararse, neijortuinnaíssammasse, illuvsenélo-étuinnaissammet. Illiarsuinnaengortitsomangilause, ornigomariausele. Udlut kabsingoet nãpetta, sillarsum innuisa tekkussaeissauãnga, illivsele tekkoiomarpausinga, innugama, innuiomariosesõg. Udlorme taursomane illissimaissauarse, Atátamnétunga, illivselo illumne, uangalo illuvsine. Okautsimnik piglub mallingniktublo assauãnga, uamnigle assaenuiktok Atátama assaissaua, uangatõg assaissaugiara sakkomerbigaellugolo.

Tava Judasib Ischariotiungitsub okarbiga: Nálegak, saog uautinut sakkommeromarpit, sillarsublo innueenut piomannek? Jesusim akia okal-

okallugbigaellugo: Uamnik assaenniktub okautsikka mallissauei, Atátamalo assaissaugia, orniklugolo innigiomarparpuk. Uamuigle assaenningitsub okautsikkalo nálenginiei; okauserlo tussaegarse pigingisara, Atátable uamnik aulartitsirsum okausera. Taima okallugbigause, neijorallarause. Tupedlersitsirsuble, Annernerum ajunginerum, Atátama aulartitaet attemne, ajokaersussauãse tamannik, illivsenullo okautsimnik tamannik erkasitsomarpãse.

Pidluarkoause, ullapisautimniglo tunniause: sillarsum innueesut, ullapisaumik tunningilause. Annilaraselo erksidlariaurnase umaettivsine. Tussartose, okaukivse: Aularomarpunga, amalo ornigomariause. Assaegussinga, tipeitsussaegalloarpose, okarama: Atátamut pissaunga, Atátak angnerromet uamnit. Mãnale mattominga okaupause nelliutinnago, nelliupet operkolluse.

Mattoma kingorna okallugbigingaivsengilause. Tamattoma sillab nálega aggerpok, sokaranilo uamne. Sillarsuble innuisa illissimakollunga, Atátak assagiga, uamnut Atátab pekkorsei nálektuinnarpakka. Mãna naekkoititse, aularta!

§. 108.

Matth. 26, 20 — 29. Mark. 14, 17 — 25. Luk. 22, 15 — 20.

Unnulermet, arkanek marluk illagaellugit iglomut isserpok; nelliumet anniviksiutiksamik sauarkamik nerrissevlutik, nerrivingmut ing-

ingipok, arkanek marluk aulartitet illagaellugit. Tava okarbigei: Anniviksiutiksak sauarak una nerriomadlariga illagaelluse, anniartinnanga. Okaupausele: Kingorna mattominga nerrissaeissaunga, Gudib nálegauviane namaksissinnago. Ermusek tava tigua, kujavlunilo okarpok: pigissiuk tammakerdluselo immersiuk. Nerrisillutiglo Jesuse okarpok: Illomut okaupause, illauvse, nerrekama, pissitsomarpãnga. Allieisulerput tava, appersordlugo ingmikotardlutik okallukput: Nálegak, uangaunerpik? Akiei okallugbigaellugit: Arkanek marluk illaetta, pogutamut missuksekama, pississauãnga. Innub Ernera pissitaussavongme, sorlo taursominga agleksimavok: innugle tauna erkanak, Innub Erneranik pissitsirsok. Innungmut taursomunga ajunginerogalloarpok, innungungikune. Judasib, pissitsirsaet, tava appersorpa; okalluklune: Uangaunerpik, Rabbi? Akiale: sorlo okartotit.

Nerrisillutigle, timmiursak Jesusib tigua, taengekartillugolo augorpa, ajokaersukaminullo tunniullugo, okalluklune: Tiguvlugolo nerrissiuk, terssa timiga, tunniusimarsok pivluse. Taimailiortaritse erkaivlunga. Taimanetsõg ermusek tigugia, unnukut nerrigamik soraramik, kujavlunilo taursominga tunnigiei, okalluklune: Tamause terssanga immeritse, terssa auga, Testamentitáb (kingudliub pekkorsama) aua, illivsenut adlennullo kabsersoarnut koirsok, ajortoaerursutiksaennik: Nungullugit immerangaussiuk, taimailiortaritse erkaivlunga. (1 Kor.

(1 Kor. 11.) Illomut okaupause: Mattoma kingorna immissaeissaunga, Weineliksab orpiub tungoanik, udlok tauna nelliutinnago, immerkissaegiga, illagaelluse, Atátama nálegauviane.

§. 109.

Luk. 22, 24 — 38.

Ingmingnulle sakkitsautillerput, illamingnik kimik angnerussenersomik. Okarbigeile: Nunamétut nálegaunerit nálegaursaraut, nálegarsuillo tainekararaut nálekennik saimarsunnik. Illivsele taimaissengilase. Illaersele angnek nukkardlersun-ésavok, illaminillo nálegaunerrursok kivgatun-ésavok. Kina nálegaunerrova, nerrivingme ivksiarsok, kivgartortorloneet? Nerrivingme ivksiarsok illa? Uangale akkornauvsine kivgatun-épunga. Illivsele neijortuarpausinga urssersillunga, nálegauviglo tunniutsomarpara illivsenut, sorlo Atátama tunniuka uamnut, nerrivluselo immeromarpose nerrivimne nálegauvimnétome, ivksiavluselo ivksiautenne, Israelim ekkardleree arkanek marluit ekkartóllugit.

Nálegarle okarpok: Simon, Simon, atta, Satanasib (akkerartortub) piomagalloarase, iglerarومavluse, sorlo timiursekset kakkortut pirssareit: tuksiupaukille, opersutsit sorarkonnago. Kingornale, ama sainiaruit, kattengutittit nekkursektinniakit. Okarbigale Petrusib. Nálegak, aipariginnãngorpaukit parnãrsimauvingmut tokkomullo. Akiale: Petrusea, okaupaukit, tingmirset angutiviaet karlortinnago ud-

udlome, misserratigissauārma pingasurarterlutit, illissaringikingma unnerdlutit.

Ama okarbigigiei: Nungullugit aulartitarangause põkkarase, kaursarbekaraselo, issigamakaraselo, taimane illane ajorsarpise? Akiaet: Naggale. Tava okarbigei: Mănale pokkartub neksardliuk, kaursarbiglo aglaet: taimaitokangitsuble annorarse tunniliuk, paennasinniardlunilo pille. Okaupause: erkutsomarputtõg agleket imaitut: Ajortulliartut akkornaennut pissitaursok. Uamnik agleket namaksissaput. Akiaet tava: Nálegak, areit, tamerssa paennaek marluk! Okarbigeile: namakpuk.

§. 110.

Matth. 26, 30. Mark. 14, 26. Joh. 15, 16. 17.

Davidiblo tuksiautei erinnaglit ussornautikset nágamikik, Jesuse okarpok: Weinelingmik illuartomik orpiovunga, Atátagalo Weinelingmik nautsevilliortóvok. Aualekutit uamnétut paumakangitsut tamasa péjaissauei: paumakartulle tamasa illuarsaissauei, paumakangárkollugit. Măna ervkaeropose okausera pivlugo, okautigirsara illivsenut. Illumnétuaritse, uangalo illuvsinétuaissaunga. Sorlo aualekut ingminit paumakarnek ajortok, Weineliksab orpiub tungauvianétuaengikune: taimaitarausesõg, illumnétuaengikuse. Uangaivna Weineliksab orpigánga, illivse aualekutavose. Uamnétuartok uangalo taursomanétuardlungalo, paumakangaissavok. Pigingikussinga, ajungitsulliarnek

nek ajussause. Illumnetuaengitsut péjarnekaissaput, sorlo áualekutit, tokkovlutiglo, taimaitullo kattersorareit kerssugaellugit ingnermut, nungutillugillo. Illumnétuaruse, okautsikkalo illuvsinétuarpetta, piomarsauvsinik tava tammannik tunninekaissause. Mattominga Atátaga ussornarsinekarpok, ajungitsulliarangause, ajokaersugaraelluselo pissauause. Sorlo Atátama assauãnga, taimatõg assaugiause. Assaersutsimnétuaritse. Okautsikka mallikussigik, assaersutsimnétuaissause, sorlo Atátama okausee malliktuinnarikka, assaersusianétuarlungalo.

Taima okallugbigause, tipeitsursusera illuvsinétuarkollugo, tipeitsursuserselo namaksilluinnarkollugo. Terssa inneitsissiga, illivsenut assakolluse, sorlo assagivse. Assaenningnerursokangilak imaitomit, assaersenne pivlugit tokkotaiomarsomit. Ikkingutigause, okautsikka mallikussigik. Mattoma kingorna kivgennik taiomangilause, nálekame sullirsei kivgab naellummagit. Okaukivsele, ikkingutigangause: Atátamnit tussakamnik tamannik naelloiungnaersinnause. Kennigaringikivsinga, kennigarausele, ikkursordluselo, ajungitsulliariartorkolluse, ajungitsulliesselo étuarkollugit, sumik attemne Atátamut tuksiaruse, tunnekkolluse.

Taima pekkoause, assakolluse illivsenut. Sillam innuisa umigippasse, erkainiarsiuk, umigekãrãnga illivsenit Sillarsum innuisa illagigunisse, assaissaegalloarpãse. Sillarsuble innuisa illaginginnamisse, taukkonangale, kennerause, taimaitomik sillarsum innuisa umigãse.
Okau-

Okausera erkaigissiuk, okarbigangause: Kivgak angnerungilak nálekaminit. Nagliuktinnaminga, nagliuktitsomariãsesõg. Sorlo okautsikka nautsorsoramikik!, taimatõg okautsisse nautsorsoromarieit. Taimailioromarpãsele attera pivlugo, uamnik aulartitsirsok illissaringinnamiko. Tamattominga okarbigiartungikuvtik, ajortokaissengitsut. Mãnale ajortittik pinnersarsinnaungileit. Uamnik umigirsub umigigia Atátaga. Akkornaenne adlab ussornartulliaengiseinik ussornartulliangikuma, ajortokaissengikalloartut. Mãnale tekkogalloareit, taimailutik, uangalo Atátagalo, tamaunuk umigátiguk. Taimaississaegãngale, okausek una inneitsissimingne agleksimarsok erkokollugo, imaitok: pingikivtik umigãnga. Tupedlersitsirsuble, aulartiteksama Atátamit, seglosuitsub annernerub, Atátamit pirsub tikkikunisse, okautigissauãnga illivsenut, illivsesõg okautigissauausinga, neijortuarausinga issuanit.

Taimaitomik okallugbigause, mammieitsekkonnase. Illageengnermingnit auiksaromarpãse, nelliutsomarpogle, illivsenik tokkotsirsut Gude mattominga kivgartorbigisugissauaet. Taimailioromarpãsele, Atátagaloneet uangaloneet illissaringinnamissiguk. Tamattomingale okarbigause, nelliupet, erkaikollussiuk, taima okarbigigivse. Issuanille taima okaungikivse, neijorause. Mãnale uamnik aulartitsirsomut aulaṛpunga, illivsenille ima appersornekangilanga: Sumut pissauvit? taimaitomigle okallugbigangause, umaettisse allieisungálerput.

Oper-

Opernartomigle okaupause: illivsenut illuarpok, aularama. Aulangikuma, tupedlersitsirsub ornissengilãse. Aularumale, aulartitsomarpara illivsenut. Tikkikunele, sillarsum innuee naelloiungnaersissauei ajortorsoarmik, illuartorsoarmiglo, ekkartobingmiglo. Ajortorsoak pivlugo, operbigingimmanga: Illuartorsoak pivlugo, Atátamut pissaegama, tekkussaeissauausingalo: Ekkartoursivigle pivlugo, tamattoma sillab nálega ekkartugaumet.

Sulle okausiksakangãralloarpunga illivsenut, mãnale naekkoriginnaungilesse. Irvsoma segloosuitsub annernerub tikkissaegunisse, pississauãse opernartunnut tamannut: Ingminik okallussenginname, tussakaminigle okallussavok, nelliutuksello okautigissauei illivsenut. Taursoma ussornarsissauãnga: Uamnit pissaua, okautigaellugolo illivsenut. Atátama pee tamasa pigakka. Taimaitomik okartunga: Uamnit pissaua, okautigaellugolo illivsenut.

Killamik tekkussengilausinga: ama killamik námipet, tekkoiomarpausinga, Atátamut pissaegama. Tava ajokaersugeisa illeit ingmingnut ima okarput: Suna okauserau, uautinut ima okarame: Killamik tekkussengilausinga, ama killamik námipet, tekkoiomarpausinga, Atátamut pissaegama? Tamanna pivlugo okarput: Suna oma okauserau, okalluklune, killamik nápet? Okausia naelloarput. Jesusim illissimagamigit, appersoromagaenne, okarbigei: Tamanna apperkotigarse, illivsenut, okarama: Killamik nápet, tekkussengilausinga, ama kil-

lamik

lamik námipet, tekkojomarpausinga. Illomut, illomut okaupause: Kejavluselo kennualeiomarpose, sillarsoarmiulle tipeitsussaput, illivsele allieissussause, allieisugungnaeromarposele tipeitsulerdluse.

Arnak ernisuktillune, allieisugarau, ernivikse nelliumet: nalungiarle erniarangamiuk, erkaiungnaerpa nagliungnartok tipeitsungnermik, innuk erniusimamet nunamut. Illivsesõg mãna allieisukpose, tekkoiomariausele, umaettisselo tipeitsussaput, tipeitsursusivsiniglo arksarnekaissengilase. Udlorlo taivna tikkiupet, appersussengilausinga. Illomut, illomut okaupause: Sumik attemne Atátak tuksiarbigissaeguvsine, tunniomarpãse. Sulle tuksiaengitsose sumik attemne. Tuksiaritse, tunninekaissause, tipeitsukluinnakkolluse.

Taima arssersutinnik okallugbigigivse; nelliutsomarpogle, arssersutinnik okallugbigissenginnause, Atátagale okautigilluinnaissauara illivsenut. Udlok taivna tuksiaissause attemne: okarbigingilause, Atátamnut tuksiutsomavluse: Atátab nangminek assammasse, assagausinga, operaellungalo Gudemit pirssunga. Atátamit annirsunga, nunamullo pirssunga. Nuna ama kemmegomarpara, Atátamut aulardlunga. Ajokaersugeisa tava okarbigaet: Atta, mãna okallukluinnarpotit, arssersumiglo okallungilatit. Mãna illissimauautigit, tamasa naellungikittit, appersoriakaratillo. Taimaitomik operautigit, Gudemit annirsotit. Jesusib tava akiei: Mãna operpose. Atta, nelliutsomarpok, tamannalo nel-

nelliusimavok, tamause ingmikotardluse siamartissause, kissingorollungalo kemmeissauausinga. Merssa kissiméngitsunga, Atátab neijormanga. Taima okallugbigause, illumne erkiksinekarkolluse. Nuname koksellangãrpose, tupedleritsele, ajugaugama sillarsoarmut.

Taima Jesuse okarame, killangmut ardlorpok, okalluklune; Atátak, mána nelliupok, Ernerit ussornarsiuk, Ernerpitsõg ussornarsekkollutit: Nálegautinnauko innungnut tammannut, tamasa taursomunga tunniursettit taursoma tunnekkollugit innursumik nãksaungitsomik. Tamannale innursutávok nãksaungitsok, kissivit opernartovlutit Gudioluartotit, illissaraellutit, aulartitello Jesuse Kristusiursok illissaraellugo. Nuname ussornarsigivkit, uamnullo pekkorset namaksiara. Atátanga, mãnalo illingne ussornarsinnienga, kaumarsomik pigirsamnik, sulle illingnétuarama, nunakangikallarmet. Atternik naelloiungnaersipakka innuit, uamnut tunniursettit, nunamit kennikettit. Pigigalloarittit, uamnulle tunniupettit, okautsissillo taukkoa puigornauaerpeit. Mãnalo naellungileit, tamasa tunniursettit uamnut, illingnit pirssut. Okautsissit tamasa uamnut tunniursettit tunniumigikka taukkonunga, taukkoalo torkorieit, illissimalluinnarpãngalo illingnit pirssunga, operlutiglo, aulartikingma. Mãna makko tuksiupakka. Sillarsub innuee tuksiungilakka, tunniursettille uamnut tuksiupakka, ivlit pigangaukit. Pikkalo tamasa pigattit, pissitsõg pigakka, taukkonungalo ussor-

narsiunga. Nunamétsungnaerpunga, makkoale sulle nunaméput, uangale ornikpaukit. Opernartok Atátak, sernigigit atterne tunniursettit uamnut, attausiokollugit, sorlo uaguk. Nuname neijordlugit pigaukit, párigikka atterne. Uamnut tunniursettit sernigigikka, taukkonangalo tammartokangilanga, Judase kissime, tammartok kittornak, tammarsimavok, agleket erkokollugit. Mãnale ornikpaukit, taimale okalluktunga, sulle nunamétillunga, tipeitsursusera pigituinnarkollugo illumingne. Okausernik tunnigikka, sillarsuble innuisa tauko umigirsareit, illaginginnamikik, sorlo sillarsum innuisa illagingikãngatõg. Makko nunamit paerkollugit illingnut tuksiungikalloarpakka, ajortomille sernigekkoakka illingnut. Sillarsum innuisa illagingileit, sorlo illaginginiãngatõg sillarsum innuisa. Opernarsusernik ajorungnaersikit, okautsissit opernartouput. Sorlo nunamut aulartikingma, taimatõg aulartinniakka nuname. Taukko pivlugit tunniursiunga tokkoteksainnaengordlungalo, illungersuinnartomik ajorungnaersekkollugit. Illingnulle taukkoinnait tuksiungilakka, uamnulle opertut, taukko okauseennik, tuksiunniakka illingnut, tamarmik attausioluinnarkollugit, sorlo ivlit Atátak illumnépotit, illungnétuarlungalo: taimatõg taukko attausioluinnarkollugit illuvtingne, sillam innuisa operekkollunga aulartikingma. Ussornartorsoarlo, uamnut tunniurset, tunniuparatõg taukkonunga; attausioluinnarkollugit, sorlo attausiursoguk, taukkonanétuardlunga, illumnétuardlutillo, attausioluinnar-

narkollugit (sorlo innutuak): Sillarsum innuisa illissimakollugo, aulartikingma, taukkolo assauettit, sorlo assauãrma. Atátak, innuit uamnut tunniursettit, neijukamnétuarkoakka, ussornarsusera tekkokollugo, tunniurset uamnut: assagingma, nuna tungauvilersinnago. Illuartuinnartorsoak Atátanga, sillam innuisa illissaringilátit, uangale illissaraukit: taukkoalo illissimagiaet, aulartikingma. Atterniglo taukko naelloiungnaersipakka, amalo atternik naelloiungnaersitsomarpakka, uamnut assaersutsit taukkonanétuinnarkollugo, uangatõg taukkonanétuarlunga.

§. 111.

Matth. 26, 30—35. Mark. 14, 26—31. Luk. 22, 39. Joh. 18, 1.

Jesuse taima okarame, iglorperksoarnit anniok, Kidronmik attiglub kuub igdloanut pivlune, illerkonelo attordlugo orksursaliksamut kakkamut piok, ajokaersugeisalo mallikiaet. Tava Jesusim okarbigei: Unnuak tamanna tamause mammiasutigissauausinga: agleksimamet: Pársirsok unnattaissauara, sauello siamartissaput: makkikumale tokkorsunnit, siudlerissauausinga, Galilaeamut. Petrusib sápa okallugbigaellugo: Tamarmigloneet mammiasutigigalloarpattit, uanga mammiasutigiomangilluinnarpaukit. Jesusible okarbiga: Illomut okaupaukit, unnuak tamanna tingmirset angutiviaet karlortinnago marlungnik, misserratigissauarma pingasurarterlutit. Okariorle ama: Tokkokattigissaegukilloneet,

neet, misserratigiomangilaukit. Taimatõg ajokaersuket tamarmik okariput.

§. 112.

Matth. 26, 36 — 45. Mark. 14, 32 — 42. Luk. 22, 40 — 46. Joh. 18, 1. 2.

Tàva Jesusib ajokaersukenne illagaellugit iglorsoak ungalusimarsok ornikpa, Gethsemanemik attelik, nautsévik terssanémet, ajokaersukenne illagaellugit Jesuse terssunga issertarpok. Judasible pissitsirsaet naellunginiatõg nautsévik tamanna, Jesuse kabsersoarnik pirssarmet terssunga ajokaersukenne illagaellugit. Terssungalo pigame, okarbigei: Terssunga ingititse taivkunga tuksiariartortillunga. Petruselo, Jakolo, Johanneselo, Zebedaeussim ernaek, illagei. Allieisulerlunilo kóksellangãlerpok, ólillerlunilo. Jesusib tava okarbigei: Tarniga allieisungãrkau tokkomut, terssanétuarluselo pigãrkattigissinga. Kemmekpei tava, milloriartotut ungesiksigirsomik, nunamullo paellorpok, tuksiardlunilo, ajugakangipet, tamattoma nelliutub kangekkollune, imalo okarpok: Abba, Atátaga, ajornaengipet, merssa tamasa ajungilettit, ajugakanginnauit, ermusek una paeruk uamnit: piomarsamnigle pissengilatit, pekkorset pille!

Ajokaersukenne ornikamigit, sinniktut tikkipei, Petruselo okarbiga: Simona, sinnikpit? killengoamigloneet pigãrkattigiginnaungilissinga? Pigãrluselo tuksiaritse, urssernartomut pekkonnase. Annernek pillerigalloarpok, uinnigle ajulerpok. Aipeksanik ama tuksiariartorpok, okal-

okalluklune: Atátaga, ermutsim oma kangernek ajorpánga, imningikallarivne, tava pekkorset pille! Ama utterame, sinniktut tikkiniei, uisanek ajormetta uerngarnermik, akirsutittiglo taursomunga naellovlugit. Terssunga kemmekpei, pingajuksaniglo ama tuksiariartorpok ama okautsinne okauserekiklugit. Engelible killangmit sakkomerbiga nekkursektillugolo.

Attalo, tokkub kaglilermane, tuksiangărpok, nippersoarmik kodlinermiglo. Ebr. 5, 7. Kiaegungnereelo kuttittun auktun-étut, nunamullo korlolerput. Tuksiarame sorarame, makkipok, ajokaersukennelo allieisungnermik sinniktut pingajuksanik tikkipei okallugbigaellugit: Măna sinnikluselo kassuersaromauvise? Terssa! makkititse, tuksiardluselo, urssernartomut pekkonnase. Atta, nelliusimavok, Innub Ernera pissitaussavok ajortulliartut arkseinnut. Makkilluselo aularta! Areit, tamanépok uamnik pissitsirsok.

§. 113.

Matth. 26, 47 — 56. Mark. 14, 42 — 52. Luk. 22, 47 — 54. Joh. 18, 3 — 12.

Sulle taima okalluktillugo, atta, Judase, arkanek marluk illaet, tikkilerpok, sorssuktorperksuit, Pellessiunerillo Farisaeerillo kivgeit illaesseranganigit; taukkoa nennerursirsarput, paennalirsardlutiglo, pappilirsardlutik ornikpaet. Kannorlo pissaegaenne, Jesusib tamasa illissimagamigit, annivigei okallugbigaellugit: Kina ujar-

ujarpissiuk? Akiaet. Jesuse Nazaremio. Jesusim okarbigei: Uangávunga. Judasible pissitsirsaet merssa neijoriei. Uangavunga, Jesusim okarbigimmattik, kingomordlutik utteraersorlutiglo nunamut niverput. Ama tava appersorpei: Kina ujarpissiuk? Okarput: Jesuse Nazaremio. Jesusib tava akiei: Uangaursunga okaukivse: Ujarussinga, makko aulartit: Okausee erkokollugit, ima okartok: Tammartokangilanga uamnut tunniursarnik. Pissitsirsuble naellunaerkumik tunniei, okalluklune: Kunnigeksara taunaiomarpok, tigussiuk aularnauaersardlugolo. Terssangainnak tava Jesuse ornikpa, okalluklune: Rabbi, ajokaersoirsok, ullapisautekarit. Kunnikpa tava. Jesusible okarbiga: Ikkinguna, saog tamaunga pivit? Judasea, Innub Ernera kunningmik naellunaejardlugolo piviuk? Jesuse tava ornikpaet tiguvlugolo.

Neijorteisale, kannok pilleraet, tekkogamiko, okarbigaet: Nálegak, paennaenniaissaugut? Tava illaet, Simon Petruse paennakarame, ammua, pellessiunerublo kivga paennaua, tellerpiaet tunganiglo siutárpa: kivgarle tauna Malkusemik attelik. Jesusible sápei, okallugbigaellugit: Issumamingnik pillit! Siutalo aktorlugolo illuarsia. Petromullo okarpok: Paennet innanut manguguk! Paennamik attortok tokkoginnavok paennamik. Mãnaloneet sulle Atátamnut tuksiarnek ajussaesugainga, Engelerperksoarnik Legioninnik arkanek marlungnik, amerdlinerniglo taursoma tunnekkollunga sernigirsiksamnik? Ermutsim imma inmissengilára,

ilára, Atátama tunniursa uamnut? Aglekelle uamnik kannok erkussapet? Māna taimaissavok.

Tava Pellessiunerit, nálegbingmullo náleket uttokaunerillo tiguiartormaenne, Jesusim okarbigei: Sorlo innuktaliksoarmut annirsose, paennalirsardluselo pappilirsartose tiguniardlunga. Udlut nungullugit merssa neijorivse nálegbingme ajokaersoivlunga, aktungilaussingale arksamik attautsemigloneet. Tamerssale nelliubiksarse, tãrtublo pirssaunera. Tamakkoalo tamarmik taimaiserput, Profetit aglegeit erkokollugit: Tava ajokaersugeisa tamarmik kemmekpaet, kemmávlutiglo. Nukkakpirsable mallikpa, sátomik annoramik uinnekutiglub: Nukakpirsello tauna tiguniarpaet. Uinnikune sátok tava ipperarpa, tammakaranilo kemmarattigei.

§. 114.

Matth. 26, 57 — 68. Mark. 14, 53 — 65. Luk. 22, 54. 55. 63 — 65. Joh. 18, 12 — 24.

Innuierksuille, sorssuktullo nálegaetta Judillo kivgeisa Jesuse tigulerpaet, kellersordlugolo Hannasemut pissekãrpaet, Kaifasib sekkianut, okkiok taivna pellessiunerõmet. Terssaivna Kaifase Judinnut okalluktok, illuartok unnerdlugo, innub attautsib innuit tamarluinaisa tokkotigippagit. Hannasible kellersorsimavlugo aularukoa Kaifasemut pellessiunermut, terssunga pellessiunerit uttokaunerillo aglekenniglo illissimarsut tamarmik kattisimarsut.

Simob

Simob Petrub merssa, ajokaersukablo adlab Jesuse kingornanit mallikpaek. Ajokaersugak tauna tekkornartaunginname pellessiunermut, Jesuse aiparaellugo pellessiunerum igloanut isserpok, Petrusele issertarbiub sillatanétok. Tava ajokaersugak tauna, pellessiunermut tekkornartaungitsok, anniok, arngnarlo, issertarbiub pársirsa, okallugbiga, Petruselo issertipa. Kivget tava iglum ungaluisa kekkaenne ingnek ikkomatiniarpaet ingillutiglo. Petrusele akkornaennut inginiok tekkoiomavlugo, kannok pissaegaet, kejarsérlunilo ingnermut.

Jesuse tava pellessiunerub appersorpa ajokaersugeiniglo ajokaersuteiniglo. Jesusible akia: Innuit tamarmik tussátillugit, okalluktunga, illiniartarbingme nálegbingmelo nungullugit ajokaersoiniartunga, Judit tamarmik terssunga nálegiartormetta, irssertordlungale okallungisainnartunga, saog mattominga appersorpinga? Okautsimnik tussartut appersorkit, okautsikka taukkoa illissimaueit, kannongétomigloneet okallugbigangauvtik, illissimagiaet. Taimale okalluktillugo, kivget neijortut illaetta Jesuse erksarpa, okalluklune: Pellessiunek taima akissauviuk? Jesusib sápa: Okauserlukama, sukutsia ajorpa, naellunaejaruk: illuartomigle okallukama, saog erksarpinga?

Pellessiunerille uttokaunerillo kiglissioirsullo tamarmik seglutiksarsiorput Jesusemut, tokkotsuklugo, nervsangillelle. Kabsersuit okautiginerlukpaet, seglovlutik, okauseelle arssigeengilet. Késa seglotorsoaek mardluk sakkom-

kommerpuk, okalluklutik: Tussarikpuk okalluktok: Gudim igloa arksaengnik sennasimarsok asseroromarpara, udlullo pingasnt adlamik sennaissaunga, arksaengnik sennasimangitsomik. Sullele okauseet attausiungilet. Tava pellessiunek naekkoillune, akkornaennut kikkarpok, Jesuse appersorpa, okalluklune: Akingiligit tamakko pivlugit, passimmattit? Jesusele nibleranelo akingiluinnarpok. Pellessiunerub tava okaupa: Tokkosuitsub Gudib kénaet sáne appersorpaukit, okarbigittigut; Kristusiovit, Gudim ussornartub Ernera? Jesuse okarpok: Ap, uangavunga. Okaupausele: mattoma kingorna Innub Ernera tekkussauarse ivksiarsok pirssaunerub (Gudib) tellerpiaet tungane, killaublo nuieine ersserlune. Tava pellessiunerum annorarsenne alliktulerpei, okalluklune: Gude mitteka, okautariakarungnaerpok, atta, mãna Gude mitteka, tussarparse, kannok issumauvise? Okkoa tava tamarmik tokkokoaet, okalluklutik: Tokkoteksainnavok. Kéna tava ketserarpaet, angutillo, Jesusemik tigusirsut, mittautigaet, kẽnalo mattordlugo erksarpaet, okalluklutiglo: Kristea, erkoniaruk erksarsirsok illingnik. Adlenniglo okausepillungnik mittautigaet, kivgello kénagut tiglukpaet.

§. 115.

Matth. 26, 69 — 75. Mark. 14, 66 — 72.
Luk. 22, 56 — 62. Joh. 18, 17. 26. 27.

Petrusele takkammane ungalut illuaenne ivksiarsok: pellessiunerublo kivgaet, arngnab, isser-

issertarbingmik pársirsub, Petruse ornikpa, ingnermut kejarsérsok: tava arngnam irssiga, okalluklune: Taunatõg aipariga. Petrusemullo okarpok: Innub taursoma ajokaersugaringilátit? Jesusib Galilaeamium aiparigiãtit. Missiarpogle, tamarmik tussartillugit, okarpok: Taunaungilanga, illissaringilaraloneet, okautsissillo naellogiakka. Ungalunnullo pimmet, tingmirset angutiviaet kárlorpok. Annimet, arngnab tauna kivgab, adlablo Petruse tekkogiaek, Neijortunnut tava okarpuk: Terssa (Jesusim) innukteisa illaet, Jesuselo Nazaremio neijora. Tava appersorpaek: Taursoma (Jesusib) ajokaersugaringilátit? Missiariok ama, Gude taivlugo, okauserluklunilo: Innuk tauna illissaringilara. Terssaitsiangormet, pellessiunerub kivgeisa illaetta, angutib, Petrusib siutaegaet idluaet, aulakauserpa, okalluklune: Illomut, taunalo aiparigia, Galilaeamiómet. Petrusemullo okarpok: Nautsévingme neijorit tekkungikivkit? Terssanétullo okarbigaet: Illomut, taukkoa illagãtit, okautsivit naellunaejarpãtit. Petrusele ama missiariok, okauserlulerlunelo, Gude taivlugo, okalluklune: Innuk taivna okautigirsarse illissaringilara. Sulle taima okalluktillugo, tingmirset angutiviaet aipeksanik kárlorpok. Nálekab tava keviardlune Petro irssigillerpa. Nálekam okausia Petrub tava erkaia, okarbigangane: Tingmirset angutiviaet marlungnik karlortinnago, missiutigissauãrma pingasurarterlutit. Petruse tava annivlunilo kejangãrpok.

§. 116.

§. 116.

Sullirsei udlut tedlimaenne (Freytag).

Matth. 27, 1. 2. Mark. 15, 1. Luk. 22, 66—71. 23, 1.

Kaulermet, pellessiunerit innuillo uttokaunereet aglekenniglo illissimarsut tamarmik kattiput Jesuse pivlugo, ingmingnut okalluklutik, tokkotsomavlugo. Kiglissioirsimingnut tava pissipaet, ama appersoromavlugo, okalluklutik: Kristusioguit, okarbigittigut. Okarbigeile: Okarbigigalloaruvse, operissengilausinga; appersoruvselo, akissengilausinga, ipperaissengilausingaloneet. Taimaitomik, mattoma kingorna Innub Ernera ivksiaissavok ajugakangitsub Gudib tellerpiaet tungane. Tamarmik tava okarput: Gudim Ernerátimme? Sápei: sorlo okartose, taunavungame. Taukkoale okarput: Sumik ama okausiksarsioriakarpogut, nangminek okalluktok tussarautigo? Tamarmik kattisimarsut tava naekkoiput. Jesuselo ama kellersoramiko, Kaifasemit aularupaet, kiglissiorbingmut, nunablo náleganut, Pontsiuse Pilatusemut, tunniupaet.

§. 117.

Matth. 27, 3 — 10.

Judasible pissitsirsaet tekkogamiuk pissitaursok tokkomut, perkiksimilerpok, anningaursello ivko 30 uttertitsartorpei, pellessiunernut innuillo uttokaunereennut, okalluklune: Ajortullia-

liakaunga, pingitsok auk pissinnauko, (tokkokorsirsunnut). Taukkoale okarput: Sugarput? Ivlit piet. Anningaurselle okko Gudim igloanut nellukamigit, kemmávok, naugminerlo nivingariartorpok, nakkaramelo karkpok, erdlaueelo aglaet annisimauput. (Act. 1, 18.)

Anningaurselle ivkko pellessiunerit tigueit, okalluklutik: illuangilak, okko illivlugit Gudim igloaet iklerbianut, aungmut, akiómetta. Tamannalo pivlugo ingmingnut okallukput, machiortublo nautsevia pissiaraet anningaursennik okkoninga, tekkornartet illiviksaennik. Taimaitomik nautsévik taivna tairsaraet aub (akianik) nautsévingmik sulle udlome. Erkosimauput tava Profetim okausee, okartok: Israelib kingueinit anningaurset 30 pissiamik akkee pieit, akigaellugillo machiortub nautsevianut, sorlo Nálekam okallukkoãnga.

§. 118.

Joh 18, 28 — 32.

Judille iglomut kiglissiorbingmut issingilet, ippegaesugaellutik, anniviksiutiksak sauarak nerriomavlugo. Taimaitomik Pilatusim annivigei, okalluklune: Innung una kannok pimmet, okautiginerlukpissiuk? Akiaet okallugbigaellugo: Tauna ajortulliaengipet, illingnut pississengikalloarikput. Pilatusib tava okarbigei: Illivse pigissiuk, inneitsisse malliklugit, pidlarsiuk. Judit tava okarbigaet: innungmik tokkotsinek sapperpogut. Tava erkosimauput Jesu-

Jesusim okausee, naellunaerame, kannog-étonik tokkussaegaenne.

§. 119.

Matth. 27, 11—14. Mark. 15, 2—5. Luk. 23, 3—12. Joh. 18, 33—38.

Tava okautiginerlullerpaet okalluklutik: Illissimauarput, taursoma innuit asserorarei, Kaisermullo Nálegaunersoarmut tunniursekongilei tunnirsutit, Kristusiovlunilo Nálegaunerursum unnersok. Tava Pilatuse ama isseriok iglomut kiglissiorbingmut, Jesuselo kãkoa, ima appersordlugo: Judit nalegaunerátit? Jesusim akia, okallugbigaellugo: Illingnit taima okarpit, adlelloneet taima okautiginerpãnga illingnut? Pilatusib tava akia: Judiovunga? Ekkardlivillo pellessiunerillo pissipãtit uamnut, sullirsotit? Jesusible akia: Nálegauviga mattomanga nunamit pingilak. Nálegauviga mattomanga nunamit pipet, kivgama sernigissaegalloarpãnga, Judinnut pissitaukonnanga. Mãnale nálegauviga mattomanga nunamit pingilak. Pilatusib tava appersorpa: Nálegaunerovimme? Jesusib sápa: Okarauit sorlo, Nálegaunerovunga, innungordlungalo nunamut pirssunga, seglosuitsok okautigaellugo innungnut. Seglosuitsomit pirssub tussarpa okausera. Pilatusib tava okarbiga: Suname seglosuirsút? Taima okarame, ama Judinnut anniok, okallugbigaellugit: Pidlageksausugingilara una.

Pelles-

Pellessiunerille uttokaunerillo passingãr-maenne, akingilei. Pilatusib tava okarbiga: Atta, kannok-aktigirsomik passigãtit, akingiligit? Akingiluinnarpeile okautsemik attautsemigloneet. Tamanna nunab nálegaet aijeisorutigingãrpa. Taukkoale sorangilet, okalluklutiglo: Innuit pikkitorsoaengortipei ajokaersutiminik, Galilaeamit pillerame, tamaunga aglaet.

Pilatusele Galilaeamik tussarame, ima appersorpei: Innuk tauna Galilaeamiova? Herodesib nálegauvianit pirsok tussaramiuk, Herodesemut aularukoa, udlut taukko étillugit, tauna Jerusalemmétok. Jesusele Herodesib tekkogamiuk, tipeitsulerpok, ivsak tekkojomadlaralloara, kabsersoarnik tussaumagamiuk, ussornartullissirsorlo tekkussaesugaellugo. Nellinginnarniglo appersoralloarpa, Jesusible akingila. Pellessiunerille aglekenniglo illissimarsut terssanétut unnerlutigingãrpaet. Herodesible sorssuktukseisalo nachogaellugo mittautigingãrpaet, annoramiglo kakkortomik attitipaet, Pilatusemullo uttertipaet. Udlok tauna Pilatuselo Herodeselo ikkingutigeelerpuk: Siornagut ingmingnut ningaukalloaramik.

§. 120.

Matth. 27, 15—23. Mark. 15, 6—14. Luk. 23, 13—23. Joh. 18, 38—40.

Pilatusible pellessiunerit, nálekello, innuierksuillo attautsimut kákoei, okallugbigaellugit: Innuk una uamnut pissikikse, innuit asserolerci unnerdlugo piarse. Attalo, neijortilluse kiglis-

kiglissioriga, paitsisivsinigle nervsarbigingilara innuk una, Herodesibloneet naume. Taursomunga aulartikalloarause, attalo, paitsisiksarsirsokangilak taursomunga tokkokorsutiksanik. Taimaitomik unnattarsinnarlugo ipperaissaegalloarpara.

Nungullugit anniviksiorangetta, nunab nalegaet illerkomisut innuit piomarsaet tokkoteksaugalloak, parnarsimauvingmétut illaet, annisitara. Taimanele adlennit ajornermik parnarusimarsokarpok, Barabasemik attelingmik: Tauna adlet peblingarniartut illagaellugit tigursaursok, tokkotsigamik innungmik. Innuierksuille niblerput tuksiarbigaellugolo, illerkone attorkollugo. Kattissimamettale, Pilatusim okarbigei: Kina uamnut aularkovissiuk, Barabaseloneet, Jesuseloneet, Kristusemik tairsak? pellessiunerit kingaraellugo terssunga pissikaet, illissimagamigit. Kiglissiorbingmele ivksiauvingme ivksiatillugo, nulliaet ima okautsartorkoa: Illuartok una allaruk, voitsiak tauna sinnektorangauko, nagliukaunga. Pellessiunerille uttokaunerillo innuit okaukalerpeit, Barrabase tuksiukollugo Pilatusemut, Jesusele tokkokollugo. Nunab nálegaet tava appersorpei: Okko ardlaengnik kimik annisitsekovissinga illivsenut? Tamarluinnarsoarmik tava niblingãrput, okalluklutik: Paeruk una, Barrabasemigle tunnissigut, annisillugolo. Pilatusib ama torklulauei, Jesuse ipperaromagamiuk, okalluklune: Kannok pissauara Jesuse, Kristusemik tairsak? Tamarmik tava torklulaput: Kikkiektoruk,

kikkiektoruk kerssungmut senningarsomut. Pilatusib pingajuksanik appersorpei: Sumik ajortullia? tokkoteksausugingilara: taimaitomik pidlarsinnardlugolo aularkussauara. Nippersoarmigle pekkotuinnarpaet, kikkiektorkollugo senningarsomut, taukkoalo pellessiunerillo nippersoaet sualuktuinnalerpok.

§. 121.

Matth. 27, 24—30. *Mark.* 15, 15—19. *Luk.* 23, 24. 25.

Pilatusible missilikamigit, ajulerinne, pikkitorsoaengorsinnarmettalo, immek pia, arksennelo ubbarpei, innuit irssigitillugit, okalluklune: Pingitsovunga illuartub taursoma auanut, illivse piarse. Innuierksuit tamarmik tava akiaet, okalluklutik: Aua uautinut pille kittornauvtinullo. Pilatusib tava innuit nellerkorsivigiomagamigit Barrabase annisipa taukkonunga, Jesusele ipperartorkoa, pissillugolo kikkiektorkollugo.

Nunab nalegaet sorssuktukseisa tava Jesuse pissipaet iglomut kiglissiorbingmut, sorssuktuksello tamasa terssunga attautsimut kăkoeit, mattardlugolo piaet, annoramiglo aukpallariksomik kadlerpaet, niakorutiksamiglo kénariksunnik kakkidlernekutinnik perlaiput, niakoanullo illivlugo, sullortomiglo ajaupirserpaet arkseisigut tellerpesigut, serkomigarbigaellugolo tuksiarbigaet, mittautigaellugolo piaet, okalluklutik: Ullapisautekarit, Judit nálegauneraet. Tava ketserarpaet, kénagullo erksarpaet, ajaupiarlo sullortok piaet, mattomingalo niakoa annaulerpaet.

§. 122.

§. 122.

Joh. 19, 4—15.

Tava Pilatuse ama annigiok, okallugbigaellugit: Areina, tauna annisipara illivsenut, illissimakollussiuk, illuartuinnausugangauko. Taima Jesuse annirsok, niakorutekardlune kakkidlernekutinnik kénariksunnik, annorakardlunilo aukpallariksomik. Pilatusib tava okarbigei: Areina, innung-una! (tekkussunnarsisitok) Pellessiunerille kivgello tekkogamiko, niblingărput, okalluklutik: Kikkiektoruk, kikkiektorung-una sènningarsomut. Pilatusib tava okarbigei: Illivse pigissiuk, kikkiektordlugolo, illuartuinnausugangauko. Judit tava akiaet: Inneitsissekarpogut, taukko malliklugit tokkussavok, nangminek Gudimut erneritinname. Okausek tamanna Pilatusib tussaramiuk, siorangálerpok, iglomullo kiglissiorbingmut ama isseriok, Jesusemullo okalluklune: Sumit pivit? Jesusible akingila. Pilatusib tava okarbiga: Saog akiomangilinga? Kikkiektorkoginnavlutillo aularkoginnagaukit, naellovinga? Jesusim akia: Uamnut nálegauniarsinnaungikalloarpotit, pauanga tunninekangikuit pirssaunermik. Taimaitomik uamnik illingnut pissitsirsok ajortokarnerovok. Mattoma kingorna Pilatusim aularkonniaralloarpa; Judille niblerput, okalluklutik: Tauna aularkoguko, Kaiserim ikkingutigissengilătit: Nalegauneroiomarsok Kaiseremut akkerartorpok. Okausek tamanna Pilatusib tussaramiuk, Jesuse annisipa, ingillunelo ivksiaubingmut kiglissiorbingmut,

ujaralingmik tairsamut, Ebraeille tairsaraet Gabbatamik. Anniviksiortut kattibiaet merssa nelliupok, udlub naellunaerkuta kollin-illoaengortinnago, Judinnut Pilatuse okarpok: Areit, okkorse! Terssa nálegaunerse. Niblingálerpulle: Paeruk, paerung-una, kikkiektoruk senningarsomut. Tava Pilatusim okarbigei: Nálegaunerse kikkiektussauára? Pellessiunerit tava akiaet: Nálegaunekangilagut, Kaisere kissiet nálegaunerarput. Pissipa tava taukkonunga, kikkiektorkollugo senningarsomut.

§. 123.

Matth. 27, 31 — 34. Mark. 15, 20 — 23. Luk. 23, 26 — 34. Joh. 19, 16 — 18.

Sorssuktukset tava Jesuse tiguaet, kadlermiglo aukpallartomik mattarpaet, nangminerlo annoreinik attitillugo. Aularupaet tava kikkiektoruklugo. Senningarsuksele erssukpa, anniartordlunilo kakkamut, niakokutómik tairsamut, Ebraeille tairsaraet Golgatamik. Aularunnamiko, innuk kanningărpaet, Simonmik attelik, Zirenemio, Alexandriblo Rufusiblo angutaek, nautsevingmit pirsok; tauna erdlokopaet, senningarsorlo erssuktillugo taursomunga, Jesusib kingornagut.

Innuierksuillo, arngnello mallikpaet, nákallugolo kejauaet. Jesusible keviarpei okallugbigaellugit: Okkorse, Jerusalemmiut pannéna! kejannanga, illivsenullo kittornauvsinullo kejatitse. Atta, udlut nelliutsomarput, ima okaissametta: Pidluakaut arngnet nărtosuitsut ernisuit-

suitsullo, iviengimingniglo milluktitsingitsut. Tava kakkarsoarnut okaromarput: nakkarbigissigut! kakkangoennullo: mattortigut! Orpik umak taimailiorparssuk, paennertok kannok pissauárssuk?

Adlaektõg marluk ajortulliartuk annisipagik illagaellugo, tokkotsomavlugik. Kakkak, Golgatamik attelik, tikkinnamiko, immipaet sernartomik sungarmik akkunelingmik. Tamanna õgiaralloaramiuk, immeromangila. Terssane kikkiektorpaet senningarsomut, ajortulliartuglo innufaersuk, ardlaek tellerpiaet tunganut, aipale saumiaet tunganut, Jesusele akkornaengue. Agleket tava erkolerput, ima okartut: Ajortulliartut akkornaennut pissipaet. Jesusele okarpok: Atátak, issumakaerbigigit, sullirsettik naellomattigik.

§. 124.

Matth. 27, 39 — 50. Mark. 15, 24 — 26. Luk. 23, 34 — 46. Joh. 19, 19 — 30.

Sorssutukset Jesuse kikkiektortinamiko, annorei pieit, auiklugillo sissamangortipeit, sorssuktuksennut sissamaennut nabbartordlugit; taimatõg pigiaet kallipa: killukangimelle, kallipa, nuersaegaumet tamarme sammunga aglaet: ingmingnut tava okallukput: auinnattigo una, immerartardlutale pinniartigo, immiarsirsub kissime pigissaua. Tava kallipa immerautigaet, agleket erkokollugit, ima okartut: Annorarsekka augorpeit ingmingnut, kalliparalo immerautigaet. Taimailiorput sorssuktukset. Terssanelo ivk-

ivksiauarlutik allapernarsorpaet: Udlub naellunaerkuta kollin-illoaengormet kikkiektorpaet.

Aglekello kollanut ivertitekset Pilatusim aglekpei, niakoaet kollanut senningarsoanut ivertillugit. Aglekelle imaitut: Jesuse Nazaremio, Judit Nálegauneraet. Agleket okko kollanétut Judit kabsersuit attuarpeit, Jesusib kikkiektorsimauvia kannekimmet iglorperksoarnit. Agleksimapulle Ebraeillo, Graekillo Latinerillo okauseennik. Tava Pilatuse Judit pellessiunereesa okarbigaet: Aglekenek, Judit Nalegauneraennik, imale aglegit: Judit nalegaunerigaenne unnersok. Pilatusim akiei: Aglekakka aglegaerpakka, taimaisinnaissaput. Terssonale sennerkotut mittautigaet, illaekemmisarbigaellugolo okalluklutik: Aijei, nálegbingmik asseroirsotit, innerdlugolo udlut pingasut, illingnik annauniarit, senningarsomillo mãna akkarit, Gudim erneripattit. Innuierksuille irssigiuarpaet. Pellessiunerit aglekenniglo illissimarsut uttokaunerillo innuit illagaellugit mittautigingărpaet, okalluklutik: Adlet ikkiorarei, ingminigle ikkiornek ajorpok. Kristusiogune, Israelittillo nálegauneripp aenne, Gudiblo kennigarippane, senningarsomit mãna akkarle, tava operiomarparput. Gude tettigangane, annauliuk mãna, nuenneriguniuk: Gudim enerigane, unnersok. Sorssuktuksello mittautigigiaet, sernartomiglo imminiarpaet, okalluklutik: Judit nálegauneri ppattit, illingnik naugminek annauniarit!

Ajortulliartugle aipaet nivingarsub mittautigigia, okalluklune: Kristusioguit, illingnik nang-

nangminek annauniarit, uaguglo annautgiuk. Aipaet tava sápa; auokarilerlugolo, ima okarbiga: Ivlillo sulle Gude erksigingiliuk, omatut merssa pidlarnekarpotit tokkoteksaengordlutillo? Uagugle pidlariakaraunuk, ajortulliaraunuk; taunale illuangitsomik pinniaengilak. Jesuselo okarbiga: Nálegak, erkaiginga, nálegauvingnéleruit. Jesusib tava sápa: Illomut okaupágit: voitsiaro aiparissauaukit nálegauvimne Paradiseme.

Jesusible senningarsoaet sennianétut arngna, arngnaello kattenguta, Maria Kleofasib nullia, Maria Magdalenalo. Arngne Jesusib tekkogamiuk, ajokaersugarlo assaerse sennianétok, arngne okarbiga: Arngnak, areit, terssa ernerit. Kingorna ajokaersuke okarbiga: Areit, terssa arngnet. Terssangainnak ajokaersukab ingminut pissipa.

Udlub naellunaerkuta arkanak marlungormet, nuna tamarme tãrtorsoaengorpok, naellunaerkutit pingajuaet tikkimmago. Sekkinerlo kaumaiungnaerpok. Udluble naellunaerkuta pingasungormet, Jesuse niblingãrpok, okallukłune: Eli, Eli, lama asabtani? terssa imaipok: Gudiga, Gudiga, saog kemmekpinga? Terssanétullo illeisa tamanna tussaramiko, okarput: Atta, Eliase kákoa.

Agleket tamarmik erkosimametta, Jesusim illissimagamigit, okarpok: Immerosukpunga. Nappartak merssa terssanétok sernartomik immalik. Illaet tava akpadlárpok, milluartorlo immerpa sernartomik, ajaupirsamullo kappullugo,

lugo, immipa. Adlelle okarput: Voitjé, attegole, Eliasim annautsartussennerpau?

Jesusiblo Immek sernartok pigamiuk, okarpok: Mãna namaksisimavok.

Jesuse ama niblingariok, okalluklune: Atátak, annernera pissipara arksengnut. Taima okarame, niake okkupa, annernengaerdlunilo.

§. 125.

Matth. 27, 51 — 56. Mark. 15, 38 — 40. Luk. 23, 47 — 49.

Atta, nálegbium unga allikpok marlungordlune, pauanga sammunga tikkillugo aglaet. Nunalo seiuktorsoaengorpok, kársullo koppivlutik, illerveello mattuaerlutik, amerdlasullo illuartut sinniviksut tokkungarsut timeit umarput, illivernillo anniput, Jesuse makkimet kingorna, iglorperksoarnullo ivlernartunnut piput, kabsersoarnullo sakkomerdlutik.

Sorssuktukselle nálegaetta, illeisalo neijortut, Jesusemik allapernarsoirsut, nuna seiuktorsoaengortok tekkogamiko, ussornartullo adlet, annilangárput. Tava sorssuktukset nálegaetta Gude ussoreka, okalluklune: Illomut, angut tauna ajungiluinnartok Gudiblo ernera. Innuillo tamarmik terssanétut taukkoninga ussornartunnik tekkunniktut, kannorlo pirssartaket tekkogamikik, sekkirsettik tiglukpeit, utterlutiglo.

Tamarmigle illei, arngnello kabsersuit, Jesusemik mallingniktut Galilaeamit, kivgartortullo, assimétuartut: taukkoa illaet Maria Magdalenaursok, Marialo, Jakoblo Josesiblo

arng-

arngnaek; taukkoa senningarsub attanétut, Salomelo, Zebedaeusib ernereesa arngnaet: adlettõg arnguet, kabsersuit Jerusalemmut majoarkattei terssanéniput. Taukkoa tekkoeit ussornartut tamasa.

§. 126.

Joh. 19, 31 — 37.

Udlok arkiksorbiõmet, Sabbatiussamello, timeit senningarsométuarkonnagit, Sabbate tauna angekimmet, Pilatuse Judit innaelerpaet, taukkoa saurngit naeblorkollugit, akkartekkollugillo senningarsunnit. Sorssuktukset tava naebloriartorpeit siudliub aipaello kikkiektorsimakattikit saurngaegik. Jesusemullo pigamik, tokkorsorlo tekkogamiko, saurnee naeblungileit, sorssuktukselle illaetta sennera angmarpa kallugiarsoarmik. Erngerdlutik tava auglo immerlo terssanga kolerpuk. Mattomingalo irssigirsub tekkorsenne okautigigiei, okauseelo opernakersut, taunalo illissimavok, seglosuitsomik okallukame: illivsesõg operkolluse. Taimaiserpok, agleket erkokollugit, imaitut: Saurnee naeblussengilesse. Adlettõg agleket ima okariput: Kappirsamik inna irssigissauaet.

§. 127.

Matth. 27, 57 — 61. Mark. 15, 42 — 47. Luk. 23, 50 — 56. Joh. 19, 30 — 32.

Unnulermelle, angut pissorsoak, Arimatiamit, Judit iglorperksuinnit, pirsok, Josefemik attelik kiglissioirsut illaet, piuangitsovlunilo issumagiksok. Taursoma issumakattigingikei, kig-

kiglissioirsut Jesuse tokkokommarssuk, nangminek Gudib nalegauvia nerriugangamiuk, Jesusiblo ajokaersugarangane, irsserartursakut, Judit erksigangamigit. Taursoma nauiateilune Pilatuse isserbigiartorpa, Jesusiblo timanik tuksiarbiga, akkartekollugo senningarsomit. Tokkorsorle Pilatusib tussaramiuk, aijeisorpok, sorssuktukset nálegaet kákoa, appersordlugolo tokkokamaersusianik. Siunersigamiuk sorssuktukset nalegaennit, tava tima tunniukoa Josefemut. Sátomik annoraksarsigame, akkartitsartorpa senningarsomit. Nikodemusesõg siornaumet unnuarsiordlune Jesusemut pirssartok, mãna tikkiniok, taursoma Mirrhillo, Aloelo akuneksimarsut okumeitsigaut 100 okumeilutaettut tikkiupei; Tava Jesusib tima piaek, annoraksennullo immullugo tippigiksaumiglo tennipaek, Judit illerkoaennik illirsirsarangetta.

Josefele nautsévekartok, kikkiektorbiaet erkáne, nautsévingmelo illivektãkkariok, karsomut illulekkorsaminik, sulle attornekangitsomik. Terssunga Jesuse illiaet, Judit arkiksorbiaetta udloa nelliumet, Sabbatiolermello, illiverlo tauna kannekimmet; ujararsoarmiglo illervaet mattoa perroaet aularlutiglo.

Arngnettõg Jesuse illagaellugo Galilaeamit pirssut mallinguiklutiglo illivek kemmerlorpaet. Taukkoa illeit Maria Magdalena, Marialo adla, Josesim arngna: illivek sállugo ingipuk irssigiuardlugillo, tima illimmarssuk. Kingorna angerdlarlutiglo tarnutiksamik tippegiksaumiglo oppellungarsariartorput. Sabbatiotillugole, kassuersarput, inneitsissit malliklugit.

§. 128.

§. 128.

Matth. 27, 62 — 66.

Arkiksorbiaetta udloaet kingorna, kaumet, pellessiunerit Farisaeerillo tamarmik Pilatusemut piput, okalluklutik: Nálegak, erkaiarput, seglokittairsok ivna okartok, sulle innutillune: udlut pingajuaenne tokkorsunnit makkitsomartum unnersok. Taimaitomik illerva párekiksarkogiuk, udlut pingajuaet nautsorsorniardlugo, ajokaersugeisa tigligiartorkonnago, innungnullo okarkennaput, tokkorsunnit makkisimarsok unnerdlugo, kingudlerpárlo pekkoserluta tava ajornerojomarpok siudlerpánit. Pilatusible okarbigei: Tamerssa pársirsukset, issumauvsiniglo párekiksarkonniarsiuk. Aularput tava, illerub mattuaet ujara naellunaerkutseramiko, illivek páritipaet pigártunnut.

§. 129.

Nálegauta Jesusib Kristusib sullirsei, tokkorsunnit makkinname kingornalo killangmut kollarame.

Matth. 28, 1 — 8. Mark. 16, 1 — 8. Luk. 24, 1 — 9. Joh. 20, 1 — 10.

Sabbate kangiumet, Maria Magdalena, Marialo Jakob arngna, Salomelo, ama tarnutiksarsiput tennitsartoromavlugo. Udlut aulakautaenne, udlorme siudlerme, udlakut, sulle tărmet, sekkinek nuissinnago, illattiglo arngnet illagaellugit, illivek ornikpaet tekkonniardlugo, tarnutiksettiglo illuarsarkettik neksarieit.

Attalo,

Attalo, nuna seiuktorsoaengorpok. Nálekam Engeliaet, killangmit akkardlune, ujarak illerrub pãnit paeriartorpa, kãnullo ingillune. Taursoma tautoa sorlo ingnadlegiartok, annoreilo apputtetut kakortigaut. Pársirsulle annilarput erksinermik, tokkorsuttulloélerdlutik, kemmavlutiglo. Arngnelle ingerdlatillutik ingmingnut okarput: Ujarak illerrub pãnit kia arksakátissauau, angisorsomet? Tagusaramiko, ujarak arksakásimarsok tekkoaet.

Tava Maria Magdalena akpallune, aularpok, Simo Petrusemullo ajokaersukamullo adlamut, Jesusim assaersanut, piok, okallugbigaellugik: Nálegak aularupaet illivermit, sumullo illinerpaet naelloarput. Arngnelle adlet illivermut isserput, Nálekable Jesusib tima nenningilaet. Tamanna pivlugo ernumalersillutik, nukkakpiak tellerpiaet tungane ivksiarsok tekkoaet, tekkisomik kakkortomik annoralik. Taursoma, adla keblertunnik annoralik aiparaellugo, ornikpei. Erksingãrdlutiglo angmut naekkaput. Taursomale okarbigei: Erksekennase, Jesuse Nazaremio kikkiektorsimarsok ujarikse, illissimauause. Saog umarsok ujarpissiuk tokkungarsunne? Tamanẽngilak, makkisimavok, sorlo okartok. Nálekam innigigalloa tekkoiartorsiuk, ajokaersugeilo tokkorsunnit makkisimarsomik okarbigiartoraessuarsigik, Petruselo angnerursomik. Attalo, siudlerissauarse Galilaeamut, terssane tekkussauarse. Erkaigissiuk Galilaeamékallarame, ima okarbigãse: Innub Ernera innuit ajortulliartut arkseinnut pissitaus-

sa-

savok, kerssungmullo senningarsomut kikkiektortissavok, udlullo pingajuaenne makkitsomarpok. Okausee tava erkaieit, illivermillo anninaessuarput, erksivlutiglo tipeitsungărput, ingerdlatillutiglo adlennut okangilet, erksileramik, apallutiglo tamanna okautigiomavlugo ajokaersugeinut.

Petrusele ajokaersugarlo adla, Mariab Magdalenab unnibkaga pivlugo, aularlutiglo illivek ornikpaet. Tamangmigle merssa akpakattigeeklutik: ajokaersugarle adla okillanerógame Petrusemit, siudliovlune illivermut piok, illuanut itsuarame annorarset sătut okkorutigigalloee tekkoei, isseranele. Tava Simob Petrusib mallikpa, illiverlo isseramiuk, annorarset sátut ingmikun-étut tekkoei, annoraminerle Jesusib niakoanut mattugisimagalloak annorarsennut sátunnut illissimangitsok, ingmikulle kuglorsimarsok tekkoa. Kingorna ajokaersugarlo adla isseriok, siudliovlune illivermut pirsok, tekkovlugolo opera, (Nalekab tima aularursausugaellugo). Sulle agleket, tokkorsunnit makkisimarsomik unnersut, naellogamikik. Ajokaersukaek tava angerdlaripuk, ussoruklutiglo, taimailimet.

§. 130.

Mark. 16, 9. Joh. 20, 11 — 17.

Jesusele, udlák makkinname, udlut aulakautaenne, tekkotekărpok Maria Magdalenamut, taursomanga annernepilluit arbenek marluk annisikei. Taursoma ama illivek ornikamiuk, silla-

sillatanétualerlunilo kejavok. Kejagame illerrublo illuanut itsuarame, Engelik kakkortunnik annoradlek ivksiarsuk tekkopek, attausek niakoaet innane, aipale issigeisa innaenne, Jesusib timaet innigigalloane. Taukkoalo ima okarbigaek: Arngnak, saog kejauvit? Akipek: Nálegara aularummarssuk, sumullo illinerpaet, naellogauko. Taima okarame, keviarpok, Jesuselo senniminétok irssigillerpa, merssa Jesusiosugingika. Jesusib tava okarbiga: Arngnak, saog kejauvit? Kina ujarpiuk? Nautsévilliortosugangamiuk, okarbiga: Nálegak, aularukukko, sumut illigit, okarbiginga-eit, piartoromarpara tava. Jesusim okarbiga: Maria! Keviardlune okarbiga: Rabbuni imaipok, ajokaersoirsok! Jesusib tava okarbiga: Aktoriaurnanga, sulle pauunga Atátamnut pinginnama. Kattengutimnulle okariartorit, ima okaukoãse: Atátamnut Atátauvsinullo, Gudimnut Gudivsinullo pauongnaromarpunga.

§. 131.

Matth. 28, 8 — 10.

Arngnelle adlet, ajokaersugeinut tamattominga okariartormetta, Jesusib nellaupei, okallugbigaellugit: Ullapisautekaritse! Taukkoa ornikpaet, issigeilo erkillugit paellorbigaet. Jesusib tava okarbigei: Erksekkennase, mattomingale kattengutikka okautsartorsigik, Galilaeamullo aularkollugit: terssane tekkussauãnga.

§. 132.

§. 132.

Matth. 28, 11 — 15.

Terssungale ingerdlatillugit, atta, parsirsut illeit iglorperksoarnut piput, pingorsimarsullo tekkursettik tamasa okautigeit pellessiunernut. Taukkoalo uttokaunerit illagaellugit, kattisimaiartorput, ingmingnullo okalluklutik, sorssuktuksello tunniniarpeit anningaursarperksoarnik okalluklutik: Ima okaritse: Ajokaersugeisa tigligiartorpaet unnuame, sinniktilluta: nunablo nalegaet tussaumalerpago, okaukiksarniaromarparput, pidlarkonnase taursomunga. Anningaurset taukkoa pieit, pinniarlutiglo, sorlo ajokaersorattik. Tamanna Judit okauserillerpaet illerkoraellugolo sulle udlome.

§. 133.

Mark. 16, 10. 11. Luk. 24, 9 — 11. Joh. 20, 18.

Ajokaersuket allieisuktut kejarsullo tava Mariab Magdalenab tikkipei okallugbigaellugit: Nálegak tekkogiga, imalo okarbigigãnga. Taukkoale, ajokaersuket, umarsok tussaramiko Magdalenamullo sakkommersok, operingilaet. Johannalo, Marialo, Jakum arngna, neijorteillo arngnet attautsimut kattisimarsut tamattominga arkaneglingnut okallukalloarmetta, okauseet piungitsugeit operinnagillo.

Udlorlo taivna Jesuse tekkogia Simob Petrusib Kefasmik attiglub. (1 Kor. 15, 4.)

§. 134.

Mark. 16, 12. Luk. 24, 13—25.

Mattoma kingorna mardluk taukkoa illagik sakkomerbigipek, adlamik tautokardlune. Udlok tauna taukkoa ingerdlapuk iglorpaengnut, Emmausemik attelingnut, Jerusalemmit ungesingitsunnut. Ingmingnullo makko tamasa sullirset okautiginiarpakik. Attalo, taima okalluktillugik, ingmingnullo appersortillugik, Jesusib pallilerpek, ingerdlakattigaellugiglo, irssigigle taimailinekarput illissarinnago. Appersorpok tava: Suna okautigaikko illivtingnut ingerdlatillutik allieisuklutiglo? Aipaet tava akia, Kleofasemik attiglub, okallugbigaellugo: Kissivit Jerusalemme tekkornartauvit, udlut taukkoa illiugaennik illissimanginnauit? Tava appersorpek: Suname? Akiaek: Jesuse Nazaremio pivlugo, Profetiursok, pikkunnartunnik ussornartullivlunilo okalluktok Gudimelo innungnelo tammanne. Tauna pellessiunivta nálegautalo tokkokoaet, kikkiektorkollugolo senningarsomut. Uagulle Israelittit annaussaesugivut taursomunga. Udlome, udlut pingasungorput, taimailiormarsuk. Arngnettõg illaevta, illivermut udlarotut, annilartikãtigut, tima nenninginnamiko-õg, Engeligle tekkogiktik unnerput, umarsomik okalluktuk unnerdlugik. Tava illaevta illivek ornikpaet, arngnello okarmetta, taima naipipaet, Jesusele kingorárpaet.

Tava okarbigipek: Tautokko siunekangitsuk, umattivtingnelo opernek ajortuk Profetit okauseennik! Kristuse taima aktigirsomik anniar-

anniartiteksaungitsok, ussornarsusiminullo isserlune? Moseselo Profetillo tamasa okautigillerpei taukkonunga, aglekenniglo tamannik, ingminik agleksimarsunnik nevsuiardlune naelloiungnaersipek. Iglorpaengoello ornigeksettik pallileramikik, sioaromarsursárpok. Innaelerpaegle, okalluklutik: Neijortiguk, unnulermet, udloaerotillermello. Isserpok tava, neijoromavlugik. Attalo, nerrisillutik, timmiursak tigua, taengekartillugolo augorpa, taursomingalo tunnimmattik. Tava uillerpuk; illissarileramikolo, tammaiaek. Ingmingnut tava okallulerpuk: Umaettivuk kirssangilek, okallugbigimmattiguk ingerdlatillunuk, aglekennik naelloiungnaersimmattiguk? Erngerdlutik tava naekkoipuk, aulartutiglo, Jerusalemmulle utteramik, arkaneglit neijorteillo kattisimarsut tikkimmattik, ima okallukput: Nálegak illomut tokkorsunnit makkisimarsok, Simon Petrusemullo sakkommersok. Taukkoalo illamingnut okautigaek, kannok pimmattik ingerdlatillutik, timmiursak augormago illissarigiktik unnerpuk.

§. 135.

Mark. 16, 14. Luk. 24, 36 — 48. Joh. 20, 19 — 25.

Udlulle aulakautaenne, udlorme siudlerme, unnungmet, ajokaersuket kattissimametta, mattutiglo parnarsarlugit, Judit erksigangamikik: ajokaersukaengnullo tamakkoninga okalluktillugit: Jesusib tava taukko arkaneglit sakkomerbigiartorpei nerrisillugit, akkornaennullo pivlune

lune okallugbigei: Ullapisautekaritse! Taukkoale annilarlutiglo erksillerput, annernerinnak tekkussaesugaellugo. Okarbigeile: Saog annilangãrpise? Saogmelo taimaitunnik ekkarsautekarpise umaettivsine? Arksekkalo issikakkalo irssigissigik, uangavunga, septiglungalo irssigissinga: Annernek uinnekaranilo saurnekangilak, uautut tekkogaussinga.

Taima okarame, arksennelo, issikennelo sennerkelo niptarpei taukkonunga. Tava ajokaersuket tipeitsungãlerput, Nálegak tekkogamiko. Tipeitsungnermigle sulle opernek ajormetta, ussorungmettalo, okarbigei: Terssane nekkiksakarpise? Tava nerpiub syetam illanik egitseillo porosingoennik servsarvigaet: tiguvlugillo, tamakko nerriei, irssigitillugit. Tava Jesusim auokaridlãrpei, tokkorsunnik makkisimarsomik tekkunniktut operingimmatigik, umaetteillo mangermetta.

Imalo okarbigei: Tamerssa okautsikka illivsenut, sulle neijorause: pivlunga agleket tamarmik erkussametta, Mosesiblo Profetillo makpersegeinnétut, Davidiblo tuksiauteinétut erinnalingne. Tava illissimalersipei, aglekennik, Gudim okauseenik naelloiungnaersillugit, okarbigaellugillo: Ima agleksimavok, taimalo Kristuse anniartisimadleissirsok, makkillunelo tokkorsunnit udlut pingajuaenne, innungnullo tammannut okallukorssirsok atterminik, adlamik issumakarkollugit ajorungnaerkollugillo, Jerusalemmelo aularnersitsivlune okautaussavok. Illivsele tamasa makko okautigissauesse innungnut.

Aula-

Aularomagame, Jesusim ama okarbigigiei: Ullapisautekaritse! Sorlo Atátama aulartikãnga, taimatõg aulartiniause. Taimalo okarame, sulluarpei, okallugbigaellugit: Annernek ajunginek pigissiuk: Issumakaerbigirsesse ajorteinnik issumakaerbigirsaussaput: issumakaerbigingisesse ajorteinnik issumakaerbigirsaussengilet.

Tomasible, marlulliamik tairsab, arkanek marluk illaetta, neijungikei, Jesusib tikkimmagit. Taimaitomik adlet ajokaersuket ima okarbigaet: Nálegak tekkogikput. Akieile, okallugbigaellugit: Arkseisa kikkiektornereet tekkungikukit, tikkeralo illingikuko kikkiektornernut, arksekkalo illingikallarukit senneraet illuanut, operiomangilara.

§. 136.

Joh. 20, 26 — 29.

Udlut arbenck pingasungormetta, ajokaersugei ama terssane issersimarsut, Tomaselo illagigaet. Jesuse tava, mattut parnarsimatillugit, akkornaennut piok, okalluklune: Ullapisautekaritse! Ama Tomasemut okarpok: Tikkerit kairsuk, arksekkalo kemmerlorkit: arksettillo issaektorkit, sennerkamalo illuanut mangukit, opingitsungnaerlutillo, operille. Tomasib tava akia, okallugbigaellugolo: Nálegara, Gudigalo! Jesusim okarbiga: Tomasea, tekkogangma, operpotit. Ussornakaut opertut uamnik tekkunningitsut.

§. 137.

Joh. 21, 1 — 23.

Mattoma kingorna ajokaersukaminut Jesuse ama sakkomeriok Tiberiasim immaet erkane, imalo sakkomerpok: Simon Petruse, Tomaselo, marlulliamik tairsak, Natanaello, Kãnamit Galilaeamćtomit pirsok, Zebedaeusiblo ernaek, adlaeglo marluk ajokaersukame illagik: taukkoa tamarmik attautsimétut. Simob Petrusib tava okarbigei: Karksurseriartussaunga. Sãpaet: Illagiomauautigit. Umieitsiamut tava ikkiartorput erngerdlutik, unnuarle tamanna sursãrput. Mãnale kausimalermet, udlavlune, Jesuse immab sinane kikkartok, ajokaersugeisale Jesusiosugingilaet. Tava Jesusim okarbigei: Kittornengoakka, nekkiksakarpise? Akiaet: Nagga. Okarbigeile: Karksutisse umieitsiab tellerpiaet tungagut nelluksigik, tava aulisegaromarpose. Nellukpeit tava, karksurserlutiglo, aulisegarperksoarnit ammunerlo ajorieit.

Ajokaersugak, Jesusim assaersa, tava Petrusemut okarpok: Terssa Nálegak. Simon Petruse Nalegaursomik tussarame, annorarse sátok uinnekune attiva, tammakanginname, immarmullo kirkserlune. Adlelle ajokaersuket umiaitsiakut nunaliput, nuna ungesigiungnaeramiko, ablornerit 200 ungesiksigaut, karksutillo auliseket illagaellugit kallipeit. Niugamik, aumet ikkomarsut aulisekello timmiursarlo kaennut illisimarsut tekkoeit. Jesusib tava okarbigei: Kaitsisitse auliseket illeinnik mãna ammursauvsinik. Simon Petruse niusimagame, karksutit auli-

aulisegarsoarnik immaglit kakkipei nunamut, aulisekelle amerdlasuseet 153-ióursut. Nau taima amerdlatigigalloet, karksutit alliktungilet. Jesusib tava okarbigei: Nerriartoritse. Ajokaersugeisale tamarmik appersornek sapperpaet: Kiovit? illissimagamik nálegaursomik. Timmiursak tava Jesusib tigua, tunniullugolo taukkonunga, taimatõg nerpik. Tamerssa pingajuksanik Jesuse sakkommersok ajokaersukaminut amerdlaennernulloneet, tokkorsunnit umarame kingorna.

Nerrigamik soraramik, Jesuse Simon Petrusemut okarpok: Simon, Jonasib Ernera, makkonanga assaennerovinga? Akia: Ap, Nálegak, assagivkit illissimauãrma. Okarbiga: Sauaengoakka nerrisiniakit. Tava aipeksanik ima appersorpa: Simon, Jonasib Ernera, assauvinga? Akia: Ap, Nálegak, assagivkit illissimauãrma. Tava okarbiga: Sauakka párinniakit. Pingajuksanik okarbiga: Simon, Jonasib Ernera, assauvinga? Petruse tava allieisulerpok pingajuksanik okarbigangane, assauvinga. Akivlugolo okarbiga: Nálegak, tamarluinnarsuisa naellunginnaukit, naellunginiãrmatõg assagivkit. Jesusib tava okarbiga: Sauakka nerrisikit. Illomut, illomut, okaupaukit: Innusukauit, nangminek ketterursersotit, piomarsarnullo aulartotit. Úttokalliguille, arksettit issaektoromarpettit, adlablo ketterurseromarpãtit, piomangisarnullo pississauãtit. Taimale okarpok, nevsuiaromagamiuk, kannongétomik tokkuksamik Gude nersorissaega unnerdlugo. Taimale okallukame, okarbiga: Mallinga.

Petru-

Petrusele keviarame, ajokaersugak Jesusemik mallingniktok tekkoa, Jesusim assaersa, tullortok ivna sekkeenut, unnukut nerrisillutik, imalo okartok: Nálegak, pissitsirsok illingnik kina? Tauna Petrusib tekkogamiuk, Jesuse okarbiga: Nálegak, uname suksaua? Jesusib sápa: terssanétuarkogauko, tikkissinnanga; sugaiuk? Ivlit mallinga. Tamanna pivlugo kattengutigeet ingmingnut okallulerput: Ajokaersugak una tokkussengilak Jesusible okarbigingika, tokkussengitsok unnerdlugo, imale okartok: Terssanétuarkogauko, tikkisinnanga, sugaiuk?

§. 138.

Matth. 28, 16—20. Mark. 16, 15—18. Joh. 20, 31. 21, 24. 25.

Ajokaersuket taukkoa arkaneglit Galilaeamut, aularput kakkamut, terssunga Jesusib pekkommattik. (Terssungalo kattengutigeet angutit kabserojurksuit, 500 kattisimaiartorput. 1 Kor. 15, 6.) Tekkogamiko, paellorbigaet, illeille sulle nekkimauput. Jesusible ornikpei, okarbigaellugillo, okallukIune: Tunninekarpunga pirssaunermik tammannik killangmelo nunamelo. Taimaitomik sillarsoarmut tammannut aularitse, innuillo tamasa ajokaersorniarsigik okautsinnik tussarnersunnik, koivlugillo Atátab, Ernerublo, Annernerublo ajunginerum akkanut: Ajokaersorsigiglo, mallekkollugit tamasa pekkorsekka illivsenut. Opertok koissimarsorlo pidluartiteksaengorpok, opingitsorle ekkartotaussavok. Imaitunnigle naellunaerkutekaissaput opertut: Attemnik annerne-pil-

pilluit annisissaueit, nutennik okennik okallussaput, pullaterirset péjaissaueit, tokkonartomiglo immeralloarunik, sunnissengilet: napparsimarsut arksaengmingnik aktorsinnarpattik, piungnaeissaput tava. Áttalo, udlut tamasa neijortuinnaissauause, silla nátinnago.

Mattoma kingorna aulartitab Jakob tekkogia 1 Kor. 15, 7.

§. 139.

Act. 1, 3 — 12. Mark. 16, 19. 20. Luk. 24, 49 — 53.

Udlut 40, aulartitet Jesusib sakkomerbigirsarangamigit, okallugbigaellugillo Gudib nálegauvianik, kingudlerpamik Jerusalemmut kattersorpei attautsimut, Jerusalemelo kemmekkonnago okaupei, Atátable okausee unnersugei nautsorsorniardlugit, tussakettik taursomanga (Jesusemit). Ima okartok: Atta, Atátama unnersuga illivsenut aulartitsomarpara: illivsele iglorperksoarne Jerusalemmetuaissause, pauanga pirssaunermik tunninekartinnase. Johannese koirsiok immermik, illivselo ivselligame koinekaromarpose, annernermik ajunginermik. Kattisimarsulle appersorpaet okalluklutik: Nálegak, mãnakut Israelib nálegauvia ama illuarsaromarpiuk? Akieile: Pirssariakangilak, tamattoma nelliubiksa naellunaerkutiksaloneet illissimagussikik, tamanna Atátab ajugakangitsub issumaminik piomarpa; illivsele annernerum ajunginerum, illivsenut pirssuksab pikkunartua pissauarse, okautigissauausingalo Jerusalemme innungnut, Judaeamelo tamnanne, Samariamelo, sillarsublo issuanut aglaet.

Anni-

Annisillugillo, Betaniamut pissipei, arksennelo kollarlugit taengekartipei. Atta, taengekartitillugit, pauunga kangattartipok, tekkuksavlune, irssigitillugillo nuiab kangattaupa, killangmullo tekpauungnartipok, ingillunilo Gudib tellerpiaet tunganut.

Killangmullo kangattartok ardlorbigangarssuk, atta, angutik kakkortunnik ànnoradlek senniaennétuk, ima okalluklutik: Okkorsea, angutit Galilaeamiuna, saog killangmut ardlorsimauarpise? Jesuse tauna, illivsenit killangmut kangattartitok, ama akkaromariok, sorlo irssigigikse killangmut pirsok.

Tava paellorbigaellugolo, Jerusalemmut tipeitsungãrdlutik utteriput, kakkamit orksursaliksamit, tauna Jerusalemmit kannitok, sorlo Sabbateme pissuktuartut kigligbigirsartegettut ungesiksigau, inneitsissit náleklugit. Nungullutiglo nálegbingméput, Gude ussorinniardlugolo nersoraet. Annernek ajunginek pigamiko, tammannut okallugiartorput, Nálekablo nekkursektipei, okauserlo opernarsardlugo ussornartunnik illaursunnik.

Jesusib Kristusib sullirseisa nágatiksaet.

1975